



TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ

TRAKYA'DA MİLLİ MÜCADELE

Ali ARSLAN

2014

Türkiye Barolar Birliği Yayınları : 260

Trakya'da Milli Mücadele

ISBN: 978-605-5316-97-6

Grafik-Tasarım
Mustafa Horuř

1. baskı
Mayıs 2014, Ankara

Türkiye Barolar Birliği
Oęuzlar Mah. Barış Manço Cad.
Av. Özdemir Özok Sokağı No: 8
06520 Balgat - ANKARA
Tel: (312) 292 59 00 (pbx)
Faks: 312 286 55 65
www.barobirlik.org.tr
yayin@barobirlik.org.tr

Baskı
řen Matbaa
Özveren Sokağı 25/B
Demirtepe-Ankara
(0312. 229 64 54 - 230 54 50)

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	5
TRAKYA'DA MİLLİ MÜCADELE	7
BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI SONUNDA TRAKYA'DA YAŞANAN GELİŞMELER	9
GİRİŞ	9
1918 – 1920 YILLARININ SİYASAL ORTAMI	9
TRAKYA PAŞAELİ MÜDAFAA-İ HUKUK CEMİYETİ KURULUYOR.. “KULELİ KÖYÜNDE BİR SAMANLIK”	15
TRAKYA PAŞAELİ MÜDAFAA-İ HUKUK CEMİYETİ	17
TRAKYA PAŞAELİ MÜDAFAA-İ HUKUK CEMİYETİ ‘NİN TRAKYA'DAKİ KURUCU HEYETLERİ	20
MİLLİ MÜCADELEDE TRAKYA KONGRELERİ	30
ATATÜRK'ÜN ANLATIMIYLA NUTUKTA TRAKYA PAŞAELİ CEMİYETİ VE TRAKYANIN İŞGALİ	34
TRAKYA PAŞAELİ DERNEĞİ'NİN ÇALIŞMALARI VE TRAKYA'DAKİ GELİŞMELER	39
MONDROS ATEŞKES ANTLAŞMASI DÖNEMİ TRAKYA MESELESİ	68
“BATI TRAKYA KOMİTESİ”NİN KURULMASI	70
PARİS BARIŞ KONFERANSI VE TRAKYA	82

BATI VE DOĞU TRAKYA'DA KURULAN MİLLİ MÜFREZELER _____	83
ATEŞKESTEN SONRAKİ GELİŞMELER VE BATI TRAKYA HÜKÜMETİ _____	95
İSTANBUL HÜKÜMETİ VE TRAKYA DAVASI _____	96
MUSTAFA KEMAL PAŞA VE ANKARA HÜKÜMETİ'NİN TUTUMU _____	98
YUNAN ORDUSUNUN TRAKYA'YI İŞGALİ _____	101
MİLLETLER CEMİYETİ'NE, BATI TRAKYA TÜRK CEMİYETİ'NCE VERİLEN MEMORANDUM _____	116
TRAKYA'NIN İŞGAL BELGELERİ _____	141
MÜTTEFİK İŞGAL KUVVETLERİNİN VE YUNANLILARIN TRAKYA'YI TAHLİYESİ VE ŞEHİRLERİN TBMM'NE TESLİMİ ____	265
TRAKYA'DA ŞEHİR VE KASABALARIN DEVİR- TESLİMİ _____	266
BÜYÜK ZAFER VE MUDANYA ATEŞKES ANLAŞMASI _____	299
LOZAN ANTLAŞMASININ BAĞIMSIZLIĞIMIZDAKİ ÖNEMİ VE TRAKYA İLE İLGİLİ KARARLARI _____	307
KAYNAKÇA _____	323
ALİ ARSLAN (özgeçmiş) _____	327

ÖNSÖZ

I. Dünya Savaşı'nın bitiminde 30 Ekim 1918'de imzalanan Mondros Ateşkes Antlaşması, Türk ulusu için acılı günlerin başlangıcı olmuştur. Ateşkes Antlaşması'nın 7. maddesi İtilaf devletlerine işgal hakkını vermiş ve ülkenin dört bir yanı işgale açık hale gelmişti. Nitekim İngilizler tarafından, Yunanistan'a, Osmanlı topraklarına asker çıkarma izni bu maddeye dayanılarak verilmişti. İngilizlerin Yunanistan'a verdiği bu izinde, onları Ortadoğu'daki çıkarlarının jandarması yapma amacı güdülmüştü.

Yunanistan özellikle Trakya ve Batı Anadolu bölgelerinde nüfus çoğunluğunun Rumlardan oluştuğunu iddia etmiş, bu bölgeler üzerindeki işgallerini meşru hale getirmeye çalışmıştı. Gerek Trakya gerekse Batı Anadolu'daki işgalleri Rum nüfusun çoğunluğuna dayanarak meşru hale getirme çabası, Yunanistan'ı bu bölgelerde Türk ve Müslüman nüfusa zulmetmeye yöneltmişti. Türk halkı üzerinde uygulanan bu katliam ve mezalim korkunç boyutlara ulaşmış, birçok insan işkencelerle katledilmiştir. Ancak bu ıstırap dolu günler 4 yıl sürmüştür. Milli Mücadelenin kazanılmasıyla mutlu sona ulaşılmış ve bu topraklarda yepyeni bir Cumhuriyet kurulmuştur.

Kitabımızda, özellikle Trakya bölgesindeki Milli Mücadele'yi kısa bilgiler, önemli belge ve fotoğraflarla size aktarmaya çalışacağız.

Bu çalışma; Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunun "Cumhuriyetimize Giden Yol Projesi"nin "Trakya'nın Kurtuluşu" bölümünü içeren etkinlikler kapsamında 25 Kasım 2013 Pazartesi günü saat 16.00'da açtığımız " Fotoğraflar ve Belgelerle Trakya'da Milli Mücadele Sergisi" nin, Türkiye Barolar Birliği Başkanı Prof. Dr. Metin Feyzioğlu ve Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu'nun beğenisi ve isteği ile kitaba dönüşmüş halidir.

Çalışmada; Trakya’daki Milli Mücadele önderlerini, yurtseverleri ve yurtsever guruplarını, Trakya Kongrelerini, kararlarını, direniş faaliyetlerini, işgal belgelerini, çeşitli kasaba ve kentlerin kurtuluş günlerinin fotoğraflarını sunmaya çalıştık.

“Trakya’da Milli Mücadele” çok bakir bir konudur. Birkaç araştırmanın dışında yeterli çalışma yapılmamıştır. Örneğin “Edirne Kongreleri” gibi Trakya’daki milli mücadelede çok önemli olan bir konuda dahi yeterli çalışma yok. Bu çalışmanın Trakya’daki “kurtuluş” tarihine küçük de olsa bir katkı sunacağını umuyorum.

Araştırmanın kitaba dönüşmesini sağlayan, öncelikle Türkiye Barolar Birliği Başkanı Prof. Dr. Metin Feyzioğlu’na ve Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu’na teşekkür ederim.

Yine bu çalışmada bana büyük destek sağlayan Başbakanlık Osmanlı Arşivi Uzmanı H. Yıldırım Ağanoğlu’na, değerli dostum İbrahim Metin Baltacı’ya ve başta eşim olmak üzere sevgili aileme teşekkür ederim.

22 Ocak 2014

Ali ARSLAN
Araştırmacı

Trakya'da Milli Mücadele

BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI SONUNDA TRAKYA'DA YAŞANAN GELİŞMELER

Giriş

Emperyalist Avrupa Devletleri 1877 – 1878 Osmanlı-Rus Savaşı'ndan sonra “Osmanlı devletinin toprak bütünlüğünü koruma” siyasetini bırakarak dağılmakta olan Osmanlı İmparatorluğu'ndan pay alabilmek için teşebbüse geçtiler.

Dünya emperyalistlerinin çatışması ve diğer tarihi nedenler, I. Dünya Savaşı'nın çıkmasına yol açtı. 1914 yılında küçük bir kıvılcım önce Avrupa'yı daha sonra da tüm dünyayı, tarihin o ana kadar görmediği en büyük savaşa sürüklemeye yetti.

Osmanlı devleti emperyalist Alman siyasetinin nüfuzuna girdi. Girmekle kalmadı, ortak olarak savaşa katıldı. Osmanlı devleti; Çanakkale, Kafkasya, Kanal cephesinde, Yemen'de, Suriye'de, Sina'da, Filistin'de, Körfez'de Kuzey Irak'taki cephelerde çok yoğun bir savaşa girdi. Almanya ve müttefiklerinin yenilgisi ile birlikte Osmanlı devleti de yenilgiyi kabul ederek Mondros Mütarekesi'ni imzaladı.

Bu yıllarda Doğu ve Batı Trakya'da da hareketli günler yaşanıyordu. Pek çok kasaba ve köy bu acılı günleri kendi tarihine yazdı. Bulgaristan'ın Osmanlı'nın müttefiki olması Doğu Trakya'da bir askeri harekât yaşatmadı; ancak galip emperyalistlerin Doğu ve Batı Trakya ile ilgili hesapları vardı. İngiltere, Rusya ve Fransa birbirlerini kollayan siyasetlerin içindeydiler. 1917'de Rus Çarlığı'nın savaştan çekilmesiyle Yunanistan yeni bir güç olarak ortaya çıktı.

Mondros Ateşkesi'nin imzalanmasının hemen ardından İtilaf devletleri Trakya'da adım adım denetim kurmaya başladılar ve özellikle demiryollarını ele geçirdiler.

1918 yılının sonbaharında, I. Dünya Savaşı'nın özellikle Batı Avrupa cephelerinde anlaşma devletlerinin lehine dönmesi ve Doğu Avrupa'da Bulgar Cephesi'nin çöküşü, Bağlaşık devletlerde önemli endişeler yaratmıştı. Osmanlı devletinde de aynı kaygılar genel siyasi görüşlerin oluşmasını etkilerken özellikle Bulgaristan cephesinin çöküşünden sonra Trakya'nın geleceğiyle ilgili farklı görüşler ortaya çıktı.

1918 – 1920 Yıllarının Siyasal Ortamı

“ABD, I. Dünya Savaşı'na katılırken Cumhurbaşkanı Wilson 14 maddelik idealist bir program açıklamıştı (8 Ocak 1918). Savaşın sonunda yeni bir uluslararası düzen öngörülüyor, uluslararası anlaşmazlıkları barış yoluyla çözmek üzere Milletler Cemiyeti (MC) adını alacak olan uluslararası bir

örgüt öneriliyordu. Buna göre, Avrupa’da sınırlar yeniden çizilirken “halkların kendi yazgısını belirleme” hakları göz önünde tutulacaktı. Alman sömürgeleri savaşı kazananlar arasında bölüşölme-yecek; fakat bağımsızlığı kazanacak “erginliğe” ulaşınca MC gözetiminde vekâleten (manda olarak) yönetilecekti. Osmanlı devletiyle ilgili 12. Madde’de; bu devletin Türk olan bölgelerine “güvenli bir egemenlik”, öbür milliyetlere ise tümüyle özerk gelişme olanakları öngörölüyordu.

Müttefikler barış isterken Wilson ilkelerine göre barışa talip olmuşlardı. Bu noktada Wilson, “Müttefiklerin başında askercil diktatörlükler yerine demokratik hükümetler bulunduğu takdirde daha elverişli barış koşulları elde edecekleri”ni açıkladı. Açıklama, zaten savaş bitkinliği ve yenilgiyle tükenmiş olan müttefiklerin devlet ya da hükümet yapılarında köklü değişimler yarattı. Almanya, cumhuriyet oldu. Avusturya-Macaristan ikiye bölündü; Avusturya ve Macaristan Cumhuriyetleri doğdu. Bulgaristan’da kral çekilmek zorunda kaldı, veliaht tahta geçti. Osmanlı’da Talât Paşa’nın başkanlığındaki İttihat ve Terakki Hükümeti çekildi, yerine kimi İttihatçıları da içeren, İzzet Paşa başkanlığında “ortalama”, “artçı”bir hükümet kuruldu. Fakat İstanbul’a İtilaf Donanması’nın gelmesi arifesinde bu hükümet de çekilerek yerine İttihat ve Terakki ile hiçbir ilişkisi olmayan, ona hasım olan Tevfik Paşa Hükümeti geçti.

Müttefik ölkelerdeki yaprak dökümünün Vahdetin’i ne denli telaşlandırdığını kestirebiliriz. Gerçi onun bir savunması vardı. Tahta, henüz savaş bitmek üzereyken Temmuz 1918’de çıkmıştı; dolayısıyla savaşa girmede ve savaş boyunca olup bitenlere ilişkin bir sorumluluğu söz konusu olamazdı; ama bu denli fırtınalı bir ortamda, hem kendini koruyabilmek hem de elverişli bir barış yapabilmek için İtilafİtilafın nefret ettiği İttihat ve Terakki’ye karşı kesin bir tutum içinde olması gerekiyordu. Bu, zor değildi; zaten Osmanlı hanedanı demokrasiye, dolayısıyla Meşrutiyeti getirmiş olan İttihat ve Terakki’ye düşmandı.

Burada İtilafİtilaf’ın, daha genelde Avrupa’nın, neden İttihat ve Terakki’den nefret ettiğine değinelim: İttihat ve Terakki, çağdaşlığı getirmek isteyen bir örgüttü. Bu yoldan, Avrupa’nın “hasta adamı” Osmanlıyı diriltip ayağa kaldıracaktı. Oysa Batı emperyalizminin Osmanlı topraklarında gözü vardı. Bu emellerin gerçekleşmesi Osmanlının “hastalığı”nın sürmesine, hatta ağırlaşmasına Osmanlının “ölmesi”ne bağlıydı. Batı’nın emelleri yalnızca genel bir sömürgeleştirme hirsından kaynaklanmıyordu. Batı, Anadolu ve Rumeli’yi, Eski Yunan, Roma, Hristiyan, yani kendi toprakları olarak görüyor; sonradan gelen Müslüman Türkleri bu coğrafyada yadırgıyordu. 200 yılı bulan bir süreçte Türkler büyük ölçüde Rumeli’den çıkarılmışlardı. Şimdi sıra Anadolu’daydı. Sevr Antlaşması, Türklerin Anadolu’dan çıkarılması sürecinin başlangıcı olacaktı.

Avrupa’nın İttihat ve Terakki’den nefret etmesinin ikinci nedeni de Ermeni tehciydi. Savaş koşullarının zorunluluğunu görmek istemiyor, Anadolu’da, buranın Rumlarla birlikte asıl sahiplerinden olarak gördükleri, Hristiyan bir halka yapılan muameleyi affetmiyorlardı.

14 maddenin 12. Madde'si, Türklerin çoğunlukta oldukları yerleri Türklere veriyor görünüyordu; ama iş barış aşamasına gelince ABD "mızıkçılığa" başladı. Wilson programını yorumlayan ve Wilson'un ana çizgilerini onayladığı bir andaçta: "Anadolu Türklere ayrılmalıdır. Rumların çoğunlukta oldukları kıyı bölgeleri özel uluslararası denetimde olmalıdır. Belki buralarda Yunanistan, Cemiyet'in vekâletini (mandasını) alabilir. Ermenistan'a Akdeniz'de bir liman verilmeli ve koruyucu bir devlet olmalıdır." Deniyordu. İzmir-Manisa-Ayvalık yöresinde, Doğu Trakya'da ve Wilson'un sınırlarının çizdiği (24 Kasım 1920) Kuzeydoğu Anadolu'daki Ermenistan'da Rumlar ve Ermeniler, ne 1912'de ne de 1920'de çoğunluktaydılar; demek ki söz konusu olan "halkın yazgısını belirleme hakkı" değil, tarihsel haktı. Yani "1071'den önce siz buralarda yoktunuz." mantığı idi; aynı Filistinli Araplara dayatılan: "Siz 2000 yıl önce buralarda yoktunuz." mantığı gibi. Fakat ne Vahdettin ne de diğer Osmanlılar başlarına bir Sevr felaketinin geleceğini biliyorlardı. Bilmedikleri gibi, bunu kestiremezlerdi de. Gerçi ortalıkta her çeşit iddia uçuşuyordu; fakat Vahdettin İtilafİtilafla, özellikle İngiltere'yle iyi bir işbirliği yapmış ve bunun karşılığını ılımlı bir barış antlaşması biçiminde almayı umuyordu. Türkler Sevr felaketini ancak Tefik Paşa Paris'te barış koşullarını gördükten sonra (11 Mayıs 1920) öğrenebildiler.

Şimdi de Vahdettin'in İtilaf'a, özellikle İngiltere ye, nasıl şirin görünmeye çalıştığını daha yakından görelim:

Değinildiği gibi bu, İttihatİttihat ve Terakki düşmanlığından geçiyordu. Fakat gerek Padişah, gerekse İtilafİtilaf her türlü ulusçuluğu İttihatİttihatçılık olarak değerlendirmiyordu. Gerçekten de Erzurum ve Sivas Kongreleri'nde hareketin "İttihatçılık'la ilgisi olmadığı" duyurulmuştu amaMüdafaa-i Hukukçuların pek çoğu, başta Mustafa Kemal, eski İttihatçılardı. İttihat ve Terakki, örgüt olarak hukuken son bulmuştu fakat "demokratik-ulusçu ideoloji" iki hareketin ortak paydasını oluşturuyordu. Tefik Paşa hükümetiyle birlikte İttihatİttihat ve Terakkililere karşı kovuşturmalara başlanmıştı. Gerekçe: savaş yolsuzlukları ve Ermeni tehciriydi; ama daha öncesine de gidiliyor, örneğin Hareket Ordusu'yla ilgili kimi iddialar kovuşturma konusu oluyordu. Tefik Paşa Hükümeti'nin bu yöndeki çabaları İngilizİngilizler ve Vahdettin'ce yetersiz görüldüğü için, Mart 1919 başında Damat Ferit Hükümeti kuruldu. 10 Nisan'da eski Boğazlıyan Kaymakamı Kemal Bey, tehcirle ilgili suçlar işlediği gerekçesiyle idam edildi. Kemal'in cenazesi dolayısıyla büyük gösteriler yapılması, hükümeti korkuttu. Kısa bir süre sonra da Yunanlıların İzmir'i işgal etmeleri, ülkede büyük bir ulusçu rüzgarın esmesine neden oldu. Bu ortamda Vahdettin ve Damat Ferit, söz konusu suçlardan tutuklu bulunan 67 kişinin İngilizİngilizlerce Malta'ya götürülmelerini sağlayarak "baş ağrısı"ndan kurtuldular. Hem de ne denli işbirlikçi olduklarını göstermiş oldular. Bu arada Vahdettin, İngilizlerle özel bir ilişki kurmak için çeşitli temas yolları arıyordu. Osmanlı devletini İngiliz koruması altına sokacak "30 Mart 1919 günlü barış planı önerisi" bunlardan biriydi. Bu temasların; kesin bir kanıtı olmamakla birlikte, 12 Eylül 1919'da, Vahdettin adına Damat Ferit'in kimi İngiliz

istihbarat görevlileriyle yaptığı yazılı bir anlaşmayla sonuçlandığı anlaşılıyor. Fakat bu yakınlık, söz konusu anlaşmaya da aykırı olan “İstanbul’un Osmanlı egemenliğinden çıkarılması” yönünde bir İngiliz-Fransız mutabakatının basına sızmasıyla bozuldu (4 Ocak 1920). Vahdettin bunun üzerine İngilizlere sırtını döndü, İngilizler geri adım atmak zorunda kaldılar ve 14

Şubat’ta İstanbul’un Osmanlılarda kalacağı açıklandı. Vahdettin derhal İngilizlerin kucağına döndü.

En önemli-yaşamsal işbirliği, demokratik-ulusçu hareketin silahlı direnişine yine silahla karşı konulmasıydı. Bunu, “iç isyanlar” diye biliyoruz; aslında iç savaştır. Vahdettin iç isyanları ya da iç savaşı Ali Galip eliyle başarmak istediği “Sivas Kongresi Baskını” ile başlattı (Eylül 1919 başı). Hemen ardından I. Bozkır (27 Eylül) ve I. Anzavur (1 Ekim) hareketleri geldi, İstanbul’un yitirilmesi söz konusu olduğunda iç savaş durduruldu. Durum düzeltilince hemen yeniden başlatıldı.

İngilizlerin 16 Mart 1920’de İstanbul’da düzenledikleri yıldırma harekatı sırasında Saray’a gelen İtilafİtilaf temsilcisi; harekatın yalnızca ulusçulara karşı olduğunu, kendisini kesinlikle hedeflemediklerini Vahdettin’e bildirdi. Ardından Damat Ferit Hükümeti işbaşına geldi ve artık “iç savaş” fetvayla resmen ilan edildi. Anzavur, Düzcü-Bolu, Çapanoğlu ve Delibaşı isyanlarıyla dört yönden kuşatılan ulusal savaş boğazlanmak istendi. Vahdettin bir de ordu kurdurdu: Süleyman Şefik Paşa komutasında “Hilafet Ordusu” ya da “Kuva-yı İnzibatiye”. Büyük zorluklarla da olsa bütün bu hareketler yenilgiye uğratıldı.

Ülke insanlarının birbirlerini öldürdükleri bir iç savaşı başlatmak, kuşkusuz ağır bir sorumluluktur. Ama Vahdettin salt bunu yaptığı için belki “hain” diye nitelenemez; feodal mutlakiyetçi bir düzeni egemen kılmak isterken demokrasi isteyenleri silahla ezmek, kendi mantığı açısından belki bir haktı. Ne var ki demokrasi isteyenler ülkeye giren düşmanla savaşım halindeyken iç savaşın başlatılması ihanetti. İhanetin ardından Türkleri Anadolu’dan çıkarma sürecini başlatmak isteyen Sevr Antlaşması’nın çıkmış olması, ihaneti katmerli hale getirmekteydi.

Ortaya Sevr çıkınca Vahdettin de herkes gibi şok geçirdi, herkes kadar o da tepki gösterdi. Barış koşullarını tartışmak, belki direnmek istedi; İtilafın yanıtı hazırды: Yunan ordusuna yeşil ışık yakıldı. Yunanlılar Doğu Trakya’yı kolayca işgal ettiler. Anadolu’da Kuzey Ege ve Marmara bölgesini tümüyle ele geçirdiler. İlk Osmanlı başkenti Bursa ve Uşak artık onların işgali altındaydı. Kuva-yı Milliye silindir altında kalmışçasına ezilmişti. Sormak gerekir: Urfa, Maraş, Antep’te harikalar yaratan Kuva-yı Milliye Batı Anadolu’da neden bir varlık gösterememişti? Sanırım yanıtı çok basittir: Batı Anadolu’da iç savaş olmuştu, Güneydoğu Anadolu’da olmamıştı. Öyle sanıyorum ki Vahdettin ve yandaşları, bu sıralar çok karışık duygular içindeydiler. Bir yandan Yunan ordusunun, kendilerinin alt edemediği Kuva-yı Milliye’yi ezmesine seviniyorlardı; öte yandan Kuva-yı Milliye’nin

direnememesi, onların da Sevr'e direnmelerini olanaksız kılıyordu. Kuva-yı Milliye direnebilseydi, onlar da belki Sevr'e direnebileceklerdi. Bu yüzden, hemen hiçbir pazarlık yapamadan gittiler, "idam hükmü"nü imzaladılar. '

Doğu Trakya'ya gelince.. Nutuk'ta yer alan Cafer Tayyar Paşa'nın 31 Aralık 1919 günlü telgrafı bu bölgedeki durumu bize anlatıyor. Demiryolu boyunca sürekli etkisini genişletmekte olan bir Yunan taburu vardı. Rumlar, kurdukları komite ve çetelerle büyük bir etkinlik içindeydiler. Batı Trakya'da Fransızların koruması altında bir Yunan yönetimi kuruluyor, bölgeye Yunan mucahirleri yerleştiriliyordu. Doğu Trakya'daki I. Kolordu'nun bölgeyi koruyacak biçimde mevzilenmesine İngilizler izin vermiyorlardı. Mustafa Kemal'in Cafer Tayyar'a yanıtı "Kuva-yı Milliye örgütlenmesine gidilmesi" yönündeydi. Ne yazık ki Trakya-Paşaeli Cemiyeti Başkanı Şükrü'nün 5 Ocak 1920'de gönderdiği telgrafa göre, örgütlenme henüz "arzu edilen" sonuca ulaşmamıştır, İtilaf donanmaları ve ordularıyla kuşatılmış olan Doğu Trakya'nın durumu pek nazikti. Padişah ve yandaşları burada iç savaş çıkartmamışlardı ama direniş hazırlıklarını baltalamak için ellerinden geleni yapmışlardı. Bu çok olumsuz koşullara karşın ve İtilafın 16 Mart 1920 gövde gösterisinin ardından (İstanbulun İşgali), Doğu Trakya yurtseverlerinden oluşan "Lüleburgaz Kongresi" toplandı. Kongre'nin yabancı işgaline karşı koyma kararı alması, bu yönde hazırlıklara girişmesi, çok önemli bir bilinç ve kahramanlık örneği olmuştur." (Kynkыз: 1)



*İşgal Döneminde Trakya'nın
Anadolu'ya Feryadı.*

*(Fotoğraf Cengiz Bulut-Yolageldili
Ailesi'nden Alınmıştır)*



*Büyük Edirne Kongresinin Toplandığı
Edirne Erkek Öğretmen Okulu Binası*



*Edirne'nin İşgali Üzerine TBMM Önünde
Yapılan Miting Temmuz 1920*

TRAKYA PAŞAELİ MÜDAFAAİ HUKUK CEMİYETİ KURULUYOR..

“Kuleli Köyünde bir Samanlık”

“İstanbul’dan bir şey beklemekte mana yoktu. Zaten savaştan sorumlu olan hükümetin mensupları birer birer savuşmuştu. İttihat ve Terakki Cemiyeti fesih kararı almıştı. Şimdi onun yerine “Tecdüt” (yenilenme) adıyla yeni bir oluşum meydana getirmek isteniyordu. Bunu oluşturanlar da yine eski İttihatçılardı. Başlarında da İsmail Canpolat vardı. Şevket Bey, İstanbul hükümetinin alacağı durumu düşünerek, bir defa orada ne gibi tedbirler alındığını öğrenmek lüzumundan bahsetti. İstanbul’dan haber gelmiş, Reşat Hikmet Bey’in Faik Bey’le olan konuşması öğrenilmişti. Bulgarların, “Trakya Komitesi’ne” karşı bizim de mahalli bir cemiyet teşkil etmemiz konusu konuşuldu.

Zekeriya Zihni Bey bunları çok isabetli buldu, çok teşvik etti. Ve nihayet Şevket Bey de bu fikri kabul etti. Harb-i Umumi’nin karanlık günlerinden bir yağmurlu gündü. Belediye Reisi Ahmet Bey’in herkes aç ve yoksul iken içine kurularak Edime halkının bin bir alayına konu olduğu meşhur saltanatlı arabasından başka ülkede nakliye vasıtası kalmamıştı. Onu istedik. Hiçbir hayra yaramamış olan bu ezeli aptal adam bin bir nazdan sonra arabayı nihayet gönderdi. İttihat ve Terakki’nin sersemlelerinden meşhur ve müstebit ve zalim Hacı Adil’in dik başlı, kendini beğenmiş, sert, memleket yıkan, cahil ve inatçı adamlarına boyun eğmek yüzünden belediye başkanlığına musallat olan Ahmet Bey, memleket gayesine koşmak için çırpınan aciz insanlara o memleketin malıyla hayvanı beslenen, yine o memleket belediyesinin malı olan arabayı göndermekteki ağır davranışını, harap vatan, selamet ve kurtuluş duygusuyla boğulurken hâlâ çarşı pazarda iskelet gibi dolaşan aç halkın ortasından, sarayından çıkmış dolgun karınlı sultan gibi geçmek zevkini, iki saat feda edememesini, onu memleketin başına bela eden Hacı Adil’i ve kendisini affedemem.

Gökyüzü olanca pınarlarını açarak ortalığı yıkıyordu. Hava çok soğuktu, biz belediyenin şişman reisi Ahmet Bey’in şahane bir şekilde döşettiği süslü Lanvesiyle Babaeski şosesinde gidiyorduk. Havsa ile Babaeski arasında Kuleli Köyü’ne geldik. Yolun sol tarafındaki bir samanlığın sundurmasına sığınarak oradan Yolageldili’ye haber gönderdik. Yarım saat sonra köyden Yolageldili İbrahim Ağa oğlu Kasım Efendi yetişti.

Kasım Efendi, İttihat ve Terakki Cemiyeti’ne katılarak idarede nüfuz ve saygınlık kazanmıştı. Hacı Adil ile hısımlık kurmuş, ticaret ve kontrat işleri yaparak zengin olmuştu. Bir aralık kontrat işleri ve aşar yüzünden batarken Hacı Adil’in himayesiyle borçları affedilmişti...

Özetle para kazanma yollarını iyi bilen hırslı, atılgan, cebbar, cahil, hamiyet sahibi memleketi-

ni seven, iyi tarafı, kötü tarafına galip gelen bir adamdır. Bu zatın şu tarihte çok, çok rolü vardır. Bu cemiyet meselesini uzun uzadıya görüştük. Faik Bey'in davetini. Şevket Bey söyledi. Vali Zekeriya Zihni Bey'le olan görüşmeyi anlattık. Cemiyetin kurulması hususunda derhal görüş birliği sağlandı. Ertesi gün İstanbul'a giderek zaten hemen birçoğu İstanbul'da bulunan Trakyalıları, Kasım Efendi'nin Kmacıyan Han'ındaki yazıhanesine davet ederek işin etraflıca görüşülüp bir karara bağlanması esaslı üzerine ayrıldık. Derhal İstanbul'a hareket ettik. İstanbul'a Kasım Efendi bizden bir gün sonra gelmişti. Biz Edime Mebusu Faik Bey'le buluştuk. Şevket Bey başkanlığında Garbi ve Şarki Trakyalılardan İstanbul'da bulunabilen kırk iki kişiden oluşan bir meclis toplandı. Faik Bey problemi detaylı bir şekilde açıkladı. Şevket Bey işi güzel idare ederek Trakya Türk davasının Bulgarlara karşı ve dünyanın gözü önünde Türk Trakya Birliği'nin savunmasını açıkladı.

Bu toplantıda hazır bulunan Batı Trakyalılardan bazılarının kafalarında başka düşünceler vardı. Birden açıklamamakla birlikte herhalde pek de gizli tutamıyorlardı. Batı Trakya zaten Bulgarların elinde idi. İstanbul Antlaşması'yla Bulgarlara terk edilmişti. Lâkin Bulgarların mağlubiyeti üzerine Batı Trakya'nın tahliyesi beklenmedik bir durum almıştı. Bu durum acaba müstakil bir Batı Trakya Hükümeti (Devleti) haline getirtmek mümkün değil miydi? Balkan Harbi'nden sonra devam etmiş olan birkaç günlük geçici bir hükümet tadı onların dimağında yer etmişti.

Bununla beraber şu hayalin gerçekleşmesine bugün için imkân olmadığını çok iyi anlayan İskeçeliler bizimle çalışmak kararını verdiler. Edirne'de bir merkez olacak, İstanbul'da beş kişilik bir siyasi komisyon (heyet) bulunacaktı.

İki gün sonra Edirne'ye hareket edilmişti. Edirne Belediyesi'nde önemli bir toplantı yapıldı. Burada durum bütün çıplaklığıyla görüşülerek, herkes serbestçe düşüncesini söylemeye çağrıldı. Şurasını çok iyi yazıp ve açıklamak isterim ki bu toplantı çok samimi idi. Herkes aziz Türkiye'den, Trakya'nın ayrılmasını düşündükçe çıldırıyordu. Ve hiç kimse bu yolda ölmekten bir saniye tereddüt göstermiyordu. Müzakereyi idare eden Şevket Bey'di. Görüşmenin başlangıcında çeşitli düşünce sahipleri vardı. Özellikle daha düne kadar ülkede hususi durumlar meydana getirmiş olan bir cemiyetin ilihine kadar taraftarı, temsilcisi, müfettişi, memuru, seveni olan kişiler aramızdaydı.

Sonra...

Bunların şöyle bir milli oluşuma tekrar girmelerinden endişelenen haklı şüpheler besleyen şahıslar da vardı. Acaba bu da İttihatçıların bir manevrası olmasın diyenler bulunuyordu. İşte bu problemi orada hazır bulunan Doktor Rifat Osman Bey halletti. Aşağı yukarı şûradaki toplantının gayesini açıkladı. Buna çok lüzum vardı. Mezar açılınca kinlerin sönmesi pek tabiidir. Bu oluşumun artık tarihe karışmış olan grup ve cemiyetlerin hiçbirisiyle ilgisi yoktur. Şimdi bunun gayesi aziz Türkiye'nin kaçınılmaz kaderi olmuş ve haklı davasını savunma idi. Şu halde siyasi kanaati

birbirine muhalif olan vatan çocukları Trakya gayesinde birleşecekti. Ve burada zaten ne nüfuz, ne hükmetme ne kendini gösterme gibi hırs ve iştah çekecek bir şey vardı! İsmail Nazım Bey ilave etti: “Aksine bunun ucunda ip vardır. Üç ayaklıyı, idam sehpasını gözüne kestirerek bu vatan kavgasına girilebilir.” dedi. Cemiyetin oluşturulmasına karar verildi. Buna bir ad takmak lazımdı. Ben o sırada tam Selimiye Camii’ne karşı gelen pencerenin önünde idim. Verilen kararı deftere yazıyordum. Gözlerim, elimde olmaksızın Arasta mektebinin üstünden, Arasta’nın kubbeleri arasından Selimiye minarelerine, kubbelerine doğru kayd. Sinan’ın bu şahaseri bana bir an içinde milletimin şerefli tarihini yaşattı.

Ben Aykut oğlu, Kara Ali’nin oğlu, Timurtaş’ın oğlu, Oruç’un bana kadar gelen katışıksız saf, temiz neslinin oğlu idim. Meriç sularında çağlayan sesler, nameler dedelerimin yanık sazından kopan koşmalara dem tutuyordu. Ve şimdi karşımda yükselen şu Türk abidesi şerefli babalarımın muhafazasını bana bıraktığı muhteşem bir eserdi. Bunun üstünde bir yabancı bayrağın dalgalandığını görmek! Allahım bu ne felakettir!

O zaman Niğbolu, Varna, Kosova, Bizans, Mısır, İran surları önünde gürleyen sesler, Budapeşte’de ve Niğbolu’daki at kişnemeleri kulağımda çınladı. Bir dakika, bir tek dakika benliğimden sıyrılarak bütün bu olayları düşündüm. Yüzümü arkadaşlara çevirdiğim vakit zannederim ki heyecandan biraz daha sararmış titriyordum. O zaman haykırdım: “Bu vatanı müdafaa için kurulan bu cemiyetin adı: Trakya-Paşaeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyetidir.”

İstisnasız herkes bu tarihi isimlendirmeyi kabul etti. İşte şimdi cemiyet kurulmuştu.” (Kynk yz: 2)

Trakya Paşaeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti

Cemiyetin kurucularından olan ve o dönemi yaşayan efsane önder Mehmet Şeref Aykut’un yukarıdaki anlatımından sonra derneğin kuruluşunu şöyle özetleyebiliriz:

1918 sonbaharında Almanya’dan dönen Talât Paşa’nın, Edirnelileri Trakya’nın geleceğiyle ilgili çalışmalara, örgütlenmelere yönelten düşünceleri ve İttihat Terakki Genel Merkezi’ndeki siyasi öneriler, bir bakıma derneğin altyapısını oluşturmuştur.

30 Ekim 1918’de imzalanan Mondros Ateşkes Antlaşması’ndan 3 gün sonra 2 Kasım 1918’de “Trakya Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti” ilk örgütlü siyasi güç olarak İstanbul’da kuruldu. Kurucuları; Edirne Milletvekili Avukat Şeref Aykut ve Faik Kaltakkıran, Edirne Belediye Başkanı Şevket, Tüccar Kasım Yolageldi ve bazı yurtseverlerdi. Bu siyasi örgüt Şeref Bey’in önerisiyle “Trakya Paşaeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti” ismini alarak çalışmalara başladı. Cemiyet daha sonra Osmanlı yönetimine başvurarak 30 Kasım 1918’den itibaren “Trakya Paşaeli Müdafaa-i Heyeti Osmaniyesi”

Trakya'da Milli Mücadele



*Trakya Paşaeli Cemiyeti Kurucularından
Mehmet Faik Kaltakkıran*



*Trakya Paşaeli Cemiyeti Kurucularından
Edirne Mebusu Mehmet Şeref Aykut*



*Trakya Paşaeli Cemiyeti Kurucularından
Kasım Yolageldili*



*Trakya Paşaeli Cemiyeti Kurucularından
Edirne Belediye Başkanı Şevket Bey*



Trakya Komutanı Cafer Tayyar Eğilmez



Mehmet Şakir Kesebir



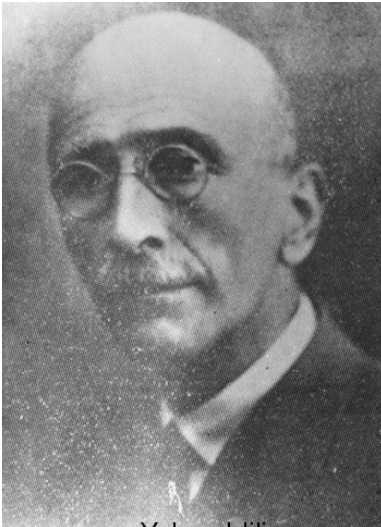
Trakya Paşaeli Cemiyeti Veznedarı Rasim Ertür



*Trakya Paşaeli Cemiyeti'nin İlk Reisi
Edirne Müftüsü İskeçeli Mestan Efendi*



*Trakya Paşaeli Cemiyeti Kurucularından
Süleyman Faik Özkan*



*Dr. Rifat Osman Bey
Trakya Paşaeli Yetkililerinden*



Ekrem Demiray



*Trakya Paşaeli Cemiyeti Kurucularından
Ali Seyfi Tülümen*

adını almış ve çalışmalarını sürdürmüştür. İlk yönetim kurulu Belediye Başkanı Şevket Bey, Avukat Şeref Bey, Müftü İskeçeli Mestan Efendi, Maksut Beyzade Derviş Bey, Mufizade Cemal Bey, Nazmi Beyzade İsmail Bey, Ali Seyfi Bey, Komanlızade Ömer Bey’den oluşmuştur.

Dernek, Mondros Ateşkes sonuçları koşullarında Trakya’da yaşayanların haklarının savunulması amacıyla her türlü siyasi, ekonomik ve askeri eylem yapmayı amaçlamıştır. Bilinmesine çok önem verdiğimiz “Trakya Paşaeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti” nin kuruluş döneminde merkez, kaza ve nahiyelerde kurucu ve yöneticileri şöyleydi;

TRAKYA PAŞAELİ MÜDAFAA-İ HUKUK CEMİYETİ’NİN TRAKYA’DAKİ KURUCU HEYETLERİ

İSTANBUL: Galip Bahtiyar (Göker) Bey, Hüseyin Sabri Bey, Nedim Bey, Faik (Kaltakkıran) Bey, Hüseyin Tahsin Bey.

EDİRNE: (Merkez) Reis Edirne Müftüsü Mestan Efendi, Azalar: Edirne Belediye Reisi Şevket Bey, Maksud Beyzade Derviş Bey, Müftüzade Cemal Bey, Nazmi Beyzade İsmail Bey, Faik (Kaltakkıran) Bey, Doktor Rıfat Osman Bey, Mustafa Paşazade Fethi Bey, Komanlızade Ömer Efendi, Mustafa Beyzade Neyyir Bey, Aza ve Veznedar: Yolageldili Kasım Efendi, Aza ve Katip: Hafız Rıza Efendizade Ali Seyfettin (Tülümen) Efendi.

TEKİRDAĞI (Tekirdağ): Mümessil: Eşraftan Adil Beyefendi, Reis: Müftü Ömer Raci Efendi, Azalar: Belediye Reisi Halis Bey, Emin Bey, Hacı Hüseyin Ağazade Mehmed Efendi.

ÇORLU: Mümessil: İhsan Bey, Reis: Müftü Şaban Sırrı Efendi, Azalar: Müderris Hafız Şükrü Efendi, Müfti-i Sabık Hafız Aşur Efendi, Eşraftan Münih Bey, Eşraftan Hulusi Beyzade Ali Bey, Bakkal Mustafa Mazhar Efendi, Sandık Emni: Uncu Ahmed Efendi, Katip: Rüşdiye Mektebi Başmuallimi Hüsnü Efendi.

LALAPAŞA: Reis: Müftü Adem Vasfi Efendi, Azalar: Erşaftan Ahmed Beyefendi, Taşlı Müsellim Karyesinden Emin Ağa. Şuleoğlu Hüseyin, Sandık Emni: Mehmed Efendi.

LÜLEBURGAZ: Mümessil: Müftü Ömer Efendi, Reis: İmam Veli Efendi, Azalar: Doktor Ahmet Bey, Mestan Efendizade Mehmet İrfan Bey, Sadık Efendizade Enver Bey, Aza ve Veznedar: Belediye Reisi İsmail Efendi, Tüccardan Bakkal Berri Efendi, Tüccardan Bakkal Ali Haydar Efendi.

MALKARA: Mümessil: Ali Bey, Hcyet-i Maliye ve Reisi: Eşraftan Hacı Rakım Beyzade Ali Bey, Azalar: Şeyh Ali Efendi, Müftü Kazım Efendi, Sandık Emni: Sakir Efendi.

UZUNKÖPRÜ: Mümessil Eşraftan Hafız İsmail Efendizade Mustafa Efendi, Reis: Müftü Abdurrahim, Azalar: Eşraftan Sofyalı Hüseyin, Abdullatif, Derviş Ahmed, Hacı Yunusoğlu Mustafa ve Dimetokalı Emin Beyzade Ali Beyefendi.

İPSALA: Mümessil: Hüseyin Beyefendi, Reis: Müftü Abduikadir Efendi. Azalar: Hüseyin Sadık, Yunus, Nizam ve Hüsnü Beyefendiler, Veznedar: Rıza Efendi.

SARAY: Mümessil: Emirzade Sadık Bey. Reis: Müftü Ahmed Nuri Efendi. Azalar: Saatçızade Hüseyin Basri Efendi, Veznedar: Kınmîzade Kamil Efendi, Murad-Giray ve Süleyman Beyler.

KIRKKİLİSE: Mümessil: Müftü Bahaeddin Efendi. Azalar: Eşraftan Zahid Bey, Muhiddin Bey, Doktor Fuad Bey, Cemal Bey. Avukat Şükrü Efendi, Tosunzade Arif Efendi, Eşraftan Hilmi Bey, Salim Efendi. Raif Bey, Bankacı Ahmed Efendi ve Hatip Mehmet Efendi.

BABAESKİ: Hurşid Bey, Sultan Efendi, Şevket Bey, Adil Bey, Hüsnü Efendi, Hulusi Efendi.

HAVSA: Edip Bey, Recep Efendi. Hüsnü Efendi, Edhem Efendi, İbrahim Efendi, Nüib Elendi, Ahmet Bey (İpsala'yı vekâleten).

PAVLI (PEHLİVANKÖY): Said Efendi. Mehmet Efendi.

HAYRABOLU: Hafız Hasan Efendi, Osman Efendi, Zeynel Bey, Mehmed Tevfik Bey, İsmail Efendi.

KAVAKLI: Şerif Efendi, Haydar Efendi.

VİZE: Hurşid Efendi. Hüsnü Efendi.

İNOZ (ENEZ): Arif Bey, Osman Bey.

PINARHISAR: Hasan Efendi, Emin Efendi, Mehmed Efendi.

ÇATALCA: Cemal Bey, Osman Bey.

ÇERKESKÖY: Molla Mehmed Efendi.

KEŞAN: Müftü Raşit Efendi, Mehmed Adil Bey, Belediye Reisi Mustafa Bey, Lütfullah Efendi.

EVREŞE; Belediye Reisi Şevket Bey.

İĞNEADA: Eşraftan İsmail Bey, Tüccardan Hacı Ali.

GELİBOLU: Şevket ve Mestan Beyler.

SARAYAKPINAR: Mustafa Bey.

ÖMERBEY NAHİYESİ (Uzunköprü): Reis: Muhacir Kadıköyü’nden Hatip Osman Efendi, Azalar: Mandıra’dan Molla Hüsnü Efendi, Kırkkavaklar’dan Hafız Şaban Efendi, Çongara’dan Nazaroğlu Mehmet Ağa. Aza ve Veznedar: Hafız Şerif Efendi, Bildır Karyesinden Said Ağa, Siyahi’den Said Oğlu İbrahim Ağa, Sultanşah’dan Salim Çavuş.

MAKSÜDLÜ NAHİYESİ: Reis: Müderris Osman Efendi; Azalar: Küneli Hacı Ahmed Ağa, Hacı İsmail Ağa, Veznedar: Kuvvetbeyli Molla Mehmed Efendi, Harmanü’dan Recep Ağa, Karapınarlı Mistik Ağa.

ZALUF NAHİYESİ: Reis: Aslıhan’dan Hafız Süleyman Efendi, Aza: Sazlı Malkoç’dan Derviş Ağa, Veznedar: Yeniköylü Muhtar Ali Efendi, Çakmak’tan Hacı İsmail Efendizade Ali Efendi, Hamidler’dan Şakir Ağa. **(Kaynak: 1918 Aralık Trakya Paşaeli Gazeteleri)**

Cemiyet, kuruluşunda “Trakya Birliği” siyasetini gütmüş ama silahlı müdafaaya hemen girişmemiştir. Ancak Yunan işgaline giden süreçte Edirne Kongreleri’nde ve özellikle Lüleburgaz Kongresi’nde silahlı direniş kararı alınmıştır.

“Trakya Paşaeli Müdafaa Heyeti Osmaniyesi”, Mustafa Kemal Paşa Anadolu’yu geçinceye kadar Osmanlı ve yabancı devlet adamlarıyla ilişki kurmaya önem vermiş, daha çok İstanbul’da Cağaloğlu’nda ki büroda toplanan icra organı yoluyla yönetim kurulu ilişkilerini düzenlemiş ve yapılacak işleri gerçekleştirmiştir.

Sivas Kongresi’nden sonra isim değişikliğine gidilmiş ve Sivas’ta alınan kararlar gereği Anadolu ve Rumeli’deki derneklerin birleşmesi sonucu “Trakya Paşaeli Müdafaai Heyeti Osmaniyesi”, “Trakya Paşaeli Müdafaai Hukuk Cemiyeti”ne dönüştürülmüştür.

Trakya Paşaeli Cemiyeti beş Kongre toplamıştır. Dernek Yunan işgalinden sonra çalışmalarını İstanbul ve Bulgaristan’da sürdürmüş, bu çalışmaların Anadolu’daki mücadeleyle bütünleşmesini 1922’de Trakya’nın kurtulmasını sağlayan süreçte oldukça önemli rol almıştır.



*Trakya Paşaeli Cemiyeti Yöneticilerinden
Lüleburgazlı Şevket Ödül*



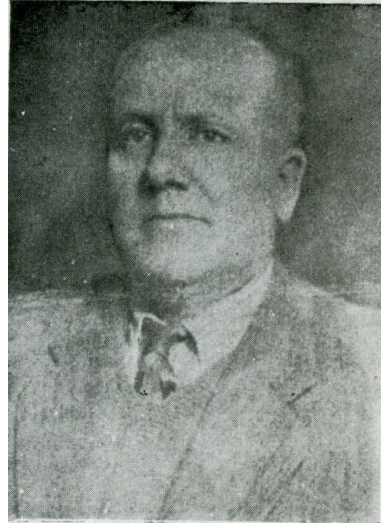
*Trakya Paşaeli Cemiyeti Babaeski Şubesi
Kurucularından Adil Onat*



*Büyük Edine Kongresi Üyelerinden
Şefik Bicioğlu*



*Trakya Paşaeli Merkez Heyeti Üyesi
Ahırköylü Ahmet Merter*



*Trakya Paşaeli Merkez Heyeti Üyesi
Kırklarelili Şevket Dingiloğlu*



*Trakya Paşaeli Cemiyeti Babaeski Şubesi
Kurucularından Sultan Efendi*

Trakya'da Milli Mücadele



*Mürefteî Şakir Yorulmaz.
(Fotoğraf Mehmet Serez'den Alınmıştır)*



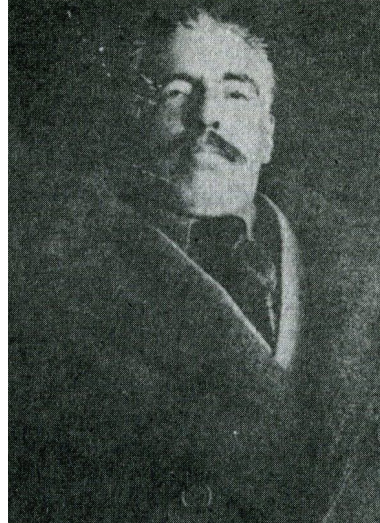
*Tekirdağ Cemaat-i İslamiye Başkanı
Adil Bey*



*Trakya Yardım Cemiyeti Üyesi
Tekirdağ Milletvekili Rahmi Bey*



*Albay Kani Demirören.
(Fotoğraf Mehmet Serez'den Alınmıştır)*



Mehmed Şeref Aykut Malta'da Esarette



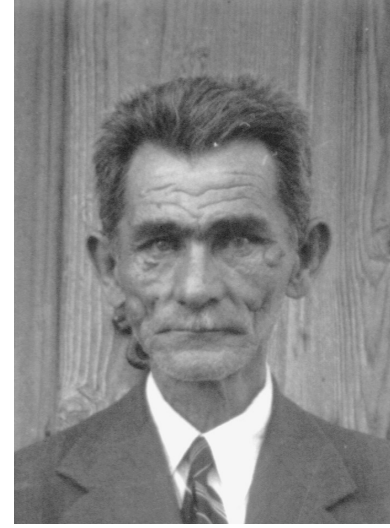
Babaeski'li Önderlerden Hamdi Kuleli



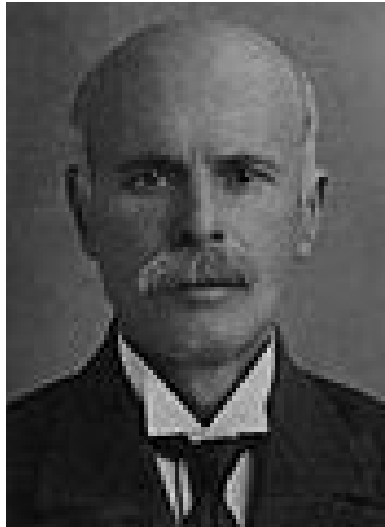
Hasan Tahsin Argun



*İstanbul'da Trakya Yardım Cemiyeti Reisi
Rifat Bey*



*Trakya Paşaeli Cemiyeti Lüleburgaz Şube
Kurucularından Enver Cengiz*



*Mebusan Meclisi Milletvekili
Faik Kaltakkıran*



*Trakya Paşaeli Cemiyeti Lüleburgaz
Önderlerinden Salih Cever*

1762 189 FERİDPAŞA FAZİL TÖLBENTÇİ
Kefaletiyana
SATILMALI - DEYÜET

اداره شاهی : اداره دارالایام
چاپ شده
(اهالی بروری)
مجموع اوراق و اعلانات مدیر مسئول نامه
کتابخانه ای

نسخه ۱۰۰ باره برقی
نومبر ۲۳
آبونه شمرای: بیانی: ۲۰۰۰ و آتی آن
۱۲۰۰ اوج آتی ۷۰۰ غرضه
آبونه بلی نشینده
مسئول:
اعالیه خدمت بایده شایسته ایلیان
پارلرینه سیمه ایورانی باقری
بایست و رسته جان و پاشا سازنده

شعبه بلی برقی: بخشه ایوری
مسئول ایورانی نورانی

عودلر چالارکن ..
عودلر ، کانلر چالارکن .. بر سورد
دوینوسلر سرحلدره جان ویرمن ، قان
ویرمن قهرمانلرک ارواح مغلولری نالرشینده
شکلاک بابارکن .. وطنده کی مانی یاد ایتک
ناقادار آجیق اولوبور !

صوبالر پانسیین ، کانلر قورولسون
و .. آه وطنلر ، قندیلر طولسون ...

تورک بوزلو جاملرندن سوزولدن
یاغور دانهلری اواب ناموسدن طین قنرا
اکه لرندن کبر و اولری خنجرلر کی بارارکن ..
بردیلم اکنک ایچین ویران سقلی نولردن
اک جانر ایتنر یارلر بوکه لیرکن .. و نهایت
اکموزل اون ایتی یه ، اککلر اون دورده
چقارکن ..

وارین وطنداشلر ، قندیلر دولسون ،
میلر ایچلین و قیلا چیلین .. دهادون
کجه سکرز باشنده بدیخت برتیزک قورو
خنجر مندن فیروان ظالم برسمال موت
آکین مصائب حیات ایله پارچا داهاتولن
و عو اولان پریشان قلبی ناروغلار ایله کن ..
ایشته کورو بویمکه سساری برشوک
جدار سیغیندن ییکه لهن قهقهلر آقاه
طنین انداز اولوبور ، قبه طانن برر عینه
سودا ویرمن غوزلرک فخرلرک تلری ایباد
و عیطلانه پالینور تورک ناسمه جیتی چاک
آغیزلر ..

یوناندار اشکناجه و بودورده دوشو
سزله و جودشعلر ایتایور .. سیمه مانی
ساران یارلر ایسه اولی سسود و قله یور
عو ایلیور ، ایلیورده بڑجالا قتلریری
اسرار عیطلانه ، اسرار سفاکتله اوشدورده
چالیشورور ..
بودورده سزلا نیجه و چکر یارلر
وچدن ، صیان ایلیور ، کورکوزلرک سیمه
قانم ؛ لکن ، آه عشقه سولمیک و دانی
دمی کورمور ؟
صالح سز کیند کچا اور ایرو یا اور ؛ اولور
حقوق مشروعه ملیه سز قاهر آکازر آئیدم
یارچالایور ، مومسیر ، یارلر قندیلر
ریشان دیا نیجه و سزله یارلر
تالیف اولماللر و سبیلرله اشکناک دناور ..
حاکمک داخاند ، آغیر برسفاکت ، دهادور
تورلرده غلز ، ایشا لردم اودون ، سسیلرده
اکک یوق .. کسان کی یورمیزک دیشده
باشان یاتین بر عیلمده قان اولوبور ، قال
اولوبورده یتیم سس چقسانان بولایور ..
بریکیت یارچانی ، برآوسلان یاروروی
برایشک آندایی آجاق قوروشولده حدف
اولوبور ، اولوبورده کورلر سری یورمین
اخترام دولملری بزم بولسور وچایی
برطلنه اولسون کورتمور ..
عادی ، قوربانیا یارونمورلر کی نزلن
ورقنق قنسات ایلیور ، وساطط قبه طان
قندیلر و احسکار کی عیارات دامارلر منین
کسیور ، و شمعندور قوبانیاسور ، یوتون
بوشتنلردن بلاستغاده بوعلکتک قرین
مشروعی تحلیسکن تکلیفلر قارشینده
رانیور ، برایشورده بڑجالا قهر اولاسیبه

سازدق ک تورک حر اولورسه ارابه رانی آلاچق
نوسروندن ، از کجه جاء ترک ایله جاکلشده
تورقارک کور علی و حد قورق .. بودور ..
اکسپوزیک باراندیور ، بودور زده سیمه کی !
آغیز

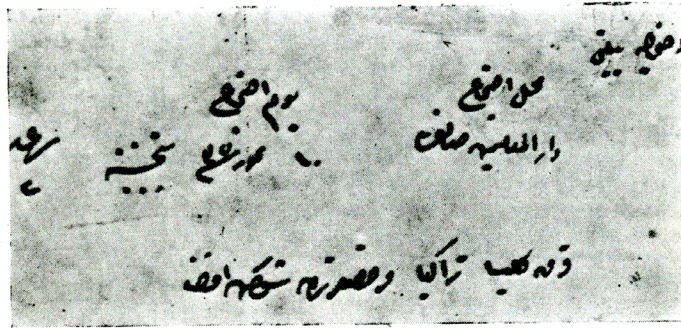
Edirne Ahali Gazetesinin 2
Aralık 1919 sayılı Nüshası.
(Fotoğraf Prof.Dr. Hasan Dilan'dan
Alınmıştır)



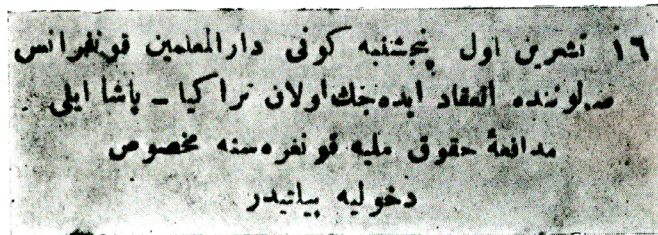
Ves. 23 — “Trakya - Paşaeli Müdafaa Hey’eti Osmaniyesi” mührü.



Ves. 25 — “Trakya - Paşaeli Müdafaa-i Hukuk Heyeti merkeziyesi” mührü



Ves. 24^a — 10 Temmuz 1919/1335 Kongresi için giriş kartı.



Ves. 24^b — 16 Teşrinievvel 1919/1335 Kongresi için giriş kartı.

Trakya Paşaeli Müdafaa-i
Hukuk Derneğinin Mühür ve
Kongre Kartları

محل اداره : ادرته دارالفنون جاده سنده ۴۳ نوسر ولو اداره خانه

تعارف آدره سی : ادرته تراکيا — تلفون : تراکيا

نسخه سی ۴۰ باره

تراکيا

باسا ایللی

هفتدلی غزل

صاحب امتیاز و مدیر مسئول : محمد شرف

آپونه : سه لکی ۰۰ غروشد

نسخه سی ۴۰ باره

مربطه سی — تراکيا —

دینی کلمه سی : فاضل قطارک عصاره حیثیت بر
 ذائقه شیرین بنشین ایندیگی : رخساره سها و نریه
 ملکدیک به قاری به نقل ایندیگیمن پاک اصل . ملند
 سرام اولادیشک دعوائی ملیزک ایچیل و عزیمکار
 هوای جیبسیدن اولدقلری اعلان ایتمکلی وطنی
 . طایفه سزی اکال ایلدیگیزه قناعت ایددورز .

لوله پورغاز : مجمل وفق عمر افندی .
 رئیس : امام ولی افندی ، اعضا : دود وراحمد
 یک و مستان افندی زاده محمد سرطان یک و ساچقی
 افندی زاده انور یک و اعضا ووزنه دار بلدیهریسی
 اسپادی افندی و شیاردن پقالیری افندی و شیاردن
 پقال علی حیدر افندی .

— تراکيا —

سرمولایینک آبدی معضرتی سینه سار و شفیده
 صافلاپان وکوزل دیارده دعوای . سدنیزک . موهسنه
 چالیمس اوژده اورتایه آتیلان . نصد ساحب اولادینه
 بیان من و شکران ایلر .

Trakya Paşaeli Gazetesinde Cemiyetin Lüleburgaz Kurucuları

MİLLİ MÜCADELEDE TRAKYA KONGRELERİ

Trakya Paşaeli Cemiyeti’nin yaptığı kongreler sırasıyla I. Edirne Kongresi: 10 Temmuz 1919, II. Edirne Kongresi: 16 Ekim 1919, III. Edirne Kongresi :15 Ocak 1920, IV. Edirne Kongresi (Lüleburgaz Kongresi) : 31 Mart -2 Nisan 1920, V. Edirne Kongresi : 9-13 Mayıs 1920 tarihlerinde gerçekleşmiştir.

Edirne Kongreleri

10 Temmuz 1919’daki I. Edirne Kongresi’nde; Edirne Müftüsü Mestan, Edirne Belediye Başkanı Şevket, Avukat Şeref Aykut, Maksutbeyzade Derviş, Müftüzade Cemal, Nazmibeyzade İsmail, Ali Rıza Efendizade Ali Seyfi (Tülümnen) Komanlızade Ömer, Trakya Paşaeli Derneği’nin kurucuları olarak gösterilmesine; Yönetim Kurulu’nun belirlenip kendi aralarında görev bölümü yapmalarına; Cemiyetin ecnebilerle ilişkiler kurmasına; Cemiyetin kuruluş beyannamesinin hazırlanıp imzalanmasına ve geniş bir şekilde duyurulmasına; teşkilatın daha fazla yaygınlaşmasına karar verilmiştir.

Bu kongreye; Edirne, Uzunköprü, Malkara, Pavli, Babaeski, Havsa, Kavaklı, Şarköy, Lüleburgaz, Hayrabolu, İpsala, Pınarhisar, Enez, Çorlu, Vize, Saray Çatalca ve Çerkezköy’den gelen üyeler katılmıştır.

16 Ekim 1919’daki II. Edirne Kongresi’nde;Teşkilatın tüm Trakya’da bucak ve köylere kadar örgütlenmesine, örgütün yaygınlaştırılmasına şubelerinin açılmasına, teşkilatın İstanbul’da Cağaloğlu’nda bulunan bürosunda zaman zaman istişare toplantıları yapmasına, teşkilatın yönetim kurulundan ayrılan üyeler için seçimler yapılmasına (Müftü Hilmi Efendi’nin ayrılışı nedeniyle kongre reisliğine Edirne Belediye Başkanı Şevket Bey seçilmiştir.) karar verilmiştir.

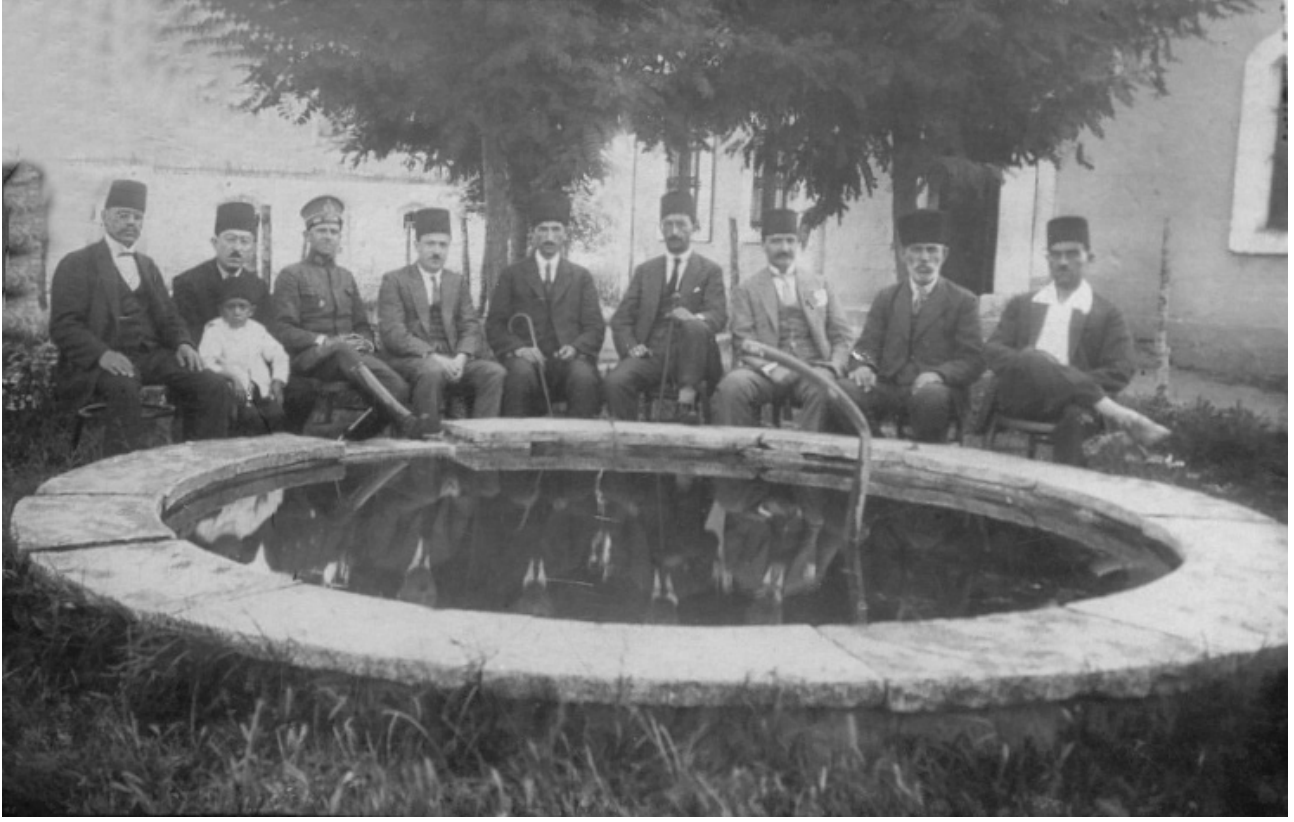
III. Edirne Kongresi’nde; Mustafa Kemal Paşa’nın talimatı üzerine Yunan Taburu’nun ve Trakya Rumlarının tecavüzlerine karşı silahlı müfrezeler kurulmasına ve silahlı milli teşkilat hakkında karar vermek üzere 15 Ocak 1920’de merkez heyeti, kaza heyetlerinden birer temsilcinin katılmasıyla toplanmıştır. Kongrede “Silahlı Milli Müfrezeler’in işleriyle ve genellikle Doğu Trakya’ya vaki olacak tecavüzlere karşı milli bir müdafaa, yerli ve ecnebi hükümetlerin içeride yeltenecekleri olup bitilere veya Barış Konferansı’nın Doğu Trakya’yı Osmanlı İmparatorluğu’ndan ayıracak kararlarına karşı koymak üzere Trakya Paşaeli’nden ayrı olarak bir Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Edirne Heyeti Muvakkatesi’nin ve şubelerinin kurulması”na karar verilmiştir. (Ancak: İstanbul’un işgali üzerine Trakya Paşaeli Cemiyeti “silahlı milli teşkilat”ı (Bekçi Korucu) kuramamıştır.)

IV. Edirne Kongresi’nde (Lüleburgaz Kongresi); Türk ve Müslüman çoğunluğa dayanan Trakya’nın Türk hakimiyetinde kalmasına, işgal ve saldırılara karşı her şeyin temin edilmesine, silahlı direnişe geçilmesine ve bunun için Trakya Müdafaa-i Hukuk Merkez Heyeti’nin kurulmasına,

tüm Trakya'da Osmanlı vatan menfaatlarının korunmasına, egemenlik haklarının korunmasına, her türlü işgale karşı tedbirler alınmasına ve protestoların yapılmasına, Ankara'da toplanacak olan Milli Meclis'e Trakya temsilcisi olarak üç kişilik bir heyet gönderilmesine, kongrede alınan kararların yaygınlaştırılmasına ve Trakya halkının haklarının etkili bir şekilde anlatılmasına, bir heyet kurarak Avrupa siyasi çevreleriyle ilişki kurulmasına, olağanüstü durumlarda kongrenin tekrar aynı üyelerle toplanmasına karar verilmiştir.



Lüleburgaz Kongresi Yöneticileri 31 Mart 1920



Lüleburgaz Milli Mücadele Önderleri

V. Edirne Kongresi’nde;Trakya Paşaeli ve Müdafaa-i Hukuk Heyet-i Merkezi’yelerinin 217 kişilik delege katılımıyla gerçekleşen müzakerelerinde, Türk ve Müslüman halklarının çoğunluğunun yaşadığı Trakya’nın Yunanistan’a verilmesinin kesinlikle reddedilmesine, Trakya’nın Yunan işgaline karşı müdafaa edilmesine, Trakya Paşaeli Teşkilatı’nın idaresi için Edirne, Tekirdağ, Gelibolu, Çatalca ve Kırklareli’den üçer temsilcinin seçilmesine ve Cafer Tayyar Paşa’nın da bu heyette bulunmasına, Trakya’nın geleceğinin belirlenmesinde, direnişe geçilmesinde, müdafaasının yapılmasında her türlü sorumluluğun bu kurula verilmesine, Trakya’nın menfaatlerinin Avrupa’da savunulması için bir heyetin kurulmasına karar verilmiştir.



Trakya-Paşaeli Müdafaa-yı Hukuk Cemiyeti (6 Mayıs 1922). Genel Sekreter Mahmud Hayreddin (ayakta ortada). Sonraki dönemde iktisat bakanı olan Şakir Kesebir (ortada taburede oturan), içişleri bakanı olan Cemil Bey (oturanlar arasında soldan ikinci).

Trakya Paşaeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti 6 Mayıs 1922

Atatürk’ün Anlatımıyla NUTUKTA TRAKYA PAŞAELİ CEMİYETİ ve TRAKYANIN İŞGALİ

(.....)

“Trakya Paşa-eli Cemiyeti’nin ileri gelenlerinden bazıları ile daha İstanbul’da iken görüşmüş-tüm. Bunlar, Osmanlı Devleti’nin çökeceğini çok kuvvetli bir ihtimal olarak görüyorlardı. Osmanlı vatanının parçalanma tehlikesi karşısında, Trakya’yı, mümkün olursa, buna Batı Trakya’yı da ek-leyerek ve bir bütün olarak İslâm ve Türk topluluğu hâlinde kurtarmayı düşünüyorlardı. Fakat bu amacı gerçekleştirmek üzere o gün için akıllarına gelen tek çare, İngiltere’nin, bu mümkün olmaz-sa, Fransa’nın yardımını sağlamaktı. Bu maksatla bazı yabancı devlet adamları ile temas kurma ve görüşme imkânları da aramışlardı. Amaçlarının bir Trakya Cumhuriyeti kurmak olduğu anla-şılıyordu. Müsaade buyurursanız, tekrar İstanbul’a dönmek üzere, biraz da Edirne taraflarındaki duruma göz atalım. Şimdiye kadar yaptığım genel açıklamalar sırasında, yeri geldikçe Trakya’yı da teşkilât ve tasarılarımızın hiçbir vakit dışında tutmadığımızı anlattığımı sanırım. Edirne ile olan ilişki ve haberleşmelerimiz, memleketin her yeriyle olduğu gibi devam ettirilmekteydi.Yapılan ha-berleşmelerimizdeki dikkate değer bazı noktaları yüksek .heyetinize açıklayarak bildirmek uygun olur: 1. Kolordu Komutanı Cafer Tayyar Bey, 31 Aralık 1919 tarihli pek etraflı bir raporunda, Trakya ve özellikle Batı Trakya’da Yunanlıların yaptıkları işleri ve giriştikleri teşebbüsleri pek güzel açık-lıyordu. Bu olağanüstü çalışmalara karşı kendisinin gerektiği gibi tertibat alamadığından şikâyet ediyordu.»Kolordusunun bu durumda ve ileride ortaya çıkabilecek olaylar karşısında, görevini yapmaya imkân verecek bir durum almasına ‘ General Milne’in müsaade etmediğinin, haberleşme sonunda anlaşıldığını» haber veriyordu (Belge: 246) General Milne’in tertibat almamıza müsaade et-meyeceğine elbette şüphe yoktu. Bu açık gerçeği yazışma yoluyla anlamaya bilmem nasıl bir düşün-ce ve mantıkla kalkışılmıştı? Cafer Tayyar Bey’e 3 Ocak 1920 tarihinde verdiğim talimatta, gönderdi-ğimiz gizli yönetmeliğe uyularak silâhlı birlikler kurulmasını yeniden hatırlattım. “ Askerî durumun değiştirilmesi ile elde edilemeyen yararların bu şekilde elde edilmesi gerekir” dedim. Harbiye Na-zırı Cemal Paşa’ya da yine aynı tarihte durumdan bahsederek, Yunanlıların Doğu Trakya’da olsun, hazırlıklarına engel olmasını yazdım. Trakya Paşaeli Cemiyeti’nin gönderdiği raporlarda, gerektiği gibi teşkilât kurulamamakta olduğuna işaret ediliyor ve bazı yüksek dereceli memurlardan şikâyet ediliyordu. Bu gibi memurlara, öteden beri bazı uyarılarda bulunuyordum. Asıl şikâyet Cafer Tay-yar Bey’den gelmeye başladı. Örnek olarak, bununla ilgili olarak okuyacağım şu mektup bir fikir verebilir sanırım:



Atatürk TBMM'de Konuşurken

Sayın Paşam, (26.1.1920 tarihli mektup)

Arif Bey'in, Trakyalılar hakkında söylediklerini doğrularım. Trakya Cemiyeti maddî güçle desteklenmemiştir. Maalesef Cafer Tayyar hepimizi aldatmış. En küçük bir teşkilâtlanmaya girmemiş, bir tek tüfekte bile silâhlendirme yolunu tutmamıştır. Cafer'i şahsını düşünmekle suçlarım. Bulgaristan olaylarından da tamamen habersiz, tam bir gaflet içindedir. Son günlerde, Cafer'in, tümenlerine gönderdiği yazılı bir emir tesadüf eseri olarak elimize geçti. Yunanlıların yaptıklarından ve niyetlerinden, bu durum karşısında, artık Müdafaa-i Hukuk talimatı uyarınca, millî teşkilâta başlamak gerekirken, komutanların bu konuda, subaylar vasıtasıyla halka yardım edip etmemek hakkındaki düşüncelerini soruyor. Artık düşününüz... Allah millî meselelerde aldatanları kahretsin. Fakat aldanmış olanlara da çok yazık! Sonuç: Bulgar askeri Batı Trakya'yı boşaltarak gittiği, beş on memurla 150-200 jandarmadan başka kuvveti bulunmadığı halde, kendisinden ihtilâl ve savaşla vatani savunmasını beklediğimiz Trakya bir şey yapamadı. Cafer bu durumun üzüntüsünü çekti mi bilmem. Bu yüzden artık Topçu Ihsan'ı, Baytar Rasim'i (zeki, hareketli, ölçülü, kendisine-güvenilir bir arkadaş) teşkilât kurmak üzere Trakya'ya göndereceğiz. Buradan silâh da göndereceğiz. Kör olası Cafer, yalnız bunları serbest bıraksın.

*Gölge etmesin başka ihsan istemeyiz. Edirne hattını, İngilizler, kendi askerleriyle teslim alıyor. Yunanlılar Hadımköy, Çorlu, Lüleburgaz’da toplanıyor. Bulgaristan kaynaşiyor. Yunan eşkiyalığı artmakta, halkın şikâyeti karşısında vali elini oluşturmakta, Cafer acizliğini göstermekte. Trakya’nın, Bolşevikliğe karşı yabancı kuvvetlerin yığınak yeri olması, Bulgarların saldırılarına uğraması beklenebilir. Orada kuvvetli bir pençe ve beyin lâzım. Ne Cafer, ne vali, bu işin ehli de değildirler, fedakâr da değildirler, işte durum budur. Ben bunlarla çok uğraşıyorum. Geçen gün bir şifrenizi almış, pek üzölmüş ve şifre ile açıklama rica etmiştim. Cevap alamadım. Paşam, şahsî bir siyaset güttüğümü mü zannediyorsunuz? Yoksa maksadı kavrayamayacak, durumu etrafli olarak anlayamayacak ahmaklardan olduğumu mu zannediyorsunuz? Her iki durumu da protesto ederim, inancım ve gayem birdir. Hiç şaşmadan yürüyorum. Yalnız, başka bir şey düşünüyör da bana söylemek istemiyorsanız, ona bir şey demem. Açıkça bildirmenizi rica ederim. Sert ve azarlayıcı sözlere son derece üzölürüm. Bu, beni çalışmaktan alıkoymaz. Beni muhalefete geçirmez. Fakat, arada pekâlâ bir kişilik meselesi doğurabilir. Buna dikkatinizi çeker, bir gerçek ortaya çıkmadan ve benim neler çektiğimi anlamadan teşebbüslerde bulunmamanızın, mevkiinizden beklenen ve hiç ihmal götürmeyecek olan incelik ve yumuşaklık gereği olduğunu, şuracıkta belirtmeme müsaade buyurunuz. Saygılarımı sunar, başarılar dilerim Paşam. **Vasıf***

Efendiler, Edirne’den gelen yazılardan ve raporlardan, bence, yanlış bir görüş takip edildiği anlaşılıyordu. Şimdi okunan mektupta da bu yanlış görüşün benimsendiğini gösteren cümleler vardır. Bu yanlış tutumu düzeltmek için, öteden beri belirtilen görüşlerimizi 3 Şubat 1920 tarihinde Cafer Tayyar Paşa’ya ve İstanbul’da Rauf Bey’e bir kez daha bildirdim. Tekrar ettiğim görüş şuydu: Doğu ve Batı Trakya’nın millî bir bütün olarak tasavvur ve ifadesi doğru bir politika değildir. Doğu Trakya, itiraz ve tartışma kabul etmez şekilde yurdumuzun bir parçasıdır. Batı Trakya ise, bir antlaşma ile daha önce terk edilmiş olan bir bölgedir. Olsa olsa, Doğu Trakya, Batı Trakya’nın kurtarılmasına çalışanların bir hareket üssü olabilir. Doğu ve Batı Trakya’nın birliği üzerinde ısrarla direnme, Doğu Trakya üzerinde de bazı iddiaların ileri sürölmesine yol açabilir. Bulgarların da Adalar Denizi’nde İktisadî bir çıkış kapısı istemeleri, üzerinde ayrıca düşünölmeye değer. Bulgaristan için de bu bakımdan gayret sarf edilmelidir. Cafer Tayyar Paşa da, memurlardan, ileri gelenlerden ve halktan şikâyet ediyordu. 7/8 Mart 1920 tarihli bir şifresinde, “Bizde halk, her işi hükümetten beklemekte; sivil idare âmirlerinin nemelazımcı tutumları yüzünden millî teşkilât yüksek emirlerinize uygun olarak kurulamamaktadır, il sınırları içinde sık sık yapmakta olduğum teftişlerde, özellikle köylülerle sıkı temas kurmaktayım... Fakat, Her köye gitmek mümkün olamıyor”. “Teşkilâtın köklü ve yaygın olması hepimizin ortak isteği olup, bunun da ileri sürölün sakıncaların ortadan kaldırılmasına çalışmakla gerçekleştirilebileceği bilgilerinize sunulur” diyordu. Efendiler, General Milne, Cafer Tayyar Paşa’ya askerî durumu değıştirtmiyor. Vali ve mutasarrıflar tarafsız kalıyor. Her işi hükümetten bekleyen halka, millî teşkilâtın kurulmasında yardım ve öncölük etmiyorlar. Bu sakıncalar giderilmedikçe, teşkilâtın köklenip yaygınlaşması da mümkün görölüyor.

(.....)

Trakya'daki Durum

Efendiler, içinde bulunduğumuz tarihlerde Trakya'nın durumuna da hep birlikte göz gezdirelim: Doğu Trakya'da, Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyetinin Trakya - Paşaeli Merkez Heyeti bir kongre yaptı. Bu kongre, Trakya'nın idaresini, Trakya - Paşaeli Merkez Heyeti'ne verdi. Trakya'da Kolordu Komutanı olarak bulunan Cafer Tayyar (Cafer Tayyar Paşa), bu Merkez Heyetinde olmakla birlikte, Edirne milletvekili olarak da Meclisimize üye seçilmiştir. Trakya Merkez Heyeti'ne ve Kolordu Komutanı'na verdiğimiz talimat, Trakya'nın kaderinin bütün memleketin kaderiyle birlikte çözülebileceği esasına dayanıyordu. Askerî harekât bakımından da verdiğimiz direktif şuydu: Üstün kuvvetlerin taarruzuna uğranılırsa sonuna kadar direnilecek ve Trakya tamamıyla zapt ve işgal edilmiş olsa bile, teklif edilecek herhangi bir çözüm şekli tek başına kabul edilmeyecektir. Zaten Trakya'daki komutanın da kararının böyle olduğu ifade edilmekteydi. Fakat son zamanlarda, Komutan Cafer Tayyar Bey, yabancıların verdiği teminat üzerine yapılan davete uyarılsa İstanbul'a gitmiş, bize durumu ancak dönüşünden sonra bildirmişti. Anlaşıldığına göre, Doğu Trakya'nın yalnız başına varlığını koruyamayacağı, ancak Batı Trakya ile birleşerek bir yabancı devletin idaresi sayesinde yaşayabileceği yolunda fikirler telkin edilmiş... Her halde manevî gücü kırarak birtakım propagandalar yapılmış...

Cafer Tayyar Bey İstanbul'da iken Tümen komutanlarından Muhittin Bey, İstanbul'dan Kolordu Komutanlığına atanmış, Cafer Tayyar Bey'in Trakya'ya dönmesine izin verilmiş. Cafer Tayyar Bey, İstanbul çevreleriyle görüştüktan sonra, Muhittin Bey'in teklifine rağmen, artık kolordunun komutanlığını üzerine almamış, Muhittin Bey'in üzerinde bırakmış. Böylece Trakya'nın kaderi, İstanbul siyasî çevrelerinin etkisine terk edilmiş...

Efendiler, Büyük Millet Meclisi açıldığı zaman, Trakya'da, V. Kolordu'nun savaş düzeni şöyleydi: Kolordu karargâhı Edirne'de 60'ıncı Tümen: Keşan, Edirne, Uzunköprü dolaylarında; 55'inci Tümen: Tekirdağ bölgesinde; 49'uncu Tümen: Kırklareli bölgesinde. Yunan ordusu, Anadolu'da, Batı Cephesinde yaptığı genel taarruzda başarı sağladıktan sonra, 20 Temmuz 1920'de Tekirdağ'a bir tümen çıkardı. Tekirdağ bölgesinde pek dağınık bir durumda bulunan 55'inci Tümen, toplanmaya vakit bulamadan, Yunan tümeni, Edirne'ye doğru yürümeye başladı. Batı Trakya'dan Meriç'i geçerek taarruz etmek isteyen Yunan kuvvetleri, o bölgedeki 60'ıncı Tümen'e komuta eden Cemil Bey'in (İçişleri Bakanı Cemil Bey'dir ve 15 Haziran'da kuvvetleriyle Edirne'ye gelmiş bulunan ve Edirne - Karaağaç istasyonu arasında ciddi savaşlar vermiş olan Şükrü Naili Bey'in (Şükrü Naili Paşa) dikkat ve direnmeleri sayesinde durduruldu ve ilerlemeleri önlendi.

"Trakya'daki Kolordumuzun, Askerliğin Gereklerini ve Vatanseverlik Namusunu Yerine Getirememesinin Tek Sorumlusu Cafer Tayyar Paşa'dır".

Edirne'ye doğru serbestçe ilerlemekte olan düşman tümenine karşı, bütün 1. Kolordu kuvvetlerini toplayıp tedbir alacak komutanın, Kolordu Komutanı Muhittin Bey'in ne yaptığını bilmiyorum. Yalnız elde ettiğim bilgilere göre, Cafer Tayyar Bey, kendi kuvvetleri ile temas kuramadan, Havza yakınlarında atla dolaşırken düşman tarafından esir edilmiştir. Ondan sonra sevk ve idare-den mahrum kalan V. Kolordu'muz tamamıyla dağıldı. Birliklerinin bir kısmı esir oldu, bir kısmı da Bulgaristan'a sığındı. Sonuç olarak, Trakya'nın tamamı Yunanlıların eline geçti. Ne yazık ki, 1. Kolordu Komutanınca, milletin istediği ve beklediği ileri görüşlülüğün, uyanıklık ve fedakârlığın gösterildiğine şahit olamadık. Efendiler, Trakya'nın özel ve güç durum ve şartlar içinde bulunduğuna şüphe yoktu. Fakat bu özellik ve güçlük, hiçbir zaman Trakya'daki kolordunun, askerliğin gereklerini yerine getirmesine ve vatanperverlik namusunu göstermesine engel olamazdı. Eğer, bu yapılamamış ise, millet ve tarih karşısında bulunan tek sorumlusu, Cafer Tayyar Paşa'dır. Tarihte bütün bir vatani, çok üstün düşman kuvvetleri karşısında, son bir avuç toprağına kadar, karış karış, kahramanca ve namusluca savunmuş ve yine varlığını koruyabilmiş ordular görülmüştür. Türk ordusu o cevherde bir ordudur. Yeter ki ona komuta edenler, komuta edebilme vasıflarına sahip olabilsinler!

Efendiler, komutanlar, askerliğin görev ve gereklerini düşünür ve uygularken, beyinlerini siyâşî görüşlerin etkisi altında bulundurmaktan kaçınmalıdırlar. Siyasetin gereklerini düşünen başka görevliler bulunduğunu unutmamalıdırlar. Komutanların, emirleri altına verilen millet evlâdını, memleket vasıtalarını, düşmana ve ölüme doğru sürerken, düşündükleri tek nokta, milletin kendilerinden beklediği vatan görevini ateşle, süngüyle ve ölümlerle yerine getirerek sonuç almaktır. Askerî görev, ancak bu anlayış ve inançla yerine getirilebilir. Lafla, politika ile, düşmanın aldatıcı vaatlerine kulak vermekle askerlik görevi yapılamaz. Omuzlarında ve özellikle kafalarında askerlik sorumluluğunu yüklenecek kadar kuvvet bulunmayanların feci sonuçlarla karşılaşmaları kaçınılmazdır.

Efendiler, bir komutanın esir olması da mazur görülebilir. O zaman ki, askerliğin görev ve gereklerini yerine getirip uygulamakta, elindeki kuvveti sonuna kadar, son süngü ve son nefese kadar kullandıktan sonra, kanını akıtmak fırsatını bulmaksızın düşman eline düşerse. Efendiler, bütün ordusu, üstün düşman karşısında yenilip de kendiliğinden geri çekilirken, kılıcını çekip tek başına, atını, düşman başkomutanının çadırına doğru sürerek ölüm arayan Türk komutanları görülmüştür. Bir Türk komutanının, ordusunu kullanmaksızın, herhangi bir kötü tesadüf ve kötü şans eseri bile olsa, düşmana esir düşmesini biz mazur görsek de, tarih, bunu asla affetmez ve affetmemelidir. Türk inkılâp tarihinin gelecek nesillere hitap ve uyarısı işte budur."

Nutuk: s.276, 334.

TRAKYA PAŞAELİ DERNEĞİ’NİN ÇALIŞMALARI VE TRAKYA’DAKİ GELİŞMELER

“Milli Mücadele tarihimizde, Trakya-Paşaeli Müdafaa-i Heyet-i Osmaniyesi’nin kurulması, Trakya Türkünün haklarının savunulmasını, merkezi hükümetten beklemeyerek, bizzat kendi ellerine almaları, bunun için de kuvveti doğrudan doğruya halktan almaları çok önemli bir mücadele örneği olmuştur. Trakya’nın Yunan ve Bulgarlara peşkeş çekildiği zor günlerde, Trakya-Paşaeli Cemiyeti’nden başka ortada devamızı üstlenecek bir milli teşekkül ve makam yok gibiydi. Mondros Antlaşması ile birlikte, Trakya’nın gerçek savunucusu olan bu cemiyetin kurulmasının ne kadar isabetli bir karar olduğu ortadadır.

Trakya-Paşaeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti, Batı ve Doğu Trakya’da çoğunluğu teşkil eden, Türklerin haklarını, İtilaf Devletlerine karşı barış yoluyla tanıtabilmek için; Türk unsurunun nüfus, ekonomi, kültür ve tarihi üstünlüğünü ortaya koymak, İtilaf Devletleri nezdinde, diplomatik girişimlerde bulunmak, muhtıralar vermek, nüfus istatistikleri hazırlamak, harita, grafik ve broşürler hazırlayarak, Trakya Türkü’nün haklı sesini dünyaya duyurmak için kurulmuş bir cemiyettir. Cemiyet’in yayın organı olduğunu alt başlığından anladığımız “Trakya-Paşaeli Gazetesi”nin ilk sayısı 2 Aralık 1918’de yayıma başlamıştır. Cemiyet hakkında en güvenilir ve en önemli kaynağımız Cemiyet’in çıkardığı bu gazetedir. Sahibi ve Müdürü Mehmet Şeref (Aykut) Bey’dir. Trakya-Paşaeli Gazetesi, ilk sayısında Cemiyet’in Programı’nı yayınlamıştır. Cemiyet’in Programı İstanbul gazeteleri tarafından da yayınlanmıştır.

Cemiyet’in kuruluş beyannamesi, Trakya-Paşaeli Müdafaa Heyeti adına Reis Edirne Müftüsü Mestan Efendi, Edirne Belediye Reisi Şevket Bey, Maksut Beyzade Derviş Bey, Müftüzade Cemal Bey, Nazmi Beyzade ismail Faik Bey, Faik Bey, Doktor Rifat Osman Bey, Mustafa Paşazade Fethi Bey, Kumanlızade Ömer Efendi ve Avukat Şeref Bey tarafından imzalanarak yayımlanmıştı. Bu beyannameye göre Cemiyet’in kuruluş gayesi şöyle açıklanmaktaydı:

“Merkezi Edirne’de olmak üzere Trakya-Paşaeli Müdafaa Heyet-i Osmaniyesi namıyla bir cemiyet teşkil ettik. Gayesi: Garbı ve Şarkî eski Edirne vilayetini teşkil eden Trakya’da yaşayan Türk, Ermeni, Rum, Musevi, Bulgar milletleri ile beraber bugün Edirne vilayetinde 1.094.371 nüfus-ı sakin olduğu halde bundan 615.720 miktarının Türk ve Müslüman olduğu nazar-ı dikkate alınınca Cemiyet-i Akvam maddelerine nazaran vilayet sakinlerinin çeşitli unsurların yansımdan fazlasını Türk ırkı teşkil etmesi dikkate alındığında artık bizim şu Türk ve Müslüman davasını dünyada fazilete sahip bütün medeni milletlere karşı en yüksek, en güvencesizle müdafaa etmekten başka yapacak işimiz kalmamıştır.”

İkinci Beyanname, Cemiyet'in Edirne Merkez İdaresi'nin Trakyalılara hitaben yayınladığı beyannamedir. Bu beyanname, parti kavgalarından vazgeçilmesini, Trakya davasını partiler üstü bir memleket meselesi olarak görmek gereğini dile getirir.

Trakya-Paşaeli Müdafaa Heyet-i Osmaniyesi, başta merkez olmak üzere, şehir, kasaba ve nahiyelerde teşkilatını kurarak genişlemiştir. Cemiyet'in teşkilatlanması, kuruluş döneminde her Liva'dan (Edirne, Kırklareli, Tekirdağ ve Gelibolu) ikişerden sekiz kişilik (altı yedek aza) merkez heyeti seçilmiş olup Edirne, İstanbul, Tekirdağ, Çorlu, Lalapaşa, Lüleburgaz, Malkara, Uzunköprü, İpsala, Saray, Kırkkilise, Babaeski, Havsa, Pavli, Hayrabolu, Kavaklı, Vize, İnoz (Enez), Pınarhisar, Çatalca, Çerkezköy, Keşan, Evreşe, İgneada, Gelibolu, Sarayakpınar, Ömerbey Nahiyesi, Maksudiu, Zaluf Nahiyesi olarak teşkilatını kurmuştur.

Trakya-Paşaeli Müdafaa Heyet-i Osmaniyesi, İstanbul'da Osmanlı devlet dairelerinin özellikle Erkan-ı Harbiye-i Umumiye, iç ve dışişleri bakanlıklarının yardımlarıyla Doğu ve Batı Trakya'da meydana gelen baskı ve zulümleri kamuoyuna duyurabilmek için istatistikler, vesikalar, grafikler ve krokiler hazırlayarak yabancı devlet adamlarına, yerli ve yabancı gazetelere göndermişlerdir. Ayrıca kendi yayın organı başta olmak üzere, İstanbul'un milliyetçi gazetelerinde Bulgar mezalimini yer, şahıs ve zaman göstererek çok canlı bir biçimde duyurabilmişlerdir. Trakya-Paşaeli Müdafaa Heyet-i Osmaniyesi veya Trakya mebusları tarafından "Trakya davası"nı savunmak için risale, harita, grafik ve muhtıralar gönderilmiştir. Bu vesikalardan Bulgar Sobranyası'ndaki Türk mebuslarının 18 aralık 1918 tarihli muhtırası verilmiştir. İkinci olarak Amerika Cumhurbaşkanı Wilson'a gönderilmek için bir izahname yazılmıştır. Bu izahnamede Bulgarlar tarafından gerçeklerin nasıl çarpıtıldığı kesin delillerle açıklanmakta ve Bulgar zulümleri bir defa daha dile getirilmektedir. İtilaf Devletleri mümessillerine İstanbul'da Ocak 1919'da verilen muhtıra ve Trakya'nın etnografik ve toprak mülkiyetini gösteren haritalar çizilerek ilmi metotlarla Trakya'nın Türk toprağı olduğu isbatlanmaya çalışılmıştır.

Trakya-Paşaeli tarafından seçilen mümessiller, Trakya'nın hukukunu müdafaa etmek üzere Paris Barış Konferansı'na heyet göndermiş fakat heyet ancak Roma'ya kadar gidebilmiştir. Roma'da üç ay kadar kalarak vize alamayan heyet, Barış Konferansı nezninde temaslarda bulunmuş ve bu temaslarda olumlu geçmiştir.

Şimdi Trakya-Paşaeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti ile Mustafa Kemal Paşa'nın ilişkilerine geçmek istiyorum.

Mustafa Kemal Paşa'nın 9. Ordu Kıtaları Müfettişi olarak Anadolu'ya geçişi, bütün memleket ve Trakya için de yeni bir devrin başlangıcı olmuştur. Trakya işleri yeni bir anlam kazanmaya başlamıştır. Cemiyet'in kuruluşuyla yeniden tutuşan "milli hareket" de Atatürk'ün şahsında çok büyük

bir yardımcı bulmuştur. Trakya'daki bu milli teşkilat; Atatürk'ün gösterdiği yolda, bütün yurdu kavrayan Milli Mücadele'nin bir parçası haline gelmek fırsatına kavuşmuştur. Mustafa Kemal Paşa, Samsun'a çıkışından sonra bir ay gibi kısa bir zaman içinde, bütün Anadolu ile yakından temas ederek, milli kuruluş gayesiyle başladığı mücadelede, fikir ve işbirliğinin esaslarını gerçekleştirmekte başarılı olmuştur. Yine bu kısa süre içinde, memleketin karşılaştığı en büyük tehlike hakkında, millet aydınlatılmış ve her yerde "milli teşkilat" fikri yayılmaya başlamıştır.

Mustafa Kemal'in ana planında Trakya'nın, Anadolu'nun yanında çok esaslı bir yer tuttuğu görülüyor. Onun için, bu planı gerçekleştirmek gayesiyle, Anadolu'yu mücadele etrafında birleştiren Doğu Trakya'yı da milli harekete bağlama yollarını araştırmaktaydı. Ona göre Trakya, hayalinde yarattığı "gelecekteki mesut Türkiye"nin Avrupa kıtasındaki en önemli bir parçasıydı.

Mustafa Kemal Paşa, Trakya'da ordu ile temasını şöyle izah ediyor:

"Amasya'dan, 18 Haziran 1919 tarihinde, Edirne I. Kolordu Kumandanı Cafer Tayyar Bey'e şifre ile verdiğim direktifte esaslı olarak şu hususları kaydettim: İstiklâl-i Miilimizi boğan inkısam-ı vatan tehlikelerine ishar eden Düvel-i İtilafiye'nin icraatı ve hükümet-i merkeziyenin esir ve aciz vaziyeti malumunuzdur." Bunun içindir ki bütün Anadolu, Milli istiklali kurtarmak için birleşmiştir. Anadolu'daki bütün kumandanlar, valiler ve mutasarrıflar bu harekete katılmışlardır. Mücadele Müdafaa-i Hukuk-ı Milliye ve Redd-i ilhak Cemiyetleri tarafından teşkilatlandırılmaktadır.

Mustafa Kemal Paşa, Trakya işlerinin de, Milli Mücadele çerçevesinde düzene koymak zamanının geldiğine hükmederek Cafer Tayyar Bey'i de genel durum ve verilen karar etrafında aydınlattıktan sonra, telgrafın son bölümünde Anadolu'nun merkezi olan Sivas'ta bir kongre toplanacağını, Trakya'da yapılacak işler hakkında direktif olarak aşağıdaki hususların yapılmasını istiyordu: "Trakya-Paşaeli Cemiyeti, haiz-i selahiyet olmamak üzere İstanbul'da bir heyet bulundurabilir."

Mustafa Kemal Paşa'ya göre Trakya-Paşaeli Cemiyeti murahhaslarının, İstanbul ve dışardaki temasları artık sona ermeliydi. Bu nedenle İstanbul murahhas heyetinin eskisi gibi geniş selahiyetlerle, teşebbüs ve faaliyetlerinde devamına lüzum kalmamıştır. Bu görüşünü Edirne'de I. Kolordu Kumandanı Cafer Tayyar Bey'e telgrafla belirtmiştir.

Mustafa Kemal Paşa'nın, Cafer Tayyar Bey'e verdiği talimatta ve daha sonra bütün memlekette hitaben yayımlanan tamimlerinde Milli Macadele'nin gayeleri açıklanmakta idi. Bu tamimlere göre vatanın parçalanma tehlikesi gösteren, tehlike duyulan bölgelerinde bir kurtuluş gayesi olarak "Müdafaa-i Hukuk ve Redd-i ilhak Teşkilatları" kurularak süratle toparlanmaları sağlanmıştır. Trakya-Paşaeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'nin siyasi kadrolarının oluşmasında bu tamimlerin önemi büyüktür. Mustafa Kemal Paşa'nın, bu milli cemiyetleri "bütün vatanın kurtuluşu" fikri etrafında birleştirmesinin; bu cemiyetlerin temsil ettikleri bölgelerin, Türk vatanından, şu veya bu şekilde

*“Sivas ’ta Müdafaa-i Vatan Cemiyeti Riyasetine,
Sevgili vatan-ı muazzemizi eyadı düşmandan tathir ve tahlis ve tamamiyet-i
istiklaliyemizin temin ve müdafaası uğrunda kadınların da erkeklerden ayrılmamak
ve her türlü fedakarlıklara iştirak ile mücadelede de bulunmak azmiyle Pınarhisar ’da
dahi Müdafaa-i Vatan Hanımlar Cemiyeti Heyet-i faalesi olmak üzere on altı kişiden
mürekkep 14 Şubat 1920 tarihinde Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti teşkil edilerek sarf-ı
mesaiye başladığımızı oradaki üstad-ı muhterememiz hanımlara tebliğ ve tefhimine
terdiften arz ile irşadatınızı her an intizarda bulunduğumuzu beyanla kesb-i mefaret
ve muhikk olan metalibimize an-karib müyesser olmaklığımızı eltaf-ı ilahiyeden
niyazla samimi hürmetlerimizi takdime müsaraat eyledim efendim.
14 Şubat 1336
Pınarhisar Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Reise-i ula
Refia⁵⁹”*

Milli Mücadelede Pınarhisarlı Kadınların Telgrafı. (Fotoğraf Yrd.Doç. Türkan Doğruöz’den Alınmıştır)

ayrılmaları ihtimalini ortadan kaldırmış olduğunu kabul etmeliyiz. Trakya-Paşaeli Müdafaa Heyet-i Osmaniyesi, ismindeki değişikliğe ve “Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti’nin esaslarını ve kararını kabul ettiğini” bildirmesine rağmen, kendi nizamnamesindeki Trakya Birliği’nden yani Doğu ve Batı Trakya’yı birleştirmek davasından fedakarlık etmek niyetinde değildi. 9-13 Mayıs 1920 tarihindeki Büyük Edirne Kongresi, konuşma ve tartışmaların büyük bir kısmı bu iki cemiyetin birleştirilip birleştirilmemesi üzerinde yoğunlaşacaktır.

4-11 Eylül 1919 tarihleri arasında toplanarak, Erzurum Kongresi’nin kararlarını bütün yurda genişleten Sivas Kongresi’nde alınan kararlar doğrultusunda Doğu Trakya, Türk vatanının her türlü işgale karşı silahla ve her vasıta ile savunulması gereken bir parçası olarak Milli Mücadele’nin belli

başlı gaye ve hedeflerinden biri haline gelmişti. Batı Trakya ise 29 Eylül 1913 tarihinde İstanbul Antlaşması ile Osmanlı devletinden ayrılmıştı. Bu sebeple Batı Trakya'nın geleceği hakkında Erzurum ve Sivas Kongreleri'nde bir hüküm konamamıştı. Trakya-Paşaeli Müdafaa Heyet-i Osmaniyesi, Sivas Kongresine, ayrıca üye göndermemiştir. Bununla beraber, bu cemiyet Sivas Kongresi'nin bütün kararlarına tamamıyla iştirak ettiğini Mustafa Kemal Paşa'ya bildirmişti. Sivas Kongresi kararlarının 9. Maddesi ile daha evvel kurulmuş olan bütün Milli Cemiyetlerin, bu kongre kararı ile yeni kurulan Anadolu ve

Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti ile birleştirilmesi kararlaştırılmıştı. Trakya-Paşaeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti adına Belediye Başkanı Şevket Bey de aynı hususları Mustafa Kemal Paşa'ya çektiği telde yinelemişti. Buna göre Trakya-Paşaeli Müdafaa Heyet-i Osmaniyesi'nin Trakya-Paşaeli isminden sonraki "Müdafaa Heyet-i Osmaniyesi" yerine "Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti" vasfını kabullendiği anlaşıyor. Bu cemiyetin, Müdafaa-i Hukuk Prensipleri'ni kabul etmekle beraber, kendi nizamnamesine göre tespit edilmiş olan faaliyetine devam etmekten vazgeçmediği görülüyor. Mustafa Kemal Paşa, Sivas Kongresi'nin dağılmasından sonra, Heyet-i Temsiliye Reisi sıfatıyla, Sivas'ta bulunurken ilk iş olarak bütün vali ve kumandanlıklara alınan kararları Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'nin gaye ve maksatlarını telgrafla bildirmiş; hepsinin manen ve madden buna yardımcı olmalarını istemiştir. Bu telgraflar Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Trakya-Paşaeli Edirne Heyet-i Merkeziyesi'ne de çekilmiştir. Cemiyet'in yayın organı Trakya-Paşaeli gazetesinden yayınlanmıştır. Atatürk'ün telgrafına, Trakya-Paşaeli Cemiyeti'nin cevabî telgrafı aynen şöyledir:

Anadolu Müdafaa-i Hukuk Milliye Cemiyeti Mümessili Mustafa Kemal Paşa

Hazretlerine,

"Kongre mukarreratının binnihaye kabul edilerek Ali Rıza Paşa kabinesinin kongreye istinaden mevki iktidara geldiğine dair Edirne'ye keşide buyuruları telgrafname ancak bugün heyetimize tebliğ edildi. Trakya'nın müdafaası maksadıyla teşkil edip bir çok müşkülata rağmen vilayetin en ufak nahiyeelerine varıncaya kadar teşkilatını tevsi eden ve dahilde ve hariçte mevcudiyetim tanıttıran ve bugüne kadar sizinle hemefkar bulunan cemiyetimizin maksat ve mesleği kongrece deruhte edilen esasını tamamıyla ihtiva ettiği cihetle mukarreratımıza bütün varlığımızla iştirak ettiğimizi kemal-ı fahr ile arz ederim. " 6.10.1919 Edirne

Trakya-Paşaeli Müdafa-i

Hukuk-ı Milliye Cemiyeti

Namina Şükrü

Ertesi gün, 7 Ekim 1919 Salı günü belediye dairesinde yapılan toplantıya vali vekili, kolordu kumandan vekili, ulema, Trakya Paşaeli Cemiyeti üyeleri ve eşraftan ileri gelenler katılmışlardı. Yapılan toplantıda Müdafaa-i Hukuk-ı Milliye Cemiyeti’nin Edirne Vilayeti içindeki vazifesi ve temsil edilme hakkı, oy birliği ile Trakya-Paşaeli Heyet-i Merkeziyesi’ne verilmişti. Bu toplantıdan sonra, aynı cemiyetin işlerinde, biri “Trakya-Paşaeli Müdafaa Heyet-i Osmaniyesi” diğeri “Trakya-Paşaeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Heyet-i Merkeziyesi” yazılı iki mühür kullanılmıştır. Aynı gün, Edirne vali vekili olarak İhsan Adli Bey tarafından Sivas’a Mustafa Kemal Paşa’ya bağlılık telgrafı gönderilmiştir.

Trakya-Paşaeli Müdafaa Heyet-i Osmaniyesi’nin Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti ile birleştiği 7 Ekim 1919 tarihi ile Lüleburgaz Kongresi (31 Mart 1920) arasında, geçen 6 aylık zaman içinde, Trakya’da Trakya Paşaeli Müdafaa Heyet-i Osmaniyesi, Merkez ve taşra teşkilatı yanında Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti’ne bağlı ayrı teşkilat kurulup kurulmadığı meselesi üzerinde çok durulmuştur.

Trakya-Paşaeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti beş defa kongre toplamıştır. Toplanan bu kongrelerin 10 Temmuz 1919 ve 16 Ekim 1919 tarihli olanları; merkez heyeti, reis ve üyelikler için seçim ve idari işlerin düzenlenmesi amacıyla toplanmışlardır.

Yunan taburunun ve yerli Rum çetelerinin Doğu Trakya demiryollarını işgali ve Rumlar’ın tahrikleri sonucu, Trakya-Paşaeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti’nin bir dizi tedbir almasını gerektirmiştir. Bu vesile ile 1920 yılı Ocak ayının ortalarında Edirne’de topladığı Kongre’sine merkez heyetiyle kaza heyetlerinden birer üye katılmıştı. Bu kongrede, Trakya-Paşaeli Cemiyeti “silahlı milli teşkilat” işini müzakere etmiş, Doğu Trakya’ya yapılabilecek saldırılara karşı milli bir savunma teşkilatı kurmak, Yunanlıların ve yerli Rumların yapabilecekleri oldu bittilere karşı uyanık bulunmak, barış konferansının Doğu Trakya’yı Türk topraklarından ayıracak kararlarına karşı koymak üzere Doğu Trakya’da “bekçi-korucu” ismi altında 3.000 kişilik milli teşkilatın kurulmasına karar verilmiştir. Ayrıca Trakya-Paşaeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti’nden başka bir teşkilat, “Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Edirne Heyet-i Muvakkatesi”nin ve şubelerinin kurulmasına karar verildi.

Trakya-Paşaeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti’nin bazı mümessillerinin, bilhassa Tekirdağ’ın olumsuz tutumları; kolordu ve tümen komutanlarının kendi seferi ihriyaçlarından fazla, milli teşkilata verilecek silah ve cephanesi olmaması, “bekçi-korucu” ismiyle kurulması düşünülen silahlı milli teşkilatın İstanbul’un resmen işgaline (16 Mart 1920) ve I. Kolordu’nun seferberlik ilanına kadar gerçekleşmesini engellemiştir.

Trakya-Paşaeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti’nin teşkilat kurmak için toplandığı sırada son Osmanlı Meclisi de İstanbul’da toplanmıştı (12 Ocak 1920). Trakya’dan Trakya-Paşaeli Müdafaa-i Hukuk-ı Milliye Cemiyeti adayları arasından yapılan seçimler sonucu Faik (Kaltakkıran), Şeref (Aykut) ve Gülip Bahtiyar Bey’ler mebus seçilmişlerdir.

Trakya-Paşaeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti; İstanbul'un işgal edileceği ve İstanbul hududunun Çatalca veya Midye-Enez hattından tehdit edileceği hakkında basında çıkan haberlerden ve İstanbul'un işgali şayiaları Trakya halkı üzerinde derin bir infialden sonra tıpkı İzmir'in işgalinde gösterilen tepki ve yapılan Selimiye Mitingi'nde olduğu gibi bu defa da İstanbul için aynı duygularla ikinci bir Selimiye Mitingi tertip etmeyi düşünmüştür. 27 Şubat 1920'de beş bin Türk insanı Sultan Selim Camii avlusunda toplanarak miting yapmıştır. "İstanbul'daki Türk'ün hukukunu ve hakkını kimseye teslim etmeyecekleri"ni söyleyerek İtilaf Devletlerini protesto ettiler. Trakya'da Osmanlı hudutları içinde büyük çoğunluğun Türklere ait olduğunu dile getirdiler.

İstanbul'un işgal edildiği gün, birçok devlet adamı ve mebusların arasında, Trakya mebuslarından Faik (Kaltakkıran) ve Şeref (Aykut) Bey'ler de yakalanarak Malta'ya sürgüne gönderilmişlerdir. İstanbul'un işgal haberini, işgalden bir iki saat sonra öğrenmiş olan Trakya'daki I. Kolordu Kumandanı Cafer Tayyar Bey, İstanbul'un işgali üzerine, Trakya'nın iç ve dış tehlikelere karşı korunması için, Mustafa Kemal Paşa'nın seferberlik ve hareket planı hakkında gönderdiği 9 Ocak 1920 tarihli, gizli ve zata mahsus 55 numaralı emrine göre hareket ederek, ilk iş olarak Doğu Trakya'nın İstanbul ile bağlantısını kesti. Bütün Edirne vilayetinde sıkıyönetim ilan etti.



Edirne Selimiye Camiinin bahçesinde yapılan miting



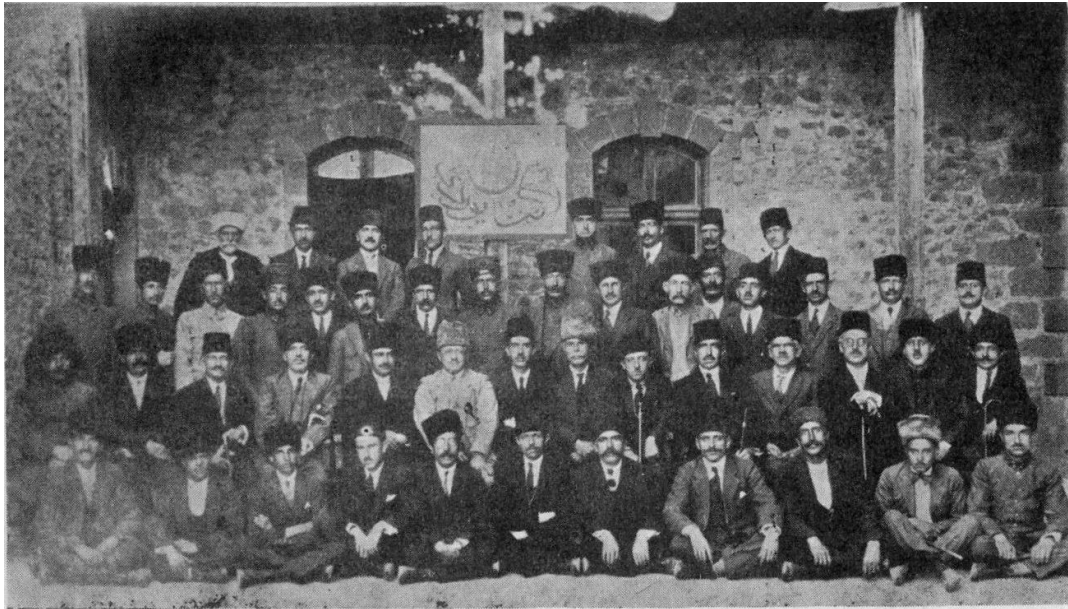
*Trakya Paşaeli Derneğinin
Ankara Heyeti*



*Kasım Yolageldili Mebusan
Meclisi Milletvekilleri ile*



*Faik Kalktkıran'ın
Başkanlığındaki Edirne
Heyetinden Bir Kısım*



*Trakya Yurdu
Derneği Kurucuları
ve Yönetim Kurulu*



*Trakya Paşaeli
Cemiyetinde Vazife
Gören Öğretmenler*



*Kasım Yolageldili ve Trakya
Paşaelili Yöneticiler. (Fotoğraf Cengiz
Bulut-Yolageldili Ailesi'nden Alınmıştır)*



www.yolageldili.com

Kasım Yolageldili Yönetici Arkadaşlarıyla

Trakya'da Milli Mücadele



*Kasım Yolageldili Milli
Mücadele Yıllarında
Arkadaşlarıyla .(Fotoğraf
Cengiz Bulut-Yolageldili
Ailesi'nden Alınmıştır)*



Trakya'dan Anadolu'ya Cephane Kaçırın Kaptanlar, İşaretili Tevfik Kaptan 1921

*Trakya'dan Anadolu'ya Silah
Kaçırın Kaptanlar (Fotoğraf
Mehmet Serez'den Alınmıştır)*

İstanbul'un işgal edilmesi ve I. Kolordu Kumandanı'nın almış olduğu kararlardan doğan durumu görüşmek üzere 31 Mart 1920 tarihinde Lüleburgaz'da bir Kongre toplandı. Kongre'ye İstanbul'dan kaçabilen Trakya milletvekillerinden Şakir (Kesebir), Galip Bahtiyar, Hayreddin, Kolordu Kumandanı Cafer Tayyar Bey, Trakya-Paşaeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Merkez Heyeti üyeleri, Edirne vilayetiyle (Edirne, Kırklareli, Tekirdağ ve Gelibolu Sancakları) Çatalca sancağının her nahiyesinden gelebilen birer delegenin katılmasıyla 31 Mart 1920 günü toplanmıştı. Kongre'ye gelen delege sayısı 67'ydi. Tekirdağ Sancağı'ndan 55. Tümen Kumandan Vekili Cemil Bey'in ve Trakya-Paşaeli Merkez Heyeti'nin teşviklerine rağmen birkaç delege gelebilmişti. Lüleburgaz Kongresi'nde, kongreye katılanlarda "Her ihtimale karşı hazır olmak ve insanca yaşamak hakkımızı ve milli varlığımızı tasdik etmezlerse son vatan vazifemizi yapmak" düşüncesi yapılan görüşmeler sonunda hakim olmuştu. Kongre "kötü sonuçlardan, Trakya'nın yok olacağına" inanmaktaydı. Bu şartlar altında Lüleburgaz Kongresi, Trakya'da kimin tarafından olursa olsun, yabancı işgaline ve içteki ihtilal hareketlerine karşı, savunma ve mücadele kararını oybirliğiyle verdi. Lüleburgaz Kongresi'nde alınan bu çok önemli kararlar, Trakya-Paşaeli Cemiyeti'nden ayrı olarak kurulan "Trakya Müdafaa-i Hukuk Milliye Merkez Heyeti" adıyla yeni ve devamlı bir silahlı savunma teşkilatı kuruluyordu. Ayrıca alınan kararlar arasında önemli bir konu da Sivas Kongresi kararlarına uygun olarak yapılmış örgütlenmenin "Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti" ile olan ilişkisi kesilmiştir. Bundan böyle teşkilat, Trakya Müdafaa-i Hukuk-ı Milliye Merkez Heyeti'ne bağlı olarak bağımsız hareket edecekti. Kongre kararlarından, dışardan ve içerden gelebilecek her türlü etkiye karşı silahlı savunmanın yapılacağını ve bu savunmayı yapmakla yükümlü teşkilatın "Müdafaa-i Hukuk Merkez Heyeti" olduğu anlaşılmaktadır. Bu suretle kolordu kumandanı, Trakya'nın geleceğiyle ilgili kararları veren tek makam olmaktan çıkıyor, daha çok kararları uygulamakla yükümlü bir askeri kumandanlık oluyordu. Lüleburgaz Kongresi, almış olduğu bu kararlarla Trakya'nın savunulması bakımından, kolordu kumandanına elverişli şartlar hazırlıyordu. Lüleburgaz Kongresi, gerek Kongre'ye katılıp kararlar alan delegeler açısından gerekse Doğu Trakya'nın savunulması açısından çok önemli bir gelişmeydi.

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin Ankara'da toplanması için yoğun çalışmaların yapıldığı Nisan ayı içinde Trakya milletvekillerinin ve Trakya-Paşaeli Cemiyeti'nin çabalarıyla toplanan kongrenin, Trakya'nın savunulması için almış olduğu kararlar, Milli Mücadele'de Trakya'nın da Anadolu ile ilgili aynı görüşte olduğunu ortaya koymaktaydı. Lüleburgaz Kongresi Başkanlığı'nın, Kongre kararlarını, Ankara'da bulunan Kemal Atatürk'e derhal bildirdiği anlaşılmaktadır. Büyük Millet Meclisi'nin açılması için yoğun hazırlıklar içinde bulunan Kemal Atatürk, "Trakyalıların, yurt savunmasında gösterdikleri gayreti takdir ettiğini, müzakerelerin safhalarını ve Ankara'da toplanacak meclis için Edirne vilayetinden seçilecek olan milletvekillerinin süratle gönderilmesini" gönderdiği cevabi telgrafla istemekteydi."(Kynkyz: 3)

TRAKYA PAŞAELİ MÜDAFA-İ HUKUK CEMİYETİ BELGELERİ

BEYANNAME

Cihanı tutuşturan şu badire-i uzmanın nihayet bütün beşeriyet-i mütefekkireyi bir başka tarika-i tahassus ve tefekküre sevk eden neticesi bugüne kadar hakim-i alem bütün efkâr ve kanaatleri tebdil ettiği bir sırada kırk beş asrın nighban-ı mukadderatı olan Türk milletinin de artık hala bir mazi-i mürteciin daima durduran ve ilerletemeyen umdelerine bağlanıp kalmasındaki felaketve fecaatı tamamiyle anlatmıştır.

Şimdi serhatleri; rengarenk bayraklar ve elmaslı taşların zir-i bar-ı tahakkümünde iki büküm bir inkiyad ile inlemeye mahkum kalmış, başka lisan, başka hars ve örf sahibi milletler tayin edemiyor ve nihayet her millet kendi varlığını ancak kendi lisan ve harsıyla çizdiği hudut dahilinde gelmenin örfü ve ırkı manasıyla şimdi muhafaza etmekten ve hür yaşamak için her milletin hür yaşamak hakkını teslim eylemekten başka çaresi olmadığını takdir etmek mecburiyetinde kalıyor. İşte yarın inikad edecek olan muazzam sulh masasının etrafına toplanacak olanlar artık son sözü söylemek hakkını seyf-i galibin zill-i tahakkümüne iltica etmiş olanlara hakk-ı kelam vermeyen devletler değil belki büyük küçük han-ı takdir-i Rabbani’den hisse-i meşruunu almak isteyen milletlerden ibarettir.

Biz Türkler de medeniyet-i şarkiyyeyi garba nakleden ve tarih-i alemle başlamış bir millet olmak itibarıyla bütün bu milletler gibi en meşru hak ve hayat ve istiklalimizi adalet-i beşeriyenin tecelligah-ı şamili olacak şura-yı umumi-yi milelden almak için bu hayat-ı fanide nasıl avamil-i medeniyetten olduğumuzu isbat etmek zarureti karşısındayız.

Alemin, irfanın ve hakaik-i tarihiyenin aguş-ı nuranisine ve kanaat-i ilmiyyeye sığınarak varlığını isbat etmek için merkezi Edirne’de olmak üzere **Trakya-Paşaeli Müdafaa-i Heyet-i Osmaniyesi** namıyla bir cemiyet teşkil ettik.

Gayesi: garbı ve şarkı eski Edirne vilayetini teşkil eden Trakya’da yaşayan Türk, Ermeni, Rum, Musevi, Bulgar milletleri ile beraber, bugün Edirne vilayetinde 1.094.371 nüfus sakın olduğu halde bundan 615.720 miktarının Türk ve Müslüman olduğu nazar-ı dikkate alınınca, Cemiyet-i Akvam umdesine nazaran sükkân-ı vilayetin akvam-ı muhtelifeye nisbetle nısfından fazlasını Türk ırkı teşkil eylemesi nîğah-ı dikkate alındığı takdirde artık bizim şimdi şu Türk ve Müslüman davasını cihan-ı fazilete malik bütün akvam-ı medeniyeye karşı en yüksek, en gür sesimizle müdafaa etmekten başka yapacak bir işimiz kalmamıştır.

İşte bu gaye-yi milliyi istihdaf eden cemiyetimiz vilayet ailesini teşkil eden sancak, kaza, nahiye, köy ahalisinin hamiyet ve kifayetine müracaatla bu hususta bize maddi ve manevi muavenette

بیاننامہ

جہانی طاوتوشدیران شہادۂ عظمائیک نہایت بشوئ بشریت متشکرہ فی رباشقہ طریقۂ تحسین و تحکیم سوق ایدن نتیجہسی بوکوئہ قدر حاکم عالم بشوئ افکار و قناعتلری تبدیلی ایندیکی برصیرادہ فرقہش عصرک نہکھان مقدرائی اولان ترک ملتکدہ شیددی آرتق حالا برماضی شرمیمک دایما طوردریران و ایلرولہ تمہین عمدہ لریہ باغلاووپ قالمسندہ کی فلاکت و فجاجتی تاملیلہ آکلاعتندر . شیمدی سرحدلری رنکارنک باقرلر و الماسل تاجرلک زیر بار نیکندہ ایکی بوکلام برانقنادر ایلہ ایلکامک محکوم قالمش باشقہ لسان ، باشقہ حس ، باشقہ حرث و عرق صاجی ملئر تمین ایدہ میور و نہایت ہر ملت کندی وارائنی ایجق کندی لسان و حرثیلہ چیزدیکی حدود داخلندہ کلہنک عرقی و عرقی معناسیلہ شیمدی [محافظہ] ایتمکدن و حر یشامق ایچون ہر ملتک حر یشامق حقنی قلم ایلہ مکدن باشقہ چارمسی اولمادیقنی تقدیر ایتک مجبوریتندہ قالیور .

ایشتہ یارین المقاد ایدہ جک اولان معظم صلح ماسہ سنک اطرافہ طویلانہ حق اولانلر آرتق صوک سوزی سوبیلہ مک حقنی سیف غالبک ظل تحکمنہ التجا ایچش اولانلرہ حق کلام و برہمین دولتلر دکل بلکہ بیوک کوچوک خوان تقدیر دہانیدن حصہ مشروعی آلق ایستہین ملئرلدن عبارتدر .

بز تورکرلدہ مدنیت شرقیہ غریہ نقل ایدن و تاریخی ، تاریخ عالمہ پاشلامش بر ملت اولیق اعتباریلہ بشوئ بو ملئرلر کی اک مشروع حق و حیات و استقلاللری عدالت بشریہنک تجلیکام شامل اولہ حق شوری محمد می ملادن آلق ایچون بو حیات قابیلہ ناصل عوامل مدیتدن اولدیقمیزی اثبات ایتک ضرورتی قارشیندہ یز .

علمک ، عرفانک و حقائق تاریخیہنک آغوش نورانیستہ و قناعت علمیہ صیفینہرق واراقمیزی اثبات ایتک ایچون مرکزی ادرہدہ اولیق اوزرہ [تراکیا - پاشا ایل مدافعہ ہیئت عثمانیہسی] نامیلہ برجیمت تشکیل ایتک .

غایہسی : غری و شرقی اسکی ادرہ ولایتی تشکیل ایدن [تراکیا] دہ یاسایان تورک ، ارمنی ، روم ، موسوی ، بولانر ملئرلی ایلہ برابر بوکون ادرہ ولایتدہ (۱۰۹۴،۳۷۱) نفوس ساکن اولدینی حالہ بوندن (۶۱۵،۷۲۰) مقدارینک تورک و مسلمان اولدینی نظر دقتہ آلتنجہ [جمیت اقوام] عمدہ سنہ نظراً سکان ولایتک اقوام محتامیلہ نسبتہ نصفندن فضلہسی - تورک عرق تشکیل ایلہ مسمی نکامدقتہ آلدینقنی تقدیردہ آرتق زم شیمدی شو [تورک و مسلمان] دعواسی جہان فضیلتہ مالک بشوئ اقوام مدنیہ قارشو اک یوکسک ، اک کور سسزلہ مدافعہ ایتمکدن باشقہ یالاجق بر ایتمز قالمشندر .

ایشتہ بو غایہ ملی بی استهداف ایدن جمیتمز ولایت عالمیسی تشکیل ایدن سنجاق ، قضا ، ناحیہ ، کوی اہالیسنک حیت و کفایتہ مراجمتہ بویخصوصہ بزمہ مادی و معنوی معاوندہ بولمیشی و ہر طرفدہ جمیتمزک نمائلری اولیق اوزرہ انتخاب ایدیلن ذوات محترمہنک بزمیلہ ارتباطی محافظہ ایدہ جکی ایچون کندوسنک واقع اولہ حق تبلیغات و اشاراتہ اعتبار و اعتماد ایلہ شو تثبیت ملیتک خیر آرای حصول اولسنہ ہر طرفدن معاونت بیورلمسی اہمیتلہ توصیه ایلہرز .

مقصود بالذات استخلاص وطن و دعوائی ملیہنک مدافعہسی اولنجہ بشوئ [ترک و اسلام] اولادینک بویولدہ دست بدست وفاق و مصافات اولہرق شوہک ثابت و حقیل دعوائک موافقتلہ توج ایتمسہ معاونت بیورہ جقلریہ قناعتمز اولدینقنی بیان ایلہرز . حکومت سنیجہ موجودیتز رسماً تصدیق ایدلشندر . بناءً علیہ مقاصد عالیہ وطنیہنک قارشوسندہ ہر درلو حبیس و سفیل حیلرک صوصاجنی یک طبیی اوانلہ بویولدہ بشوئ ادرہ ولایتی اہالیسنک تا ، قارہ صودن مصطفی پاشایہ قدر بشوئ اسکی ادرہ ولایتی خلقلک بزمہ معاونت بیورہ جقلریہ دائر حاصل اولان قناعتلہ اولاد ملکیتی متحداً خدمتہ دعوت ایلہرز .

ہیئت ادارہ :

اعضا و وزندار	اعضا	اعضا	رئیس
یولہ کلیدی قاسم اقدی	بادیہ رئیس شوکت یک	مہموت فائق یک	ادرہ مقتضی سنان اقدی
اعضا	اعضا	اعضا	اعضا
نظمی یک زادہ اسماعیل یک	مقصود یک زادہ درویش یک	دوقور رفعت عثمان یک	مصطفی پاشا زادہ فتحی یک
اعضا	اعضا	اعضا	اعضا
قومانل زادہ عمر اقدی	مفتی زادہ جمال یک	مصطفی یک زادہ تیریک	
اعضا و کاتب	اعضا و مرخص	آوو قات شرف یک	
حافظ رضا اقدی زادہ علی سیف الدین اقدی			

Trakya Paşaeli Müdafaa
Heyet-i Osmaniyesi'nin Kuruluş
Beyannamesi

bulunmasını ve her tarafta cemiyetimizin mümesilleri intihab edilen zevat-ı muhteremenin bizimle irtibatı muhafaza edeceği için kendisinin vaki olacak olacak tebligat ve işaretine itibar ve itimat ile şu teşebbüs-i millinin hız-ara-yı husul olmasına her taraftan muavenet buyrulmasını ehemmiyetle tavsiye eyleriz.

Maksut bizzat istihlas-ı vatan ve dava-ı millimizin müdafaası olunca bütün Türk ve İslam evladının bu yolda dest be-dest vifak ve musafat olarak şu pek sabit ve haklı davanın muvaffakiyetle tettevüc etmesine muavenet buyuracaklarına kanaatimiz olduğunu beyan eyleriz.

Hükümet-i seniyyece mevcudumuz resmen tasdik edilmiştir. Binaenaleyh makasid-ı galebe-i vataniyenin karşısında her türlü hasis ve sefil hislerin susacağı pek tabii olmakla, bu yolda bütün Edirne vilayeti ahalisinin ta Karasu'dan Mustafapaşa'ya kadar bütün eski Edirne vilayeti halkının bize muavenet buyuracaklarına dair hâsıl olan kanaatle evlad-ı memleketi müttehiden hizmete davet eyleriz

Heyet-i idare: Reis: Edirne Müftüsü Mestan Efendi, Aza: Mebus Faik Bey, Aza: Belediye Reisi Şevket Bey, Aza ve Veznedar: Yolageldili Kasım Efendi, Aza: Nazmi Bey Zade İsmail Bey, Aza: Maksud Bey Zade Derviş Bey, Aza: Doktor Rifat Osman Bey, Aza: Mustafa Paşa Zade Fethi Bey, Aza: Kumanlı Zade Ömer Efendi, Aza: Müftü Zade Cemal Bey, Aza: Mustafa Bey Zade Neyyir Bey, Aza ve Katip: Hafız Rıza Efendi Zade Ali Seyfettin Efendi, Aza: ve Murahhas Avukat Şeref Bey...



Trakya Paşaeli Müdafaa
Heyet-i Osmaniyesi'nin
Programı

TRAKYA-PAŞAELİ MÜDAFAA-YI HEYET-İ OSMANİYYESİNİN PROGRAMI

1. Trakya’nın Osmanlı padişahlığındaki devlet idaresinin bağlı birimleri ve tamamının elde edilmesi maksadıyla “Trakya- Paşaeli Müdafaa-yı Heyet-i Osmaniyesi” adında bir cemiyet şekillenmiştir.
2. Cemiyetin merkez idaresi Edirne şehridir.
3. İdare heyetinin tam güveni, sahip kişilerden önemli bilgiler göndereceği kahraman görevliler aracılığıyla yabancıların memleketinde payitahta kastini müdafaa edecektir.
4. Cemiyetin gayesi; milletler cemiyeti görüşünün önericisi olan prensiplerine riayetle memleketin hak hikmet ve tamamiyetini kanun dairesinde savunma ve elde etmedir.
5. Cemiyet bir reis ve on iki azadan oluşan bir idare heyeti ile döndürülür.
6. Cemiyet bütün belgelerin müteşebbüsü ve vesikalar üzerine mu’sis olarak haricen ve dâhilen yayın anlayışları ile meşru’ davasını ve tarihe dayanan hakkını savunmakta ve elde etmektedir.
7. Cemiyet Osmanlı padişahlığında mevcut fırkalardan hiçbirisiyle alakası yoktur.
8. Cemiyet: kanun icabınca kendi tedarik edeceği kaynaklar ile tedvir -i müsalah eyleyecektir.
9. Kastedilen cemiyet olan Trakya birliği ve tamamiyetinin oluşumuyla cemiyet dağılacaktır.
10. Cemiyet kuvveten yüce devlete bağlı bir şahs-ı me’nubdur.

TRAKYA - PAŞAELİ MÜDAFAA HEY’ET-İ OSMANİYYESİ EDİRNE MERKEZ İDARESİNİN TRAKYALILARA BEYANNÂMESİ

Ebed-şan tarihler yaratmış cihangir ve cihandır şu muazzam saltanat-ı seniyyenin Avrupa’da açtığı bu kadar kışverler içinde ecdadın yadigâr-ı celâdeti olarak elimizde miras-ı hazini kalan yalnız “Edirne vilâyeti” iken bu mübarek toprakların da bir kısm-ı mühim ve müslimi su-i idarenin kurban-ı gadri olarak Bulgar boyunduruğuna geçmesi kâfi gelmiyormuş gibi şu son zamanda pay-i taht-ı saltanat-ı seniyyenin derbar-ı şevket-karanna kadar bir çok enzar-ı mühîmmenin dikildiğini görmekte müte-ellimiz. Bu çeşman-ı hasuda perdedar olmak emel-i halisiyle vilâyet vicdan-ı içtimaîsinin yükselen avaze-i da’vetine bir icabet-i hamîyyet gösteren hamîyyetkâr halkımız memleketin hakk-ı kadimi tarihiyle üzerinde a’sar-ı sâiyenin havatır-ı seminesini tesbit ve irae ederek yirminci asrın hâki- me-i mukadderatı geçinen akvam-ı fazılaya karşı Türklerin hakk-ı mağdurunu müdafaa etmek üzere

yız ve nihayet dünyayı tutuşturan şu cidal-i mehibin tuğyanı tufanzedesı durduktan sonra memleketimizde teşekküle başlayan siyasî fırkaların kâffesi hiç şüphe yok ki büyük bir hamîyetle mecruh ve nâlân vatanımızı kurtarmak için ortaya çıktıkları cihetle hepsinin mesai-i meşkûresi bizim için sezay-ı takdir ve istihsan olmağla beraber bütün Edime vilâyeti tabiatıyla fırka his ve hırslarının tevlied edebilecek ihtilâf-ı fikir ve nazara da tahammül eyleyemeyecek kadar mühim ve nazik tarihî dakikalar geçirmekte olduğundan artık şu vilâyet halkı için yegâne çare-i selâmet habl-i me- tin-i vifâk ve uhuvvete temessûkle memleketin müdafaasında her fırkanın fevkinde bir hey'et-i vahdet arz etmesi lüzumunu inkâr edecek bir Edirne vilâyeti evlâdının mevcudiyetini tasavvur etmeğe bile bizim içip imkân yoktur.

Levazım-ı meşrutıyyetden olan firkalann tesisiyle ihtilâf-ı içtihadın bais-i fevz u felâh olacağına hiç şüphe yok ise de belvay-ı umumıyyenin muhacemât-ı hayatsüzu karşısında bir ve nâ-kabil-i iftirak bulunmak lüzumunu his edenler tahri- kât ve teşvikat-ı siyasiyyeyi umumî belânın memleketin semây-ı siyasetinden def' olduktan sonraya bırakmaları pek tabiidir. Bunun için Trakya-Paşaeli Müdafaa Hey'et-i Osmaniyyesi merkez idaresinde bulunduğumuz cihetle işte umum Trakyalıları bu tecemid-i vatanperveraneye da'vet ile beraber efkâr-ı umumıyyede uyanması tahayyül edilen ufacık bir şüphenin mesai-i mebrure-i vataniyyeyi duçar-ı inhilâl edeceği varid olduğu cihetle gerek evvelce intisab etmiş olduğumuz ve gerek intisab etmediğimiz halde beyne'l-halk öyle zanneylediğimiz memlekette mevcut ve bütün cemîyyet ve fırkalardan şayed ismimiz defterlerinde yazılı ise hepsinden istifa ederek yalnız ve yalnız Trakya-Paşaeli Cemîyyeti'nin muayyen programına sadık kalmak şartıyla çalışacağımızı arz ve i'lân ve halkı hamîyyet ve mürüvvetlerinden de her türlü hırs ve tûl-i emelleri iskât ederek bu vatanî hizmette bizi gayemize vasıl oluncaya kadar takip buyurmalarını rica eyleriz.

Edirne Müftüsü

Edirne Belediye reisi

Avukat

Mestan Maksud Bey-zâde

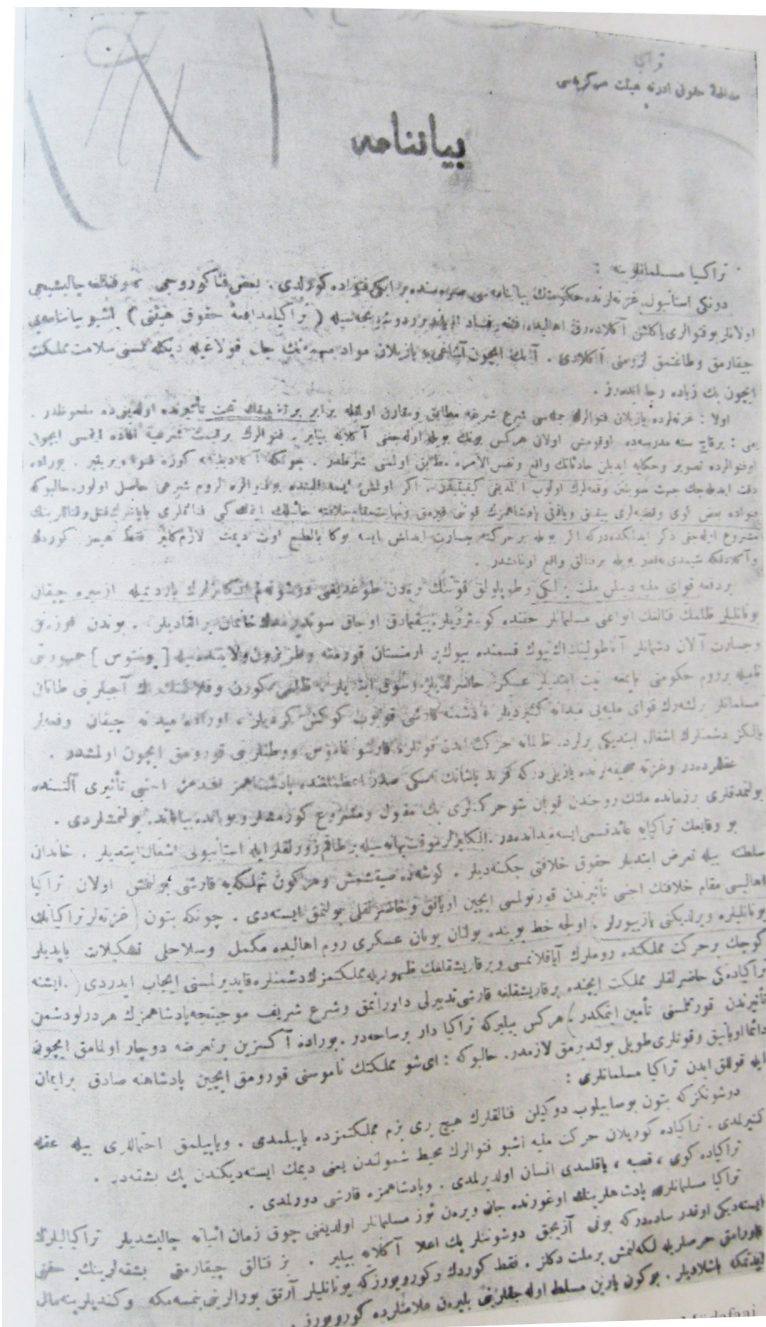
Derviş Şevket Müftü-zade Cemal

Şeref

Ali Rıza Efendi-zâde Alî Seyfî

Kumanlı-zade Ömer Nazmibey-zade İsmail

Mühür; Trakya- Paşaeli Müdafaa Heyeti Osmaniyesi 1334



*İstanbul Hükümetinin Fetvasına karşı
Trakya Paşaeli Cemiyeti Yönetim Kurulunun
13 Nisan 1920 Tarihli Cevabı 1*

المشته ازمير كوزو منلا او كنده دور و دور كور ميور ورايشن ميور ميسگز كه اوراده بر سوري
 بر مان اشياست قاتلي جزمه لري آتند هنوز كينك دو واقلري آتيلها دق هر ضلري بارجه لقمش
 بي بخار قنار ايك كي مسموم دلقانلير ، بيجه يوز بيكرجه اختياره والده لرونه
 او غلري مختلف حرب جهارنده نامسز ، نقاشسز مناور لريته كوهمش اختيار بابالر مخصا
 وشرية كله جك اولان فلاكت قاصو غه سنك نرم لردن اسه چكني كسديره مهك يوز وندن هو
 وريشان اولديلر . اگر زده اولنر كي حاضر لقسر بولنسه يدق بوكون شو يشيل بورداينده
 بو سطر لري لازم بيله جك اللر قالير نهده بوغرياد لري ويكليه جك قولاق لري بولنور ايدي .
 جناب حق تعالى و قدس حضر تلي قرآن كريمده آيات كريمه ايله امر بيور مشكه
 (واعدولهم ما استطعتم من قوة) اسلام مملكتك دشمن طرفندن استيلاسه دائر علامتير
 بدير ايه او ممالك اها ليه قوت حاضر لامق وظيفه سي فرض اولور .
 تراكياميلمانلري : هيچ شهبه سز كه بو آيت جليله سبحانه حكيمه كوره حاضر لانديلر
 و نهكه دشمنده دورونه فرار و برديلر بوخو كمنز هم انسايت نظر نهده مقول و مهمه
 شريف عتده مقول و مرغوبدير .
 مسلمانلر : بر بوراده كي حاضر ليله پادشاهمه عصيان اتموروز بالعكس اطراف دشمنه
 جوري لري اولاسلطانمزي قوتلدير ملك واسكي سر يستلوكه اسكي اوراده لر بيه صاحب قيلمق ايستوروز
 نامور لري و شرف جيتلي رملت ايجين بوندن ده لشر فلي برونظيفه اوله ماز . بناء عليه دائما
 حاضر بولنق و مسلمانلر آره سنده كي برلكي قور و مق و ويغولويده پاشايان بر ملت اولدو همزي
 اشباه جاليت لم هر شيدن اول تور كيافك مقدارت صلحيه سي ملته بيله بيله جك اولو و سه و ملت
 حنك طانديني كورونجه اسكي حال كله جك و هر كس و هر بر سا لته شه جكد ر متحد و قوتلن
 اولدو نتيجين بلك لم . او وقت الهك عناحي بزمه در . [والسلام على من اتبع الهدى]
 ۱۳۱۳ قمراني سنه ۱۳۳۶

BEYANNAME TRAKYA MÜDAFAA-İ HUKUK EDİRNE HEYET-İ MERKEZİYESİ

Trakya Müslümanlarına:

Dünkü İstanbul gazetelerinde hükümetin beyannâmesi sırasında bir iki fetva da görüldü. Bazı fena görücü ve fenalığa çalışıcı olanlar bu fetvaları yanlış anlatarak ahalide fitne ve fesat uyardırır düşüncesiyle (Trakya Müdafaa-i Hukuk Hey’- eti) işbu beyannâmeyi çıkarmak ve dağıtmak lüzumunu anladı. Onun için aşağıda yazılı mevadd-ı mühimmenin can kulağı ile dinlenilmesini selâmet-i memleket için pek ziyade rica ederiz.

Evvelâ; gazetelerde yazılan fetvaların cümlesi şer’-i şenfe mutabık ve mukarin olmakla beraber bir tazyikin taht-ı tesirinde olduğu da melhuzdur. Yani bir kaç sene medresede okumuş olan herkes bunun böyle olacağını anlayabilir. Fetvaların bir kıymet-i şer’iyye ifade etmesi için o fetvalarda tasvir ve hikâye edilen hâdisatın vaki ve nefsülemre mutabık olması şarttır. Çünkü anlatılışa göre fetva verilir. Burada dikkat edilecek cihet söylenen vak’aların vaki olup olmadığı keyfiyetidir. Eğer olmuş ise elbette bu fetvalara lüzum-ı şer’i hasıl olur. Halbuki fetvada bazı köy ve kasabaları yıkmak ve yakmak, Pâdişâhımızın kuvvetini kırmak ve nihayet makam-ı hilâfete hainlik etmek gibi fenalıkları yapanların kati ve kıtallerinin meşru bulunduğu zikredilmektedir ki eğer böyle bir harekete cesaret edilmiş ise buna bittabi evet demek lâzım gelir. Fakat hepimiz gördük ve anladık ki şimdiye kadar böyle bir fenalık vaki olmamıştır. Bir def’a Kuvay-ı Millîye denilen Millet birliği ve topluluk kuvvetinin nereden doğduğunu düşünelim. İngilizlerin yardımıyla İzmir’e çıkan Yunanlılar zulmün fenalığının enva-ını müslümanlar hakkında gösterdiler. Yıkmadık ocak, söndürmedik hanüman bırakmadılar. Bundan özenen ve cesaret alan düşmanlar Anadolu’nun en büyük kısmında büyük bir Ermenistan kurmağa ve Trabzon vilâyetinde bile (Pontus) cumhuriyeti namıyla bir Rum hükümeti yapmağa niyet ettiler. Asker hazırladılar ve sevk ettiler. Zulmü gören ve felâketin en acılarını tadan müslümanlar birleşerek Kuvay-ı Millîye meydana getirdiler. Düşmana karşı koyup göğüs gerdiler. Orada meydana çıkan vak’alar yalnız düşmanların işgal ettiği yerlerde zâlîmane hareket eden kuvvetlere karşı namus ve vatanlarını korumak için olmuştur.

Akıllardadır ve gazete sahifelerinde yazılıdır ki Ferid Paşa’nın eski sadr-ı âzamlığında Pâdişâhımız efendimiz ecnebi tesiri altında bulunmadıkları bir zamanda milletin ruhundan kopan şu hareketleri pek makbul ve meşru görmüşler ve bu bapta beyanatta bulunmuşlardı.

Bu vekayii Trakya’ya ait kısmı ise meydandadır. İngilizler muvakkat bahanesiyle bir takım zorluklar ile İstanbul’u işgal ettiler. Hanedan-ı saltanata bile taarruz ettiler. Hukuk-u hilâfeti çiğnediler. Köşede sıkışmış ve her tehlikeye karşı bulunmuş olan Trakya ahalisi makam-ı hilâfetin ecnebi tesirinden kurtulması için uyanık ve hazırlıklı bulunmak istedi. Çünkü bütün gazeteler Trakya’nın

Yunanlılara verildiğini yazıyorlar. Evvelce hat boyunda bulunan Yunan askeri ve Rum ahali de mükemmel ve silâhlı teşkilât yaptılar. Küçük bir hareket memlekette Rumların ayaklanması ve bir karışıklığın zuhuruyla memleketimizin düşmanlara kaptırılmasını icap ederdi. İşte Trakya'daki hazırlıklar memleket içinde bir karışıklığa karşı tedbirli davranmak ve şer'i şerif mucibince Pâdişâhımızın her türlü tesirinden kurtulmasını temin etmektir. Herkes bilir ki Trakya dar bir sahadır. Burada ansızın bir taaruza duçar olmamak için daima uyanık ve kuvvetleri toplu bulundurmak lâzımdır. Halbuki şu memleketin namusunu korumak için Pâdişâhına sadık bir iman ile kulluk eden Trakya Müslümanları! Düşününüz ki bütün bu sayılıp dökülen fenalıkların hiçbirisi bizim memleketimizde yapılmadı. Ve yapılmak ihtimalleri bile akla getirilmedi. Trakya'da görülen hareketi millîye işbu fetvaların muhit ve şümûlünden, yani demek istediğinden pek başkadır. Trakya'da köy, kasaba yakılmadı, insan öldürülmedi ve Pâdişâhımıza karşı durulmadı. Trakya Müslümanları Pâdişâhlarının uğrunda can veren öz müslümanlar olduğunu çok zaman ispata çalıştılar. Trakyalıların istediği o kadar sadedir ki bunu azıcık düşünenler pek âlâ anlayabilir. Biz fenalık çıkarmak, başkalarının hakkını kavramak hırslarıyla lekelenmiş bir millet değiliz. Fakat gördük ve görüyoruz ki Yunanlılar artık buralarını benimsemeğe ve kendilerine mal edinmeğe başladılar. Bugün yarın musallat olacaklarını belirten âlâmetler de görüyoruz, işte İzmir gözümüzün önünde duruyor. Görmüyor ve işitmiyor muyuz ki orada bir sürü Yunan Eşkiyası'nın kanlı çizimleri altında henüz gelinlik duvakları açılmadık ırzları parçalanmış nice biçare kızlar, ipek gibi masum delikanlılar, nice yüzbinlerce ihtiyar valdeler ve nihayet oğullarını muhtelif harp cephelelerinde namsız, nişansız mezarlarına gömmüş ihtiyar babalar mahza başlarına gelecek olan felâket kasırgasının nerelerden eseceğini kestirememek yüzünden mahv ve perişan oldular. Eğer biz de onlar gibi hazırlıksız bulunsaydık bugün şu yeşil yurt içinde ne bu satırları yazabilecek eller kalır, ne de bu feryatları dinleyecek kulaklar bulunurdu. Cenab-ı Hak Taalâ ve Tekaddes Hazretleri Kur'an-ı keriminde âyât-ı kerime ile emir buyurmuş ki bir Islâm memleketinin düşman tarafından istilâsına dair âlâmetler belirir ise o memleket ahalisine kuvvet hazırlamak vazifesi farz olunur.

Trakya Müslümanları, Hiç şüphesiz ki bu âyet-i cdile-i subhaniyye hükmüne göre hazırlandılar ve tehlike karşısında durmağa karar verdiler. Bu hareketimiz hem insaniyet nazarında makbul ve hem de şeriat indinde makbul ve merguptur. Müslümanlar! Biz buradaki hazırlıkla Pâdişâhımıza isyan etmiyoruz. Bilâkis etrafı düşmanla çevrilmiş olan saltanatımızı kuvvetlendirmek ve eski serbestliğe, eski iradelerine sahip kılmak istiyoruz. Namuslu, şeref ve haysiyetli bir millet için bundan daha şerefli bir vazife olamaz. Binaenaleyh daima hazır bulunmak ve müslümanlar arasındaki birliği korumak duygularıyla yaşayan bir millet olduğumuzu isbata çalışalım. Her şeyden evvel Trakya'nın mukadderat-ı sulhiyyesi millete bildirilecek olursa ve millet hakkının tanındığını görünce eski hal gelecek ve herkes ve her yer sakinleşecektir. Müttehid ve kuvvetli olarak neticeyi bekliyelim. O vakit Allahın inayeti bizimledir. Fi 13 Nisan 1336

Beyanname

Düvel-i İtilâfiye'nin şimdiye kadar memleketimizi taksime yol bulmak için tevessül ettikleri tedabir şunlardır:

Evvelen: Ferit Paşa ile bilitilâf milleti müdafaasız bir halde ecnebi idaresine esir etmek ve memleketin muhtelif aksam-ı mühümmesini galip devletler müstemlekâtına ilâve eylemek düşünülmüştü. Kuvay-ı Milliyenin müzaheret-i Umumiye-i milliye ile müdafaai istiklâl hususunda gösterdiği azim ve metanet bu tasavvuru altüst etti.

Saniyen: Kuvay-ı Milliyei iğfal ve anın müsaadesiyle **Şarkta bir cihan** siyaseti takip etmek için heyet-i temsiliyeye müracaat edildi. Heyet, milletin istiklâlim ve mülkün tamamiyetini temin etmedikçe ve hususiyle işgal sahalarının tahliyesine teşebbüs olunmadıkça hiçbir nevi müzakereye yanaşmadı.

Salisen: Kuvay-ı Milliye ile tevhid-iharekât eden hükümetlerin icraatına müdahale etmek suretiyle vahdet-i milliyei sarsmak ve hainane muhalefetleri teşvik ve tezyid-i cürete sevkeylemek tariki takip olundu. Vahdet-i milliyenin teşkil ettiği metanet ve tesanüd karşısında bu hareketleri de eridi.

Rabian: mukadderat memleketimiz hakkında endişeaver kararlar verildiğinden bahs olunmak suretiyle efkâr-ı umumiyenin tazyikine başlandı. Müdafaai namus ve memleket uğrunda her fedakârlığı göze almış olan millet-i Osmaniye'nin azim ve iradesi önünde bu tehdidat dahi fayda vermedi. Nihayet 16-3-36 günü İstanbul'u cebren işgal etmek suretiyle devlet-i Osmaniye'nin yedi-yüz senelik hayat ve hâkimiyetine hitam verildi. Yani bugün, Osmanlı milleti kabiliyet-i medeniyesinin hakk-ı hayat ve istiklâlinin ve bütün istikbalinin müdafaasına davet edildi. Cihan-ı insaniyetin enzar-ı istihsanı ve âlem-i îslâmın amal-i istihlası" makam-ı hilâfetin tesirat-ı ecnebiyeden tahlisine ve istiklâl-i millinin mazi-i şevketimize lâayık bir iman ile müdafaai ve teminine mütevakkıftır. Giriştiğimiz istiklâl ve vatan mücahedesinde cenab-ı hakkın avn ve inayeti bizimledir. 18-Mart1336

Anadolu ve Rumeli Müdafaai Hukuk Cemiyeti Edirne Heyet-i Merkeziyesi ŞEVKET



*İstanbul'un İşgali Üzerine Trakya Paşaeli Derneği
Adına Şevket Beyin Beyannamesi*

BİRİNCİ KOLORDUYU HÜMÂYUN KUMANDANLIĞI ERKÂNI HARBİYE

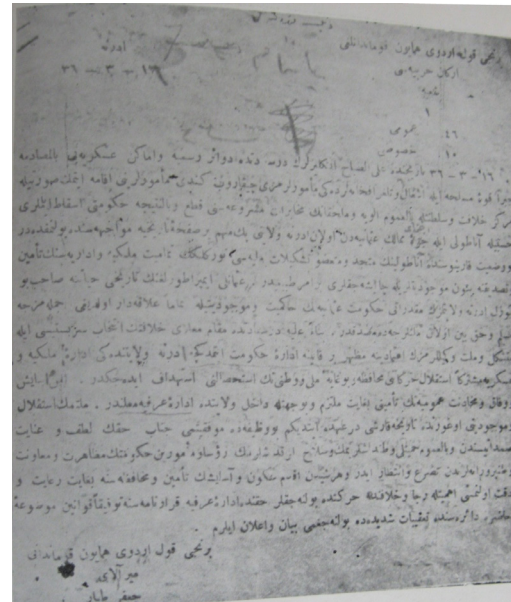
Edirne 16-3.37

Şube 1 Umumi 46 Hususi 10

1336 tarihinde alessabah İngilizlerin Dersaadet'te de- vair-i resmiye ve emakin-i askeriye bil- müsademe cebren kuvve-i müselleha ile işgal ve telgrafhanelerdeki memurlarımızı çıkarıp kendi memurlarını ikame etmek suretiyle merkez-i hilâfet ve saltanatla bilûmum elviye ve mülhakatın muhaberat-ı meşruasını kat ve binnetice hükümeti iskat eylemeleri hasebiyle Anadolu ile cüz'ü memalik-i Osmaniye'den olan Edirne vilâyeti pek mühim bir safha-i tarihiye muvacehesinde bulun- maktadır. Bu vaziyet karşısında Anadolu'nun müttehit ve müteaz- ziv teşkilât-ı milliyesi, Türklü- gün tamamîyet-i mülkiye ve ida- ryesinin temin ve tasdikine bütün mevcudiyetleriyle çalışacakları bir emr-i tabiidir. Osmanlı İmparatorluğu'nun tarihi hayatına sahip bu güzel Edirne vilâyetimizin mukadderatı lükû- met-i Osmaniye'nin hâkimiyet ve mevcudiyetiyle tamamen alâkadar oldu- ğu cümlemizce müsellemler ve Hakbın olan milletlerce de musaddaktır. Binaenaleyh Dersaadet'te makam-ı muallâyı hilâfetin intihap serbestisi ile müteşekkil ve millet vekillerimizin itimadına maz- har bir kabine idare-i hükümet etmedikçe Edirne vilâyetindeki idare-i mülkiye ve askeriye müş- tereken istiklâl hareketini muhafaza ve bu gaye-i millî ve vataninin istihsalini istihdaf edecektir. Emn-i asayiş ve vifak ve muhadenet-i umumiyenin temini begayet mültezem ve bu cihetle dahil-i vilâyette idare-i örfiye mualindir. Milletimizin istiklâl ve mevcudiyeti uğrunda tarihe karşı deruhte ettiğim bu va- zifede muvaffakiyetimi cenab-ı hakkın lutûf ve inayet-i semedânisinden ve bilûmum hamiyetli vatandaşlarımın ve silâh arkadaşlarımın rüesa ve memurin-i hükümetin müzaheret ve muavenet-i vatanperveranelerinden tazar- ru ve intizar eder ve her şeyden akdem sükûn ve asayişin temin ve muhafazasına bigayet riayet ve dikkat olunma- sını ehemmiyetle rica ve hilâfında harekette bulunacaklar hakkında idare-i örfiye kararnamesine tevfiakan kavanin-i mevzua-i hazırda dairesinde takibat-i şedidede bulunacağı- mı beyan ve ilân eylerim.

Birinci Kolorduyu Hümâyun Kumandanı Miralay Ca-
fer Tayyar

*İstanbul'un İşgali Üzerine Cafer Tayyar
Paşa'nın Trakya'da Sıkıyönetim Kararı*



9 Mayıs'tan 13 Mayıs 1336 tarihine kadar devam eden Trakya Kongresi'nin mukarreratı

Edirne ve Çatalca Meclis-i Umumileri azasıyle bütün belediyeleri rüesası ve müftülerinden ve her nahiye namına münteha ikişer murahhasan ve Edirne'de mevcut kâffe-i hey'et-i siyasiyye mümessilleriyle Trakya-Paşaeli ve Müdafaa-i Hukuk Hey'et-i Merkeziyeleri azasından mürekkeben 9 Mayıs sene 336 tarihinde Edirne'de akd-i içtima eden (217) iki yüz on yedi kişilik büyük kongre beş gün zarfında icray-ı müzakereden sonra mevad-ı âtiyeyi taht-ı karara almıştır:

- 1- Trakya azîm bir Türk ve Müslüman ekseriyetiyle meskûn olup camia-i Osmaniyye'den bittefrık Yunanistan'a verilmesi yolundaki tasavvuratı sureti kat'ıyyede reddeder.
- 2- Trakya'nın Yunanlılar tarafından işgaline veya bu maksadı teshil için dahilen vuku bulacak her türlü ihtilâl harekâtına karşı mukavemet ve müdafaa edilecektir.
- 3- Trakya Müdafaa-i Hukuk teşkilâtı aslı olan Trakya Paşaeli teşkilâtıyla tevhid ve bu teşkilâtı müstakillen idare etmek üzere beş liva namına üçer murahhasan mürekkep bir hey'et-i merkeziye intihap ve kabul olunmuştur. Liva namına intihap olunan zevat bervech-i âtidir:

(Edirne): Belediye Reisi Şevket Bey, Tüccardan Kasım Efendi, Ahırköylü Ahmet Bey.

(Tekirdağı): Meb'us-ı sabık [Süleyman] Faik Bey, Malkaralı Nazmi Bey, Saraylı Ali Naki Bey,

(Gelibolu) Meb'us-ı sâbık Şakir Bey, Baha Bey: Ekrem Bey. (Çatalca): Meb'us-ı sâbık Hayrettin Bey, Halil Sadi Bey, Haşan Şevket Bey.

(Kırkkilise): Lüleburgaz'dan Şevket Bey, Babaeskili Hamdi Bey, Kırkkilise'li Nazmi Bey.

Millî kumandan sıfatiyle Miralay Cafer Tayyar Bey Hey'et azasındandır.

- 4- Trakya mukadderatının istilzam edeceği bilcümle mukarrerat ve teşebbiisat-ı siyasiyyenin ân-ı lâzımında ittihaz ve icrasında ve en son çare olmak üzere müracaat edilecek olan müdafaa-i fi'liyyenin kâffe-i icabatım şimdiden ihzar ve temin ve müdafaa'nın zaman ve suret-i icrasını ve teferruat-ı sairesi- ni tesbit ve tâyin hususunda ve memleketin alelîtlak emr-i idaresinde hey'et-i merkeziyye salâhiyyet-i kâmileye malik olup Trakya kuvve-i âliyesini temsil eder.
- 5- Trakya hukuk ve menafimi Avrupa'da müdafaa etmek üzere Galip Kemali, Galip Bahtiyar ve Salih Cevdet Beyler salâhiyyet-i lâzimeyi haiz murahhas intihap olunmuşlardır. Çorlulu Cezzâr-zâde Ziya Bey de hey'et-i murahhasa meyanında bulunacaktır.

İşbu mukarrerât hey'et-i umumiyye muvacehesinde bilkırae kabul ve imza olunmuştur.

۹ مایس دن ۱۳ مایس سنه ۳۳۶ تاریخچه قادار دوام ایدن تراکیا قونفره سنک مقرراتی

ادرنه و جتالجه مجلس عمومیری اعضاسیله بوتون بلدیله ری رؤسامی و مقتیلرندن وهر تاجیه نامنه منتخب ایکیشر مرخصدن وادرنه ده موجود کافه هیئت سیاسیة ممثلریله تراکیا پاشا ایلی و مدافعه حقوق هیئت مرکزیه لری اعضاسندن مرکبا ۹ مایس سنه ۳۳۶ تاریخنده ادرنه ده عقد اجتماع ایدن [۲۱۷] ایکوز اون یدی کشیک بوبوک قونفره بش کون طرفنده اجرائی مذاکره دن سوکره مواد آتی بی تحت قراره آلمشدر .

۱ — تراکیا عظیم برتورک و سله مان اکثریتیه مسکون اولوب جامه عثمانیه دن بالتفریق یونستانه و بریطانی یولنده کی تصوراتی صورت قطعیته رد ایدر .

۲ — تراکیا ملک یونانیلر طرفندن اشغالنه و یا بومقصدی تسهیل ایچون داخله و قوعبولاجق هر درلو اختلال حرکاتنه قارشى مقاومت و مدافعه ایدیله جکدر .

۳ — تراکیا مدافعه حقوق تشکیلاتی اصلی اولان تراکیا — پاشا ایلی تشکیلاتیه توحید و بو تشکیلاتی مستقله اداره ایتمک اوزره بش لوا نامنه اوچر مرخصدن مرکب بر هیئت مرکزیه انتخاب و قبول اولمشدر . لوا نامنه انتخاب اولنان ذوات بروجه آتیدر :

- [ادرنه] بلدیله رئیس شوکت بك : نجاردن قاسم افندی : آخور کویلی احمد بك .
 - [تکفور طاعی] مبعوث سابق قانق بك : معلقرملى نظمی بك : سرایل علی تقی بك .
 - [کلیبولی] مبعوث سابق شا کر بك : بها بك : اکرم بك
 - [حمالجه] مبعوث سابق خیرالدین بك : خلیل سمدی بك : حسن شوکت بك .
 - [قرق کلیسا] لوله رغوس دن شوکت بك : بابا اسکیلی حدی بك : قرق کلیسالی نظمی بك .
- ملی قوماندان صفیه میرآلای جعفر طیار بك هیئت اعضاسندندو .

۴ — تراکیا مقدراتنک استلزام ایده جکی بالجه مقررآت و تشبکات سیاسیة نك آن لازنده اتخاذ و اجراسند موک صوک جاره اولتی اوزره مراجعت ایدیله جک اولان مدافعه فعلیه نك کافه ایجاباتی شمیدین احضار و تأمین و مدافعه نك زمان و صورت اجراسنی و قهرعات سائره سنی تنیت و تمین خصوصنده و مملکتک علی الاطلاق امر و اداره سنده هیئت مرکزیه صلاحیت کامله به مالک اولوب تراکیا قوه طالیه سنی تمیل ایدر .

۵ — تراکیا حقوق و منافعی اوروباده مدافعه ایتمک اوزره غالب کالی ، غالب بختیار ، صالح جودت بکار صلاحیت لازمه بی حائر مرخص انتخاب اولمشلردر . چورلولی جزار زاده ضیا بکده هیئت مرخصه میاننده بولونه جقدر .

اشبو مقررآت هیئت عمومییه مواجهه سنده بالقرا نه قبول و امضا اولمشدر .



Trakya Paşaeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyetinin Lüleburgaz Teşkilatında Görev Alan Yurtseverlerin Önderliğinde Tertiplenen Mitingin Haberi

“Şarki Trakya
Lüleburgaz’da Bir İçtima!

Sadaret makamına (Başbakanlık) Lüleburgaz’dan çekilen telgraf sureti

“Tarihi haklar, nüfus çoğunluğu, ekonomi gibi önemli sebepler dolayısı ile Osmanlı topluluğuna bağlı olan Doğu Trakya’nın Osmanlı hâkimiyetinden koparılması şeklinde dönüp dolaşan bazı söylentilere karşı derin üzüntü ve çalkantı halinde bulunan Lüleburgaz ve ona bağlı çevre ahalisi bugün Lüleburgaz’da muazzam bir miting yaparak aşağıdaki hususların Sulh Konferansı’na (San Remo) ulaştırılmasında aracılık yapmak üzere hükümete sunulması kararlaştırmışlardır.

Doğu Trakya’nın İstanbul’ a bağlantısını kesme, İstanbul’un Hilafet merkezi ve Osmanlı başkenti olarak kalmaması şeklinde İtilaf Devletleri tarafından verilen kararı hükümsüz bırakarak (Kararın iptal edilmesi, aksi halde) başkent hayatını tehlikeye koyacağı ve şu surette İstanbul meselesinin yeniden ortaya çıkacağı.

Doğu Trakya’nın Yunanistan’a terkinin her türlü hukuki menfaatlere ve bilhassa Wilson prensiplerine aykırı olduğu,

.....
..... (Bu iki satır yöneticiler tarafından sansür edilmiştir.)

Sulh Konferansı’nın adı geçen noktaları dikkate alarak Doğu Trakya hakkında adalete dayanan bir karar vereceğini ümit ederiz.”

Miting Heyeti: 9 Mayıs 1920 Belediye Reisi Ahmet Miting Reisi: Eşraftan Enver

Müftü: Ömer Efendi

شرقی تراکیا

« لوله بورغاز » ده بر اجتماع

نہقام صدارتہ لوله بورغازدن کشیدہ
ایدیلن تلغرافنامہ صورتی :

حقوق تاریخیہ ، کثرت نفوس ، اقتصادیات
کبی عوامل مهمہ دولایسیلہ جامعہ عثمانیہ مربوط
اولان شرقی تراکیانک حاکمیت عثمانیہ دن نرمی
طرزنده دوران ایدن بعض شایعہ فاشی انفعال
وغایان حالندہ یونان لوله بورغاز و ملحقاتی اہالیسی
بوکون لوله بورغازده معظم بر اجتماع عقد ایدہ رک
خصوصات آتیه نک صلح فونفرانسنہ ابلاغ توصیئندہ
بولوغتی اوزرہ ذات اصیلانہ لایسنہ عرضی تذکر
اعملردر :

۱ — شرقی تراکیانک استانبولدن فکربطنی
استانبولک مقر خلافت و پای تخت عثمانی اولہرق
قائم آسی طرزندہ دول ائتلافیہ طرزندن و بریلن
قراری حکمہ بر افریق پای تخت حیاتی تہلکہ
قویہ جی و شوصورتلہ استانبول مسئلہ سنک یکیدن
میدانہ چیقہ جی .

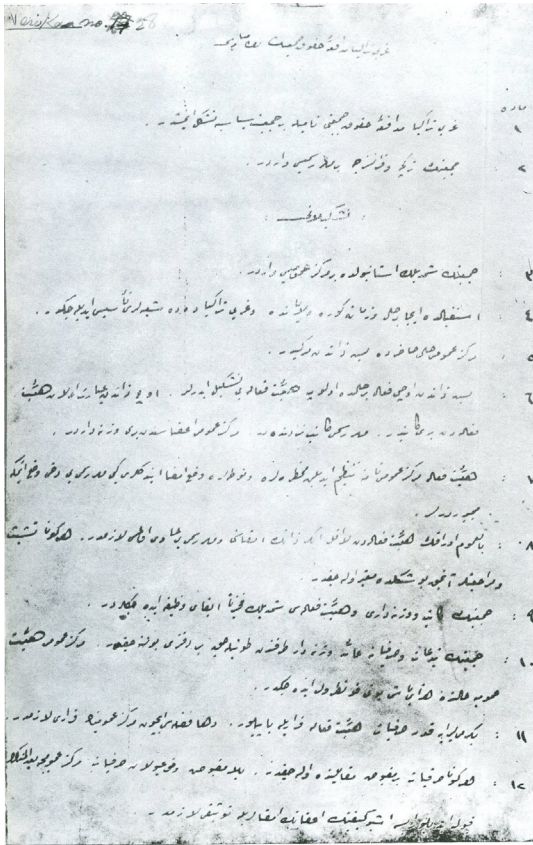
۲ — سند شرقی تراکیانک یونانستانہ ترکی هر
دورلو عہدوقہ منافی وبالخاصہ ویاسون پرنسیپلرینہ
مضایر اولدینی

[۲] سطر طی ایدلشدور

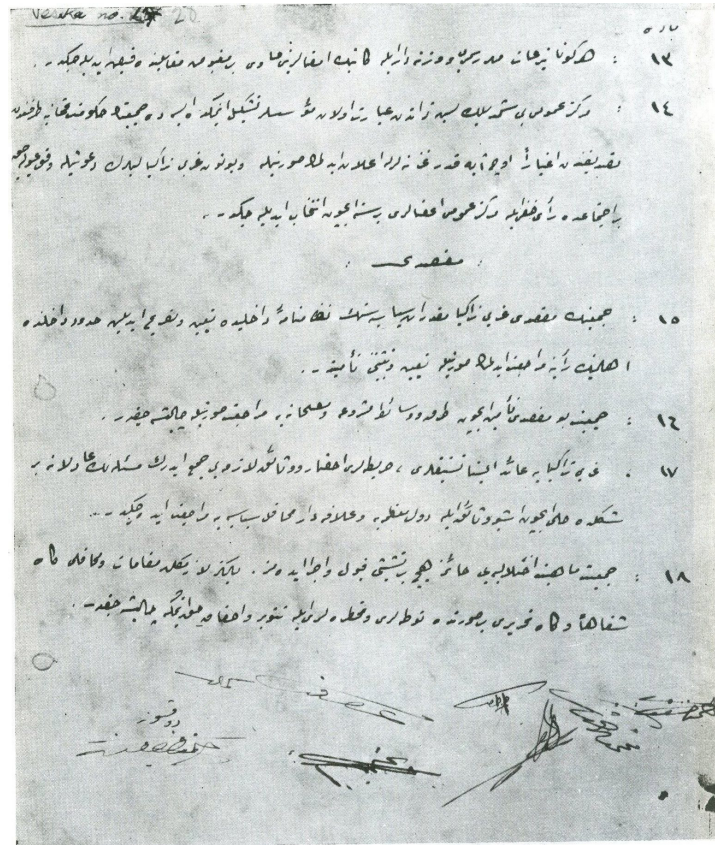
صایخ فونفرانسنک نقاط مذکورہ جی نظر دقتہ آلہرق
شرقی تراکیا حقدہ حق وعدلہ مستند برقرار
اعطا ایدہ جکی امید ایلرز . ۹ مایس ۱۳۳۶
بلدیہ رئیسہ ، احمد ، متبع رئیسہ اشرفدن : نور
مفتی : حافظ ولی

MONDROS ATEŞKES ANTLAŞMASI DÖNEMİ TRAKYA MESELESİ

“Balkan Savaşı sonunda Balkan ülkeleri arasında imzalanan 10 Ağustos 1913 Bükreş Antlaşmasıyla Batı Trakya Bulgaristan’a bırakılıyordu. Bugünkü Bulgaristan’ın güney bölgeleriyle Batı Trakya ile Makedonya’nın bir kısmını da içine alan bölgede 31 Ağustos 1913’te merkezi Gümülcine olmak üzere “Garbi Trakya Hükümet-i Muvakkatesi” ilan edildi. Müderris Salih Efendi başkanlığında kurulan hükümet 2 Ekim 1913’te “Garbi Trakya Hükümet-i Müstakilesi” adıyla bağımsızlığını ilan etti. Bulgaristan’ın şikayetleri ve büyük devletlerin müdahalesiyle Osmanlı Hükümeti “Batı Trakya Hükümet-i Muvakkatesi” ni destek veremedi. 29 Eylül 1913 İstanbul Antlaşması’yla Bulgaristan’a bırakılan bölgenin, 25 Ekim 1913’e kadar bölgenin Bulgaristan’a teslimi şart koşuldu. Böylece “Garbi Trakya Hükümet-i Muvakkatesi” ancak 57 gün devam edebildi” . (Kynk.yz 4)



Batı Trakya Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Tüzüğü'nün 1.Sayfası



Batı Trakya Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Tüzüğü'nün 2.Sayfası

Batı Trakya Belgesi 1

Garbi Trakya Müdafaa-ı Hukuk Cemiyetinin Nizamnamesi

Madde i — Garbî Trakya Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti namıyla bir cemiyet-i siyasiyye teşekkül etmiştir,

Madde 2 — Cemiyetin Türkçe ve Fransızca bir mühr-i resmîsi vardır.

TEŞKİLAT

Madde 3 — Cemiyyetin Şimdilik İstanbul'da bir mer- kez'i umumîsi vardır.

Madde 4 — istikbalde icab-ı hal ve zamana göre vilâyatda ve Garbî Trakya'da da şubeleri te'sis edilecektir.

Madde 5 — Merkez-i umumî hal-i hazırda beş zatdan mürekkebtir.

Madde 6 — Beş zattan üçü faal bir halde olup hey'et-i fa'aleyi teşkil ederler. Üç zattan ibaret olan hey'et-i fa'aleden biri kâtibdir. Mühr-i resmî kâtib nezdindedir. Merkez-i umumî âzâsından biri veznedardır.

Madde 7 — Hey'et-i fa'ale merkez-i umumî namına tanzim edilen muhtıralara ve notalara vaz'-ı imza ettikleri gibi mühr-i resmîyi dahi vaz' etmeğe mecburdurlar.

Madde 8 — Bilûmum evrakın hey'et-i fa'aleden lâakal iki zatın imzasını ve mühr-i resmîyi havi olması lâzımdır. Her gûna teşebbüs ve müracaatlar ancak bu şekilde muteber olacaktır.

Madde 9 — Cemiyyetin kâtib ve veznedarı ve hey'et-i fa'alesi şimdilik fahriyyen ifay-ı vazife edeceklerdir.

Madde 10 — Cemiyyetin, teberruat ve sarfiyyaüna ait veznedar tarafından tutulacak bir defteri bulunacaktır. Mer- kez-i umumî, hey'et-i umumîye halinde her ay başı bunu kontrol edecektir.

Madde 11 — Yirmi liraya kadar sarfiyyat Hey'et-i fa'ale kararıyle yapılır. Daha fazlası için merkez-i umumînin kararı lâzımdır.

Madde 12 — Her gûnâ sarfiyyat bir makbuz mukabilinde olacaktır. Bilâ makbuz vuku'bulan sarfiyyat merkez-i umumîce ba'de'l-müzakere kabul edilir ise işbu keyfiyyetin âzanm imzalarıyla tevsiki lâzımdır.

Madde 13 — Her gûna teberruat mühr-i resmîyi ve veznedar ile kâtibin imzalarını havi bir makbuz mukabilinde kabzedilecektir.

Madde 14 — Merkez-i umumîyi şimdilik beş zattan ibaret olan mümessiller teşkil etmekte ise de cemiyetin hükû- met-i Osmaniyye tarafından tasdikinden itibaren üç aya kadar gazetelerle i’lân edilmek suretiyle ve bütün Garbî Trakyalıların da’vetiyle vuku bulucak bir ietima’da re’y-i hafî ile mer- kez-i umumî âzaları bir sene için intihab edilecektir.

MAKSADI

Madde 15 — Cemiyetin maksadı Garbî Trakya mukad- derât-ı siyasiyyesinin nizâmnâme-i dahilîde tâyin ve tasrih edilen hudud dahilinde ahalinin re’yine müracaat edilme suretiyle tayin ve tesbitini te’mindir.

Madde 16 — Cemiyet bu maksadı te’min için turuk ve vesait-i meşrûa ve muslihaneye müracaat suretiyle çalışacaktır.

Madde 17 — Garbî Trakya’ya ait istatistikleri, haritaları ihzar ve vesaik-i lâzımeyle cem’ ederek mes’elenin âdilâne

bir şekilde halli için işbu vesâik ile düvel-i muazzamaya ve al&kadar mehafil-i siyasiyyeye mü- racaat edecektir.

Madde 18 — Cemiyet, mahiyet-i ihtilâliyyeyi haiz hiç bir teşebbüsü kabul ve icra edemez. Yal- nız lâzım gelen makamat ve mehafili gâh şifahen ve gâh tahrirî bir surette notalan ve muhtıraları ile tenvir ve ihkak-ı hak etmeğe çalışacaktır.

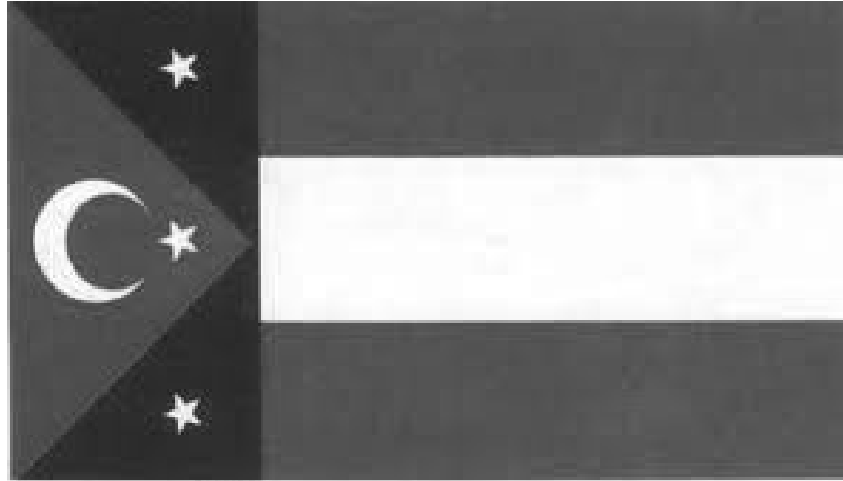
Kemal, Ârîf, İhsan, İbrahim, Dr. Hikmet Feridun, Haşan Tahsin, Mehmet Servet, Ahmet Esat

“Batı Trakya Komitesi”nin Kurulması

“İstanbul’da bulunan Batı Trakyalılar, Mondros Mütarekesinden kısa bir süre sonra 10 Kasım 1918’de “Batı Trakya Komitesi” ni kurdular. Batı Trakya’da ilk olarak dernek yerine komite ku- rulmasının nedeni, Balkan savaşından sonra Batı Trakya işlerinin Süleyman Askeri Bey’in önderli- ğinde bir komite tarafından idare edilmiş olmasındandı. Komitenin amacı, Batı Trakya’yı yabancı boyunduruğundan kurtarmaktı. Edirne’de kurulan Trakya-Paşaeli Müdafaa Heyet-i Osmaniyesi (7- 30 Kasım 1918) ve İstanbul’da kurulan Batı Trakya komitesinin kurulmasından bir ay kadar sonra Edirne Belediye Başkanı Şevket ve Avukat Şeref Beylerle, Batı Trakyalılar arasında yapılan anlaşma sonucunda aynı amaçla kurulan bu iki kardeş kuruluşun İstanbul’da birlikte çalışmaları kararlaştır- ılmıştır.” (Kynk.yz 4)



1913 Batı Trakya Türk Cumhuriyeti



Batı Trakya Türk Cumhuriyeti Bayrağı



Bati Trakya Türk Cumhuriyeti Haritası



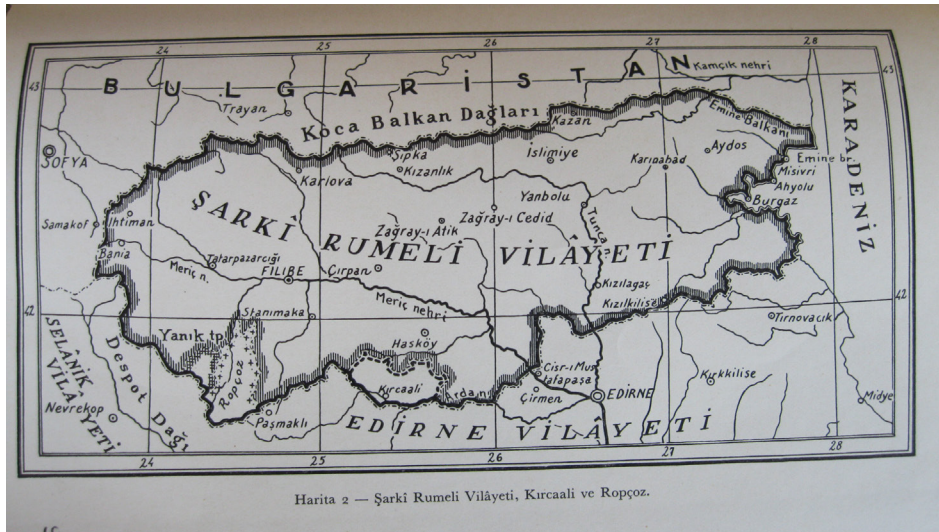
Batı Trakya Türk Cumhuriyeti
Sancağı, Posta pulu,
Mahkeme Mühürleri



Batı Trakya Hükümeti'nin Bayrağı Çekilirken-Gümölcüne



Batı Trakya Türk Cumhuriyeti'nin
Kırcaalide'ki Telgrafhanesi.
(Fotoğraf Metin Edirneli'den Alınmıştır)



Doğu Rumeli Vilayeti



Gümülcüne. (Fotoğraf Metin Edirneli'den Alınmıştır)

Kasım Yolageldili ve Şevket Dingiloğlu'nun Bulgaristan'daki Çalışmaları

"Trakya'da kalan ve Bulgaristan'a geçen Trakya-Pasaeli Müdafaa-i Hukuk önderleri arasında eşgüdümü sağlamak amacıyla Bulgaristan'a giden, Kızanlık, Filibe ve Sofya'da bulunan yurtseverlerle görüşmeler yapan Şakir Kesebir, Esir Trakya'nın kurtarılması için Bulgaristan Türklerinin Müdafaa-i Hukuk Amacına Çalışmalarını sağladı. Bulgaristan'da, Doğu Trakya'nın batısında kalan (Kırklareli, Babaeski, Alpulu Demiryolunu içeren bölge) de gizli faaliyet gösterecek Akıncı Kumandanlığı kuruldu. Süvari Yzb. Hüseyin Akerman, Ütgm. İbrahim Akıncı ve yedek subay Çolak Sabri Müfrezelerinin bu gizli kumandanlığa bağlı olarak Kırklareli, Kofçaz, Dereköy, Süloğlu, Edirne, Lalapaşa, Uzunköprü, Keşan, Babaeski, Havsa, Pehlivan köy, Hayrabolu yerleşim bölgelerinde etkinlik göstermeleri kararlaştırıldı. İbrahim Akıncı aynı zamanda, Bulgaristan ile Trakya ve Ankara arasında gizli faaliyette bulunmak, kuryelik yapmak gibi ek görevleri de üstlenmişti. Böylece, gerek Bulgaristan'daki Kuvay-ı Milliyecilerin, gerekse Trakya'daki önderlerin ve işgal altındaki halkın, karşılıklı olarak durumdan, gelişmelerden haber ve bilgi sahibi olması sağlanıyordu.

Şevket Dingiloğlu ile birlikte Bulgaristan'a geçen ve Mustafa Kemal'in ilk takdir ettiği Türk kadınlarından Fevricihan Dingiloğlu, işgalden sonraki gelişmeleri anılarında şöyle anlatıyor :

"Bulgaristan'a geçtikten sonra sıkıntılı bir dönem başladı. Trakya'nın çok kısa bir zamanda çökmesi hepimizde derin bir üzüntü ve şaşkınlık yaratmıştı. Trakya-Pasaeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'nin Bulgaristan'a geçen üye ve yöneticileri hep bu acı olayın nedenlerini tartıştılar. Bunun için uzun zaman suskun kaldılar, teşkilatlanmak için Ankara'nın talimatını beklediler. Kimse ne yapacağını bilmiyordu. Her biri bir başka yerdeydi. Ama çokçası Filibe, Kızanlık, Eskizağra, Sofya gibi şehirlerde bulunuyorlardı. Ankara, Bulgaristan'da kalmamızı uygun bulduğu için hiç kimse Türkiye'ye dönmeyi düşünmüyordu. O zamanlar Bulgaristan'da Müdafaa-i Hukuk önderlerinden Kasım (Yolageldili), Şevket (Dingiloğlu), Ahırköylü Ahmet (Mert'er), Ali Galip (Pekel), Tahsin (Argun), Şefik (Biçioğlu), Seyfi (Tülümen), Rıdvan Nafiz (Ergüder) Beyler ile I.Kolordu subaylarından Abdurrahman Nafiz (Gürman), Rüştü (Akın), Cemil (Uybadın), Şükrü Naili (Gökberk), İbrahim (Akıncı) vardı. Tabii daha başka sivil ve subaylar da vardı ama bunlar önde geliyorlardı. Arada bir buluşup görüşüyorlardı, fakat Trakya için herhangi bir şeye karar veremiyorlardı. Aralarında görüş ayrıkları vardı Şevket ve Kasım Beyler, Ali Galip Bey'in Esir Trakya konusundaki fikirlerine katılmıyorlar, girişimlerini beğenmiyorlardı. Ankara'nın son durum hakkında ne düşündüğü konusunda, daha doğrusu işgalden sonra Hareketin biçimi ve yönü konusunda bir talimatı henüz gelmemişti." **Kaynak Yolageldili Ailesi**



1920 Yunan işgali sırasında Bulgaristan'a sığınan Trakya Paşaeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti üyeleri: Kızanlık kasabasında toplu halde. Yolageldili Kasım Bey Vatansever Türk evlatlarından oluşan çeteler oluşturarak,sınırı aşp Yunan kuvvetlerine büyük zayıatlar verdirmiş,bu sayede Yunan devleti Trakya da daha fazla asker bulundurmak zorunda kalmış Anadolu'da Mustafa Kemal ve arkadaşlarının yürüttüğü kurtuluş savaşına büyük destek olmuştur. Aşağıda resimde olan kişilerin isimleri;

Sıra 1- 1) Hacı ... Arif (Arif'in oğlu Hacı ..) 2) İbrahim Zühdü mulazım-ı evvel 3) Yolageldili-zade Mustafa 4) Samyeli oğullarından Şükrü

Sıra 2 - 1) Kırkkiliseli (Kırklarelinin eski adı) Dibek Oğlu Şevket 2) Erkan-ı Harb Necmeddin 3) Hünkar yaveri Mustafa Hulusi 4) Edirne eşrafından yolageldili-zade Kasım 5) Köprülülü Servet (?) 6- Ali

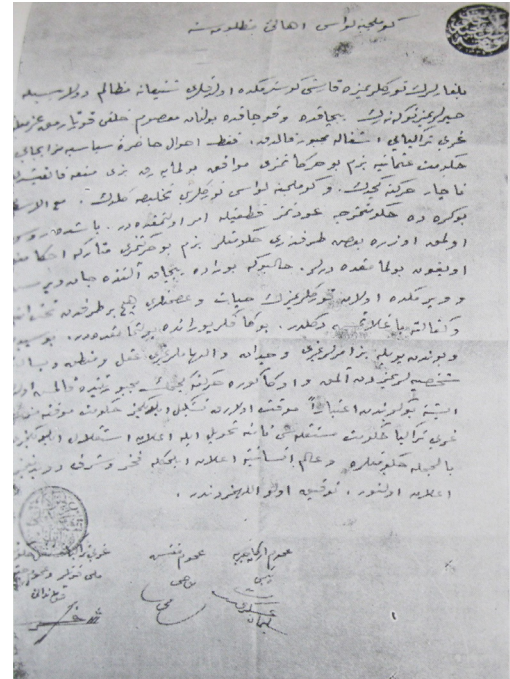
Sıra 3- 1- Tekirdağlı Minnet.. 2- Kızanıklı Mehmed Baki Oğlu 3- Şakir Efendi 4- Kızanıklı ..Behçet 5- İstanbullu Lütfü 6- Kırkkiliseli Ali

Sıra 4- 1-Saraylı Musa Kazım 2- İsmail Pehlivan Adalı 3- Mustafa ... Havzalı 4- Hacı yetimi Şefik Arif 5- Mustafa Efendi Kırcaali . (Fotoğraf Cengiz Bulut-Yolageldili Ailesi'nden Alınmıştır)

Kasım Yolageldili'nin Bulgaristan'da Oluşturduğu Çeteler

“Şakir Bey (Kesebir)’in İstanbul’a geri dönmesinden sonra Bulgaristan’daki cemiyet işlerinin başında bütün Trakyalıların emniyet ve itimadını kazanmış olan Kasım Bey (Yolageldili) ve arkadaşı S. Şevket Bey (Dingiloğlu) kalmıştı. Hazırlıklar çerçevesinde Kasım Bey (Yolageldili) ve S. Şevket Bey (Dingiloğlu)’in nezaretinde üç müfreze kurulmuş, Şakir Bey (Kesebir) de yapılan hazırlıklar hakkında bilgi almak için bu müfrezeler ile devamlı bağlantı hâlinde olmuştu. Şubat ayı içinde yapılan hazırlıklar çerçevesinde Ankara’nın desteği ile Trakya-Paşaeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyetine cephan ve askerî malzeme peyderpey sevk edilmişti. Doğu Trakya’da düşmanı taciz için teşkil edilecek küçük kıtalara gerekli olan silah ve cephanenin temini de Şakir Bey (Kesebir) tarafından sağlanmıştı. Nitekim Kızanlık’ta bulunan S. Şevket Bey (Dingiloğlu)’e 18 Nisan 1922 tarihinde gönderdiği mektubunda Şakir Bey (Kesebir) daha önce belirtildiği gibi ayın 20’sinde bitirilmesi gereken hazırlıkların tamamlanıp tamamlanmadığını sormuştu. Nisan ayı sonunda müfrezelerin Şakir Bey (Kesebir) vasıtası ile Ankara’dan aldıkları talimatlar gereğince Doğu Trakya’da harekete geçmeleri belirlenen sürede hazırlıkların tamamlandığının en güzel örneğidir.

20 Nisan 1922 tarihinde İbrahim (Akıncı), Hüseyin (Akkerman) ve Sabri Beylerden oluşan üç müfreze Bulgaristan’dan hemen hemen aynı zamanda gizlice hareket ederek hududu geçmiş ve Doğu Trakya’ya girmişti. Bunlardan Hüseyin Bey (Akkerman) Havsa bölgesinde, Yunanların Doğu Trakya’yı Türklere teslim etmemek için çıkardıkları olaylar ve kurdukları çetelere karşı hareket ederek görevini 1922 Haziran başlarında tamamladı ve Bulgaristan’a döndü. 3 ncü Müfreze ise kumandanı Çolak Sabri Bey şehit edilince dağıldı ve bazı erler İbrahim Bey (Akıncı)’in müfrezesine katılarak Bulgaristan’a dönebildiler. Daha önce de belirttiğimiz gibi Anadolu’daki ordularımızla beraber Doğu Trakya’daki Yunan kuvvetlerine karşı aynı zamanda taarruza başlanmıştı. Bu sayede Yunanlılar Trakya’dan Anadolu’ya asker kaydıramamışlar ve bu durum Milli mücadelede Anadolu’daki Türk Ordusuna güç vermiştir...” **Kaynak; Trakya Paşaeli Cemiyetinin Bulgaristan’daki Faaliyetleri ve S. Şevket DİNGİLOĞLU**



*Batı Trakya Hükümeti'nin Bağımsızlığını
Gümülcine Ahalisine ilan ettiği Beyanname*

Batı Trakya Belgesi 2

Mühür

LİVA-İ GÜMÜLCİNE HÜKÜMET-İ MUVAKKATE

Gümülcine Livası Âhali-i Mazlûmesine

Bulgarların Türklerimize karşı göstermekte oldukları nîane mezalim dolayısı ile sabırlarımız tükenerek bıçakta ve kucakta bulunan masum halkı kurtarmak azmiyle Garbı Trakya'yı işgale mecbur kaldık. Fakat ahval'î hazıra-i siyasiyyemi icabı hükûmet-i Osmaniyye bizim bu harekâtımızı muvafık bulmayarak bizi men'e kalkıştı. Naçar harekete geçtik ve Gümülcüne livası Türklerini tahlise geldik. Maalesef bu kere de hükümetimizce avdetimiz katiyetle emir olunmaktadır. Başta Rus olmak üzere bazı taraftan hükümetler bizim bu hareketimizi mütareke ahkâmına uygun bulmamaktadırlar. Halbuki burada bıçak altında can vermiş ve vermekte olan Türklerimizin hayat ve istemleri hiç bir taraftan taht-ı emniyet ve kefalete bağlanmış değildir. Buna fikir yoran da bulunmamaktadır. Bu sebepten ve bundan böyle biz emirlerimizi vicdan ve ilhamlarımızı akıl ve mantık ve besalet-i şahsiyyelerimizden almak ve ona göre harekete geçmek mecburiyetinde kalmış olduk. İşte bu günden itibaren muvakkat olarak teşkil eylediğimiz hükümet-i muvakkatemizi Garbî Trakya hükümet-i müstakil-lesi namına tahvil ile i'lânı istiklâl eylediğimizi bilcümle hükümetlere ve âlem-i insaniyyete i'lân eylemekle fahr-u şeref duyduğumuz ilân olunur. Tevfik ulu Allahımızdandır.

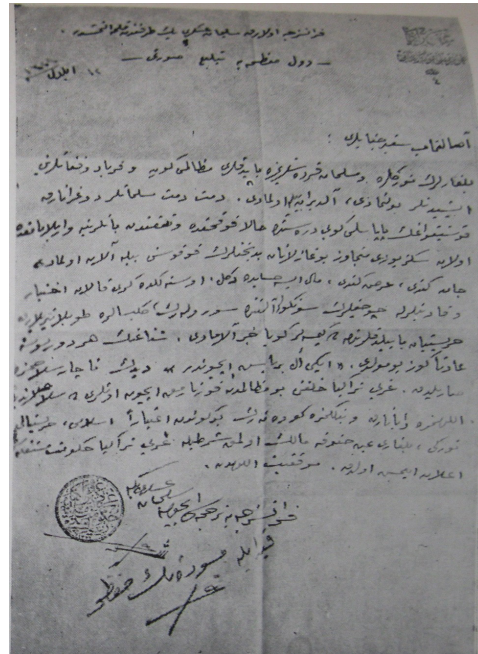
Mühür](Garbi Trakya Teşkilatı Millî Kumandanlığı)

Garbî Trakya müstakil Hükümeti millî kuvvetler ve Umum Erkân-ı

Çeteler kumandanı Umum müfettiş Harbiye reisi Eşref

Haci Sami Süleyman Askerî

Batı Trakya Millî Kuvvetler
Kumandanlığı'nın Yabancı Ülkelere Çektiği
Beyanname



Batı Trakya Belgesi 3

GARBÎ TRAKYA UMUM MİLLÎ KUVVETLER KUMANDANLIĞI

Aded 4

Fransızca olarak Süleyman Askerî Bey tarafından kaleme alınmıştır Düvel-i muazzamaya tebliğ sureti

12 Eylül 1329

Asalet-meab sefir cenahları,

Bulgarların Türklere ve müslüman kardeşlerimize yapılan mezalimi gören ve feryad ve figanlarını işitenler bulunmadı, aldırın bile olmadı. Demet demet müslümanlar doğranarak Koşukavak’ın Papaslı köyü deresinde hâlâ kokmakta ve taaf- fünden yanlarına varılamamakta olan sekiz yüzü mütecaviz boğazlanan bedbahtların kokusunu bile alan olmadı. Can gitti, ırz gitti, mal ise hesapta değil. Üstelikte geri kalan ihtiyar ve kadınlarla çocukların süngüler altında sürülerek kiliselere toplatılarak Hıristiyan yapıldıklarından da kimseler gûya haber alamadı. Şenâatin her türlüüne âdetâ göz yumuldu, “iki el bir baş içindir” dedik, naçar silâhımıza sarıldık. Garbî Trakya halkını bu mezalimden kurtarmak için onları da silâhlандırdık. Allahımıza dayanarak ve benliğimize güvenerek bu günden itibaren İslâmî, hıristiyan, Türkü, Bulgari aym hukuka malik olmak şartıyla Garbî Trakya hükûmet-i müstakıl- lesini i’lân eylemiş olduk. Muvaffakiyet Allahdan.

Mühür: Umum Trakya Hükümeti Milliye Riyaseti 1329 Eşref

Fransızcaya tercümesi için

Süleyman Askerî Beye

Kaydiyle müsvedenin hıfzı Askerî

Paris Barış Konferansı ve Trakya

“1918 yılının son aylarında Paris’te toplanan Barış Konferansı fiilen 12 Ocak 1919’da çalışmalara başladı. I. Dünya Savaşı’nın galiplerince başlatılan ve 1919-1920 yıllarını da içine alarak Londra ve San Remo’da sürdürülüp, Sevr’de noktalanacak olan görüşmelerde, özellikle Osmanlı Devletinin geleceği, daha doğrusu nasıl paylaşılacağı konusu ağırlık noktasını oluşturacaktı. Venizelos, konferans başlar başlamaz Avrupalı devletlerin desteğine başvurdu.” (Kynkyz: 4)

Batı ve Doğu Trakya'da Kurulan Milli Müfrezeler

"Batı Trakya'yı işgal eden Yunan kuvvetleri kumandanına müdafaa-i milliye ordusu kumandanı ünvanı verilmesi üzerine, Trakya Paşaeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti merkez heyeti de, Haziran 1920'de Batı Trakya'da faaliyette bulunacak milli kuvvetlerin kumandanlığına Batı Trakya Kuvâ-yı Milliye kumandanı ünvanıyla Filibeli Kurmay Binbaşı Rüştü Beyi (Korg. Rüştü Akın) yardımcılığına da Batı Trakya'da bulunan Yüzbaşı Fuat (Balkan) Beyi tayin etti. Fuat Bey (Balkan) Sakarya savaşının kazanıldığı günlerde (Eylül 1921) Batı Trakya'ya karşı akınlara başlamış, Eylül, Ekim, Kasım 1921'deki akınlarla Yunanlılara birçok darbeler vurmuştu." (Kynk.yz 4)



İşgalde Doğu Trakya'da
Gizli Memur Edilen İbrahim Akıncı



49. Tümen Kumandanı
Şükrü Naili Gökberk ve Yüzbaşı Alaaddin Bey



Talat Paşa Gönüllü Er Olarak Vazife Sırasında



*Saksağan Deresi Muharebesi'nde Türk Müfreze Komutanı
Üsteğmen Murad Bey*



*2.Mtk.Müfettişi Kaymakam Mümtaz Bey, 2.Mtk.Müfettişi
mv. Binbaşı Nadir Bey, Murad Bey.(Fotoğraf Cengiz Bulut-Yolageldili
Ailesi'nden Alınmıştır)*



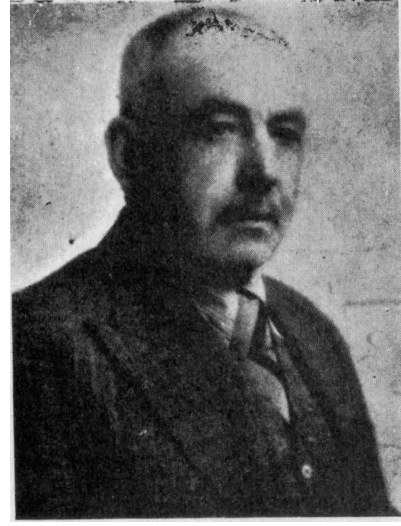
*60.Tümen Komutanı Cemil Bey
(Fotoğraf Mehmet Serez'den Alınmıştır)*



Çatalca Bölgesi Kurmay Başkanı Binbaşı Şerif Bey



60. Tümen Komutanı Cemil Bey (Uybadin)



Edirne Jandarma Kumandanı Kara Refik Bey



Edirne Karaağaç Muharebesi'nde Şehit Düşen
Asteğmen Reşat



Edirne Merkez Bölük Komutanı İbrahim Akıncı



Karabıyık Rum Çetesini Ortadan Kaldıran
Jandarma Binbaşı Faik Bey



Ön Yüzbaşı Galip Tüten (Ortadaki)



Reşat Başkaya



Osman Nuri Atabay



Muharebe Sıralarında I. Kolordu
Kıdemli Albay Muhuddin Kurtis



Yüzbaşı Mazhar



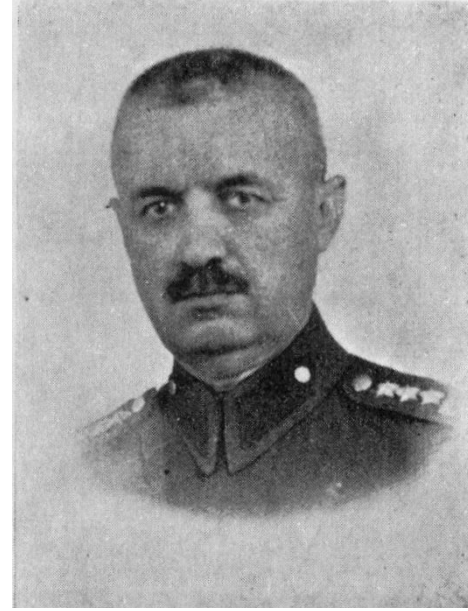
Yerli Çete
Köprülü Ahmet Hamdi Yeğîn Bey



Şehid Çolak Sabri Bey



Hüseyin Akerman



I. Kolordu Kurmay Başkanı Yüzbaşı Abdurrahman Nafiz Bey



Edirneli Mahmut Nedim Bey



Edirne Heyeti Romada. (Fotoğraf Cengiz Bulut-Yolageldili Ailesi'nden Alınmıştır)

Bunların yanında; Garbi Trakya'daki gönüllü Müfrezeler, Garbi Trakya'daki gönüllü Çeteler, Gümülcüne Gönüllü Milis Kuvvetleri, Garbi Trakya'daki Milis Müfrezeler, Garbi Trakya Milli Çeteleri, Trakya Yurdum Cemiyeti, Trakya İhtilal Komitesi, Batı Trakya'da önemli milli güçlerdir. Doğu Trakya'da ise Ateşkesten sonra Yunan işgalinin başlamasıyla, Trakya Paşaeli Derneğinin destek ve katkılarıyla; Ahırköylü Ahmet Bey Müfrezesi, Teğmen İbrahim Hakkı ve Hüseyin Bey Müfrezesi, Gönüllü Hüseyin Bey Bölüğü, Uzunköprülü Arnavut Ali Bey Müfrezesi, Hafız Recep Efendi Babas-eski Milli Müfrezesi, Behçet Efendi Yönetimindeki Kuvay-ı Seyyare, Milli Kırklareli Müfrezesi, Trakya Gönüllü Müfrezeleri. Edirne Yurtseverleri önde gelen milli güçler olarak faaliyet göstermişlerdir.



Batı Trakya Bağımsız Türk Cumhuriyeti İstanbul Temsilcileri: Oturanlar: (Soldan Sağa) İskeçe Müderrislerinden Hacı İsa Efendi, İskeçe Eşrafından Mehmet Şükrü Paşa, Geçici Bağımsız Hükümet Başkanı Müderris Hafız Salih Efendi, Dedeagaç Kumandanı Bağımsız Hükümet İleri Gelenlerinden Süleyman Bey, İskeçe Eşrafından Hilmi Paşa. Ayaktakiler: (Soldan Sağa) Ahi Çelebi Eşrafından Hüseyin Paşa, İskeçe Eşrafından Mehmet Şükrü Paşazade İbrahim Bey, Dedeagaç Eşrafından Hacı Saffet Efendi, Gümülcüne Ulemasından Hacı Ali Galip Efendi. (Fotoğraf Cengiz Bulut-Yolageldili Ailesi'nden Alınmıştır)



*Batı Trakya Türk Cumhuriyeti-Gümüşlüce.
(Fotoğraf Metin Edirneli'den Alınmıştır)*



Süleyman Askeri Bey



Kuşçubaşı Eşref Bey



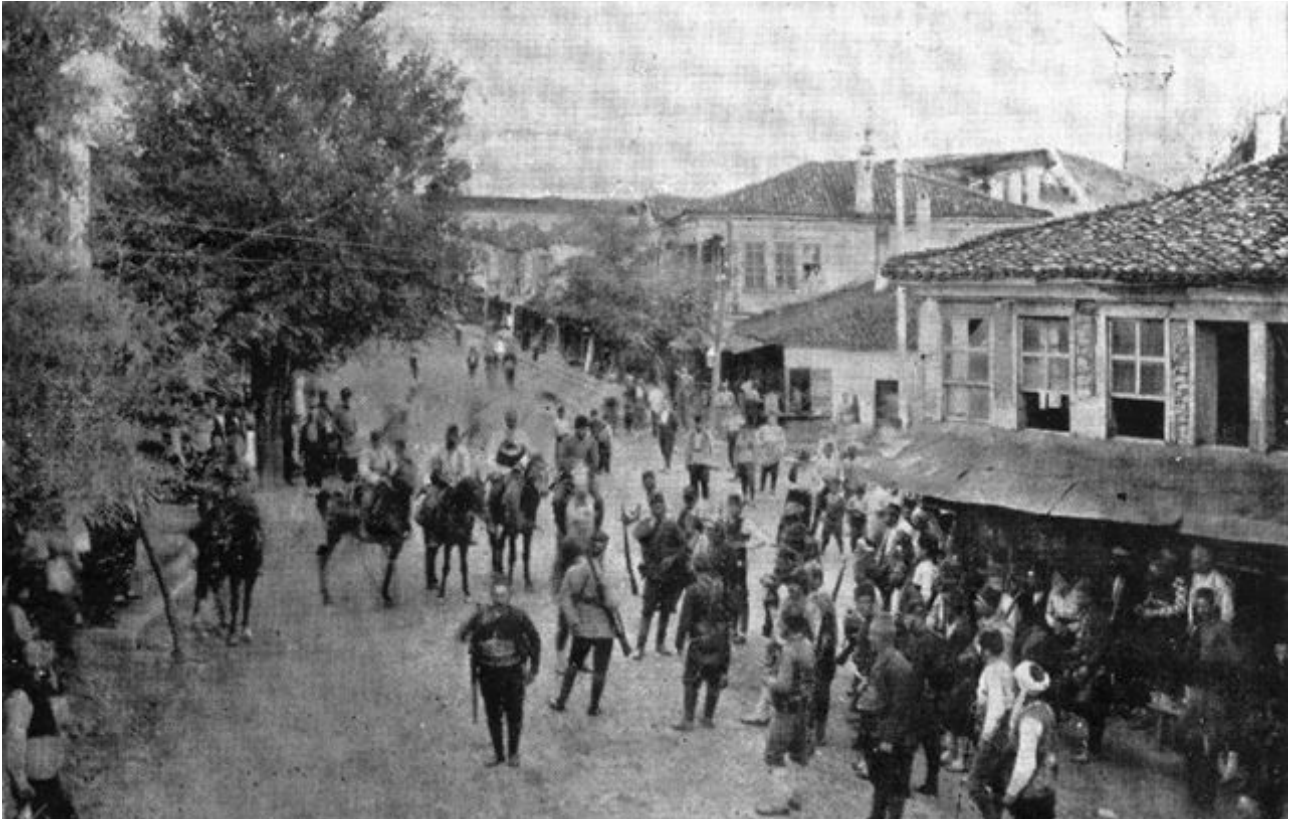
Fuat Balkan



Rüştü Akın



Batı Trakya Türkleri. (Fotoğraf Metin Edirneli'den Alınmıştır)



Batı Trakyalı Milisler-Kırcaali Kasabası. (Fotoğraf Metin Edirneli'den Alınmıştır)



Batı Trakya Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti Yönetim Kurulu



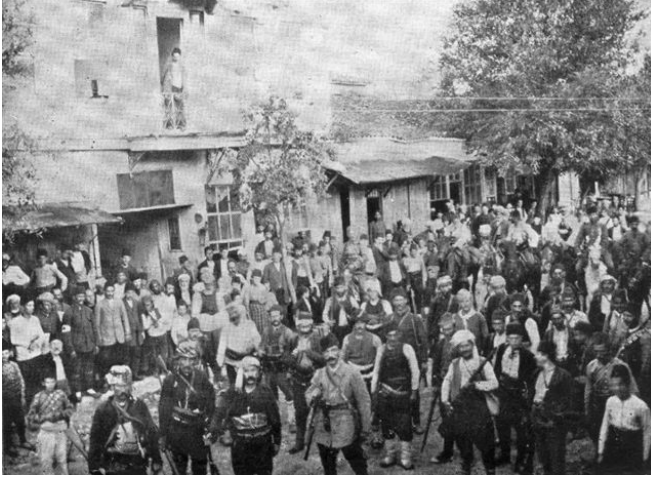
Türk Milisler Drama'da Yiyecek Dağıtırken



Trakya İhtilal Komitesi Müfreze Kumandanları. (Fotoğraf Adnan Cazker'den Alınmıştır)



Batı Trakya Müfrezesi Yürüyüş Halinde



Batı Trakya Müfrezeleri. (Fotoğraf Metin Edirneli'den Alınmıştır)



Batı Trakya'da Gönüllü Müfrezeleri



Batı Trakyalı Milisler-Kırcaali-Münir Bey, Tahsin Ağa. (Fotoğraf Metin Edirneli'den Alınmıştır)



Batı Trakya Gönüllü Müfrezeleri İstirahat Ederken



Batı Trakya'da Türk Milislerin Bando Takımı



Milis Astsubay Talim Bölüğü-1916 Drama



Batı Trakya Gönüllü Milisleri

Trakya'da Milli Mücadele



Trakya İhtilal Komitesi Türk ve Bulgar Milisler Birarada



Türk ve Bulgar İhtilal Komitesi Bayrağı



Bulgar Çeteleri

ATEŞKESTEN SONRAKİ GELİŞMELER VE BATI TRAKYA HÜKÜMETİ

“Merkezi devletler, daha savaş bitmeden önce Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Wilson tarafından 8 Ocak 1918 tarihinde ilan edilmiş olan “Wilson Prensipleri” doğrultusunda anlaşma imzalamak ve savaşı sona erdirmek istiyorlardı. Batı Trakya bu bağlamda, Osmanlı Devleti sınırları içerisinde olmadığından Wilson ilkelerinin 12. maddesinde yer almamaktaydı. Ancak Wilson prensiplerinin bütün milletler için kabul ettiği “*Milletlerin kendi mukadderatlarını, kendilerinin tayin hak ve salahiyeti*” prensibinin Balkan Savaşı’ndan sonra Bulgaristan’a ve Yunanistan’a geçmiş olan Batı Trakya için de geçerli olacağı olacağı umudu hiçbir zaman yitirilmemişti. Osmanlı Devleti’nin 1918 tarihinde I .Dünya savaşından yenilgiyle çıkması Batı Trakya Türklerinin çilesini daha da arttırmıştır. Parçalanma tehdidi ile karşı karşıya kalan anavatanın amansız bir mücadele içine gireceğini gören Batı Trakya Türkleri derhal harekete geçmişlerdir. Bölgenin Yunan veya Bulgar kontrolüne girmesini istemediklerinden, Fransız işgal kuvvetleri komutanı general Charpy aracılığı ile, tamamen ya da kısmen Fransız vesayeti altında “*Otonom bir devletin teşkili*” ni istemişlerdir . Bu isteği olumlu karşılayan Fransa, Trakya’da kolonel vali bulunan general Charpy’i görevlendirerek, 15 Ekim 1919’da “İtilaf devletleri arası Batı Trakya Hükümeti” nin kurulmasını sağlamıştır . Ancak Yunanistan, İtilaf devletleri nezdinde yapmış olduğu diplomatik faaliyetler sonucunda bu otonom yönetimin kaderi ile ilgili bir referanduma gidilmesini sağlamış ve 1920’de yapılan bu referandum sonucunda 23 Mayıs 1920’de bu yönetim sona ermiştir. 27 Kasım 1919’da Paris yakınlarındaki Neuilly’de yapılan anlaşmayla, Batı Trakya Yunanistan’a bırakılıyordu. Halbuki ezici bir nüfus yoğunluğuna sahip olan Türklerin varlığı mutlak göz önüne alınmalıydı. Nihayet Yunanlıların İtilaf devletleri nezdinde yaptıkları diplomatik girişimler sonucunda, Batı Trakya’da referandum yapılmasına karar verildi. Fakat bütün bu gelişmeleri dikkatle izleyen ve referandum konusunda haklı kaygılar taşıyan Batı Trakya Türkleri, 25 Mayıs 1920’de Gümülcine’nin “*Hemetli*” nahiyesinde “*Batı Trakya Hükümeti*” ni kurmuşlardır .

24 Nisan 1920 tarihinde San Remo’da toplanan İtilaf devletleri temsilcileri, San Remo’da Osmanlı ülkesini kendi aralarında paylaşıyorlardı. Yunanlılar, San-Remo konferansı kararlarına dayanarak Edirne kongresinin sona erdiği 14 Mayıs 1920 tarihinden itibaren Gümülcine’ye girmeye başlamışlar, Fransız kuvvetlerinin de yardımıyla Batı Trakya’yı işgal etmişlerdi... Yunanlıların 22 Mayıs 1920’de Batı Trakya’yı işgali üzerine de 27 Mayıs 1920’de Gümülcine’nin kuzeyinde Hemetli kazasında “*Batı Trakya Hükümeti*” kurulmuştu. Batı Trakya her ne kadar 22 Mayıs 1920 tarihinde Yunanlı general Zımvrakakis’in komutasındaki kuvvetler tarafından işgal edilmişse de “*Batı Trakya Milli Hükümeti*” varlığını 24 Temmuz 1923 Lozan antlaşmasının imzalanmasına kadar devam ettirmiştir. Sevr Antlaşması öncesinde, Doğu Trakya’nın hak ve menfaatlerini konferans nezdinde savunmak maksadıyla bir Türk heyeti Paris’e gitmişti. O sırada İstanbul’da bulunan Batı Trakya delegeleri, Paris’te bulunan Batı Trakya heyetine yardımda bulunulması konusunda İstanbul Hükümeti nezdinde girişimlerde bulunmuşlardı.

Bunun üzerine 22 Haziran 1920 tarihinde toplanan Meclis-i Vükela, Trakya Türklerini temsilen Paris’e gitmiş olan delegelerin harcırah ve burada kaldıkları süre içinde yapacak oldukları masraflara karşılık olmak üzere 10 bin frankın “mesarîf-ı gayr-i melhuze” tertibinden ödenmesini karar altına aldı. Trakya’nın işgalinin yıldönümü olan 26 Temmuz 1921 günü bu cemiyet tarafından bir miting tertip edildi. Miting şehzade başındaki Ferah tiyatrosunda gerçekleşti. Toplantıya Yunan zulmünden kaçan halk ile Dahiliye Nazırı Sabıkı Mustafa Arif, Trakyalı Refet Bey, Tekirdağ mebusu Rahmi Bey, Edirne mebusu Bahtiyar Bey katıldılar. Toplantıya katılanlar yaptıkları konuşmalarla zulüm ve işgali protesto ettiler. Toplantı sonunda yapılan zulümleri anlatan “Şarki Trakya’da Yunan Zulümleri” adlı bir kitapçık yayınladılar. Trakya Cemiyeti, Trakya’nın işgalini ve yapılan zulümleri gerek İtilaf devletleri nezdinde, gerekse direkt olarak Yunan hükümetine nota göndererek protesto ediyordu. 1922 yılının Mayıs sonlarında da Yunan hükümetine bir protesto mektubu gönderdiler. Mektupta Yunanlılar’ın yaptıkları zulümler ve Müslüman halkı hicrete mecbur edip, çeşitli yerlerden Rum getirmeleri protesto ediliyordu. Yunan hükümeti ise bu mektuba verdiği cevapta, mektupta anlatılanların hepsinin iftira ve ehemmiyetsiz şeyler olduğu söylüyordu. Yunanlıların yapmış oldukları imha ve baskılardan amaçlarının Türk çoğunluğunu azaltarak Kafkasya ve Rusya’dan getirilen Rumlar ile Rum nüfusunun artırılma gayreti içinde olduğu açıklanarak, bu konuda cemiyet-i akvamın dikkati çekilmektedir. Trakya meselesinin halledilebilmesi için tek çare olarak uluslararası tarafsız bir heyet tarafından Trakya’da tahkikat yapılması olduğu açıklanmıştır. Cemiyetin gerek İstanbul, gerekse Bulgaristan’daki üyeleri Ankara ile sürekli haberleşmişler ve onlardan aldığı talimatı uygulama yoluna gitmişlerdi. Cemiyetin üyelerinden Şakir (Kesebir) Bey Ankara’ya giderek 40 gün kadar burada kalmış, Mustafa Kemal Paşa, İsmet (İnönü) Paşa, Fevzi (Çakmak) Paşa ve daha bazı komutanlarla birçok kereler görüşmüşler, Trakya’da cereyan eden olaylar hakkında bilgi vermişler ve yeni talimatlar almaya çalışmışlardı” (Kynkyz: 4)

İSTANBUL HÜKÜMETİ VE TRAKYA DAVASI

“Trakya Paşaeli Müdafaa Heyet-i Osmaniyesi, Trakya’nın ırk, kültür, ekonomi ve tarih bakımlarından Türklere ait olduğunu bilimsel ve tarihsel belgelerle ortaya koymak, Trakya’yı korumak amacıyla kurulmuştu. 22 Ocak 1919 günü İstanbul’da bir toplantı düzenleyen dernek, Yunan işgali ve Venizelos muhtırasının ortaya çıkardığı yeni durum ve yapılacak faaliyetler konusunda kararlar almıştır. Çalışmalara derhal başlanabilmesi için oluşturulan heyet, sadrazam Tefvik Paşa, ilk mütareke kabinesini kurmuş olan müşir Ahmet İzzet ve Çürüksulu Mahmut paşalarla, Ayan başkanı Ahmet Rıza, dışişleri müsteşarı Reşat Hikmet, Mütareke komisyonu başkanı Galip Kemali (Söylemezoğlu) Beylerle bazı görüşmeler yapmıştır. Bunlardan Tefvik Paşa, aslında durumun görüldüğünden daha kötü olduğunu belirtmiş ve Trakyalıların vatanlarını korumak uğruna giriştikleri bu

çabaları takdir ederek, devlet varlığına zarar verilmediği sürece bu faaliyetleri desteklediğini ima etmiştir. Ahmet Rıza bey, Çürüksulu Mahmut paşa, eski sadrazam Ahmet İzzet Paşa, bu heyete, Trakya’nın “Türk” kalmasına çalışmak gerektiğini, eğer yakın zamanda böyle bir şey mümkün olmazsa, ileride bir gün Türkiye ile birleşmek emeliyle, hemen Batı Trakya’nın bağımsızlığını ilân etmeleri tavsiyesinde bulunmuştur. Ahmet İzzet Paşa, kendisiyle görüşmeye gelen Trakyalı heyete de şu tavsiyede bulundu: “Trakya’nın Türk kalmasına çalışmak gerekir. Çok darda kalınırsa, yine bir gün Türkiye ile birleşmede emeliyle, başkaca çare bulunmazsa hemen Trakya’nın istiklalini ilan ediniz.”. Bulgar ve Yunanlıların Batı Trakya’da Müslümanlara karşı yapmış oldukları baskı ve zulümler Damat Ferit Hükümetince de biliniyordu. Damat Ferit bu konuda İtilaf devletleri nezdinde girişimlerde bulunacağını vaad ederek, görüşmelerinin sonucunun beklenmesi temennisinde bulunuyordu. Diğer taraftan Kasım 1919 Edirne’de Trakya Paşaeli Heyet-i Müdafaa-i Osmaniyesi reisi Müftü Mestan Efendi ile Edirne belediye başkanı Şevket Bey’i kabul eden padişah müdafaaya devam etmeleri ve başarıya ulaşmaları temennisinde bulunmuştur. Edirne Vali vekili tarafından Dahiliye Nezareti’ne gönderilen 6 Ocak 1919 tarihli yazı ise son derece anlamlıydı: Bunda, tamamen İslâm ve Türk memleketi olduğu halde Balkan Savaşı’ndan sonra cebren Osmanlı Devleti’nden alınarak, Bulgaristan’a verilen Batı Trakya’nın, Wilson ilkelerine dayanılarak Osmanlı Devleti’ne ilhakını temin maksadıyla teşekkül eden “Trakya Paşaeli Müdafaa-i Hey’et-i Osmaniyesi” nin ihtiyacı olan en az 15 bin liranın kısmen yardımsever halk tarafından ahalice sağlanacağı, üst tarafının ise hükümetçe tamamlanması için yardımda bulunulması isteniyordu. Trakya Müdafaa-i Hukuk-u Osmaniye Cemiyeti, İstanbul’da Osmanlı devlet dairelerinin, bilhassa Erkân-ı Harbiye-i Umumiye, Dahiliye ve Hariciye Nezaretlerinin de yardımıyla, Doğu ve Batı Trakya’nın Türklüğü hakkında aydınlatıcı belgeler, grafikler, krokiler ve raporlar hazırlayarak, bunları yabancı devlet adamlarına, yeri ve yabancı gazetelere dağıtmışlardı. Garbî Trakya Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti, 25 Temmuz 1922 tarihinde hazırlamış oldukları muhtırayı, İstanbul’daki İtilaf devletleri temsilcileriyle, Milletler Cemiyeti başkanlığına verdiler. Bu muhtırayla, bölgede Yunanlılar tarafından yapılan zulmü ortaya koyan ayrıntılı bir raporu da eklediler. Ancak bunları bastırıp, çoğaltmak için gerekli paranın sağlanması konusunda zorluklar içinde bulunan cemiyet, İstanbul Hükümetine başvurdu. Bunun üzerine, 30 Ağustos 1922 tarihinde toplanan Meclis-i Vükela, bölgedeki Müslümanların hukukunu savunmak, Avrupa ve dünya kamu oyunu aydınlatmak için çok önemli bir belge özelliğini taşıyan, nüfus grafikleri, harita ve istatistiklerin basımı konusunda önemli bir karar aldı. Buna göre, sekiz formadan ibaret olan bu dokümanlar, Latin harfleriyle düzenlenip, yazılmak üzere Erkân-ı Harbiye-i Umumiye resim hanesinde çizilerek, devlet matbaasında ücretsiz olarak basılacaktı. Bir gün sonra ise Harbiye, Hariciye ve Maarif Nezaretlerine gönderilen bir yazı ile, alınan kararla ilgili olarak bilgi verilip, gereğinin yapılması istendi. Ancak basımı yapılacak olan nüfus grafikleri, haritalar ve sekiz forma kadar olan istatistikler için 115.000 kuruş civarında bir paraya ihtiyaç vardı.

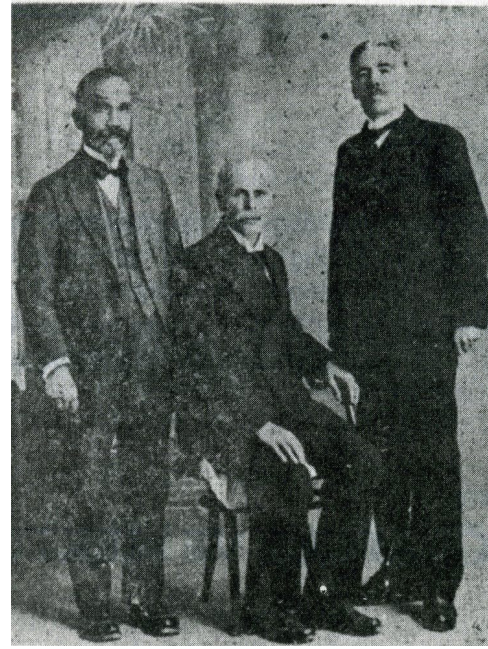
Devlet matbaasının bunu karşılamaya gücü yetmediği gibi, hükümetin mali durumu da pek iyi değildi. Böylece bir durum değerlendirmesi yapan Meclis-i Vükela, bu paranın “tahsisât-ı mesture” den karşılanmasına karar verdi. Bağlı oldukları hükümetlerinin yardım ve iştirakiyle hareket eden bazı Bulgar ve Yunan müesseseleri Batı Trakya halkını kendi taraflarına çekebilmek için faaliyete geçmişlerdi. Örneğin Müslüman halka kısmen parasız, kısmen de gayet uygun fiyatla un, vesair erzak veriyorlardı. Batı Trakya Müdafaa-i Hukuk-u İslâmiye Komitesi de bu hususta mukabelede bulunabilmek, tüm masrafları komite tarafından sağlanmak üzere Edirne’den 20-30 vagon mısırla, birkaç vagon tuzun Batı Trakya’ya gönderilmesine izin verilmesini istiyordu. Bu gelişme üzerine 24 Ocak 1920 tarihinde toplanan İstanbul Hükümeti, Batı Trakya Müdafaa-i Hukuk-u İslâmiye Cemiyeti delegelerinden Abdülhalim, Mahmud Nedim ve Tevfik Beyler tarafından verilen söz konusu izni taleb eden başvuru üzerine önemli bir karar aldı. Bunda, “Hilâl-i Ahmer Cemiyeti” namına olarak Batı Trakya Müslüman halkına, gerçek ihtiyaçları tespit edilmek üzere 20 vagon mısırla bir vagon tuzun Edirne’den bölgeye gönderilmesini karar altına alınarak, derhal uygulamaya konulması konusunda harekete geçmiştir.” (Kynkyz: 4)

MUSTAFA KEMAL PAŞA VE ANKARA HÜKÜMETİ’NİN TUTUMU

“Başta Mustafa Kemal olmak üzere diğer komutanlar Trakya konusunda da gereken hassasiyeti göstermişlerdir. Edirne Kongresinde halkın silahlı mukavemete karar vermeleri, Ankara’da sevinçle karşılandı. Mustafa Kemal Paşa, Trakya işleriyle ilgilenmek üzere Bolu Meb’usu Cevat Abbas Bey’le, Bahtiyar Bey’i memur etti. Trakya-Paşaeli cemiyetine hitaben bir de mektup yazdı. Bu mektupta, Trakya davasını Anadolu’dan ayırmadığını ve Trakya davasında kesinlikle taviz verilmeyeceğini anlatıyordu. Trakya Paşaeli Müdafaa Heyet-i Osmaniyesi, o sırada İstanbul’da bulunan Arıburnu ve Anafartalar kahramanı Mustafa Kemal Paşa’yı da birkaç kez ziyaret etmişlerdi. Mustafa Kemal Paşa, Doğu ve Batı Trakya davalarının birleştirilmesini, Doğu Trakya’nın hukuki olarak da yurdun bir parçası sayıldığını ve bu konuda sonuna kadar mücadele edilmesi gerektiğini, Batı Trakya’daki Türk çoğunluğun varlıklarını ve haklarının ise başka yollarla savunulmasının gerektiğini tavsiye etmiştir. Batı Trakya hakkındaki düşüncesi ise, bu bölgenin kesinlikle yabancı idaresini kabul etmemesi, Wilson prensipleri doğrultusunda milli birlik ve teşkilatlara dayanarak bağımsızlıklarına kavuşmaları ve barıştan sonraki duruma göre de anavatana katılmalarını sağlama yönündeydi. Mustafa Kemal Paşa, Sobranya üyelerinden ve o sırada Trakya’da faaliyet halinde bulunanlardan Celal Bey’e, Cafer bey vasıtasıyla gönderdiği telgrafta Batı Trakya için istenilen maddi yardımın sağlanmasının imkansız olduğunu belirterek şöyle demiştir : “Garbî Trakya’nın tamamen İslâmların elinde yekpare olarak kalması ve münasip zaman ve fırsatta anavatana iltihak eylemesi cümlemizin yegâne gayesidir. Hükümet-i Osmaniye’nin siyaseten buralara muavenette bulunması müşküldür.



İstanbul'un İşgali İle Malta'ya Sürülenler



Milli Mücadele Döneminde Malta Sürgünleri



*Yunanistan'da Bir Kalede Hapsedilen
Batı Trakyalı Yurtseverler*



*Edirne Yurtseverlerinden
Bir Gurup Yunan Esaretinde*



*Edirne Yurtseverlerinden
Bir Gurup Girit-Hanya'da Yunan Esaretinde*

Bu sebeple maksadın istihsalı için en birinci çare Garbî Trakya'da ekseriyet-i kahireyi teşkil eden dindaş ve ırkdaşlarımızın teşkilât-ı milliyelerini taazzuv ve takviye ederek Wilson prensiplerine istinaden hukuklarını talep ve istihsale çalışmalıdırlar." Bilfiil harb, devam eden İzmir cephesi için bile bir muavenet-i nakdiyede bulunacak halde değildir. Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'nin ise parası yoktur. Binaenaleyh Garbî Trakya teşkilatı için menabi-i vâridatın yine aynı topraklardan tedariki zaruridir. Vaziyeti olduğu gibi görerek, mevcut müşkülâta galebe etmeğe ve maksad-ı mukaddesin istihsaline çalışmağa mecburuz. Cenab-ı Hak, Millet-i masumemizin yüzünü elbette zât-ı âlileri gibi sizin gibi hamiyetkâr vatanperver mürşid mücahitlerin gayreti ile güldürecektir." Heyet-i Temsiliye başkanı, genel Trakya politikası içinde şu noktalar üzerinde durmuştu: "Batı Trakya'nın bir bütün olarak kalması ve uygun zaman ve fırsatta anavatana katılması hepimizin cümlemizin yegane gayesidir. Bu nedenle bu muazzez parçanın hiçbir sebep ve bahane ile yabancı müstemlekesi olmağa razı olmaması esastır. Osmanlı hükûmetinin siyaseten buralara yardımda bulunması zordur. Milli vahdeti temsil eden Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti, mütareke zamanındaki hududu esas kabul etmiş olduğundan, Meriç'in batısını resmi bir lisanla söyleyemez. Bu nedenle maksadın elde edilmesi için en birinci çare Batı Trakya'da ezici çoğunluğu teşkil eden dindaş ve ırkdaşlarımız, milli teşkilatlarını genişletip kuvvetlendirerek Wilson prensiplerine dayanarak hukuklarını talep ve elde etmeğe çalışmalıdırlar. Gerek Fransız ve gerekse Yunan emellerine asla muvafakat olunmaması, yabancı işgaline kesinlikle rıza gösterilmemesi esaslı bir şarttır" (Kynkyz: 4)

YUNAN ORDUSUNUN TRAKYA'YI İŞGALI

"20 Haziran 1920 günü Yunan ordusuna bağlı uçakların harekâtı başlamıştı. Bu sırada Doğu Trakya'daki Türk Ordusunun düzeni şöyle idi: 40. Tümen, Albay Şükrü Naili Bey komutasında Edirne ve civarında, 60. Tümen, Cemil Bey komutasında Uzunköprü, İpsala, Kadıköy, Şarköy ve Yerköy'ü içine alan bir bölgeye yerleşmişti. 55. Tümen ise Alaaddin Bey komutasında Tekirdağ, Hayrabolu, Çorlu ve Çatalca bölgesini tutmuştu. Birinci Kolordu Süvari Bölüğü, Vize ve Saray ilçelerinde, firarilerin takibiyle uğraşmaktaydı. Kolorduda 761 subay ve askerî memur, 17500 er, 1000 tüfek, 40 makineli tüfek, 53 Top, tüfek başına 350 fişek, toplar için her top başına 1000 mermi, sahra topları dışındakilere ise 100-160 mermi bulunmaktaydı. 59. Yunan ordusu Doğu Trakya'ya önce üç tümenlik bir kolordu ile girmeyi düşünürken, Trakya'da seferberlik ilân edilince daha fazla kuvvet toplamaya ihtiyaç duymuştur. Bursa'daki 10. İzmir Tümeni de Doğu Trakya'ya sevk edilmişti. Batı Trakya'da da üç tümen gücünde bir askerî güçleri bulunmaktaydı.

Yunan Ordusu, 20 Temmuz 1920 günü Marmarakıyısından başlayan harekâtla Ereğli ve Sultanköy'e asker çıkarmayı başarmıştı. Aynı anda Tekirdağ kıyılarında da çıkarma başlamıştı. Tekirdağ'daki 55. Tümen, fazla direniş gösteremediğinden geri çekilmeye başlamıştı. Tümene bağlı 168. Piyade Alayı Ereğli ve

Sultan Çiftliği'ne çıkarma yapan Yunan birlikleri karşısında mevzilerini koruyamamış, asker arasında firar başlamıştı. 55. Tümen Komutanı Alaaddin Bey, emrindeki subaylarla Muratlı-Babaeski yönüne geçmişti. 55. Tümenin bu hareketi, 60. Tümeni de zor durumda bırakmıştır. 49. Tümen bölgesinde 21/22 Temmuz gecesinde yapılan Yunan taarruzu ise Şükrü Naili Beyin gayretleriyle geri püskürtülmüştü. Bu sırada Tekirdağ'dan gerilere çekilen askerleri gören halk da telaşla göçe başlamıştı. Trakya Millî Kumandanı, yayınladığı emirle firari erlerin köylerde barındırılmamasını ve takibini istemiştir. Bir taraftan da "düşmanın bu harekâtının azim ve irade-i milliye karşısında hiç bir kıymeti ve ehemmiyeti olamaz, yeter ki bizler bu imânı gösterelim!" sözleri ile halkın ve askerinin moralini düzeltmeye gayret etmekteydi. Bütün bu çabaya rağmen, Saray kazasında halk isyan etmiş, eşraftan biri kaymakamlığı biri de jandarma komutanlığını üstlenmişti. Burada Rum ve Türklerden oluşturulan bir heyet Yunanlıları Çorlu'ya davet etmek üzere gönderilmiştir. 55. Tümen'in dağılmasından dolayı bu harekete engel olunamamıştır. 55. Tümen Komutanlığından istifa eden Alaaddin Beyin yerine Çanakkale muharebelerinde 34. Alay Komutanlığı görevinde bulunmuş olan Yümnü Bey getirilmiş ancak O da dağılan birlikleri toparlamayı başaramamıştır.

23 Temmuz 1920 günü Sazlıdere'deki I. Kolordu karargâhında bir araya gelen Trakya Millî Kumandanı Albay Cafer Tayyar Bey ve I. Kolordu Komutanı Muhiddin Bey; Babaeski'de toplanarak harekete geçmeyi planlamışlardı. Fakat Babaeski'de toplanması beklenen erlerin büyük çoğunluğunun ayrılarak köylerine gitmesi yüzünden söz konusu plân uygulanamamıştır. Aynı gün verilen Kolordu emriyle, elde kalan kuvvetlerin Bulgaristan sınırına doğru gitmeleri bildirilmiştir. Kolordu karargâhı da Lala Paşaya alınmıştı. O günün akşam üzeri Babaeski'deki birliğin toparlanmadığını haber alan Trakya Millî Kumandanı burada yapılacak savunmanın sonuç vereceğini düşündüğünden dolayı toparlanma imkânı olup olmadığını ve Yunan ordusunun gücünü öğrenmek amacıyla 24 Temmuz 1920 sabahı Havsa'dan Babaeski'ye keşfe gitmiştir. Yolda atının tökezlemesi sonucu düşerek bayılan Cafer Tayyar Beyin öldüğünü düşünen refakâti dekiler, Yunan süvarilerinin yaklaşması üzerine kendisini orada bırakarak uzaklaşmışlardı. Cafer Tayyar Bey, Bostanlı Köyü yakınlarında köylüler tarafından bulunmuş ve civarda bulunan Yunan süvari takımına teslim edilmiştir.

Bütün bunlar olurken yalnız 49. tümen komutanı Şükrü Naili Bey Karaağaç'ta çarpışmayı sürdürmekte idi. Lala Paşa'ya çekilen erlerin çoğu köylerine dönmüş 55. ve 60. Tümenlerin kalan mevcudu ve büyük bir göçmen topluluğu ile birlikte Bulgaristan sınırına ulaşmıştır. Cafer Tayyar Bey'den haber alamayan I. Kolordu Komutanı Muhiddin Bey 24 Temmuz 1920 günü Bulgaristan'a geçme emri vermiştir. Ayrıca Edirne'deki 49. Tümen de 24/25 gecesini Bulgaristan sınırına doğru hareket ettirilmiştir.

Bundan sonra gerçekleşen işgalle Doğu Trakya Yunanistan'ın eline geçmiştir. Yunan işgali altındaki bölge halkı, Anadolu'daki Millî Mücadele zaferle sonuçlanıp Mudanya Mütarekesi imzalanana kadar, siyasî mücadelelerini sürdürmeye çalışmıştır." (Kynkyz: 4)

İ : 79 24.7.1338 C : 1

dan içtinası âtîde tekrar reye konulmak ve Pazartesi günü toplanılmak üzere Celseye nihayet verildi.

İkinci Reisvekili	Kâtip	Kâtip
Musa Kâzım	Lâzistan	İzmir
	Ziya Hursid	Enver

REİS — Efendim zaptı sabık hulâsası hakkında bir mütalâa var mı? (Hayır, sadaları) Zaptı sabık hulâsası aynen kabul edilmiştir.

3. — TEKLİFLER

1. — Ertuğrul Mebusu Mustafa Kemal Beyin, Kanunu Esasının 79 ncu maddesinin tadili-ne dair kanun teklifi (2/547)

REİS — Ertuğrul Mebusu Mustafa Kemal Beyin, Kanunu Esasının 79 ncu maddesinin tadiline dair teklifi kanunisi var, Kanunu Esasi Eneümünine...

MUSTAFA KEMAL B. (Ertuğrul) — Ben deniz müstaceliyet teklif ettim, o suretle gitsin. Bu, mebusanın haysiyet ve şerefine mütâallik olduğundan müstaceliyetle intaeedilsin efendim.

REİS — Efendim, Mustafa Kemal Bey müstaceliyet teklif ediyor. Kabul buyuranlar lütfen ellerini kaldırsın. Müstaceliyet kabul edilmemiştir. Kanunu Esasi Eneümünine gönderiyoruz.

5. — MUHTELİF EVRAK

1. — Edirne'nin senai devriyesi işgali münasebetiyle Trakya - Paşaeli Cemiyetinden mevrut protesto telgrafı

REİS — Efendim, Trakya hakkında bir telgraf vardır; o okunacaktır :

T. B. M. Meclisi Riyaseti Celilesine
Bugün aldığımız zirde münderic feryatname-nin Meclisi Âliye ıblâğını rica ve işgali meşumun Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümetince de protesto edilmesini temenni ve istihram ediyoruz.

24 Temmuz 1338

Edirne Mebusu	Edirne Mebusu
Faik	Mehmed Şeref
Cebelibereket Mebusu	Kars Mebusu
Malkaralı	Edirneli
Faik	Cağid

Aydın Mebusu
Gümülcineli
Esad

Hakkâri Mebusu
Mazhar Müfid

İstanbul Mebusu
Ali Rıza

İstanbul Mebusu
Dr. Adnan

Suret

Yarın güzel Trakya'nın kirli Yunan ayağı ile gignendiği gündür. Ezelden ebade kadar Müstüman Türk'ün kudsî varlığını sinesinde taşıyan Trakya'da ırki ve tarihi hiçbir alâkası olmayan Yunanlılar bu mâsum diyara girdikleri günden beri Yunan medeniyetinin orada yükselttikleri en kanlı âbideler tamam kırkbin Müslüman hanesi yakmak ve yetmiş bin nüfusu tehair etmek, bin beş yüze karip mâsumları Palâmidi Girid zindanlarına sevk etmek ve silâh taharrisi bahanesiyle köyler ahalisine kucakla taşıttıkları dikenleri harman yerlerine serdirerek üzerlerine yahnayak kameç altında kadın ve çocuklara işkence etmek, koltuklarına kızgın yumurta koymak ve nihayet ırzları yırtmaktan ibaret kalmıştır.

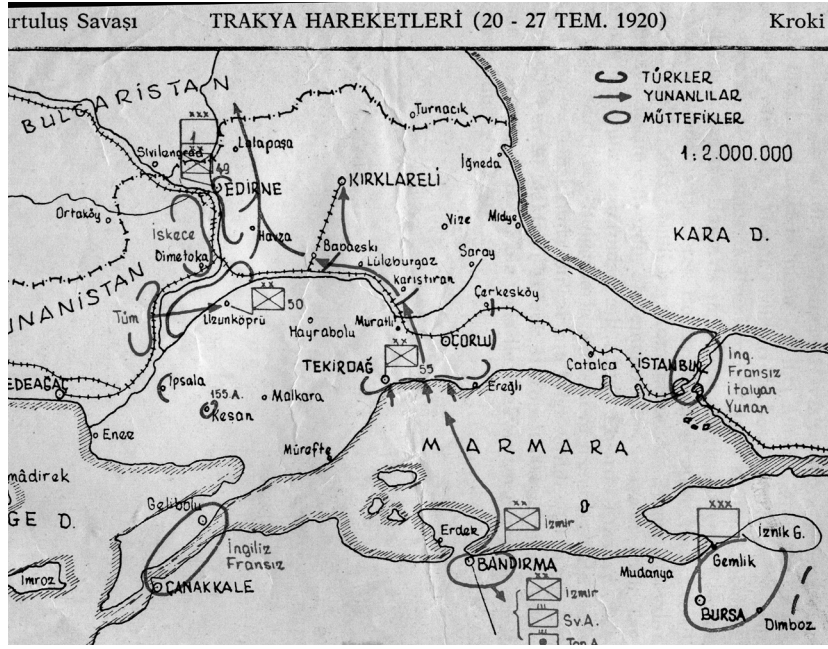
Biz, Trakya evlâdı, altı yüz seneden beri Anadolu'dan serhat bekçiliğine gönderen, büyük ağabeylerimiz olan Anadolu İslâm evlâdından biz karabahtlı kardeşlerini unutmalarını temenni eder ve biz matemli şehrimizi süslüyen bu zavallı altı mübarek camiler önünde Allah'ın huzurunda diz çökerek Misakı Milliye karşı merbutiyetimizi ahdü peyman' ettiğimiz gibi Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümetinin de biz Trakyalı kardeşlerine aynı vefa ve misak ile mukabele eylemelerini bihakkin temenni eylediğimizin Büyük Millet Meclisine ıblâğına siz kardeşlerimizi memur eyleriz.

Trakya Paşaeli Cemiyeti

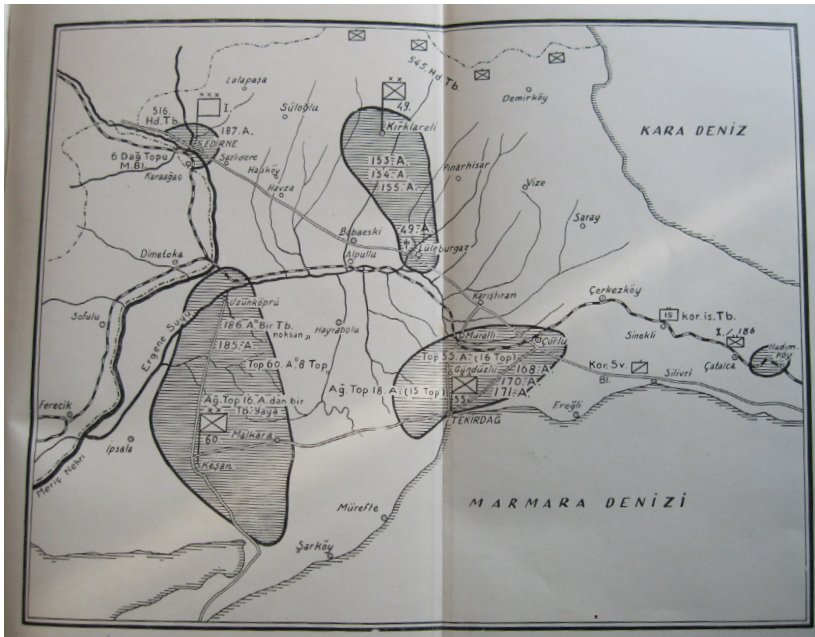
Trakyalılar Teavün Cemiyeti Hayriyesi

HÜSEYİN AVNİ B. (Erzurum) — Efendiler, yine bir karşgünü takib ediyoruz. Türklerin en şerefli payitahtlarından biri olan ve asırlardan beri Garba açılan kapımızın bekçiliğini yapan Sevimli Edirnemiz, yarın meşum, fakat inşallah hayra tebeddül edecek olan o günü idrâk ediyor. (İnşallah, sadaları) Mâlûmâlılilerdir, efendiler, İtilâf Devletleri usaklık ve hizmetkârlık yaptırdıkları Yunan milletinin mükâfatını kendi keselerinden vermediler, bizim memleketlerimizi peşkeş çekmek istediler. Fakat efendiler; Edirne güneşinin halesini teşkil eden Türkiye

Trakya'da Milli Mücadele

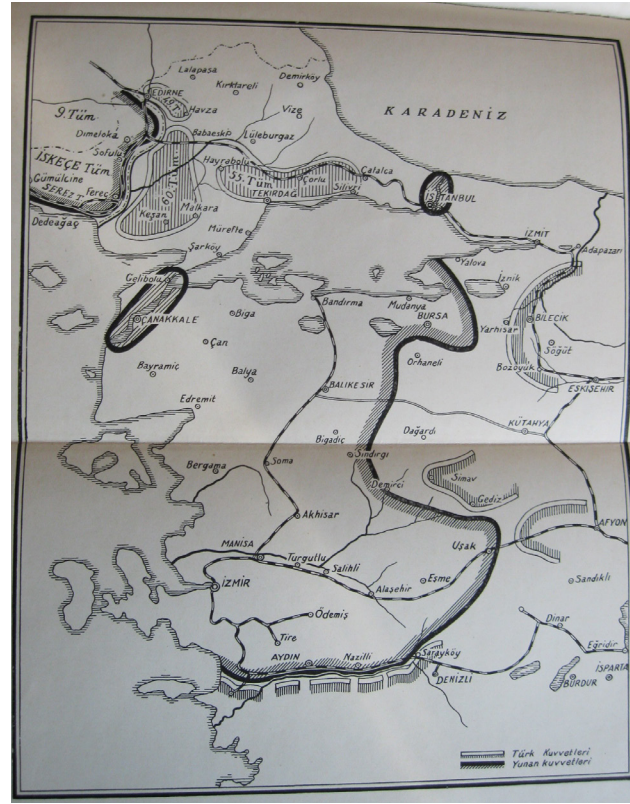


Yunan İşgal Haritası

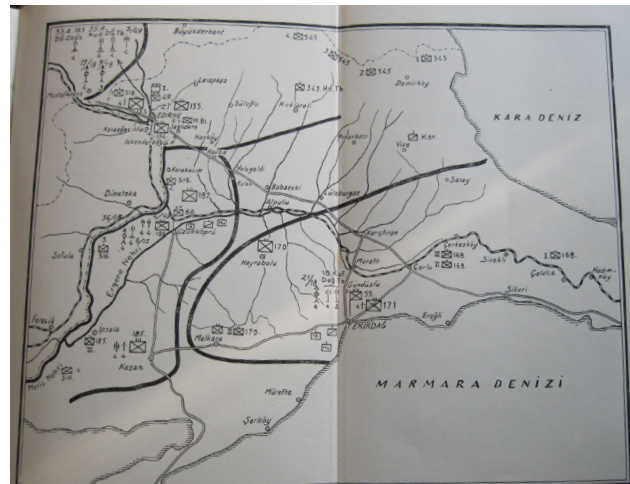


I. Kolordu'nun Trakya'daki Durumu Mayıs 1920

5-19 Temmuz Anadolu ve Trakya'da Yunan Ordularının Durumu



I. Kolordu'nun Trakya'daki Durumu 20 Temmuz 1920





Tutsaklığa Karşı Direniş. (Fotoğraf Cengiz Bulut-Yolageldili Ailesi'nden Alınmıştır)



Tutsaklığa Karşı Direniş. (Fotoğraf Cengiz Bulut-Yolageldili Ailesi'nden Alınmıştır)



Tekirdağ'ın İşgali.
(Fotoğraf Mehmet Serez'den Alınmıştır)



Tekirdağ'ın İşgali.
(Fotoğraf Mehmet Serez'den Alınmıştır)



Tekirdağ'ın İşgali.
(Fotoğraf Mehmet Serez'den Alınmıştır)

*Lüleburgaz'ı Teslim Alan İşgal
Güçlerinin Komutanları*



*Yunanlı İskeçe Tümeni'nin
Kırklareli'ye Girişi 14 Temmuz 1920.
(Fotoğraf Gökhan Korkmaz'dan Alınmıştır)*





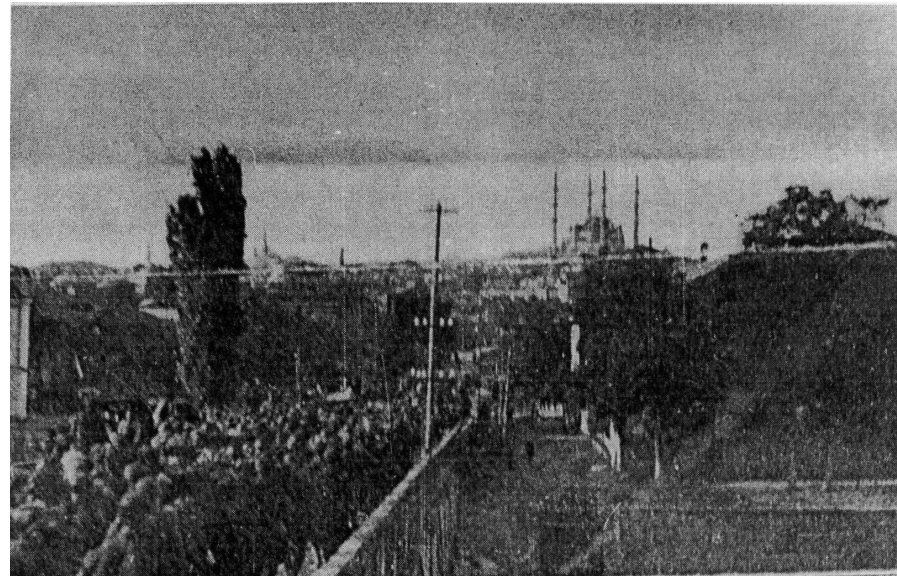
*Yunanlı İskeçe Tümeni'nin
Kırklareli'ye Girişi 14
Temmuz 1920. (Fotoğraf
Gökhan Korkmaz'dan Alınmıştır)*



*Yunanlı İskeçe Tümeni'nin
Kırklareli'ye Girişi 14 Temmuz 1920
Rum Ahali
Yunan Komutana Bayrak Veriyor.
(Fotoğraf Gökhan Korkmaz'dan Alınmıştır)*



Yunan Ordusu Edirne'ye Giriyor
12 Temmuz 1920



Yunanlılar Meriç
Köprüsünde



*Yunan Askerleri
Selimiye*



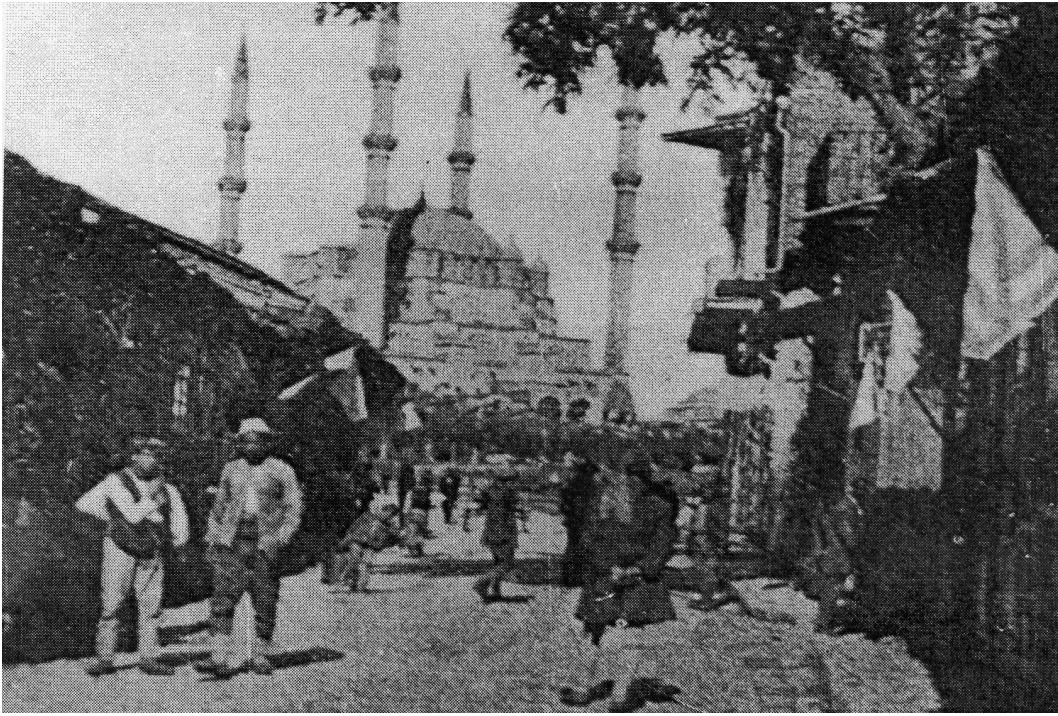
Yunan Kralı



İşgalde Fransız Komutan F. D'esperey Selimiye'de



Deveciler Hanı İşgalde Hotel ve Pastahane Olarak Kullanılmış



*Yunan İşgali Sırasında
Selimiye Çevresi*



*Yunan İşgalinde Evlere
Konan Levhalar*



İstiklal Okulu Yunan İşgalinde Milli Banka Olarak Kullanılmış

MİLLETLER CEMİYETİ'NE, BATI TRAKYA TÜRK CEMİYETİ'NCE VERİLEN MEMORANDUM

KIZILHAÇ ULUSLARARASI KOMİTESİ

Cenevre, 20 Mayıs 1922

Bay Philip Baker'a
Milletler Cemiyeti Sekreteryası
Cenevre

Trakya

Sayın Bay Baker,

İlişikte, Konstantinopolis'teki temsilcimiz Bay Burnier aracılığıyla elimize ulaşan ve Milletler Cemiyeti'ne gönderilmek üzere hazırlanan bir belge yer alıyor.

Belgenin elinize doğru şekilde ulaştığını lütfen tarafıma teyit ediniz.

Saygılarımla,

Kızılhaç Uluslararası Komitesi Sekreteri
Raymond Schlemmer

EKLER

MİLLETLER CEMİYETİ

Ruslara Yardım Komiserliği

Konstantinopolis Birimi

Belge No: 866

Konstantinopolis, 2 Mayıs 1922

Kızılhaç Uluslararası Komitesi'ne,

Cenevre

Size daha önceleri sayısız kez söz etmiş olduğum Trakya Komitesi, bana, Trakya'nın durumuna ve orada yaşayanlar ile genelde Türklerin taleplerine dair yakın zamanda eksiksiz bir rapor sundu.

Aslında, söz konusu rapor Kızılhaç Uluslararası Komitesi'ne değil, doğrudan Milletler Cemiyeti'ne yönelik olarak hazırlanmıştı. Zaten Galip Bahtiyar da, beni bu raporu Milletler Cemiyeti adresine göndermekle görevlendirdi. Ancak, Trakya meselesinin sizi de yakından ilgilendirdiğini bana daha önce söylemiş olduğunuz ve Bay Cramer'in de bu meseleyi incelemekte olduğunu bildiğim için, sizi de haberdar etmek istiyor ve Milletler Cemiyeti Genel Sekreterliği nezdinde gerekli tüm girişimlerde bulunmanızı rica ediyorum.

Öte yandan, bu belge içinde ve eklerinde, Trakya ve Anadolu Müslümanları lehine sizin dünya çapındaki cazibenizi artırmak üzere gereksinim duyacağınız propaganda materyali için gerekli verileri bulacaksınız.

Mektubun elinize geçtiğini bana bildirmenizi rica eder; Milletler Cemiyeti Konseyi nezdindeki bu talepleri yerine getirmek üzere yapacağınız her şey hakkında beni haberdar etmenizi dilerim.

İmza:

P. Burnier

TRAKYA KOMİTESİ'NDEN, MİLLETLER CEMİYETİ BAŞKANLIĞI'NA

Konstantinopolis, 30 Nisan 1922

Sayın Başkan,

Trakya Türk Komitesi, Milletler Cemiyeti'nin dikkatini, haksız bir şekilde Yunanistan'ın işgali altında bulunan Trakya meselesine ve burada çoğunluk unsuru oluşturan Türklerin yok edilmesine çalışan Yunan hükümetinin politikalarından dolayı halkın karşı karşıya kaldığı zorlu duruma çekmeye çalışıyor.

Milletler Cemiyeti’ne karşı derin bir hayranlık besleyen Trakya Türk Komitesi, Yüksek Meclis’in bu bahtsız bölgenin sorunuyla ilgilenmesini ve Doğu sorununun adalet ve hakkaniyet içinde çözülmesine katkıda bulunmasını ümit ediyor. Bu anlamda, barışın tesisi ve halkların yatışması amacıyla daha önce öngörülen yaptırımların uygulanması söz konusu olabilir.

Sayın Başkan,

Trakya, bir buçuk yıldan beri Helen birliklerinin kuşatması altındadır. Böylelikle, tarihin modern çağlarında yaşanmış en büyük adaletsizliklerden biri gerçekleşmektedir. Öyle bir eşitsiz durumdur ki bu, hem yerel halk hem de Doğu dünyasının dinginliği açısından uğursuz sonuçlar doğurmuştur.

Savaşı sonlandırmak ve milletler arasında uzlaşa sağlamak gibi yüce bir göreve girişmiş olan Büyük İtilaf Güçleri, haksız bir şekilde Türklerin üzerine böylesi zalim ve kıyıcı bir işgalle giderek, insanlık misyonlarında başarısızlığa uğramışlardır. Bu davranışı daha da ciddi kılan bir diğer unsur da, tüm samimiyetleriyle barışa inanan Türklerin, İhtilaf Güçlerinin barışçıl misyonuna ve bu korkunç mezalimin ardından bir kardeşlik çağı geleceğine dair vaatlerine kanmaları olmuştur. Keza, bu yüzden silahlarını teslim etmişler; birliklerini lağvetmişlerdir. Bunun sonucunda da düşmanları karşısında savunmasız kalmışlardır. Önce Simirna (İzmir – Editör Notu), ardından da Trakya, Yunanlılar tarafından işgal edilmiştir.

Simirna ile ilgili karar verilmişti ve Yunanlıların bu bölgeye dair ortaya attıkları iddiaların boşluğu, Fransız devlet adamı Bay Raymond Poincaré tarafından da ortaya çıkarılmıştır.

Trakya ile ise daha az ilgilenilmiş ve Fransız “Le Temps”ın cesur polemikleri dışında, bu koldan çok az gazete söz etmiştir. Ama, Simirna hakkında söylenenler, Trakya için de yinelenebilir: çünkü, bu iki bölgenin Yunanistan’a bağlanmasını hiçbir şey meşrulaştırmamakta ve hiçbir şey buna özür olarak sunulamamaktadır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi’nin kararı (ki bu karar da, Ulusal Pakt’ta belirtilmiş ve Trakya, ulusal talepler çerçevesine alınmıştır), halkın Yunan işgaline karşı silahlı ayaklanması, Müslüman Dünya’nın hoşnutsuzluğu ve nihayetinde Trakya’daki Türk Komitesi’nin işgale karşı çıkan İhtilaf güçlerinin temsilcilerine sunduğu birçok hatıra; Trakya’nın Türk milletinin ve Müslüman dünyasının kalbinde işgal ettiği kutsal yeri ortaya koymaktadır. Bu bölgeye duyulan bağlılık, birçok nedene dayanır. Dolayısıyla, biz de bu gerekçelerin başlıcalarını gözden geçirmek gibi bir misyon yükleniyor; bu unsurların, Trakya meselesinin Türklerin meşru ve hakkaniyetli hedefleri doğrultusunda çözümüne yönelik değerli malzemeler olarak kabul edilmesini arzu ediyoruz.

FAKTÖRLER:

1. Etnik Faktörler: Çatalca'dan Struma nehrine dek uzanan Trakya, Balkan savaşının ardından siyasi olarak ikiye ayrılır: Doğu Trakya (Çatalca, Mustafa Paşa, Dimtoka'yı da kapsar şekilde; merkez olarak da Edirne ve Kırkkilise - bugünkü ismiyle Kırklareli (Editör Notu), Türklere kalırken; Batı Trakya (Kirdjali, Gümülcine ve Dedeağaç'ı kapsayan topraklar) Bulgaristan'a ilhak edilir.

Aynı Batı Trakya, Dünya Savaşı sonunda parçalanır; orta bölgesindeki Gümülcine ve Dedeağaç, Nöyi Antlaşması sonucunda Bulgaristan'dan alınarak, General Charpy başkanlığında, müttefiklerden oluşan bir yönetime devredilir. Kuzey bölgesi ise (Kırcaali ve bağlı bölgeler), Bulgaristan'a ait olmayı sürdürür. En son olarak da, müttefiklere verilen Trakya ve Doğu Trakya, Helen birliklerinin istilasına uğrar.

Bu şekilde birçok parçaya bölüne Trakya'nın bütününde, etnik çoğunluk, Türklerin lehinedir. Şu istatistiksel veriler, bunu doğrular niteliktedir:

Doğu Trakya, 643.655 kişilik bir nüfusa sahiptir. Bu nüfus, şu şekilde bir dağılım gösterir:

- **Türkler: 434.782 (toplam nüfusun %67, 5'u);**

- **Grekler: 168, 076 (toplam nüfusun %26, 1'i);**

- **Bulgarlar: 2.714**

- **Museviler: 21.624**

- **Ermeniler: 16.459**

* **Bulgarlar, Museviler ve Ermeniler, nüfusun %6, 4'ünü oluşturur.**

* **Bu istatistikler, 1919 yılına aittir.**

Doğrulukları her zaman kontrol edilebilen bu rakamlardan şunu gözlemliyoruz:

- **Türk unsurların Grekler üzerinde ezici bir üstünlüğü vardır. (484782 Türk'e karşı 168076 Grek)**

- Türk unsurlar, %67, 5'luk yüzde içinde bir araya gelen tüm Müslüman-olmayan unsurlardan daha üstündür. Yani, 434.785 Türk'e karşı 208.875 Grek, Musevi, Ermeni ve Bulgar vardır.

Bu rakamlar, sadece Trakya'daki nüfus yoğunluğuna dair Yunanlıların iddialarını çürütmekle kalmıyor; aynı zamanda Türkler üzerinde Hristiyanların herhangi bir sayısal üstünlüğünün olmadığını da ortaya koyuyor.

Şunu da özellikle belirtmekte yarar var: “Grek” adı altında bir araya getirilen nüfusun hepsi bu millete ait değildir; içlerinden büyük bölümü (yani yaklaşık 60.000’i), Helenizm’e yabancısıdır. Aralarında, Gagavuzlar gibi göçebe topluluklar çoğunluktadır. Gagavuzlar, eski Türk ailelerden gelip, Bizans imparatorları tarafından kabileler halinde getirilip, kendilerine imparatorluğun kuzey topraklarının korunması görevi verilmiştir.

Osmanlılardan önce yaşamış olan bu Türkler, kısmen Konstantinopolis patrikliğinin zorlamasıyla Ortodoksluk’a geçmişler ve Grek nüfusuna kayıt olmuşlardır. Ancak, bu Ortodokslar, Helenizm’e o denli yabancısıdır ki, tek kelime Grekçe anlamazlar ve Türkçe’den başka deyiş bilmezler. Türklere ait tüm gelenekleri uygularlar; folklorları, Türk efsanelerinden esinlenmiştir.

Greklerin listesinde yer alan Hıristiyanlar arasında, ayrıca, Arnavut kökenlileri de belirtmek gerekir. Bu kişilerin sayısı da Trakya’da son derece fazladır.

Batı Trakya’nın tüm birleşik bölgelerinde, aynı Türk unsuru ağırlığını gözlemleyebiliriz.

Aslında, Batı Trakya’da 705.113 kişilik bir nüfus vardır ve bu nüfus, şu şekilde bir içeriğe sahiptir:

Türkler: 536.378

Grekler: 78.629

Bulgarlar: 82.212

Yahudiler, Ermeniler, vs: 7.892

Bu rakamlardan, Müslüman unsurun elinde Batı Trakya’daki üstünlüğü bulundurduğu görülmektedir.

2. ZENGİNLİK: Trakya toprakları, neredeyse tamamen Türklere aittir. Aslında, 1.913.945 hektarın %84’ü Türk mülkü; %14’ü Greklerin, %2’si ise diğer unsurların mülküdür.

Söz konusu mülklerin içinde; çiftlikler, tarlalar, üzüm bağları, yemiş bahçeleri, meralar, otlaklar, göller, bostanlar, ormanlar bulunur ve bunların hepsini Türkler işletmektedir. Kimisi yetiştirici kimisi de tarımcıdır. Bu kişiler, memleketin refahı ve zenginliğine büyük katkıda bulunmuşlardır.

Kentlerde ve kasabalarda, binalar ve konutlar, mağazalar, hanlar, hamamlar, kervansaraylar, değirmenler, balıkçıların hepsi Müslümanlara aittir.

Toprak sahiplerinin neredeyse hepsinin Türklerden oluştuğu Batı Trakya için de aynı durum geçerlidir.

3. MEDENİYET VE KÜLTÜR: Trakya’ya seyahat etme fırsatı bulan yabancılar, bu bölgenin kendine özgülüğü karşısında şaşırırlar. Türk memleketine geldiğinizi hemen hissedersiniz; ırk ve din ayrımı olmaksızın buranın tüm sakinleri, üzerlerinde Türk kültürünün ve etkisinin izlerini taşırlar.

Ve, bunun sıradışı bir yanı yoktur. Keza, Trakya ve Edirne, Konstantinopolis'in fethinden bir asır önce, 1.Murat tarafından fethedilmiştir. Kendisi, Osmanlı hanedanlığının üçüncü Sultanı'dır. Burayı fethettiklerinde, karşılarında, neredeyse tamamen çölleşmiş, sayısız işgalle yıkıntıya dönmüş, çok heterojen bir nüfus buldular. Bu bölgede her şeyi bulmak mümkündü; ama Greklere dair pek iz yoktu. Bu insanlar, birkaç tezgah kurdukları kıyı bölgelerine yığılarak veya kentlere hapsolmuş bir şekilde yaşamaktaydı. Edirne bile, -geriye kalan kalıntılara bakılırsa- çevresi surla örülü küçük bir yerden ibaretti; pek büyük bir kent de sayılmazdı. Edirne'de sadece 15 mahalle ve toplamda 22.000 sakin vardı. Birkaç kiliseye karşın, neredeyse hiç sanat eseri yoktu. Bizans elçilerinin burada kurduğu otorite hayli geçiciydi ve kentin merkezinin dışında pek ulaşamıyordu. Öyle ki, mahalleler ve kırsal, dışarıdan gelen kabilelerin şeflerine bağımlı yaşıyordu.

Fethin ardından, Türkler, Edirne'yi başkentleri yaptılar ve burayı güzelleştirmeye koyuldular; düzeni ve sükûneti yeniden tesis ettiler. Kısa bir süre içinde, bilgece yönetimleri sayesinde Trakya, Doğu'nun en müreffeh bölgelerinden biri haline geldi; Edirne de en kalabalık merkezlerinden biri...

Bir yüzyıl kadar sonra, kentte Türklerin kurduğu 200 yeni mahalleye rastlıyoruz. Kent, en güzel binalarla ve sanat çalışmalarıyla, okullarla, yardım kuruluşlarıyla ve kamu yararına kurumlarla bezendi.

Sultanlar, memleketin her bir yanına geniş ve bakımlı yollar yaptırdılar. Yollar boyunca kervan-saraylar ve değirmenler inşa ettirmeyi de ihmal etmediler. Konstantinopolis'i Tuna'ya bağlayan yol, tüm Balkan yarımadasını aşıyor ve Belgrad'a varıyor; o zamana dek erişilmeyen Balkanlar'ın trafiğine açılım sağlıyordu. Nehirlerin üzerine görkemli köprüler yapılıyor (özellikle de bu noktada Türk sanatının mücevherlerinden biri olan, diğer ismi Uzun Köprü olan Ergene köprüsünü anmakta yarar var); kent ise sürekli daha da genişleyip güzelleşiyordu. Edirne dışında daha birçok başka merkez de kurulmuş veya büyütülmüştü.

Edirne'ye geldiklerinde karşılarında tek bir önemli yapı dahi bulamayan Türkler, burayı tüm dünyayı kendisine hayran bırakan binalarla süslediler. Buradaki camiler, medreseler, kütüphaneler, imaretler, hastaneler, çarşılar, halen ayaktadır ve Türklerin o dönemde ortaya koydukları medeniyet derecesine tanıklık ederler.

Kısa süre içinde Türk kültürü bölgeye güçlü biçimde hâkim oldu; Balkan hattını aştı; Türk dili artık evrensel olarak bilinir bir hale geldi; Osmanlıların gelenek ve görenekleri, bugünkü gibi, halk arasındaki ilişkileri, özellikle de tek geçerli ilişki biçimi kabul edilen ticari işlemlerin akıbetini belirlemeye başladı.

Ve, bu kültür, Helenlerin yakın zamandaki kanlı işgaline dek gelişerek sürdü.

Türklerin Edirne'deki okulları, her zaman Balkanlardan gelen çocuklara, Müslümanlara ve Hristiyanlara kapılarını açtılar. Hristiyanların büyük bölümü (Grekler, Bulgarlar, Museviler ve Ermeni-

ler), eğitimlerini, bu okullara borçlular. Söz konusu okullar, son dönemlerde yeniden düzenlenmiş ve daha modern eğitim yöntemleriyle donatılmıştı. Yeni eğitim kurumları kurulmuş; her mahalleye ilk ve orta dereceli okullar yapılmıştı; söz konusu sistem köylere dek yaygınlaştırılmıştı.

Edirne'yi incelersek: Teoloji üniversiteleri, öğretmen okulları, sanat ve meslek okulları (ki içlerinden en fazla araç gerece sahip olanlarıdır), ikinci öğretim liseleri, kız lisesi, askeri okullar... Ve, tüm bunlar yatılı okul statüsündeydi.

Bunun dışında, burayı ilk fethedenlerin eserinin izinden gidilerek şunu söyleyebiliriz: Farklı Osmanlı hükümetleri, daha birçok ilerleme sağlamışlardır; her sancak için modern hastaneler inşa edilmiş;

kasabalardaki dispanser sayısı artırılmış; modern çiftlikler kurulmuş; yeni yollar yapılmış ve trafiğe açılmıştır.

Türklerin bu medeniyeti, hakkında ne denirse densin, Trakya'ya refah ve bolluk getirmiş ve bu memlekete Türk milletinin damgasının basılmasını sağlamıştır. İşte, bu yüzden yabancı yazarlar, Trakya'nın esas olarak Osmanlı toprağı olduğunu söylerler ve bu bir gerçektir.

(Türkiye'de, Hristiyanlar, askeri görevden muaftırlar; bu yüzden de uzun yüzyıllar boyunca, aşar vergisi vermemişlerdir. Türkler ise, neredeyse sürekli muharebe alanında bulunurlar. Bu sırada Hristiyan tebaa, kendi işleriyle ilgilenir. Bu da, onların kısa süre içinde geçim kolaylığı ve refaha erişmelerini açıklayan bir etmendir.)

4. TARİHSEL GEREKÇELER: Halklar, tarihlerini her zaman el üstünde tutmuşlardır; bir diğer deyişle, bir milletin geçmişi, onun için özeldir. Bu geçmişte, mücadeleler, gayretler, başarılar ve terslikler vardır ve bir halka özgü hassasiyetleri yansıtır; onun karakterini ortaya koyar; fizyonomisini belirler. Milli yapıyı geliştirmek üzere halkı oluşturan diğer tüm fertlerle ortaya konan çabaları simgeler. Dolayısıyla, bu özelliğinden ötürü, halkların yaşantısını ve geleceğini etkileyen psişik bir etmen oluşturur. Tarih, tarihsel bir hak sunar; toplumların yaşam hakkını talep etmek, göstermek büyük insanlık ailesi içindeki yerlerini üzere dayandıkları insani bir vasıf sunar. Bir yaşam ve bir halk söz konusu olduğunda, bu hak da göz ardı edilemez.

Dünya savaşı, tarihsel hakkın zaferini çarpıcı biçimde ortaya koydu: Alsace ve Polonya, bunun en büyük örnekleridir. Söz konusu hakkın Trakya açısından tanınmaması ise, Tarih açısından bir saldırı niteliğindedir.

Trakya, beş yüz yıl kadar önce Türkler tarafından fethedildi ve beş yüzyıldan beri bu memlekette yaşayan Türkler, beraberlerinde huzur ve refah getirdiler; buraya kültürlerini ve medeniyetlerini zerk ettiler.

Edirne ve Trakya, hayata o denli sıkı sıkıya bağlı bir bölge ki; buradaki Türklerin refaha kavuşması, bu bölgenin tarihinin en canlı sahnelerinin yaşanmasını sağladı.

Buradan Osmanlı dünyası için birçok ünlü isim çıktı: Devlet adamları, generaller, bilim adamları ve şairler. Kütüphaneleri, Türklerin sayesinde birçok eserle dolup taşı. Binalar, sanat eserleri, Türklerin medeniyetinin canlı tanıklarıdır. Hiçbir Türk yoktur ki, Edirne ile Konstantinopolis arasında bir ayrım yapabilsin. Tıpkı Bursa ve Simirna ile de yapamayacakları gibi... Türkler, kendilerinden bu denli adil olmayan şekilde alınmış olan bu bölgenin ardından ağlıyorlar.

Üstüne üstlük, Edirne, camileri, teoloji medreseleri ve dinsel daha birçok ögesi ile birlikte, Müslüman dünya açısından kutsal kentler arasında yerini almıştır. Bu kentin Grekler tarafından işgali ise, İslam dünyası içinde bir heyecan dalgası yaratmış ve herkes, Türkler veya Müslümanlar, Trakya ve Edirne'yi Simirna ve Bursa ile eşit derecede talep etmeye başlamışlardır.

Bu halet-i ruhiye, kendi başına, burada savunulan tezin veya Türklerin savunduklarının lehine bir argüman oluşturmaz elbette. Ancak, Tarih eğer bir halkın canlılığını kanıtlayan olay ve hatıraların bir toplamı ve maddi nitelikteki görüşlerden daha çok milletlerin itibar ettikleri bir olgu değilse nedir?

Grekler, Trakya konusunda benzer bir talebi ortaya koyuyorlar mı? Kesinlikle hayır! Bizans'ın çöküş döneminde Trakya ve Balkanların diğer bölgelerinin Metropol'den ayrılıp neredeyse bağımsız şekilde yaşadıklarını kimse göz ardı edemez. Bu topraklar, kaç kez işgale uğramış ve nüfus neredeyse yok olmuştu.

Kaos ve anarşiye teslim olmuş bu topraklarda medeniyet namına bir eser vermek mümkün değildi. Bizans'ın etkisi, başkentin surlarının ötesine geçemiyordu. Ayrıca, Trakya'da Bizans hakimiyetine dair tek bir kalıntıya, Greklerin hatırasını yaşatacak tek bir önemli sanat eserine, bu toprakların Helen karakterine tanıklık edecek tek bir etmene rastlamak olanaksız. Her yerde Türklerin etkisi ve onların medeniyeti kol geziyor.

En temel adalet duygusu şunu gerektiriyor: Bu psikolojik nitelikteki argümanları dikkate almak gerekir. Keza, tüm bunlar, rakamlar ve diğer istatistikî veriler kadar ağırlığa sahiptir.

5. EKONOMİK ETMENLER: Trakya, uzun zamandır Konstantinopolis'in büyük tedarikçisi olageldi. Verimli topraklarında bol miktarda buğday, mısır ve diğer tahıllardan yetişir; üzüm bağları ve yemiş bahçelerinden üzüm, meyve ve sebzeler elde edilir; çayırlarında yüksek kalitede büyükbaş hayvan otlatmakta; çok sayıdaki küçük çiftlikleri ise, son derece verimli bir süt endüstrisine ev sahipliği yapmaktadır. Ormanlarda ısınmak için odun ve karbon bulunur. Tüm bu ürünler, alıcı bulmak üzere Konstantinopolis'e gönderilirler. Arazilerin durumu, söz konusu ürünlerin Türklerin başkentine gönderilmesine elverişlidir. Üstüne üstlük, demiryolu, deniz yolu ve hatta karayolu güzergahı

da bulunmaktadır. Ayrıca, hayvanların sırtında da taşımacılık yapılmakta; böylelikle nüfusun ve ülkenin büyük bölümü açısından son derece aktif bir trafik olanağına erişilmektedir.

Peki, Trakya'nın Yunanistan topraklarına katılmasıyla birlikte neler oldu? Öncelikle, işgal sonucunda kurulan gümrük engeli, Konstantinopolis ile (yani biricik ticari pazarı) olan ticareti yerle bir etmişti.

Öte yandan, Helen mercileri, ürünleri eski Yunanistan'a yönlendirmek istemişlerdi; bu da uzun ve maliyetli bir güzergah anlamına geliyor; pazar fiyatlarının ötesinde bir vergilendirmeye yol açıyordu. Ayrıca, bu tür bir sistem, üreticiler açısından da büyük kayıplar anlamına geliyordu.

Dahası, Türkiye ve Yunanistan'da piyasadaki kağıt paralar çok farklı bir rejime tabiydi ve Helen mercilerinin uyguladıkları baskı sistemi, sadece drahminin avantajına olup, Türk parasının hızlı bir şekilde değer kayına neden olan bir durum yaratıyordu ki, bu da, Müslüman çiftçi ve tüccarın yıkımı anlamına geliyordu.

Tüm bunların yanı sıra, Greklerin ticaret konusunda artık efsaneye dönüşmüş bir hoşgörüsüzlükleri söz konusuydu. Söz konusu hoşgörüsüzlük hali, Grek olmayan tüccarlara karşı çok sert bir sürgün politikasıyla kendini gösteriyordu. Üstüne üstlük, Helen hükümetinin Müslüman halka uyguladığı vergiler, devasa boyutlara varmıştı. Bu durum, Trakya bölgesindeki ekonomik sıkıntının boyutlarını ortaya koyuyor. Bu durum, güvenlik yoksunluğu ve yetkili mercilerin keyfi uygulamalarıyla daha da ciddi bir hal almaktadır. Öyle ki, Müslüman olmayan yerlilerden bu duruma tahammül edemeyenler ülkeyi terk etmeye ve başka yerlerde yaşamaya başlamışlardır.

Bu şekilde, Konstantinopolis'e büyük ölçüde tedarik sağlayan Trakya'nın rolü geriledi. Ekonomik sıkıntılar, mali açıdan uygulanan keyfilikler, görevi kötüye kullanma halleri ve sayısız kötü muamele sonucunda, bu verimli bölge, kısır bir toprağa dönüştü; araziler terk edildi ve işlenmedi; hayvan sürüleri yağmalandı veya el kondu.

Bunun sonuçları kendini Konstantinopolis'te de gösterdi; Trakya'dan gelmesi beklenenler gelmeyince, başkentin besin erzağı da (özellikle; kasap etleri, un gibi) büyük ölçüde etkilendi.

Böylelikle, Trakya'nın Yunanistan topraklarına katılması, Trakya köylüsünü mahvetti ve Konstantinopolis nüfusunu çok sert mahrumiyetlere mecbur bıraktı.

6. ASKERİ ENDİŞELER: Savaşı sona erdirmek ve halklar arasında kalıcı bir barışın temellerini kurmak amacıyla, ateşkesin hemen ardından büyük tartışmalar başlatıldı. Tüm bu tartışmalarda, Konstantinopolis'in Türkiye'nin başkenti ve Hilafet'in merkezi olarak kalmasının gereği kabul edildi.

Bununla birlikte, Konstantinopolis gibi büyük bir başkent, oldukça geniş bir hinterlandın bulunmasını gerektiriyor; ancak bu şekilde kentin etkin bir şekilde savunması mümkün. Konstantinopolis'in hinterlandı ise 1914 yılı sınırlarında belirlendiği haliyle Trakya...

Bu, Türklerin başkentinin ve Hilafet'in merkezinin güvenliği için gereken asgari koşul. Söz konusu sınırın ötesindeki herhangi bir sınırlandırma, Konstantinopolis'in savunulmasını zorlaştırır ve modern savaş araçları göz önüne alındığında, siyasi ve hatta gündelik yaşantı neredeyse imkansıza döner. Orada bulunan Türk hükümeti, sınırdaş halkın herhangi bir hareketinden etkilenir konumdadır. Dahası, büyük kentin sınırlarındaki Helen güçlerinin varlığı, sonuç olarak, başkentteki Grek unsurun sürekli sıkıntı ve komplo doğurmasına neden olacaktır. Bu durum da, Doğu'daki barış ve huzuru derinden etkileyecek niteliktedir.

Tüm bu gerçeklikler, milleti olan herkesin bildiği gerçekliklerdir. Doğu'da gerçekleşen her şey, insanların dikkatini çekmektedir.

Paris Konferansı'nda alınan son kararlar ise, mantık kurallarının ve hukuk ilkelerinin yok sayılmasının bir örneğini teşkil ediyor. Aslında, bu konferansın ne gibi bir sonucu olmuştur? Trakya'yı Ganos'tan (Gelibolu yarımadasının kuzeydoğusunda, Marmara üzerinde küçük bir mevki) kalıp Bulgaristan'a varan bir hat boyunca ikiye bölmüştür. Bu hattın Kuzey'inde bulunan topraklar, Yunanistan'a; güneyi ise Türkiye'ye verilecekti. Ancak, ilk aşamada şunu derhal iddia etmek mümkündür: Bu tür bir çözüm, söz konusu toprakların coğrafi ve ekonomik koşullarının hiçbir şekilde bilinmediğinin bir göstergesidir.

Bu tuhaf kararın sonuçlarını kısaca inceleyelim:

1. Öngörüldüğü üzere Trakya'nın yeni sınırlandırması, "milliyetler"le ilintili ilkelere aykırıdır; keza bölgenin Yunanistan'a ilhak edilen kuzey bölümünde çoğunlukla Türk yaşamaktadır (bu durumda 150.000 Grek'e karşı 300.000 Türk, kendi istemleri dışında, Helen egemenliği altına girmiş olacaklar ve bu egemenlik, daha şimdiden nüfusun üzerine tüm ağırlığıyla çökmeye başladı). Üstüne üstünlük, Türklerin ve tüm Müslümanların kutsal kenti Edirne, makul herhangi bir gerekçe olmaksızın Yunanlılara bırakılacaktı ve bu tür bir durum, Türkler açısından son derece acımasızca kabul edilecektir.
2. Trakya, coğrafi bileşimi, topraklarının durumu ve iletişim ağlarının yönelimi açısından, bölünmez bir ekonomik bütündür ve Konstantinopolis'in hinterlandını oluşturur.
Daha önce belirtmiş olduğumuz üzere, Trakya, bu özel konumu itibarıyla, başkentten ayrı tutulamaz ve herhangi bir bölünme ve paylaşıma konu olamaz. Önerilen sınır hattı, ilgili halkları çok büyük bir sefaletle sürükler.
3. Konferans'ta, Doğu'nun barış ve huzurunu ciddi anlamda tehdit eden bir karar alınmıştır. Öncelikle, her iki sınırın Marmara kıyısında kesişmesi, deniz üzerinden kaçakçılık faaliyetlerini teşvik edecektir; bu da her iki hükümet ve halk arasında anlaşmazlık ve çatışmalara neden olacaktır. Dahası, bu şekilde sınırlandırılmış olan bir toprak, Yunan çetelerinin girişimleri için çok elverişli

bir ortam hazırlayacak; hem bölgenin hem de Konstantinopolis’in huzuru açısından ciddi tehditlere yol açacaktır.

Boğazlarla ilgili rejim, Konstantinopolis’in bağımsız ve özgür bir milletin başkenti olmasını sağlayan tüm olasılıkları dışlamaktadır.

4. Trakya’nın yeni hat boyunca paylaşımı, Doğu’da anlaşmazlık yaratacaktır. Türkler, sürekli olarak şunu anımsayacaklardır: Edirne ve Trakya, onların kutsal mirasıdır ve er ya da geç bu toprakları yeniden fethetmeleri gerekir. Bu iki bölgenin komşuluğu da, “öç” fikrini tetikleyecektir. Cesaret kazanan Yunanlılar ise, Türklerin topraklarına göz dikmeye ve Konstantinopolis’i tehdit etmeye başlayacaklardır.

Nihayetinde, burada önerilen çözüm, insanlık ilkelerine aykırıdır. Trakya’daki Helen hakimiyeti, Müslümanlara karşı uzun zamandır gösterilen gaddarlığın bir devamı olacaktır. Bu gaddarlıkla ilgili çarpıcı ayrıntıları daha sonra ortaya koyacağız.

Tüm bu gerekçeler çerçevesinde şunu görüyoruz ki, burada önerilen çözüm, Trakya’nın hoyratça parçalanması anlamına gelir; barışın tesisi ve hak-adaletin zaferi açısından arzu edilen şekilde Doğu sorununu çözmeyecektir. Barış konferansında alınan kararlar, muharipleri tatmin edip sakinleştiremeyecek; bölünen parçalar ise, kimsenin işine yaramayacaktır. Milliyetler ilkesi göz ardı edilecek ve ekonomik yaşantı tamamen duracaktır.

Trakya’nın Greklere verilmesini meşrulaştırmak için ortaya atılan gerekçeleri çürütmenin pek bir anlamı yok; zaten bu gerekçeler temelsiz olduklarını kendiliğinden ortaya koyuyorlar.

Aslında, iddia edilen şu ki, Greklerin Müttefikler’in davasına verdikleri destek ödüllendirilmeli. Peki, ama bunun bedelini niçin Türkler çeksin? Bir başka devleti ödüllendirmek gibi bir nedenden dolayı masum bir halkın köleleştirilmesi, hangi hukuk ilkesiyle bağdaşır? Böylesi bir girişim, Orta Çağ’da kabul görürdü belki; ama medeniyet çağı açısından bir “leke”yle eşdeğer.

Trakya’nın işgali ve Helen mercileri tarafından bu toprakların idaresinin onlar açısından hukukla bağdaştığı iddiasına ilişkin olarak da, bu yönetimin Müslümanlar’a yönelik dayanılmaz girişimlerde bulunduğunu anımsamak gerekir. Grekler, Trakya’da öyle bir baskı rejimi kurmuşlardır ki, ileride bunun ayrıntılarını vermeyi bir ödev biliyoruz.

7. SİYASİ ENDİŞELER: Trakya’daki mevcut durum, Yakın Doğu’daki siyasi durumu çok yakından etkiliyor. Bu toprakların Grekler tarafından işgali, Balkanlarda çok büyük bir heyecan yaratmıştı. Yarımadadaki bazı devletler, bir yandan Yunanistan’ın ölçsüz şekilde yayılmasından ve Atinalı yöneticilerin emperyalist düşüncelerinden dolayı endişe duyarken, bir yandan da denize serbest erişim imkanından yoksun kalmışlardı. Milli talepleri arasında denizlere serbest erişimi de koyan

Bulgaristan'ın durumu bu şekilde. Ve, bu durum, Balkanlarda büyük bir rahatsızlığa neden oldu ve bu rahatsızlığın uzun vadede büyük sürprizlere yol açması beklenebilir.

Balkanlardaki bu yaklaşımdan bir sonuç çıkaracak durumda değiliz; ancak şu durum bile, Trakya meselesinin tarafsız bir incelemesini gerektiriyor.

İşte, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin savunduğu tez lehine görüşler bu şekilde ifade edilebilir. Trakya Türk Komitesi ise, medeni dünyanın gözleri önünde, bu tezi sürekli savunmaya devam ediyor.

Şimdi, Greklerin ortaya attığı iddiaları ve onlara ilhak edilen bir ülkeyi yönetme biçimlerini ele alalım.

Etnik veya kültürel sorunla ilgili olarak, doğruluğundan ve sadakatinden emin olduğumuz eski bölümlere atıfta bulunacağız; ancak elimizdeki verilerin aşırı yanılgı veya ihtiyat gerektiren nitelikte olduğunu fark eder isek, en şüphecileri bile ikna edebilecek bir tedbir önereceğiz ve bu tedbir de, sorunun farklı boyutlarını ele almak ve nüfusun gerçek yoğunluğu ve Trakya'nın etnik özelliklerine dair hakikati ortaya çıkarmak üzere bir soruşturma heyetini sahaya yollamak olacaktır.

Benzer bir soruşturma, 1921 yılı Ocak ayında toplanan Londra Konferansı'nda önerilmişti. Burada bulunan Türk temsilciler, bu öneriye derhal onay vermişler; ancak herkesin şaşkın bakışları altında Yunan delegeler, bu adil ve pratik çözümü aniden reddetmişlerdi. O zamana değin Trakya üzerinde tartışılmaz etnik hakları olduğunu iddia edenler, iddialarının gerçekliğinin sorgulanmasını sürekli engelleyenler hep Grekler olmuştu.

Peki, Yunanlıların haklarının dayanıksızlığına dair başka kanıt aramaya gerek var mı? Tarafsız komisyonun yürüttüğü bir anket, bu konuda yürütülen yanlış propagandalara dayanan hataları, fikirleri yok edebilir; Greklerin sözümona etnik çoğunluğuna ilişkin iddiaları yerinde gözlemleyebilir; bu fırsatla, buradaki çoğunluğun gerçek duygularını öğrenebilir ve sonuçta, bir buçuk yıllık işgalin yarattığı sonuçları tespit edebilir. Böylelikle, Trakya'daki Yunan hükümetinin uygulamalarına dair doğru bir fikir elde edilmiş olur.

Atinalı politikacılar, arada sırada, Helen ordularının Doğu'da üstlendiği "medenileştirme" misyonundan söz ediyorlar. Ancak, bu medenileştirme misyonu, kan dolu suç ve gaddarlık eşliğinde yürütülmüştür.

Simirna ve Edirne... İşte, Helenlerin medenileştirme misyonunun iki örneği... Bu iki kent, düşünen ve hisseden her Müslüman'ın kalbinde kanayan bir yara olarak kalacaktır.

Simirna'daki Greklerin hareketleri ve yaşananlar, bu konuda açılan soruşturmanın malzemesini oluşturuyor ve bu soruşturmada, Helen askerlerinin ve onların galeyanına gelen Yunan halkının sorumluluğu resmi olarak da kabul edildi. Komisyon, sonuç olarak, Helen birliklerinin bu toprakları ivedilikle boşaltması hükmüne vardı.

Öte yandan, Müslümanlar üzerinde işlenen mezalim, basın tarafından da tespit edildi. Tüm bu yaşananlar, tarihin alanına giriyor.

Grekler, Simirna’da ve Anadolu’da yaptıklarının aynısını Trakya’da da yaptılar ve bu bölgenin yabancıların soruşturmalarından muaf tutulduğu gerçeğinden hareketle, mezalimlerini daha şiddetli biçimde gerçekleştirdiler.

Trakya’daki Türk Komitesi, işlenen suçları birçok kez ortaya çıkardı; Trakyalı Müslümanlar üzerinde işlenen suçlara dair onlarca dosya ve arşiv bulunuyor. Ancak, ne tuhaftır ki, İhtilaf Güçleri, her daim Grekler karşısında zayıf durmuşlar; onların yaptıklarını görmezden gelmişler; kurbanların çılgınlıklarını ıslatmamak için kulaklarını tıkamışlardır.

Bu vesile ile, Trakya nüfusunun Grek hükümetinin elinden çektiği mezalimi kısaca ve hızlı bir şekilde anlatmak isteriz. Yüksek Milletler Cemiyeti’nin bizim sesimizi duyacağına eminiz. Trakya Müslümanları’nın durumu karşısında son derece heyecanlanacak ve bu zavallıların kaderiyle ilgilenmek üzere ipleri eline alacaktır.

Trakya’da yaşayan Greklerin “marifetleri”, birliklerinin Edirne üzerine yürümesinden önce başlar.

Ateşkesin ertesi günü, Trakya’yı aşan demiryolunun muhafazasını bir Helen taburuna emanet etme fikri doğmuştu. Bu tuhaf muhafızlar ise, bölgede huzursuzluk yaratmışlar ve kendi halinde oturan savunmasız Müslümanları katletmişlerdir.

Bu taburun yaptıklarına ise göz yumuldu. Tabur görevlileri, Hıristiyanları silahlandırdılar ve mangalar oluşturdular. Yedi aylık süre içinde bu taburdaki erkekler ve Grek yerleşimciler, onların galeyanına gelip, 1200 Türk’ü katlettiler; ırzına geçtiler; kadınlara ve genç kızlara kötü muamelede bulundular.

Böylesi bir başlangıç, işgalin halk üzerinde ne denli dehşetengiz etkiler doğurduğunu gösteriyor.

Edirne’nin işgalinin ardından, işgalciler, katliamlarına durdurak bilmeden devam ettiler; Müslümanları zalimce öldürdüler; etrafı yağmaladılar. Kadınlar ve çocuklar, bu süreçten olumsuz etkilendi; ülkelerini sevmekten başka suç işlememiş Türk eşrafı, incir çekirdeğini doldurmayan nedenlerle hapsedildi. Bunların büyük bölümü sürgüne gönderildi; kimileri işkenceden geçti; kimileri de infaz edildi. Talihsiz olanların üzerine benzin dökülüp yakıldı.

Bu noktada, Venizelos ve Konstantin Hükümeti’nin kayda değer bir rekabet içinde olduğunu belirtmekte yarar var.

Çünkü, tüm bunlar, Müslüman unsuru yok etmek, onu memleketini terk etmeye zorlamak, böylelikle de Yunan hükümetinin dışarıdan (özellikle de Kafkaslardan) güruh halinde getirdiği Greklere yer açmak, onları öldürülen veya kaçırmaya zorlanan Türklerin evlerine yerleştirmek amaçlarıyla uygulanan, bilinçli bir politikanın, bir sistemin ürünüydü.

Bu politika, sistematik biçimde uygulanmıştır. Hükümet, bu vesile ile, Trakya'daki Yunan unsurunu Türk çoğunluk aleyhine güçlendirmek istemiştir. Bu zamana değin 70.000'den fazla Kafkas kökenli Grek, Trakya'ya yerleştirilmiştir.

Kendilerine reva görülen bu korkunç kadere daha fazla tahammül edemeyen binlerce Müslüman ise, evlerini barklarını terk edip, güruhlar halinde Türkiye'ye göçmüşler veya Bulgaristan'a sığınmışlardır. Ve, bu şekilde de devam etmişti.

Daha önce işlenen kötülöklere ek olarak son dönemlerde başka şeyler de yaşandı. İlişkide yer alan listeyi Yüksek Meclis'in dikkatlerine sunuyoruz. Söz konusu listede, sadece Eylül ayında Yunanlıların işlediği mezalime ilişkin bilgiler mevcut. İnanıyoruz ki, bu liste, Edirne halkının çektiği kötölöklere hakkında bir fikir verecektir.

Kısacası, zamanında Doğu Avrupa'nın en müreffeh bölgelerinden biri olan Trakya, şimdilerde perişan durumda. Köyler yakılmış, yağmalanmış; Müslümanlar katledilmiş ve işkenceye uğratılmış; kitleler halinde tutuklamalar, sürgünler, işkenceler söz konusu. Ekonomik yaşam tamamen durmuş durumda; Müslüman nüfusun büyük bölümü göç etmiş; diğer bölümü ise, katliamdan kaçmak için soluğu dağ ve ormanlarda almış. İşte, Trakya'da "Helenlerin medenileştirme uygulamaları"yla geçen iki yılın bilançosu...

Şunu bir kez daha belirtmek istiyoruz ki; Trakya'da Helen yetkililerin uyguladıkları yönetim şekli, Türklerin kökünün kazınması veya bu topraklardan uzaklaştırılmalarına yönelik bir politika ile eşdeğer ve bu politika, Yunan unsuru lehine işliyor.

Aslında, Helen yetkililerin özellikle Kafkaslardan getirdiği ve Trakya'ya yabancı Grekler, katledilen veya ülkeyi terk etmek zorunda bırakılan Türklerin evlerine yerleştirildiler. Evler, çiftlikler, sürü hayvanları, tohumlar ve Türklere ait diğer eşyalar, yeni gelen Greklere verildi. Meşru sahipleri, bu topraklardan sürölmek zorunda kaldılar ve ya Türkiye'de ya da Bulgaristan'da acınası bir hayat yaşadılar.

Trakya Türkleri üzerinde Grek mercilerinin yaptıkları kötü muamele, Cenevre'deki Kızıl Haç'ı da o kadar üzdü ki, Konstantinopolis'teki temsilcisini, başkentteki göçmenler arasında bir anket yürötmekle görevlendirdi. Anketin sonucu ise, oldukça açıklayıcıdır: Kızıl Haç yetkilileri, Trakya Türkler'in çektikleri acı hakkında son derece doğru bir karara varmışlardır.

SONUÇ:

Tüm bu anlatılanlar temelinde şu sonuca varılabilir: Trakya’nın Grekler tarafından işgali, bir milletin yaşamına yapılmış en ciddi saldırıdır. Bu işgal, aynı zamanda insanlık ve medeniyet için de bir utanç kaynağıdır.

Greklerin Trakya üzerinde herhangi bir hakları yoktur. Üstelik, korkunç davranışları nedeniyle Helen mercileri, halkın nefretini üzerine çekmiştir ve esasen Türklere ait olan bu topraklardaki seyahatlerini artık daha fazla uzatmamaları gerekir. Artık, bu toprakları en yakın zamanda terk etmelidirler; çünkü geç kalkınan her dakika, savunmasız insanların öldürülmesi ve memleketin harap edilmesi sonucunu doğuruyor.

Halkın oylarıyla yasalara uygun şekilde seçilmiş olan ve buradaki çoğunluğun duygu ve düşüncelerini temsil eden Trakya’daki Türk Komitesi şunu özellikle belirtmek ister ki; Trakya Türkleri’nin, parçasını oluşturdukları büyük Türk ailesine yeniden kavuşmaktan başka bir niyeti yoktur. Türk hakimiyeti dışındaki diğer her türlü egemenlik iddialarını reddetmektedir.

Komite, Milletler Cemiyeti’nin söz konusu edilen tüm argümanları dikkatle incelemesini ve Yüksek Meclisi bu konuda aydınlatmasını rica etmektedir.

Ayrıca, Konsey’in Trakya’ya bir soruşturma heyeti göndermesini ve bu heyet aracılığıyla, etnik ve kültürel sorunlara dair hakikatin yerinde gözlemlenmesini, bu vesile ile bölgedeki çoğunluğun gerçek taleplerinin ortaya çıkarılmasını da diliyoruz.

Komite’nin umudu, Milletler Cemiyeti’nin daha önceki benzer olaylara ve Arnavutluk’a tarafsız üyelerden oluşan bir komisyon gönderilmesine dair 3 Ekim 1921 tarihli Karar’ına atfen, Trakya için de benzeri bir karar alması ve bu komisyonun, tespitler ışığında hak ve adalet temelinde bir karar vermesi yönündedir.

Şunu da özellikle eklemek isteriz ki, gönderilecek komisyonun bir yarar sağlaması, ancak yerel halka fikrini baskı altında kalmaksızın açıklama araçlarının verilmesiyle mümkündür. Misyonun görevini gereğince yerine getirmesi için zorunlu olan bu ifade özgürlüğünün, ancak, bölgedeki Greklerin önceden bölgeden çıkarılmasıyla mümkün olacağına inanıyoruz. Bu, emin ve güvenilir bir sonuç elde edilmesinin yegane yoludur.

Çağrımızı tarafsız incelemesine tabi tutup, komisyonla ilişkin yaklaşımımızı göz önünde tutmasını rica ettiğimiz Milletler Cemiyeti, Avrupa’nın en ilginç sorunlarından birinin çözümüne bu vesile ile katkıda bulunacak; böylelikle buradaki halkın kendisine minnettar kalmasını sağlayacaktır.

Bu talebimizin sonuçlarını en yakın zamanda görmek dileğiyle, Trakya Türk Komitesi olarak, Milletler Cemiyeti’nin Yüksek Meclisi’nde yer alan herkese müteşekkir olduğumuzu belirtir; Sayın Başkan’a saygılarımızı iletiriz.

Trakya Komitesi Delegeleri adına,

İMZA

EK: TRAKYA'DA GREKLERİN İŞLEDİĞİ MEZALİM (1921 yılı Eylül ayına ait olaylar)

Kırkilise Mahallesi;

Türklerin köyleri yıkıldı. Yıkılan köy isimleri şu şekilde:

Megalingos-Ichikahor, Kokajaz, Burgosdjik, Bey Mahalle, Tchaglayık-Karabağlı, Sazara.

Bu köylerde yaşayanlar ormanlara kaçtılar; erkek nüfusun büyük bölümü katledildi. Kocatarla köyünün tüm erkekleri silahla taradı. Grekler tarafından öldürülen Müslümanların çığlıkları, sınır-daki Bulgar kasabası Tchirnovadjik'ten işitildi.

Cerei-Cjedid kasabasından Şerif Efendi, Kirk Kilise jandarma bölüğü başındaki kişinin emriyle, iki arkadaşı tarafından öldürüldü.

Bey Pınar köyünden Kanber Oğlu Hasan da, Grek köylüler tarafından öldürüldü.

İşte, Sazara köyünde öldürülenlerin isimleri şu şekilde:

Osman Ağa ve karısı; Süleyman; Topal Mustafa; Palabıyık Oğlu Ahmed; Kazım; Hasan Çavuş, Mehmet Oğlu Hassan, Kurt Şakir, Mula Mustafa Receb, Rıza, Bekir, Ali Osman Oğlu Süleyman, Hüseyin Oğlu Mustafa, Hacı Oğlu Ahmed.

Yukarıdaki liste, sadece isimleri ortaya çıkarılmış kurbanlardan müteşekkil. Henüz kimlikleri tespit edilemeyen çok fazla kişi mevcut.

Kırk Kilise'de yaşayan Müslümanlar, evlerini barklarını terk edip, Bulgaristan'a sığınıyorlar.

Uzunköprü Mahallesi:

Kadı-Kariye köyünden Osman Efendi'nin yolu kesilip kendisi dövüldü; hayvan sürüleri ve parası gaspedildi. Derviş Ağa, Hüseyin Çavuş ve eşraftan 15 kişi hapse atıldı; dövüldü; evleri basıldı; malları gaspedildi.

Babaeski Mahallesi: Tchengnelli köyünden Said Ağa hapse atıldı; dövüldü. Burunaiz Mahmud, Yusuf ve Mehmet Murat Ağalar, korkunç işkencelere maruz bırakıldı; tüm malları gaspedildi; evleri basıldı. Mandra'dan kırk kadar köylü, günler boyu falakadan geçirildi.

Çorbacı'dan Zeynel Ağa, işkence gördü; malları gaspedildi. Sultan Şah köyünden Beyoğlu

Hacı Ağa ve Kala Büyük’ten Hacı Hüseyin dövüldü ve yaralandı. Akardere ve Karabayır köyleri, Grek askerler tarafından basıldı; korkunç muamelelerde bulunuldu; her iki köyün kadınları, çareyi Edirne’ye sığınmakta buldu. Tüm bu kadınların üzerinde, gördükleri şiddetin izi fark ediliyor; çoğu, ciddi biçimde yaralanmış. Her iki köyün erkekleri, tamamen ortadan kaldırılmış. Mandra’dan Cemal Efendi ve yoldaşları, öldüresiye dövülmüş. Karrandja köyü sakinleri falakaya yatırılmış; birçoğu can vermiş.

Çerkez Musselim köyünden beş adam ve kadınlar, falaka sırasında ölmüşler.

Karaburun’da, beş köy sakini öldürülmüş; aynı köyden altı kadının eli kolu bağlanmış ve bu talihsiz kadınların üzerinde Grek askerleri sigara söndürmüşler. Tüm bu kadınlar, korkunç acılara gark olup

can vermişler. Kuleli köyünden Emin Ağa’nın karısı, Grekler tarafından kaçırılmış ve korkunç muamelelere maruz kalmış.

Müslüman köylerdeki erkekler, topluluklar halinde tutuklanmış; ormana götürülüp oralarda öldürülmüş.

Kadınlar, genç kızlar tecavüze ve kötü muameleye maruz kalmışlar; yüz binlerce Müslüman erkeğin namusu ve canı, eylemlerinde dur durak bilmeyen Grek askerlerin insafına kalmış.

Hapishaneler, sebepsiz yere tutuklanmış Müslüman eşrafla dolup taşıyor. Bunlardan çoğu, gördükleri kötü muameleler sonucunda ölüyorlar. Örneğin, Rodosto’lu Mehmed Efendi gördüğü işkenceye dayanamayıp, can vermiş.

KURBANLARIN VE TANIKLARIN ANLATTIKLARI:

EDİRNE:

- İşgal sırasında Müslüman halk kötü muameleye maruz kaldı; işkence gördü. Grek askerler, Müslümanların evlerine girip kadınlara hareketler ettiler.
- Askeri yetkililer, işkence yaptılar ve silah arama bahanesi altında Müslüman ahaliden haraç kestiler.
- Demir Ali’nin hamile eşi, gördüğü işkenceler sonucu öldü.
- Moralı 3 Türk kadın (isimleri kayıtlıdır), Grek askerler tarafından kaçırılıp kötü muamelelere maruz kaldılar.
- Jandarmalar üzerime ateş etti ve böbreklerimden yaraladı. (A...’nın anlattıkları)

- Çerkez Musselim'de yaşayan yedi kişi işkence gördü ve dövüldü. Dayaktan dolayı öldüler.
- Sofilu'da yaşayan Müslüman halk işkence gördü ve dövüldü.
- Grek jandarmalar, Hamza Pehlivan'ın gözlerini oydular.
- Mandra mahallesinden Cemal, Mahmud Murad, Süleyman ve Ferid, köy meydanına getirildiler ve jandarmalar tarafından korkunç bir falakaya maruz bırakıldılar. Hepsi, işkence sonucu can verdi.
- Grekler, Tchaglayık köyünden (Kırk Kilise yöresi, Doğu Trakya) on genç kızın zorla ırzına geçtiler. Şerif Efendi, Mehmed Ağa ve Nusreddin, askerler tarafından alınıp öldürüldü.
- Bir Grek müfreze, Kensse Oğlu Ali'nin evine zorla girip, eşini ve onu öldürdü; evini yağmaladı.
- Mandrica'dan Mehmet Ağa, Grekler tarafından öldürüldü. Grek askerler, Hasan Pehlivan'ı çar-muha gerdiler; zavallının üzerine benzin döktüler ve onu diri diri yaktılar.
- Grek jandarmalar, zorla Ahmed Ağa'nın evine girdiler; onun ve eşi Ayşe'nin zerine ateş açtılar; tüm parasını aldılar.
- Hapishaneler, Türk mahkumlarla dolup taşı; büyük bölümü geçirdiği sarsıntıdan dolayı öldü.
- Nureddin Efendi, jandarmalar tarafından öldürüldü.
- Grek jandarmaların kendisinden yüksek bir fidye istedikleri İzzet Ağa'nın oğlu, ayaklarından havaya asıldı; başının üzerinde ateş yakıldı. İzzet Ağa'nın diğer kızı ise, dörtnala koşan bir atın kuyruğuna bağlandı.
- Müslüman köylüler, Hristiyanlar tarafından türlü angaryalara maruz bırakıldılar; Kafkasya'dan getirilen Greklerin tarlalarını sürmek, biçmekle görevlendirildiler.
- Vize'de yaşayan tahsildar Hüseyin Efendi, Grekler tarafından işkence gördü ve öldürüldü. On bir yaşındaki küçük kızının ırzına geçildi.

FARKLI OLAYLAR

Grekler, Doğu Trakya'nın Akveren köyünde Müslüman köylülerin tüm tohum hasadını aldılar ve bunları Kafkaslardan getirilen Greklere verdiler. Öyle ki, Türkler, bu yüzden tarlalarını ekemediler ve sefil oldular.

**

Doğu Trakya'daki Rumbeyli köyünde, Grek yetkililer, Müslümanlara ait olan tüm topraklara el koydular ve onları Kafkaslardan getirilen Greklere verdiler.

**

Jandarma güçleri, Midya'daki altı Müslüman erkeği alıp, Demir Köy'e götürdüler. Yol boyunca Albay Lalotti, altısını da Karacadağ ormanının yakınlarında öldürdü.

**

Grek yetkililer, İsraililere de kötü davrandılar. Lüleburgaz yakınlarında tüccarlık yapan Jaeo ve Behar vakaları bu anlamda anımsanabilir. Bu kişiler işkenceye uğradılar; dövüldüler ve hapse atıldılar.

**

Kırk Kilise mahallesindeki Müslüman köylüler, her gün Grek yetkililerden işkence gördüler; üzerlerinde silah arama bahanesiyle, evlere zorla giren bu yetkililer, kadınlara kötü muamelede bulundular ve evdeki eşyalara el koydular. Birçok vakada, köylüler tutuklandı; elleri kolları sınıksı bağlandı; askerlerden korkunç bir dayak yemek üzere kışlalara götürüldü.

BU OLAYLARA MARUZİYETLERİNİ AKTARAN KİŞİLERİN İSİMLERİ VE ADRESLERİ KAYITLI OLUP; İSTENİLDİĞİNDE TEMİN EDİLEBİLİR.

**

Dr. M... 'nin Raporu

1. Kırk Kilise yöresinde Osmancık köyünden Mehmet oğlu Hüseyin, 27 Ağustos 1921 tarihinde Grek askerleri tarafından jenital organlarına benzin dökülerek canlı canlı yakıldı.
2. 29 Ağustos 1921 tarihinde, Deve Çittak köyünden (Kırkkilise) Hasan oğlu Mehmet ve Mustafa oğlu Ali, Helen yetkililerinin uyguladığı falaka sonucunda öldü.
3. 2 Eylül 1921 tarihinde, Serara oğlu Mustafa, Mehmet oğlu Hakkı ve Abdullah oğlu Ahmed, Grek devriye güçleri tarafından yakalanıp bilinmeyen bir yere götürüldüler; bir daha da geri dönmeler.
4. Bayramdere'nin muhtarı İsmail Ağa, Kırkkilise'nin ana meydanında öldüresiye dövüldü.
5. Seray'de, Veli Kadir, Ali Donadji ve Kadan Ali, Kırkkilise hakimi önüne çıkarıldılar ve kendilerine belirsiz bir suç atfedildikten sonra falaka cezasına çarptırıldılar. Zavallıların gerçekleştirme-

dikleri bir suçtan dolayı hüküm giymeyi reddetmeleri üzerine, hakim, onları tarlaya gönderdi; kendi mezarlarını kendi elleriyle kazdırdı ve içlerinden birinin üzerine yaylın ateşi açtırıp diğerlerinin gözünü korkuttu. Tüm bunlardan tatmin olmayan hakim, onları yeniden falakaya yatırdı ve dayak sabaha dek sürdü.

6. Derviş Ağa'nın oğlu Hüseyin Ağa, ki kendisi Seray'ın zengin eşrafındandır, Karamehmed'de konuşlanmış muhafız birliğine götürüldü ve burada, bir ineği çalmakla suçlandı. Bunun üzerine korkunç bir dayak yedi. Canını, bizzat onbaşının eline yüklü miktarda para vererek kurtardı. Bu kişinin tıbbi tetkiklerini bizzat ben gerçekleştirdim.
7. Ormana odun bulmak üzere giden Lüleburgaz'lı beş Müslüman'ın yolları, yarı yolda Grek askerler tarafından kesildi; içlerinden dördünü boğdular; diğeri kaçarak canını kurtardı. Askerler üzerine ateş açıp onu yaraladılar. Zavallı, yaralanmasına rağmen katillerin elinden kurtulmayı başardı. Zar zor Seray'a kadar gelip sığındı; burada kendisine gerekli tıbbi müdahaleyi gerçekleştirdim.

Tüm bunlar, Greklerin Müslümanlar üzerine uyguladığı bir yok etme politikasının aşamalarıdır.

Siyasi suçlamalardan dolayı Grek Savaş Mahkemesi tarafından ölüme mahkum edilen

Lüleburgazlı Müslüman eşraf

** Bu kişiler, ülkelerinin bağımsızlığı için çalışmakla suçlanmışlardır.*

EYÜP EFENDİ; Lüleburgaz Müftüsü

MAHMUD BEY; Emekli albay

MURAD BEY; Eşraf'tan

ALİ EFENDİ; Vergi tahsildarı

HÜSEYİN BEY; Emekli binbaşı

ŞEVKİ BEY; Emekli binbaşı

HASAN AĞA'NIN OĞLU MEHMED AĞA; Eşraf'tan

HAFİZ AHMED EFENDİ; Kasa memuru;

ARİF AĞA; Arkaköylü eşrafı

KURBANLARIN VE TANIKLARIN ANLATTIKLARI:

KIRK KİLİSE (Doğu Trakya):

Mandra köyünden Cemal ve Ferid, falaka yüzünden öldüler. Tchirmen köyünden Kara Mahmud oğlu Mehmet, Greklerin uyguladıkları işkence sonucu sakatlandılar. Grek jandarmalar, Kuzu Yordaghi köyünden Burunsuz Hasan'ın karısına hakaret ettiler. Yukarıda anlatılan ve Orta Çağ'ın yaşattığı korkuları yeniden gündeme getiren olay, Mahmut'un da kuzeni olan Mehmet oğlu Osman tarafından teyit edilmiştir. Kendisi, şunu da ekliyor: Jandarmalar, işkence sırasında kurbanın etrafında yuvarlak olup dans etmişler.

Aynı kişinin aktardığına göre, Osmancık köyünden Hoca'nın oğlu Hasan ve Hasan Pehlivan da işkence görüp öldürüldüler. Jandarmalar, aynı zamanda erkek kardeşi Chahab'ı öldürdüler; yetkililer tüm mallarına el koydu.

X kişinin aktardığına göre, Helen yetkililer, kuzularına el koymuşlar ve 500 lirasını almışlar.

Seraî'da, Grekler, Süleyman'ın oğluna işkence yapmışlar ve mallarını elinden almışlar. Kendisi canını zor kurtarıp Türkiye'ye sığınmış.

Ateşkesin ertesi gün Trakya'nın demiryolu boyunca konaklamaya başlayan Helen askerleri, Kum Ocağı'ndan Mustafa'yı öldürmüşler; Saruhanlı denen yerde Tatarlar köyünden Motok Süleyman'ı boğazlamışlar; Lüleburgaz'dan Rifat Bey'in kızını ve Hayri Bey'i öldürmüşler. Aynı şekilde, Taşlı'dan Hoca Mehmet Efendi ve Hoca Ali Efendi de, Karaağaç ve Taşlı Köyü arasındaki Grek askerler tarafından öldürülmüş.

Grekler, onun erkek kardeşini öldürdüler ve cesedini son derece korkunç biçimde Kırk Kilise'ye getirdiler; oradan da Atina'ya. Akıbeti bilinmiyor. (A... 'nın aktardıklarına göre)

Demir Köy'ün Müslüman nüfusu işkence gördü. Mihalongos'tan Recep Ağa, ayaklarından asıldı; üzerinde ateş söndürüldü. İşkence sonucu öldü. Aynı köyden beş Türk kadın da ağaçlara asıldı; etraflarında ateş yakıldı ve öldüler. Bunar Hisar'dan iki kız, zorla kaçırılıp muhafız birliğine getirildiler ve ırlarına geçildi. (bu zavallı kızların isimleri kayıtlıdır)

Trakya Grekleri tarafından işlenen vahşet örnekleri (1922 yılı Mart - Nisan aylarında ortaya çıkarılan olaylar):

- I. Mart ayında, Grek askerlerden oluşan bir çete, Malkara'ya bağlı Peşman köyüne geldiler; zorla eşraftan Ali Efendi'nin evine girdiler; 900 kağıt parasını, 500 altınını ve 8000 drahmisini aldılar; ardından onu, karısını ve bir oğlunu başlarını keserek öldürdüler; diğer iki oğlunu da ciddi biçimde yaraladılar.

II. Grekler, Omer'in oğlu Osman'ı, Yusuf'un oğlu Arif'i, Yusuf'un oğlu Aziz'i ve Mustafa'nın oğlu Emanullah'ı öldürdüler. Bu kişiler, Midya ve ismi bilinmeyen bir başka köy kökenlidir. Bu zavallı kişiler, Midya mahallesinden alındılar ve Demir Köy'e götürülmeleri gerekiyordu.

(Bu suç, bir sene önce Nisan ayında gerçekleşti; ancak Komite'nin bu olaydan haberi ancak kısa süre önce oldu)

III. 15 Nisan günü, Ahmedceli'li Mehmet Ağa, Kırk Kilise'de garın yakınlarında bulunan tarlasını sürüyordu. Oradan geçen iki Grek asker, bu zavallıyı silahlarının hedefi haline getirdiler ve üzerine ateş açtılar. Kurbanın oğlu, ölümden zor kurtuldu.

IV. Rodosto'da yaşayan Cemal Bey Necmettin, 20 Nisan günü mahkeme tarafından üç yıllık hapse mahkum edildi; suçu da Konstantinopolis'te basılan Türkçe bir gazeteyi okumaktı.

V. Rodosto'lu Vassif'in oğlu İhsan Bey, herhangi bir gerekçe olmaksızın Edirne'ye sürgüne gönderildi.

VI. Osmanlı Parlamentosu'ndaki eski Rodosto milletvekili Adil Bey, 15 Nisan günü tutuklandı ve Yunanistan'a sürüldü. 60 yaşındaki Adil Bey, Trakya'da eşraftan çok tanınmış biriydi.

VII. 15 Nisan günü, Rodosto eşrafından Emin Bey tutuklandı; kendisine hakaret edildi ve Greklerden dayak yedi. Emin'e yaptıkları işkenceden tatmin olmayan Grekler, onu başka bir yere sürmek istediler ve ta Muradlı'ya kadar gönderdiler. En sonunda da peşini bıraktılar.

VIII. Mahramanlı Ömer Bey, belirsiz ve tanımlanmayan bir suçtan dolayı ölüme mahkum edildi.

IX. 1921 yılı Nisan ayı başında, Grek askerler, Rodosto'ya bağlı Generali köyüne girdiler. Buranın tanınmış isimlerinden Muhacir Ahmed, karısı, kızı ve torunu boğularak öldürüldü. Kurbanın ailesinden geriye iki kişi -iki çocuk- kaldı geriye. Bu korkunç suç, köy halkı tarafından Grek yetkililere yüklendi.

Grekler, Müslüman köylerde yaşayanları öldürerek, onlara işkence yaparak ve onları angaryalara mahkum ederek, bu kişilerin buralardan kaçıp gitmelerini, köylerini terk etmelerini sağlamaya çalıştı. Trakya'nın kentleri ve mahalleleri, buraya sığınan köylülerle doludur; keza artık köylerinde yaşanmaz olmuştur. Sadece Tekirdağ bölgesinde (Rodosto), altmış Türk köyü boşaltıldı; köyde tek bir yaşayan dahi kalmadı. Kentlere sığınan zavallı insanlar, tamamen yoksunluklar içinde yaşamlarını sürdürmeye çalıştılar; açlığa mahkum oldular. (*)

* Kaynak: M. Şükrü Güzel arşivi, Fransızca bu dökümanı Türkçe'ye Menekşe Tokyay Çevirdi.

Atatürk ve Rodop - Batı Trakya Türkleri

BELGE 1

Ataşemiliter Mustafa Kemal

24 Teşrinsani 1330

Uliça Ferdinant No:7 Gümülcine

SOFYA

(gayet mahremdir ve yalnız zata mahsustur)

Muhterem efendim,

Müslüman-Türk aleminin bekasının ilanihaye hür ve müreffeh bir tarzda idamesi zımında; devlet-i aliyye’ce ve “bab-ı meşihad”ça bilumum muhasım müstevliye karşı ilan edilen “cihad-ı ekber”i öğrendik. Bu azim durum karşısında Garbi Trakya’daki binlerce ve onbinlerce “evlad-ı fatihan” çocukları “cihad-ı ekber”e icabet edememenin ve müstevliye karşı da cephelerde fiilen harp edemeyişin tevliid ettiği vahim bir manevi ızdırıp ve gayet ciddi bir infial içerisinde. Malumunuz olduğu vechiyle bizler de bir başka “müstevli hakimiyeti”ndeyiz.

Bütün bu vahim ve elim durumlara rağmen; biz “evlad-ı fatihan ahvadı” devlet-i aliyyemize imkanlarımız nispetinde kadın-erkek ve ihtiyar-geç acilen muavenette bulunmak için “karar” aldık. Evlatlarımızın kabileler halinde Şarki Trakya’ya geçmeleri ve “imparatorluk ordusu”na acilen ilhak ve iltihak etmelerinin imkansızlığını sizler ve zat-ı alileriniz bir erkan-ı harp olarak elbette ki takdir edersiniz. Bu bakımdan ve “cihad-ı ekber”e icabet etmenin elzem oluşu da gayet şumulli olarak ciddiyetle dikkate alındığından; “devlet-i aliye” mize elyevm yalnız “maddi muavenet”te bulunabileceğimizi vahim bir üzüntüyle ifade etmek istiyorum. Zira, arzuyu umumiyemiz “cihad-ı ekber”e fiilen iştirak etmek idi.

Muhterem efendim,

Kısa süre evvel, bilhassa Garbi Trakya’da yalnız “ülemay-ı benam” arasında oluşturmuş olduğumuz gayet ha’fi bir “iane-i milliye komisyonu”na beldemizden 5 bin reşad altın teberru toplanmıştır. Balkan harbi faciasının tevliid etmiş olduğu namütenahi mahrumiyete rağmen; bütün “evlad-ı fatihan ahvadı” fakru zaruret içerisinde bulunduğu halde; pek çok nişanlı kızlarımız ve yeni evli gelinlerimiz en “nadide ziynet”lerini süratle paraya tahvil etmiştir. Hatta köylerdeki fakir çobanlar dahi ellerindeki birkaç hayvanı satarak “cihad-ı ekber”e maddi muavenette bulunmakla hakiki bir “hamiyeti milliye”örneği olmuşlardır. Gönül arzu ederdi ki, en fakirimiz bu durum karşısında bir “Karun” olsun ve bütün “hazine”lerini de “devlet-i aliye”ye teberru etsin.. Heyhat, heyhat..

Pek muhterem efendim,

Belde halkımızdan toplanan 5 bin reşad altını zat-ı alilerinize elyevm Eğridere müftüsü Hasan Fehbi efendi vasıtasıyla gönderiyorum. Her an “devlet-i aliyye”nin alacağı bilumum “mutasavver karar”lara ve herhangi bir emrinize daima muntazırım. Cenab-ı Hak, acilen “kanhar sıfatı”nı bütün müslilerin üzerinde tecelli ettirsin. Amin, amin..

Naciz şahsım ve bilumum Garbi Trakya’daki “evlad-ı fatihan ahvadı” adına en samimi selamlarımı arz ederim.

Gümülcine ülema ve eşrafından

Hafız Ali Galip

B E L G E 2

Gümülcine ülema ve eşrafından 29 Teşrinsani 1330

Hafız Ali Galip beyefendi

SOFYA (zata mahsus mahremdir)

Muhterem hocam,

Bir süre evvel, elyevm Eğridere müftüsü Hasan Fehbi efendi 2-3 fedaisiyle sefarethaneye teşrif ettiler. Tarafınızdan gönderilen 5 bin altın reşadla adeta “tarihi vesaiki” haiz pek değerli mektubunuzu aldım. Cihad-ı ekber lehinde sizlerin ve belde halkının göstermiş olduğu samimi gayretten son derece mütehassis oldum. Durumu ayrıca sefirimiz Ali Fethi beyefendiye de intikal ettirdiğimde gayet mütehayyirane ve içten gelen bir sevinç iştiyakiyle göz yaşlarını tutamadı.. Keza, bendeniz de...

Muhterem hocam,

Sizlerin gayet hamiyetperverane gayretleri ve son derece de cesaret-i medeniye ile meşbu olunuz daha yıllarca evvel, tarafımızdan bilinmektedir. Mektubunuzda ifade etmiş olduğunuz “Karun zenginliği” filvaki bazı ahvalde bir “güç” ifade ediyorsa da; haddizatında “manevi zenginlik” diğer zahiri zenginliğin kat kat fevkindedir. Şu husus oldukça vazih bir gerçektir ki, sizlerin hamiyetperverane ve vatanperverane gayretleriyle Garbi Trakyalı kardeşlerimizin toplamış oldukları 5 bin reşad altın, mevcut bütün “Karun hazineleri”nin fevkindedir. Elyevm, eğer “sine-i millet”teki “mütekebbir karun”lar da bir nebze “vicdan” varsa; bu durum karşısında utanmalıdırlar.

Hamiyyetperver hocam,

Şuna emin olunuz ki, sizler ve sizlerin nezdinde bilumum Garbi Trakyalıların taşımakta olduğu mümtaz hasletler milletimizin diğer cüz’itamlarında var olduğu sürece; bu millet muhasımlarının karşısında daima namağlup ve muzaffer olacaktır. Bu itibarla Garbi Trakya Türkleri “muhteşem tarih”imize fevkalade mümtaz bir mevki işgal edecekleri tabiidir. Zira, Garbi Trakya Türkleri, bu teberru vesilesiyle “devlet-i aliyye”ye ne nispette metbu oldukların gayet vazıh bir tarzda tevsik etmişlerdir.

Muhterem hocam,

Atide herhangi bir vesile hasıl olduğunda; sizlerle yakinen görüşmek ve Garbi Trakya ile Rumeli’yi Şarki mevzularında istişare etmek arzusundayım. Zira Balkan’ların bilhassa “yakın atı”sinde müstakar bir “devlet siyaseti” görülmemektedir. Balkan’lardaki Türklüğün müstakar şartlarda bekasının idamesini temin etmek her birimizin “vazife-i asli”sidir. Bu bakımdan; sizlere atide bugünkünden çok daha fevkalade “vazife-i milli”nin tevdi edileceği tabiidir. Bu itibarla şahsınıza karşı her an muhtelif unsurlarca yapılması muhtemel menfi faaliyet, meş’um suikast vs.den masun kalmak için, daima müteyakkız olmanız elzemdir.

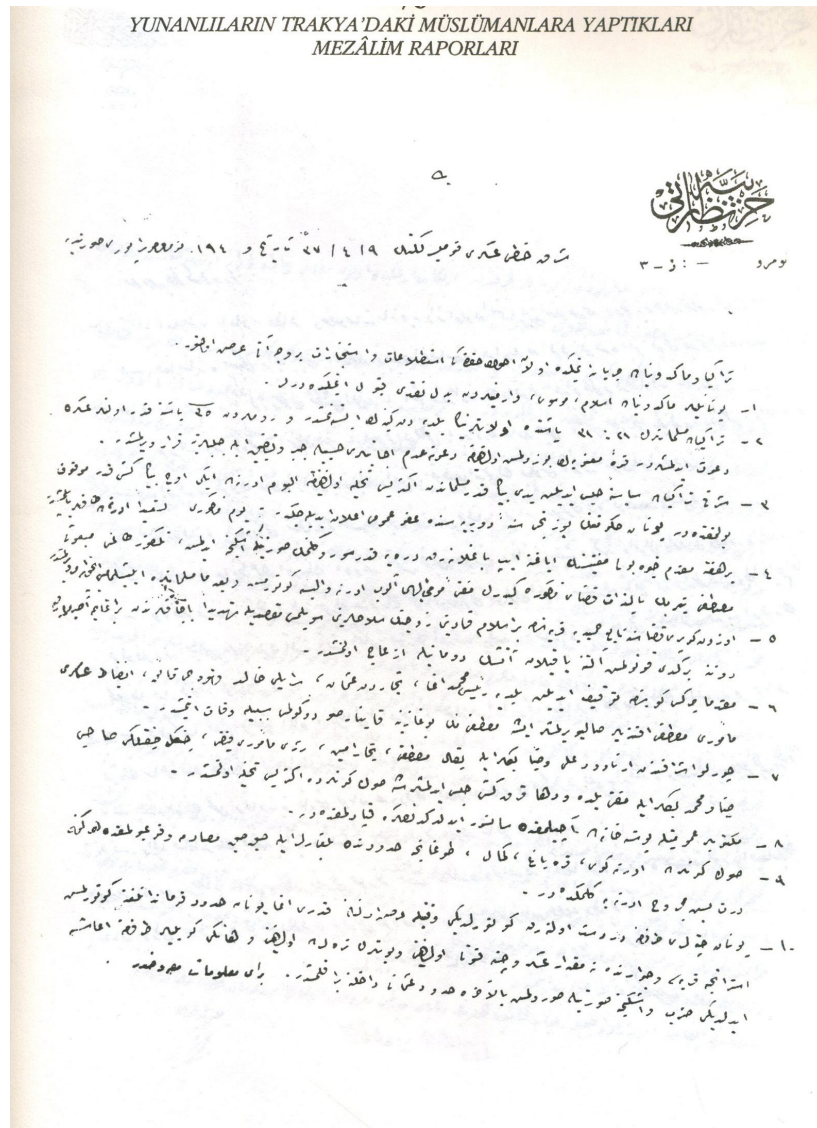
Sizlere ve sizlerin nezdinde Garbi Trakya’daki bilumum zevata ve bütün milliyetperver unsurlara gıyabi olarak en samimi sevgi ve hürmetlerimi arz ederim.

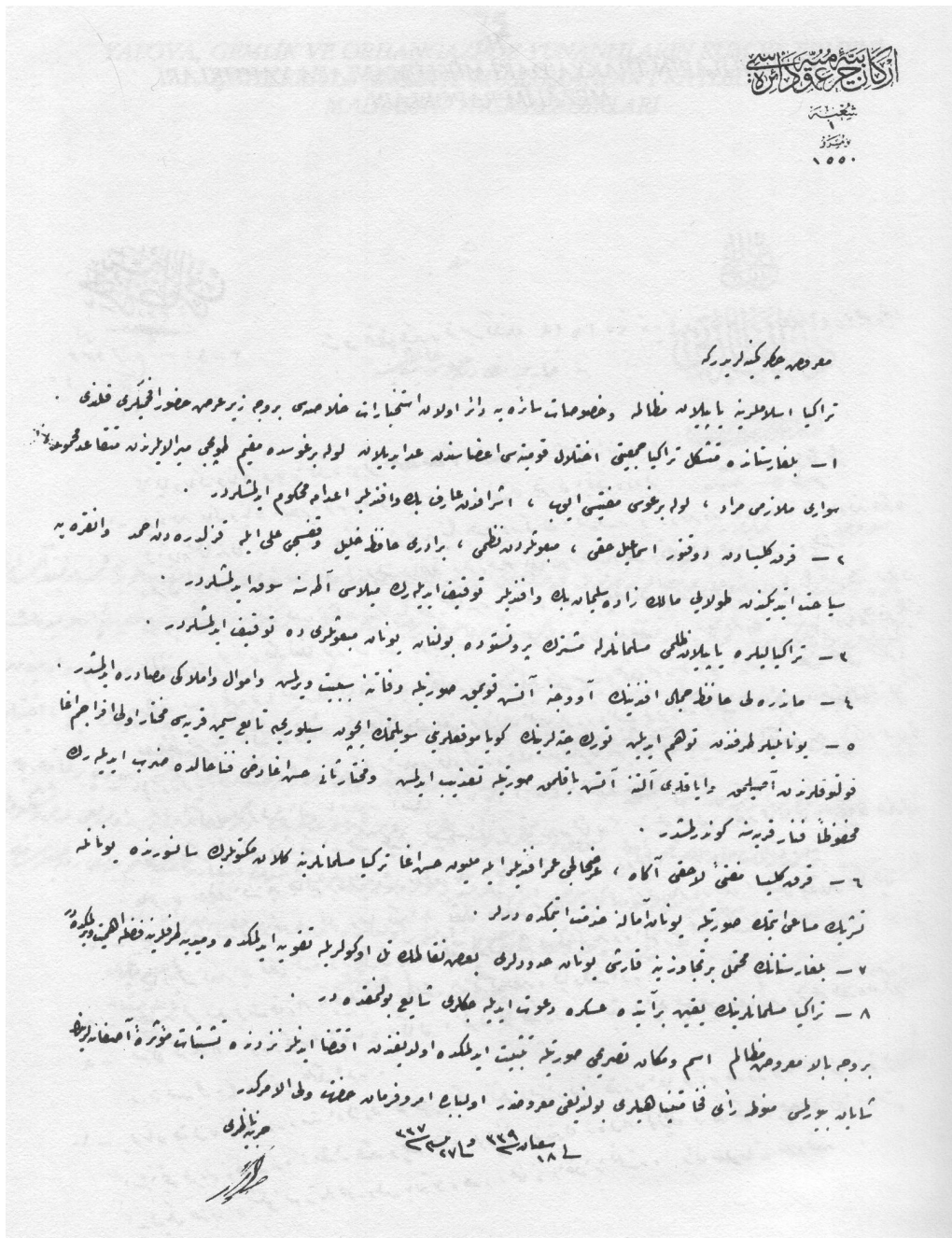
Ataşemiliter

Mustafa Kemal

TRAKYA'NIN İŞGAL BELGELERİ

İşgal Belgesi 1





Yunanlıların Trakya'daki
Müslümanlara yaptıkları Mezalim
Raporları BOA.HR.SYS. 2540/12,
14; 2541/3,5

*Yunanlıların Trakya'daki
Müslümanlara yaptıkları
Mezalim Raporları BOA.
HR.SYS. 2540/12, 14;
2541/3,5*

[illegible]

کتابخانه ملی و موزه
تاریخ و جغرافیه

شماره ۲
۱۳۹۰

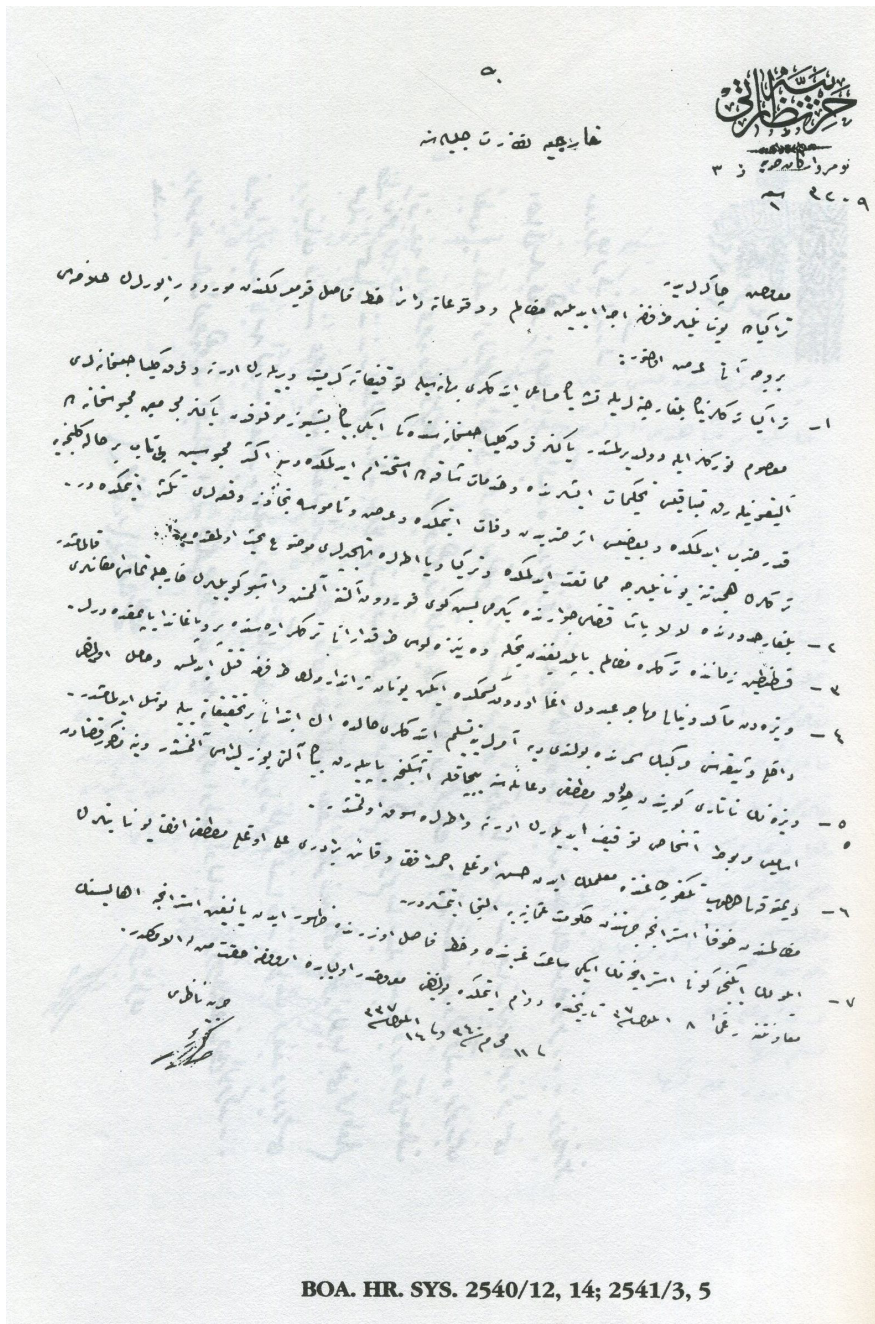
مدرسه دارالکتاب

اهالی سلمی که از اجاره این زالیاره بر روی زمین نشین می نمودند و انور به نصیحت آنک حاکم کونزده به بنویشتر
بطبعه این مکتبه اولیای راهی سلمی که بنویسند و سوسه اموال و املاکی یا بوقه بلاست صاعه و چه بد با بوز اوسنی
افزاید به عرصه و ناموس و غیره و چون آنکده بپوشید و بپوشید و بر آینه شکسته در آن مکتبه بنویسند
صالحه است نه - که کوه آناه بوزاجرت آنکده هم عاشره واسطه هم ده بوم ناسیده سبب ویره جکی سعادت
ویربای دارسته عرصه و بیایه اولفله برابر بوجاهلک دانی آن مکتب نقطه نظرند دخی موافقه اولایا جینی محاط علم
قد بران رسید تا به اکثریت مقصد به مطوف اولایا تر کیده کی روم و بیوانه ظلم و غسافانه بر نایب قطعه و بر برسی
دیوینده سالفه و چون آنکده اولایا کیه می شود ای - زینه سابعی اولفله اولایا به اردو یا به جوی حق الایر کند -

جبهه طری

محمد

محمد



YUNANLILARIN TRAKYA'DAKİ MÜSLÜMANLARA YAPTIKLARI MEZÂLİM RAPORLARI

Yunanlıların Trakya'da Rumları zorla askere aldıkları, Makedonya'da İslâm, Musevî ve Ermenilerden bedel-i nakdi istedikleri, Trakya Cemiyeti İhtilal Komitesi azası oldukları iddiasıyla Lüleburgaz Müftüsü'yle beraber dört Müslümanın idam edildiği, Hayrabolu Müftüsü'ne, ayağına ip bağlanarak yerde sürüklemek suretiyle, işkence yapıldığı, Çerkesköy'de genç Müslüman kadınlara tecavüz edildiği, yine Çerkesköy'de tutuklu bir Müslüman'ın boğazına kaynar su dökülerek, Mandralı Hâfız Cemal Efendi'nin avucuna ateş konarak öldürüldüğü, Uzunköprü'nün Hamidiye köyü'nde bir Müslüman kadının kocasına ait silahların yerini söyletmek için ayaklarından asılarak ateşte yakıldığı, yine Silivri'nin Seymenler köyü birinci ve ikinci muhtarlarının da sözde Türk çetelerin yerlerini söyletmek için işkence yapıp dövüldükleri, Kırkkilise ve Edirne hapishanelerinde mahpus Türklere işkence edildiği, bazı mahpusların Milas adasına sürüldükleri, pek çok yerde esnafa işkence edilip mallarının yağmalandığı, Çorlu'da hapsedilen ve isimleri tespit edilen yirmi bir Türkün yapılan işkencelerden öldüğü, Türklere yapılan mezalimi protesto eden Yunan milletvekillerinin tutuklandıkları, Türklerin yaptığı iddia edilen olaylar hakkında tahkikat yapan Fransızların Türklerin masum olduğunu rapor ettikleri, Trakya'da Rum nüfusun çoğunluğunu sağlamak amacıyla Müslümanlara yapılan baskıların şiddetlendiği, göçe başlayan Müslüman halkın yollarda soğuktan ve açlıktan daha perişan bir hale gelecekleri düşünülmekle göçe engel olunması gerektiği, Bulgar hududuna yakın yirmi beş Türk köyünün abluka altına alınıp dışarı ile irtibatının kesildiği, Bulgar çeteleriyle işbirliği yaptıkları bahanesiyle binlerce Müslüman'ın hapishanelere tıkıldığı ve yaralıları haricindekilerin ağır işlerde çalıştırıldığı, bir çok kişinin dayak ve işkence-den öldüğü hakkındaki raporlar **14 Eylül 1921 Harbiye Nezâreti J-3 Sark Hattı Askerî Komiserliği'nin 9/4/[13]37 tarih ve 194 numaralı raporun suretidir.**

Trakya ve Makedonya'da cereyân etmekde olan ahvâl hakkındaki istitlâ'ât ve istihbârât bervech-i âti arz olunur.

- 1- Yunanlılar Makedonya'da, İslâm, Musevî ve Ermenilerden bedel-i nakdî kabul etmektedirler.
- 2- Trakya'da Müslümanların 21-31 yaşında olanlarının belediyeden künyeleri istenmiştir ve Rumlardan 35 yaşına kadar olanlar askere davet edilmişlerdir. Kuvve-ti ma'neviyyeleri bozulmuş olduğundan davete adem-i icâbetleri hasebiyle cebr ve tazyîk ile celblerine karâr verilmiştir.
- 3- Şarkî Trakya'da siyâseten hapsedilen yedi bin kadar Müslüman'dan ekserîsi tahliye olduğundan el-yevm Edirne'de iki üç bin kişi kadar mevkûf bulunmaktadır. Yunan Hükûmeti'nin yüzüncü sene-i devriyyesinde afv-ı umûmî i'lân edilecektir. Yevm-i mezkûru tes'îden Edirne'de taklar yapılmıştır.
- 4- Bir hafta mukaddem Hayrabolu müftüsünün ayağına ip bağlanarak dereye kadar sürüklenmek suretiyle işkence edilmiş, Tekfurdağı Meb'ûsu Mustafa Neyyir Bey bi'z-zât kazâ-yı mezkûre giderek müftî-i mûmâ-ileyhi alup Edirne Valisi'ne götürmüş ve ba'de-mâ Müslümanlara ilişilmesi için emir verilmiştir.

- 5- Uzunköprü kazâsına tâbi' Hamidiye karyesinden bir İslâm kadını zevcinin silahlarını söylemesi maksadıyla tehdîden bacaklarından bir ağaca asılarak donuna bir kedi konulmuş, altına yakılan ateşin dumanıyla iz'âc olunmuştur.
- 6- Mukaddemâ Çerkesköyü'nden tevkîf edilen Belediye Re'îsi Mehmed Ağa, Tüccardan Osman, Saraylı Halid, Kahveci Faik, inzibât-ı askerî me'mûru Mustafa Efendiler salıverilmişler ise de Mustafa'nın boğazına kaynar su dökülmesi sebebiyle vefât etmiştir.
- 7- Çorlu esrâfından Arnavud Ali ve Ziya Beyler ile Bakkal Mustafa, Tüccâr Emin, Reji memuru Feyzi, Çengel Çiftliği sahibi Ziya ve Mehmed Beyler ile müftî-i belde ve daha kırk kişi hapsedilmişlerse de son günlerde ekserisi tahliye olunmuştur.
- 8- Mektûblar umûmiyetle postahanede açılmakta, sansür edildikten sonra kapatılmaktadır.
- 9- Son günlerde Ortaköy, Karabağ, Kemâl, Doğanca hudûdunda Bulgarlar ile sık sık müsâdeme vukû' bulmakda, her gün dört beş mecrûh Edirne'ye gelmektedir.
- 10- Yunan çeteleri tarafından der-dest olunarak götürüldüğü vaktiyle arz olunan Kadri Ağa, Yunan Hudûd Kumandanlığı'na götürülmüş, Istranca karyesi ve civârında ne mikdâr asker ve çete kuvveti olduğunu ve bunların nerelerde olduğunu ve hangi köylüler tarafından i'âse edildiği, darb ve işkence sûretiyle sorulmuş, bi'l-âhire hudûd-ı Osmânî dâhiline bırakılmıştır. Berây-ı ma'lûmât ma'rûzdur.

Erkân-ı Harbiyye-i Umûmiyye Dâ'iresi Su'be: 1 Numara: 1550

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki,

Trakya İslâmlarına yapılan mezâlîme ve husûsât-ı sâ'ireye dâ'ir olan istihbârât hulâsası ber-vech-i zîr arz-ı huzûr-ı efhamîleri kılındı.

- 1- Bulgaristan'da müteşekkil Trakya Cem'iyeti İhtilâl Komitesi â'zâsından addedilen Lülebergos'da (Lüleburgaz) mukîm topçu mîralaylarından Müttekâ'id Mahmud, Süvâri Mülâzımı Murad, Lülebergos Müftisi Eyüb, esrâfdan Arif Bey ve efendiler idama mahkûm edilmişlerdir.
- 2- Kırkkilise'den Doktor İsmail Hakkı, meb'ûslardan Nazmi, birâderi Hâfız Halil ve Kafesçi Ali ile Kızıldere'den Ahmed ve Ankara'ya seyâhat ettiğinden dolayı Mâlikzâde Süleyman Bey ve efendiler tevkîf edilerek Milas adasına sevk edilmişlerdir.
- 3- Trakyalılara yapılan zulmü Müslümanlarla müşterek protestoda bulunan Yunan meb'ûsları da tevkîf edilmişlerdir.

- 4- Mandıralı Hâfız Cemal Efendi'nin avucuna ateş koymak sûretiyle vefâtına sebebiyet verilmiş ve emvâl ve emlâkı müsâdere edilmiştir.
- 5- Yunanlılar tarafından tevehhüm edilen Türk çetelerinin gûyâ mevki'lerini söyletmek için Silivri'ye tâbî Seymen Karyesi Muhtâr-ı Evveli Efrahim Ağa koltuklarından asılmak ve ayakları altına ateş yakılmak sûretiyle ta'zib edilmiş ve Muhtâr-ı Sâni Hasan Ağa dahi fenâ hâlde darbedilerek mahfûzan Fenar karyesine gönderilmiştir.
- 6- Kırkkilise Müftî-i lâhıkı Âgâh, Arzuhalci Ömer efendiler ile Milyon Hasan Ağa, Trakya Müslümanlarına gelen mektupların sansüründe Yunanla tesrik-i mesâ'î etmek sûretiyle Yunan âmâlîne hizmet etmektedirler.
- 7- Bulgaristan'ın muhtemel bir tecavüzüne karşı Yunan hudûdları ba'zı nukâtın tel örgüleriyle takviye edilmekte ve Midye taraflarına fazla ehemmiyet verilmektedir.
- 8- Trakya Müslümanlarının yakın bir âtîde askere da'vet edilecekleri sâyi' bulunmaktadır.

Ber-vech-i bâlâ ma'rûz mezâlim isim ve mekân tasrîhi sûretiyle tesbît edilmekte olduğundan iktizâ edenler nezdinde tesebbüsât-ı mü'essire-i âsafânelerinin şâyân buyurulması menût-ı re'y-i fehâmet-penâhîleri bulunduğ u ma'rûzdur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir. Fî 18 Sa'bân sene 1339 ve

Fî 27 Nisan sene 1337 Harbiye Nazırı İmza Harbiye Nezareti Erkan-ı Harbiyye-i Umumiyye Da'iresi Su'be: 1 Numara: 1652

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki,

Trakya'da ve hatt-ı fâsıl civârlarında Yunanîler tarafından irtikâb edilmekde olan mezâlim vesâ'ireye dâ'ir olan istihbârât hulâsası ber-vech-i âtî arz-ı huzûr-ı fehâmet-penâhîleri kılınır:

- 1- Bir aydan beri trenle gelip giden yolculardan genç muhadderât-ı İslâmiyye birer bahâne ile Çerkesköyün de indirilerek Yunan zâbitân ve askeri tarafından cebren ırzlarına tecavüz edilmektedir. Bu miyânda 26 Nisan sene 1337 târîhinde Fatih'de Nisanca'da Ovazzâde mahallesinde iki numaralı hânede ikâmet etmek üzere Edirne'den gelmekte olan Neyyire ve Edibe hanımlar Çerkesköyü'nde trenden indirilerek ve uzunca boylu sarısın bir Yunan zâbiti tarafından hilâf-ı nâmûs teklîfâtda bulunularak ismini bilmedikleri bir köye gönderilmişlerdir. Ertesi gün hanımlar trene ırkâb edilirken, Çerkesköyü'nde alıkonulduklarını ve sebkeden nâmûs-sikenâne mâcerâyı söylememeleri lüzûmu mezkûr zâbit tarafından kendilerine ihtâr edilmiştir. Hanımlar hakkında bu gibi mu'âmelelerin tekessür etmekte olduğu Çerkesköy istasyon me'mûrlarından isimleri mazbût olan bir iki kişinin sehâdet ve ifâdâtıyla da kesb-i kat'îyyet etmekte olduğun-

dan bu gibi tecâvüzât-ı senî'anın men'i neticesine kadar muhadderât-ı İslâmiyyenin isbu tarikle seyâhatlerinin men'i menût-ı re'y-i fehâmet-penâhileri bulunmaktadır.

- 2- Edirne Tevkîfhânesi'nde bulunanların kâfile hâlinde hârice sevkine başlanmış ve on altı mevkûf, birinci posta ile Milas adasına teb'id edilmiştir. Sofulu esrâfından Şâkir Ağazâde Veli, Ovaköy esrâfından Hacı Mehmed Efendizâde Hakkı efendiler bu postadadır. Edirne eşrâfından Cevâd, Tekfurdağlı Ali, Kemahlı Hüseyin, Yüzbaşı Kemâl Bey bin Veli, Mülâzım-ı Evvel Cemil, Çorlu Müftisi Şaban, Gelibolulu Hâfız Emin Hayri, sâbık Belediye Re'îsi Hâfız Hüseyin, Necmeddin, Veli, Hakkı, Piriştineli Ali İbrahim, Çorlulu Kemal efendiler de ikinci posta ile sevk edilenler miyânında bulunmaktadırlar.
- 3- Altiagaç-ı Sağır karyesi esrâfından İbrahim Ağa, bütün emvâl ve serveti gasb ve envâ'-ı işkence-den sonra Uzunköprü'ye nakledilmiştir. Yenice Köprüce köy eşrafından Sadullah Ağa'nın ayn-ı âkâbetle bir kolu kırılmıştır.
- 4- Yunan Hatt-ı Fâsıl Kumandanlığı tarafından Türk çeteleri tarafından yapıldığı iddi'â edilen mevhûm ve musanna' fecâyî' hakkında tahkikâtda bulunmak üzere Fransız mülâzımı Mermeris 28 Nisan sene 1337'de Hadımköyü'nden Sinekli'ye giderek Sayalık ve Alaton köylerinde tahkikât icrâsından sonra ve Türklerin ma'sûmiyeti intibâ'âtıyla avdet etmiştir. Muktezâsının ifâsına emr ü irâde-i celîle-i cenâb-ı fehâmet-penâhîlerinin sâyân buyurulması ma'rûzdur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir. Fî 26 Sa'bân sene 1339 ve Fî 5 Mayıs sene 1337 **Harbiye Nazırı İmza Bâb-ı Âlî Dâhiliye Nezâreti Kalem-i Mahsûs**

Sinekli Hudûd Emniyet Müfettişliği'nden vârid olan

1 Ağustos sene 1337 târîh ve 370 numaralı raporun suretidir.

Çorlu kazâsında hapsedilen ve işkence neticesi vefât edenlerin esâmîsi Yunan i'tisâfâtının canlı bir şahidi olduğundan ber-vech-i zîr arz olunur. Ol bâbda. Emîrzâde Halid Bey Uzunhacılı Bakkal Kâzım, Arnavud Ali Bey, Ferhad oğlu İbrahim, Ressam Niyazi Bey, Emir Efendi, "zâbitlikden mütekâ'id" Temel Efendizâde Zeki Hoca, Hüseyin Efendi oğlu Fâik Efendi, Bakkal Mehmed Ağa, Reji Me'mûru Fevzi Efendi, Hacı Osman kalfa "işkence neticesi vefât etmiştir."

Mehmed Bey'in kâtibi Mustafa Efendi "Kırkkilise Hapishânesi'nde Yunaniler tarafından katledilmiştir.". Bakkal Mehmed Ağa dâmâdı Hakkı Bey Kırkkilise'nin Kavakdereli Yusuf Ağa, Süleyman Çavuş Ali Pehlivanzâde Hüseyin Kalles Receb "iskence neticesi vefât etmiştir." Kalles Receb birâderi Halil İzzet oğlu Emin Müslim Kâhya Arnavud Ali Kâhya

Aslına mutâbıkdır

Fî 9 Ağustos sene 1337 Erkan-ı Harbiyye-i Umûmiyye Dâ'iresi Su'be: 2 Kısım: 3 Numara: 1340

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir ki,

Ahâlî-i Müslimeyi hicrete icbâr ile Trakya'da bir Rum ekseriyeti teşkili için Müslümanlara revâ görülen tazyîkâtın son günlerde yine bütün şiddetiyle tatbîk edilmekte olduğu ve ahâlî-i Müslime-nin bu tazyîk karşısında emvâl ve emlâkını ya yok bahâsına satarak veya yüzüstü bırakarak cân, ırz ve nâmûslarını kurtarmak için hicret etmekde bulundukları ve bu hicretin bir akın şeklinde devâm etmekte bulunduğu Hatt-ı Fâsıl Komiserliği'nin cümle-i istihbârâtındandır. Her gün artan bu muhâceret akınının hem i'âse ve iskân, hem de mevsim münâsebetiyle sebebiyet vereceği sefâlet ve perîsânî vâreste-i arz u beyân olmakla berâber bu hâlin devâmını âtî-i memleket nokta-i nazarın-dan dahi muvâfık olamayacağı muhât-ı ilm-i

hidîvâneleridir. Te'mîn-i ekseriyyet maksadına ma'tûf olan Trakya'daki Rum ve Yunan zulüm ve i'tisâfâtına bir nihâyet-i kat'iyye verdirilmesi ve bu sûretle sâlifü'l-arz hicret akınının önüne ge-çilmesi menût-ı re'y-i rezîn-i sâmilîleri olmakla. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i veliyyü'l-emrindir. Fî 11 Muharrem sene 1340 ve Fî 13 Eylûl sene 1337

Harbiye Nazırı İmza

Harbiye Nezareti Erkan-ı Harbiyye Su'be: 1 J 3 Numara: 3209

Hâriciye Nezâret-i Celîlesine

Ma'rûz-ı çâkerleridir,

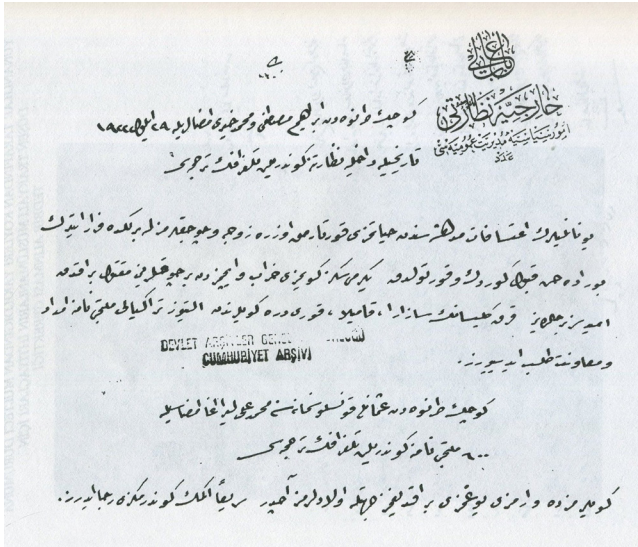
Trakya'da Yunanlılar tarafından icrâ edilen mezâlim ve vuku'âta dâ'ir Hatt-ı Fâsıl Komiserliği'nden mevrûd raporların hulâsasî ber-vech-i âtî arz olunur:

- 1- Trakya Türklerinin Bulgar çeteleriyle tesrîk-i mesâ'î ettikleri bahânesiyle tevkîfâta germiyet ve-rilerek Edirne ve Kırkkilise habshâneleri ma'sûm Türkler ile doldurulmuştur. Yalnız Kırkkili-se Hapishânesi'ndeki iki bin beş yüz mevkûfdan yalnız mücrimîn mahbûsânede alıkonularak mütebâkîsi tahkîmât islerinde ve hidemât-ı sâkkada istihdâm edilmektedir. Ekser mahbûsîn bî-tâb bir hâle gelinceye kadar darb edilmekte ve ba'zısı eser-i darbdan vefât etmekte ve ırz ve nâmûsa tecâvüz vak'aları tekessür etmektedir. Türklerin hicreti;ne Yunanlılarca mûmâna'at edilmekte ve Trakya veya adalara tehcîrleri mevzû'-ı bahs olmaktadır.
- 2- Bulgar hudûdunda Lalapasa Kazası civârında yirmi beş köy kordon altına alınmış ve iş bu köy-lülerin hâricle temâsa imkânları kalmamıştır.
- 3- Kostantin zamânında Türklere mezâlim yapıldığından bahisle Venizelos tarafdârânı, Türkler arasında propaganda yapmaktadırlar.

- 4- Vize'den Makedonyalı Muhâcir Abdül Ağa odun kesmekte iken Yunan jandarmaları tarafından katledilmiş ve hâmil olduğu dahilî vesîkasını merkebin semerinde bulundu diye âmirlerine teslim ettikleri hâlde en ibtidâ'î bir tahkîkâta bile tevessül edilmemiştir.
- 5- Vize'nin Tatarî köyünden Çolak Mustafa ve â'ilesine bıçakla işkence yapılarak bin altı yüz lirası alınmıştır. Ve yine mezkûr kazâdan esâmîsi merbût eshâs tevkîf edilerek Edirne ve adalara sevk olunmuştur.
- 6- Dimetokalı olup Tekfurdağı'nda mu'allimlik eden Hasan oğlu Ahmed Efendi ve kâ'in birâderi Ali oğlu Mustafa Efendi Yunanîlerin mezâliminden havfen Istranca cihetinden Hükûmet-i Osmâniyye'ye ilticâ etmişlerdir.
- 7- Eylûl'ün ikinci günü Istranca'nın iki sâ'at garbında ve hatt-ı fâsıl üzerinde zuhûr eden yangın, Istranca ahâlîsinin mu'âvenetine ragmen 8 Eylûl sene [13]37 târîhinde devam etmekte bulunduğ u ma'rûzdur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir. Fî 11 Muharrem sene 1340 ve Fî 14 Eylûl sene 1337

Harbiye Nazırı imza

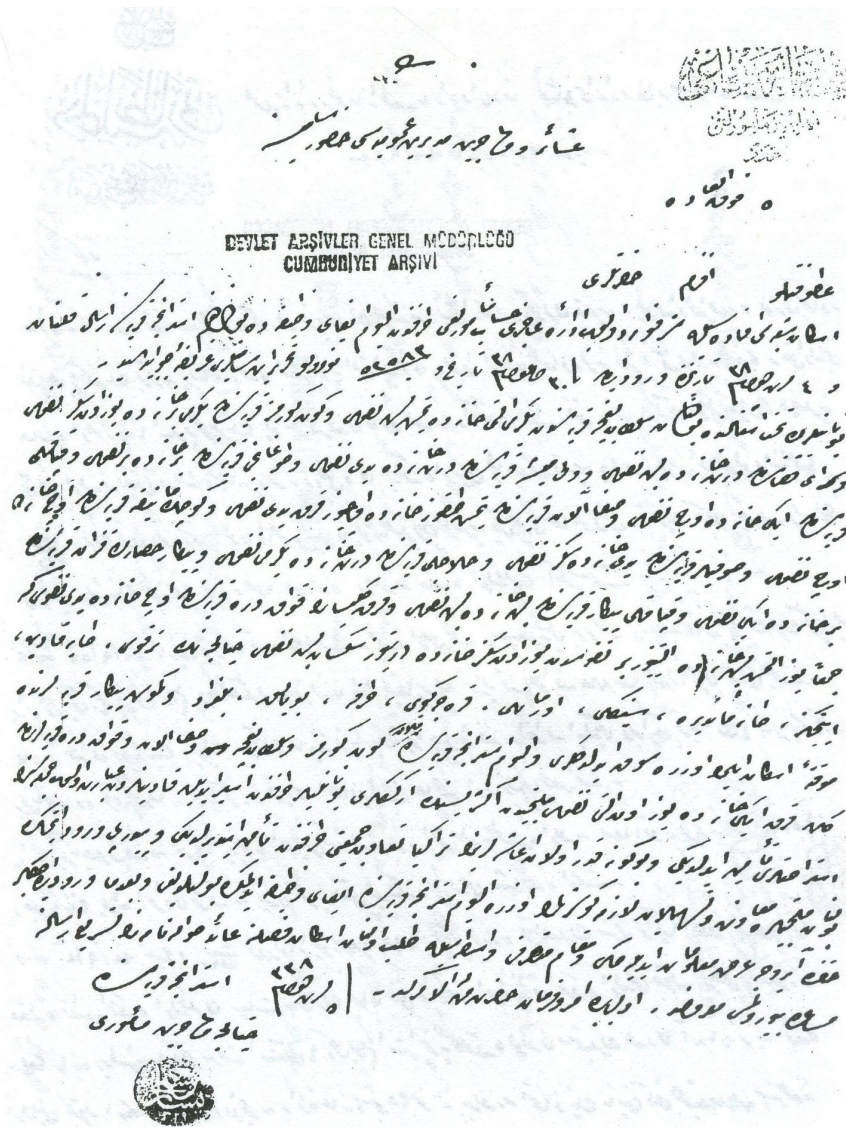
BOA. HR. SYS. 2540/12, 14; 2541/3, 5



Yunanlılar Tarafından Köyleri Yakıldığından Mülteci Durumuna Düşen Trakyalı Müslümanların İhtiyaçları İçin Tedbir Alınması Gerektiği BCA.272 11 16 63 2



Yunanlılar Tarafından Köyleri Yakıldığından Mülteci Durumuna Düşen Trakyalı Müslümanların İhtiyaçları İçin Tedbir Alınması Gerektiği BCA.272 11 16 63 2



Yunanlılar Tarafından Köyleri Yakıldığından
Mülteci Durumuna Düşen Trakyalı
Müslümanların İhtiyaçları İçin Tedbir
Alınması Gerektiği BCA.272 11 16 63 2

BCA. 272 11 16 63 2

YUNANLILAR TARAFINDAN KÖYLERİ YAKILDIĞINDAN MÜLTECİ DURUMUNA DÜŞEN TRAKYALI MÜSLÜMANLARIN İHTİYAÇLARI İÇİN TEDBİR ALINMASI GEREKTİĞİ

Bulgaristan’a yakın olup Yunanlılar tarafından yakılan yirmi sekiz Trakya köyü ahalisinden bine yakın Müslümanın Bulgaristan’a sığındıkları ve bunların Aydos’taki Müslüman köylerine yerleştirilmesine çalışıldığı, Saray’ın Güngörmez köyünden beşi erkek yüzden fazla kadın ve çocuğun Istranca’ya iltica ettiği, bunların ifadelerinden; Yunanlıların o civardaki Müslüman köylerini tamamen yakıp erkekleri hapsedtikleri veya öldürdükleri, kadınları da tecavüz ettikten sonra vahşice katlettikleri, dağlara sığınabilen kadın ve çocukları bulup insanlığın yüzünü kızartacak şekilde boğazladıklarının anlaşıldığı, Büyük ve Küçük Manika köylerinin de aynı akıbete maruz kaldığı, Çerkesköyü ve Silivri’den dağa kaldırılan on dört Müslüman kızdan haber alınmadığı, Trakya’nın on iki köy ve bir kazasından beş yüze yakın Müslüman’ın Çatalca’nın bazı köylerinde geçici olarak iskân ettirildiği, Istranca köyünde kalan Güngörmez, Sultanbahçe, Safaalan ve Kavakdere köyleri mültecilerinin iâşelerinin

Trakya Teavün Cemiyeti tarafından karşılandığı, yeni tedbirler alınması gerektiği.10 Ekim 1922

Bâb-ı Âlî

Hariciye Nezareti

Umûr-ı Siyâsiyye Müdiriyyet-i Umûmiyyesi

Aded: 35508/250

Hulâsa: Bulgaristan’a iltica eden Trakya Müslümanları

Melfûf: 1

Dâhiliye Nezâret-i Celîlesine

Ma’rûz-ı câkerânemdir,

Yunanlıların Trakya’nın her cihetinde îkâ’ etmekte oldukları i’tisâfât ve mezâlim tahammül-güdâz bir dereceye geldiği ve bir takım Yunanlıların İslâm Köylerini ihrâka ve ahâlisini katle başladıkları cihetle Bulgar hudûduna mücâvir mahaller ahâlisinden olup Yunanlılardan tahlis-i giribân edebilen Müslümanların Bulgaristan’a ilticâ etmekte oldukları ve bunların adedi târîh-i is’ârda bine bâliğ olmuş bulunduğu ve Küçük Tırnova’da bulunan mültecilerden alınan istimdâd-kârâne telgraflar üzerine Bulgaristan Başmüftisi ve Mü’essesât-ı Vakfiyye Müdiri Mehmed Efendilerle bi’l-müzâkere bir komisyon teşkiline karâr verildiği ve mezkûr komisyonun i’âne derciyle mültecilerin Aydos kazâsı dâhilindeki İslâm köylerine yerleştirilmesine gayret edeceği ve mültecilerin bu sûretle tehvîn-i ihtiyâcâtı ancak bir dereceye kadar kâbil olacağı cihetle Muhâcirîn Müdiriyyet-i Umûmiyyesince de

mültecilere mu'âvenetde bulunulması komisyon nâmına istirhâm edildiği Bulgaristan'da menâfi'-i Osmâniyyeyi himâyeye me'mûr İspanya Sefâreti ma'iyetine me'mûr Sehbender Samel(?) Bey'den vârid olan tahrîrâtta is'âr ve beyân kılınmakda bulunmuştur. Küçük Tırnova'dan İbrahim Mustafa, Mehmed Hayri ve kezâ mahall-i mezkûrdan Mehmed Lira Ağa tarafından istimdâdı hâvî altı yüz mülteci nâmına keside edilen telgrafların mütercem sûretleri leffen takdîm kılınmış ve keyfiyet Hilâl-ı Ahmer Cem'iyeti'ne de izbâr edilmiş olmakla serî'ân îfâ-yı muktezâsı menût-ı himem-i aliyeleridir. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 10 Tesrîn-i Evvel sene 1338 ve Fî 17 Safer sene 1341 Hâriciye Nâzırı Nâmına

Müstesâr

Sevki

Bâb-ı Âlî

Hâriciye Nezâreti

Umûr-ı Siyâsiyye Müdîriyyet-i Umûmiyyesi

Küçük Tırnova'dan İbrahim Mustafa ve Mehmed Hayri imzalarıyla

29 Eylül 1922 tarihiyle Dâhiliye Nezareti'ne gönderilen telgrafın tercümesi

Yunanlıların i'tisafât-ı müdhisesinden hayâtımızı kurtarmak üzere zevce ve çocuklarımızla birlikde firâr ettik. Burada hüsn-i kabul gördük ve kurtulduk. Yirmi sekiz köyümüzü harâb ve içimizden birçoklarını maktûl bıraktık. Ümitsiz bir hâldeyiz. Kırkkilise'nin Sazara karyesi, Kamila, Kurudere köylerinden altı yüz Trakyalı mültecî nâmına imdâd ve mu'âvenet taleb ediyoruz.

Küçük Tırnova'dan, Osmanlı Konsoloshânesi'ne Mehmed Ali Lira(?) Ağa imzasıyla

600 mülteci namına gönderilen telgrafın tercümesi

Köylerimizde varımızı yoğumuzu bıraktığımız cihetle evlâdlarımız açtır. Serî'ân ekmek göndermenizi ricâ ederiz.

Bâb-ı Âlî

Dâhiliye Nezâreti

Emniyyet-i Umûmiyye Müdîriyeti

*Umûm Jandarma Kumandanlığı'ndan vârid olan
Çatalca Jandarma Taburu Kumandanlığı'nın
30/9/1338 tarihli raporu suretidir.*

Mâdde 1- Saray kazâsının Güngörmez karyesi ahâlîsinden beşi erkek ve diğerleri kadın, çocuk olmak üzere yüzü mütecâviz nüfûslu bir kâfilenin bugün perîşân bir hâlde Istranca'ya ilticâ eyledikleri ve zabtolunan ifâdelerine nazaran kendi karyeleri de dâhil olduğu hâlde o civârdaki İslâm köylerinin Yunanîler tarafından kâmilten ihrâk ve erkekleri hapis, katl ve imhâ edildiği ve kadınların da ırzlarına tecâvüz olunduktan sonra kezâlik vahsiyâne bir tarzda katl ve imhâ edilmekde olduğu ve dağların kadın, çoluk ve çocuk ile dolu bulunduğu ve bu bî-çârelerin taharrî ve der-desti için dağlara yayılan Yunan askerlerinin ellerine geçirdikleri Müslümanları katl, kadın, erkek, çocuk demiyerek bi-rahmâne ve beşeriyetin yüzünü kızartacak surette boğazlamakta oldukları anlaşılmıştır.

2- 27/9/1338 târîhinde Çerkesköy ahâlîsinden Hamza oğlu Mehmed ve Sivrilili Berber Mehmed ve Nalband Osman nâm şahısların kerîmeleriyle berâber on iki genç kızın zâlim Yunan askerleri tarafından dağa çıkarılarak şimdiye kadar avâkıb-ı hâllerinin mechûl kaldığı istihbâr kılınmıştır.

3- Saray kazâsının Büyük, Küçük Manika karyelerinin Yunanlılar tarafından ihrâk edildiği ve bu iki karye ahâlî-i İslâmiyyesinin birinci mâddede arzolunan Güngörmez karyesi ahâlîsinin âkîbetine uğratıldığı tahakkuk etmiştir.

4- Yunanlılar tarafından ihrâk edilüp ahâlîsi kısmen Istranca'ya ilticâ edebilmiş olan Safâalan karyesinin eşya, hubûbât ve hayvanâtının Yunan efrâdı tarafından Çerkesköyü'ne nakledilmekde olduğu müşahede olunmuştur.

5- 30/9/1338 târîh ve 2/3240 numaralı raporla da arz edildiği üzere Yunanlıların Şarkî Trakya ahâlî-i İslâmiyyesi hakkında tatbîk etmekde oldukları siyâset, İslâmların tamâmen katl ve imhâsını istihdâf etmekde olduğu cihetle bu hâl-i dil-sûza serî'ân nihâyet verilmesi esbâbının sür'at-i istikmâli ve külle-yevm Istranca'ya gelmekde olan mültecîlerin adedi ân-be-ân tezâyüd etmekte olduğu cihetle iskân ve i'âseleri için dâ'ire-i â'idesince âcilen tedâbir-i lâzîme ittihâzının te'mîni kemâl-i ehemmiyetle ma'rûz ve müsterhamdır.

Aslına mutabıktır.

Mühür

Çatalca Sancağı

Muhâcirîn Memurluğu

Aded: 5

Fevka'l-âde

Asâ'ir ve Muhâcirîn Müdîriyyet-i Umûmiyyesi Huzûr-ı Sâmîsine

Atûfetlü efendim hazretleri,

İskân su'besi ifâdesiyle şeref-vârid olup idâre-i âcîzî hesâb me'mûrluğu tarafından el-yevm ifâ-yı vazîfede bulunduğum Istranca karyesine irsâl kılınan ve 4 Tesrîn-i Evvel sene 1338 târîhinde vürûd eden Fî 30 Eylûl sene 1338 târîh ve 52583 numaralı tahrîrât-ı sâmilîleri arîza-i cevâbiyyesidir.

Yunanîlerin taht-ı işgâlinde bulunan Sultanbahçe karyesinden yirmi altı hânede yetmiş beş nüfûs ve Güngörmez karyesinden yirmi bir hânede yüz on sekiz nüfûs ve Saray kazâsından dört hânede beş nüfûs ve Velimeşe karyesinden dört hânede yedi nüfûs ve Doğancı karyesinden bir hânede bir nüfûs ve Kapaklı karyesinden iki hânede üç nüfûs ve Safâalan karyesinden yetmiş dokuz hânede üç yüz kırk yedi nüfûs ve Küçük Manika karyesinden üç hânede üç nüfûs ve Sofular karyesinden yedi hânede sekiz nüfûs ve Halaçlı karyesinden dört hânede yirmi nüfûs ve Pınarhisar'ın Kazan(?) karyesinden bir hânede iki nüfûs ve Kapaklıpınar karyesinden beş hânede beş nüfûs ve Kırkkilise'nin Kavakdere karyesinden üç hânede yedi nüfûs ki cem'ân yüz altmış beş hânede altı yüz bir nüfûsden yüz on sekiz hânede dört yüz seksen beş nüfûs, Çatalca'nın Terkos, Dayekadın, İncegiz, Dana-mandıra, Sinekli, Ormanlı, Karacaköy, Tarfa, Boyalık, Belgrad ve Gümüşpınar karyelerinde muvakkaten iskân eylemek üzere sevkedildikleri ve el-yevm Istranca karyesinde kalan Güngörmez ve Sultanbahçe ve Safâalan ve Kavakdere karyelerinden gelen kırk iki hânede yüz on altı nüfûs mültecîden ekserîsinin erkekleri Yunanlılar tarafından esîr edilen kadınlardan ibâret olup cümlesinin istirâhatları te'mîn edildiği ve bu güne kadar olan i'âselerinin Trakya Teavün Cem'iyeti tarafından te'mîn etdirildiği ve pey-der-pey vürûd etmekde bulunan mültecîlere mu'âvenet ve teshilât-ı lâzıme gösterilmek üzere el-yevm Istranca karyesinde ifâ-yı vazîfe edilmekde bulunulduğu ve ba'demâ vürûd edecekler hakkında ayruca arz-ı ma'lûmât edileceği ve makâm-ı mutasarrıfî vâsıtasıyla talebolunan, iskân faslına â'id havâlenâmenin tesrî'-i irsâline müsâ'ade buyurulması ma'rûzdur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir. Fî 5 Tesrîn-i Evvel sene 1338

Istranca Karyesinde

Çatalca Muhâcirîn Memuru

Hüseyin Yesar

BCA. 272 11 16 63 2

TRAKYA'DA MÜFTÜ, ESRÂF VE İSLÂMÎ CEMAAT ÜYESİ BİR ÇOK KİŞİNİN ÖMÜR BOYU KÜREK CEZASINA ÇARPTIRILDIĞI

Lüleburgaz'da Mustafa Kemal'in askeri olduğunu söyleyerek Yunanlılara iletilmek üzere haber toplayan bir Rum'un yalan ifadesi üzerine, Lüleburgaz müftüsü, kaza eşrafi ve Karaağaç muallimiyle, Kırkkilise mebusu ve kardeşinin de dahil olduğu bir çok kişinin idam cezasına çarptırıldığı fakat cezaların daha sonra ömür boyu kürek cezasına çevrildiği, Hayrabolu ve Dedeağaç müftüleriyle, İslâmî cemaat üyeleri ve eşrâftan çok sayıda Müslümanın sürüklenme, cımbızla sakalı yolunma gibi işkenceler gördükten sonra hapsedildiği, Mandıralı Hâfız Cemal'in avucuna ateş konarak ölümüne sebebiyet verildiği, Yunan Kuvvetlerinin Anadolu'da aldığı yenilgiler dolayısıyla Yunanistan'da siyâsî istikrarsızlık baş gösterdiği. 24 Nisan 1921

Bâb-ı Âlî

Dâhiliye Nezareti

Emniyet-i Umûmiyye Müdîriyeti

Emniyet-i Umûmiyye Müdîriyeti Cânib-i Âlisine

Atûfetlü efendim hazretleri,

Tahmînen yirmi gün mukaddem Mustafa Kâzım nâm-ı müste'ârıyla İlyadis ismindeki Rum Lülebergos (Lüleburgaz) kazâsına tâbî' Karaağaç köyüne giderek karye mu'allimi Hayri Efendi'ye kendisinin Mustafa Kemal Pasa askerlerinden olduğunu ve yakında Şarkî Trakya'ya geleceklerini beyânla ağzını aramış ve müte'âkiben Lülebergos müftüsine de aynı sûretle ifâdâtta bulunarak aldığı cevâbları Yunan Hükûmeti'ne hilâf-ı hakîkât olarak ihbâr etmesi üzerine mûmâ-ileyh müftî efendi ile karye muallimi Hayri Efendi ve Lülebergos eşrâfından Mahmud ve dâmâdı İbrahim beyler, Sanduk Emîni Ahmed, Enver, Çuhacı Hüsni ve Hacı Ahmed efendiler Kırkkilise Dîvân-ı Harbince taklîb-i hükûmet cürmüyle tecrîm olunarak idam karârı verilmiş ise de bunlardan Enver ve İbrahim beyler tuttukları dava vekili sâyesinde berâ'et etdikleri ve diğerleri de kralın afvıyla cezâları mü'ebbed küreğe tebdîl edildiği ve mukaddemâ Hayrabolu müftüsini dere kenarına kadar sürükleyerek sakalını cımbızla yolan müfreze, aynı zulmü yapmak üzre fi 12 Nisan sene 1337 târîhinde Lülebergos'a gittikleri ve Dedeağaç Müftîsi Tevfik, Cemâ'at-i İslâmiyye Re'îsi Hacı Safvetzâde Said ve a'zâsı esrâf-ı memleketden Emin Efendizâde Hâfız Said Bey ve Hâfız Said Bey'in pederi Hacı Safvet Efendi de diğer bir iftirâ ile hapsedildikleri. Bununla berâber umûm Yunanistan'da kuvve-i ma'neviyye son derece kırık olduğundan Anadolu'da vuku'bulacak ikinci ta'arruzun akîm kaldığını müte'âkıb Venizelos Partisi tarafından hükûmeti iskât için bir ihtilâlin vukû'u muhakkak olduğu ve Makedonya nâmıyla nesrolunan gazetenin basmuharriri Petros Andanitis, yazdığı bir basmakâlede

zâyi'âtın mikdârını tasrîhle Yunan Hükûmet-i hâzırası aleyhinde tenkîdâtta bulunduğ u ve Şarkî ve Garbî Trakya'da Anadolu mağlûbiyetine binâ'en son derece şiddet gösteren jandarmalar köylerden tavuk ve kız istemekde bulundukları haber alınmakla arz olunur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir. Fî 14 Nisan sene 1337

Hudûd Emniyet Müfettişi

Mehmed Nazmi

Bâb-ı Âlî

Dâhiliye Nezâreti

Emniyyet-i Umûmiyye Müdîriyeti

Umûmî: 263

Emniyyet-i Umûmiyye Müdîriyeti Cânib-i Âlîsine

Atûfetlü efendim hazretleri,

Yunanistan'da silsile-i tevkîfât devâm etmekde olup Kırkkilise'den Doktor İsmail Hakkı, meb'ûslardan Nazmi Bey, birâderi Hâfız Halil, Vakıfçı Ali, Kızılıkdere'den Ahmed, Ankara'ya seyâhat etdiğinden dolayı tüccârdan Mâlikzâde Süleyman Bey'in tevkîf ve Milas Adası'na teb'id edildikleri ve Lüleburgaz'dan da Bulgaristan'da müteşekkil Trakya Cem'iyeti İhtilâl Komitesi a'zâlarından addedilen ve Cafer Tayyar Bey zamânında mesbûku'l-hıdme olan topçu miralaylarından Mütেকâ'id Mahmud, İkinci Ordu Kumandanı Nazım Pasa'nın yâveri Süvârî Mülâzımı Murad, Lüleburgaz Müftisi Eyüb, esrâfdan Arif efendilerin i'dâma mahkûm edildikleri ve Kırkkilise Müftî-i lâhıkı Âgâh, Arzuhalcı Ömer efendilerle Milyon(?)

Hasan Ağa'nın Trakya Müslümanlarına gelen mektûbların sansüründe Yunan Hükûmeti me'mûrlarıyla müsterek vazîfede bulunmak sûretiyle Yunan âmâline hizmet ettikleri ve Trakyalılara karşı yapılan zulmü Müslümanlarla müşterek protestoda bulunan Yunan meb'ûslarının da tevkîf edildikleri Bulgaristan'ın muhtemel tecâvüzüne karşı hudûdların tel örgülerle takviye ve Midye taraflarına fazlaca atf-ı ehemmiyyet edildiği ve Mandıralı Hâfız Cemal Efendi'nin avucuna ateş koymak sûretiyle ölümüne sebebiyet ve emvâl ve emlâkının da müsâdere edildiği ve Müslümanların da yakın bir âtîde askere da'vet edilecekleri istihbâr kılınmakla ma'rûzdur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir. Fî 24 Nisan sene 1337

Sinekli'de HudûdEmniyet Müfettişi Mehmed Nazmi

BOA. DH. KMS. 60-2/9

YUNAN ZULMÜ NEDENİYLE KÖYLERİNİ TERKEDEN TRAKYA MÜSLÜMANLARININ ORMANLARA VE DAĞLARA DAĞILDIKLARI

Yunanlıların Trakya’da Müslüman köylerine baskınlar yaparak erkekleri kolları bağlı olarak bilinmeyen yerlere götürdükleri, bu zulümden korkuya kapılan Trakya ahalisinin köylerini terkle ormanlara ve dağlara dağıldıkları, Çorlu’ya bağlı Kara Mehmet ve Bakırca köyleri Müslüman ahalisinin bir kısmının Yunan karargâhu askerleri tarafından katledildiği, yine Yunanlılar tarafından basılan Gelibolu’ya bağlı Bigalı kasabasıyla Yalova ve diğer bazı köylerin Müslüman halkına işkence edilip sekiz kişinin feci bir şekilde öldürüldüğü. 22 Ekim 1922

Sifre Telgrafnâme

Bâb-ı Âlî

Dâhiliye Nezâreti

Sifre Kalemi

Mahreci: Çatalca

Târîh-i kesîdesi: 19 Eylûl sene 1338

Kaleme vürûdu: 20 minh Telefonla alınmıştır

Trakya ahvâline dâ’ir bir kaç günden beru vârid olan husûsî haberlere nazaran Yunanlıların İslâm köylerine gece ve gündüz baskınlar yaparak ele geçirdikleri genç, ihtiyâr bütün erkekleri, kollarını bağladıktan sonra bir semt-i mechûle sevk etmekde oldukları ve bu fecâyî’in te’sîr ve tahrîkiyle kadın ve erkek bi’l-umûm Trakya ahâlî-i İslâmiyyesinin köylerini terkederek dağlara, ormanlara dağıldıkları, Istranca Hatt-ı Fâsıl Bölüğü’nden is’âr kılınmıştır. Bu hâlin bir müddet daha devâmı hâlinde Şarkî Trakya dâhilindeki nüfûs-ı İslâmiyye tamâmiyle heder olacağından nüfûs-ı merkûmenin te’mîn-i hayâtına mütedâ’ir vazîfe-i milliyeye ve târihiyyenin ifâsı ne gibi tedâbîr-i siyâsiyyeye muhtâc ise âcilen infâzına müsâ’ade buyurulması ehemmiyetle ma’rûzdur. Fî 19 Eylûl sene 1338

Mutasarrıf

Fevzi

Çatalca Mutasarrıflığı

3904/407

Dâhiliye Nezâret-i Celîlesi Huzûr-ı Sâmîsine

Devletlü efendim hazretleri,

Çorlu'ya merbût Kara Mehmed ve Bakırca karyeleri ahâlî-i İslâmiyyesinin Yunan karârgâh efrâdı tarafından katli'âm edildiği haber alındığından bahisle istihbârât-ı vâkı'anın ta'mîki Sinekli Müdîriyeti'ne yazılmıştı. Müdîriyyet-i mezkûreden alınan şifre telgrafnâmede fi'l-hakîka kurâyı mezkûre ahâlî-i İslâmiyyesinin bir kısmı Yunanlılar tarafından katledilmiş ve bir kısmının da firâr sûretiyle tahlîs-i nefis edebilmiş oldukları bildirilmekle arz-ı ma'lûmât olunur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir. Fî 2 Rebî'ü'l-evvel sene 1341 ve Fî 22 Tesrîn-i Evvel sene 1338

Çatalca Mutasarrıfı

Fevzi

Kal'a-i Sultaniyye Mutasarrıflığı**Numara: 2***Dâhiliye Nezâret-i Celîlesine*

Ma'rûz-ı çâker-i kemîneleridir,

Sehr-i hâlin on altıncı gecesi Gelibolu sancağına merbût Bigalı kasabası ile ba'zı kurânın ve Kilidü'l-bahr'e karîb Yalova karyesi nin Yunanlılar tarafından basılarak ahâlî-i İslâmiyyeye işkenceler icrâ edildiği ve mezkûr Bigalı ile Yalova'da sekiz sahsın sûret-i fecî'ada katledilmiş oldukları mevsûkan istihbâr kılınmış ve Yunanlıların Trakya kıt'asını terke mecbûr oldukları su sırada ahâlî-i İslâmiyye hakkında irtikâb etdikleri vahşet ve senâ'atın mârrü'z-zikr mahallerde de tatbîkine kalkışmaları der-kâr bulunduğundan bahisle bu misillü mezâlîme meydan verilmemesi husûsu Kal'a-i Sultaniyye İngiliz İşgâl Kumandanlığı'na bildirilmiş olduğu berây-ı ma'lûmât arz olunur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir. Fî 22 Tesrîn-i Evvel sene 1338

Kal'a-i Sultaniyye**Mutasarrıfı****İmza****BOA. DH. KMS. 62/78**

İşgal Belgesi 5

*LÜLEBURGAZ'DA YUNAN ASKERİNİN MÜSLÜMAN VE MUSEVİLERE
MEZALİM UYGULADIĞI VE HALKIN GÖÇE BAŞLADIĞI*

لورده میخائیل اشرافی طرفدار و برپا

۱) تاریخ نامہ و عرصہ مورد نظر



خالد بن الوليد

مأمورین و سجل احوال مدہ بنی
عدد

عدد

ملفوظات
مکتوبه

مختص

دولتہ انہم حفترہ

[illegible]

BOA. DH. EUM. AYŞ. 15/42

*Lüleburgaz'da Yunan Askerinin Müslüman ve Musevilere
Mezalim Uyguladığı BOA.DH.EUM.AYŞ 15/42*

LÜLEBURGAZ'DA YUNAN ASKERLERİNİN MÜSLÜMAN VE MUSEVİLERE MEZALİM UYGULADIĞI VE HALKIN GÖÇE BASLADIĞI

Lüleburgaz'da Yunan Askerlerinin vazifesi demiryolunun muhafazası olduğu halde bölücülük tohumları ekerek kaza ile civarında bulunan Müslüman ve Musevi halkı tehdit edip haksız yere tutuklamalar yaptıkları, tutuklulara çeşitli suretlerde işkence ve zulüm tatbik ettikleri, Yunan askerinin bu hareketlerinden bikan Müslüman ve Musevilerden bazılarının mal ve mülklerini bırakarak İstanbul'a göçe başladıkları, bu durum karşısında kaymakamın çaresizlik içinde bulunduğu, hükümetin halkın feci durumuna son vermek için gerekli tedbirleri alması ve vazifesinin önemini idrak eden bir kaymakamın tayin edilmesini isteyen

Lüleburgaz eşrafının arzuhalı. 24 Mayıs 1919

Bâb-ı Âlî

Dâhiliye Nezâreti

Me'mûrîn ve Sicill-i Ahvâl Müdîriyeti

Lüleburgaz eşrafı tarafından verilen 24 Mayıs sene [1]335 târîhli arzuhâl sûretidir

Devletlü efendim hazretleri,

Bir müddetten beri Lüleburgaz'da bulunmakta olan ve şimdiye kadar ahâlî-i İslâmîyyeye gûnâgûn mezâlîm icrâsından hâlî kalmayan Yunan asâkiri son günlerde cür'etlerini Mûsevî ahâlîye de tesmîl ve tatbîk sûretiyle yeniden bir çok mezâlîmde bulunmuşlardır ki ma'rûzâtımızın tamâmîyle hakikat olduğunu nazargâh-ı âlîlerinde isbât için Müslim ve Mûsevî ahâlîden dûcâr-ı hakâret ve ma'rûz-ı felâket olan zavallı insanların ale'l-infirâd esâmîlerini derc ve takdîm ediyoruz. Yunan idâre-i askeriyesi yalnız demiryol hattının muhafazası vazifesiyle mükellef olduğunu unutarak beyne'l-anâsır nifâk u sikâk tohumları ekmekte ve bu sebeble gün geçtikçe ahvâlde vehâmet tezâyüd etmektedir. "Bu tehlikenin o havâlîde mahzâ Yunan asâkirinin mevcûdiyetinden ilerü geldiğini sûret-i mahsûsada kaydederiz." Lüleburgaz ve civârında mütemekkin ahâlî-islâmîyyenin can ve malları Yunan asâkiri tarafından dâimâ tehdîd edilmekde ez-ân-cümle ahâlî-i müslîmeden **Hasan Ağa oğlu Edhem Efendi, Çavuş oğlu Ali Ağa ve mahdûmu Süleyman Ağa, Tüfengçi Receb Usta, Çolak Hasan, Marangoz Ahmed ve Mûsevîlerden Nihad ve Arnavud oğlu Yako, Bakkal**

David, Bakkal Avram efendilerin ve sâ'irenin gûyâ Lüleburgaz'da komite teşkîl ederek âsâyis-i mahallîyi ihlâl edecekleri bahânesiyle tevkîf ve bu sûretle ifâdâtta bulunmaları için cebr ve siddet ve envâ'-ı iskence isti'mâl edilmekte ve mûmâ-ileyhim mevkûf bulundurulmaktadır. Ma'rûz-ı ta'kibât olanlardan şimdiye kadar esrâfdan **Hüsni Bey-zâde Kemal, Tüfengçi Ali Efendi, Şükrü Bey, Vâsîf**

Bey, **Sadullah Bey, Celâl Bey, Şevki Efendi ve Müsevîlerden Moiz Behar Efendi, Morodi Efendi** de mal ve mülklerini terk ile firâr ederek İstanbul’a gelmişlerdir. Bu sûretle ihtiyâr-ı firâr edenlerin yekûnu her gün artmakta olduğu ve orada salâh-ı hâl müsâhede olunmadıkça me’vâlarımıza avdet imkânını bulamayacağımızı ma’a’t-teessüf arzeyleriz. Yunan asâkirinin temâdî etmesi pek muhtemel olan bu taşkınlıklarına nihâyet verilmesi ve ahâlî islâmiyye ve Müsevîyyenin zulm ü gadrden

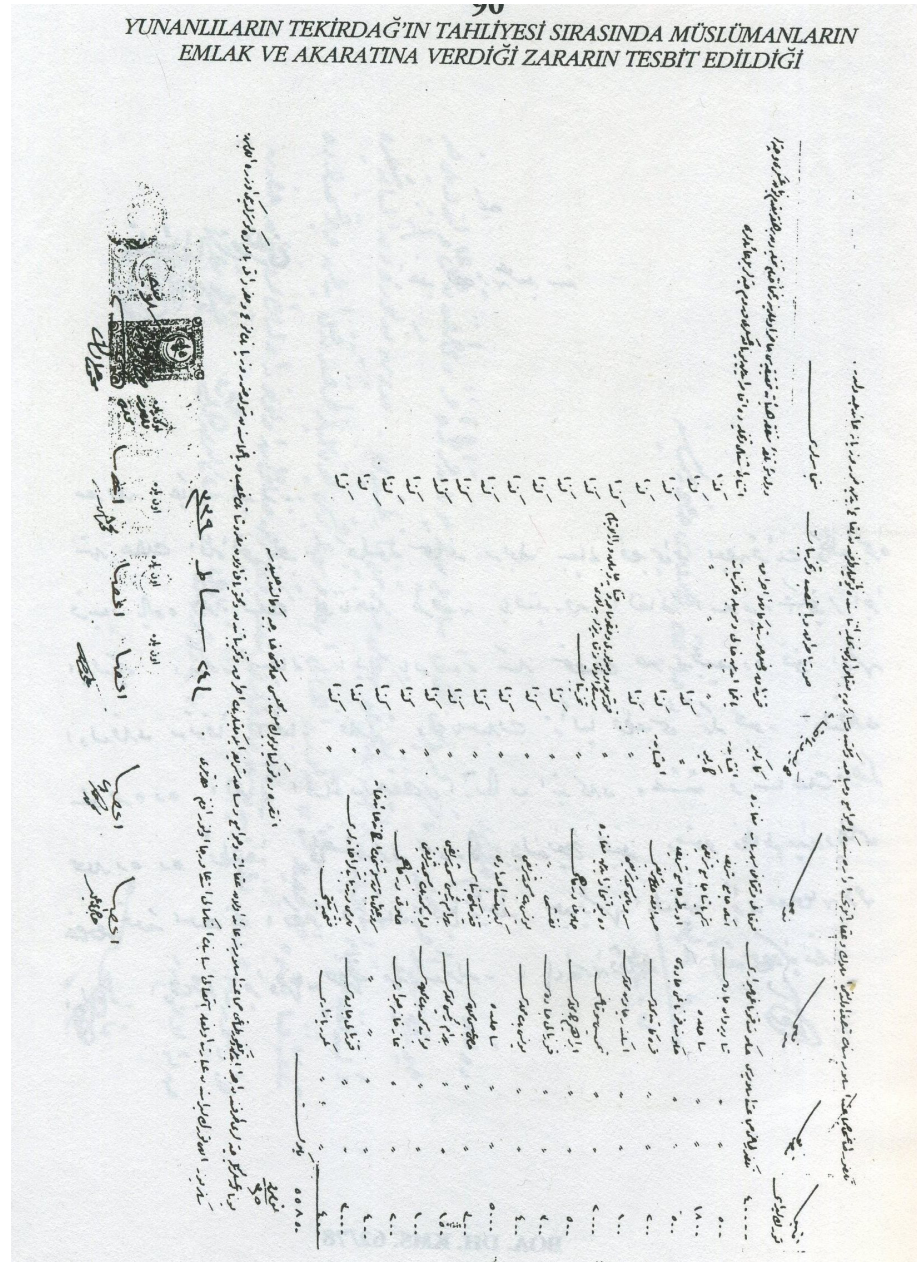
vikâyesi hükûmet-i seniyyece ehemmiyetle nazar-ı dikkate alınmalıdır. Hükûmet-i mahalliyyenin ve bi’l-hâssa kâ’im-i makâmın bu husûsda gösterdiği acz ü meskenet yüzünden ma’rûz kaldığımız bu fecâyî’e tahammül imkân hâricindedir. Zamânın nezâketini, vazîfesinin derece-i ehemmiyetini gayr-i müdrik olan bu âciz kâ’im-i makâmın hemân tebdîliyle vaz’iyyeti gün geçtikçe kesb-i nezâket eden böyle mühim bir kazâyâ ehil ve vazife-sinâs bir re’îs-i hükûmetin ta’yîni cihetine gidilmesini memleketin selâmeti ve ümmet-islâmiyye ve Müsevîyyenin halâsı nâmına kemâl-i ehemmiyetle arzu istîrham eyleriz. Ol bâbda. Fî Mayıs 1335

Aslına mutâbıkdır

Mühür

BOA. DH. EUM. AYs. 15/42

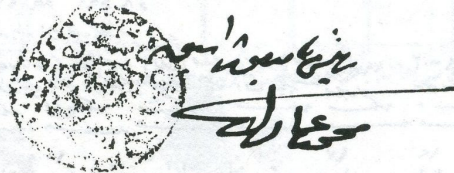
İşgal Belgesi 6



*Yunanlıların Tekirdağ'ın Tahliyesi
Sırasında Müslümanların Emlak
ve Akaratına Verdiği Zararın Tespit
Edildiği BOA.HR.SYS. 2604/64,65*



تقدیر و احتراماً جوئے میں اس لئے عفا ریز رہی
تقدیر از بھفہ مقصد بیان عذر رہی جنہ کے لئے
مساجد کے لئے جوئے میں غصہ و غیظ ایسے کہ
قنداقہ و ضلع صوبہ اجماعہ اولیٰ قوتی
و حسانی لہ بے کار ہزارہ زک فوطو غرض
۹۹ ساط قیہ ۹۹



BOA. HR. SYS. 2604/64, 65

Yunanlıların Tekirdağ'ın Tahliyesi Sırasında
Müslümanların Emlak ve Akaratına Verdiği
Zararın Tespit Edildiği BOA.HR.SYS. 2604/64,65

YUNANLILARIN TEKİRDAĞ'IN TAHLİYESİ SIRASINDA MÜSLÜMANLARIN EMLAK VE AKARATINA VERDİĞİ ZARARIN TESBİT EDİLDİĞİ

Yunanlıların Tekirdağ'ın tahliyesi sırasında Müslümanların sahip oldukları emlak ve akaratla cami, mescit, mektep vesaireye verdikleri zarar ve ziyanın belirlenip cetvel halinde sunulduğu. 24 Şubat 1923

YUNANLILARIN TEKİRDAĞ'IN TAHLİYESİ SIRASINDA MÜSLÜMANLARIN EMLAK VE AKARATINA VERDİĞİ ZARARIN TESBİT EDİLDİĞİ

Yunanlıların Tekirdağ'ın tahliyesi sırasında Müslümanların sahip oldukları emlak ve akaratla cami, mescit, mektep vesaireye verdikleri zarar ve ziyanın belirlenip cetvel halinde sunulduğu.

24 Şubat 1923

Tekfurdağı [Tekirdağ] cemâ'at-ı İslâmiyesinin mutasarrıf olduğu emlak ve akârâtla taht-ı idâresindeki cevâmi' ve mesâcid ve mekteb vesâ'ireye müte'allik olup tahliye esnâsında Yunanlılar tarafından ikâ' edilen zarâr u ziyânâ â'id cedveldir

Kıymeti Türk lirası	Mutasarrıfı	Mevki'i	Nev'i	Kârgir veya Ahşâb	Sûret-i ihrâk veya gasb ve tahribât	Mütecasir-leri
40.000	Tekfur-dağı cemâ'at-ı İslâmiy-yesi	Hükümet Konağı civarı	Fevkânî ve tahtânî beş bâb mağaza	Kârgir	Kundak vaz'ı sûretiyle kâmilan ihrâk	Düvel-i Mü'telife-i Müttetika hey'et-i tahkikiyesi hâzır olmalarına rağmen hitâm-ı tahliyyeden bir hafta mukaddem Yunan askeri ve çeteler
500	" "	Şadırvan caddesi	Eski Câmi'-i Şerif	Ahşâbdır	Yağma edilen halı ve mobile ve tahribât	Esnâ-yı isgâl ve tahliyede ikâme edilen Yunan askeri ve Rum çeteleriyle â'ileleri
1.800	" "	Sâhilde	Rüstem Paşa Câmi'-i Şerifi	Kârgir	" "	Kezâ
500	" "	Hükümet Konağı caddesi	Orta Câmi'-i Şerif	"	Kezâ	Kezâ
200	" "	Kara Kâtib mahâllesi	Hasan Efendi Câmi'-i Şerifi	Ahşâbdır	Kezâ	Kezâ

*Yunanlıların Tekirdağ'ın Tahliyesi Sırasında
Müslümanların Emlak ve Akaratına Verdiği Zararın
Tespit Edildiği BOA.HR.SYS. 2604/64,65*

100	" "	İskender Çavuş mahallesi	Servili Mescid-i Şerifi	"	Kezâ	Kezâ
2.000	" "	Tahmis sokağı	Depo ittihâz edilen mağaza	"	Kurşun ve demir boru ve çinko, masa ve kanepeler ve camlık ve Dârü'l-ey-tam musika alâtı ve karyola bedelleri	Kezâ
500	" "	İbrâhim Bey mahallesi	Halvetî dergâhı	"	Tahrîbât	Kezâ
300	" "	Kurnalı caddesi	Nakşî dergâhı	"	Kezâ	Kezâ
400	" "	Yunus Bey mahallesi	Yunus Bey Mescid-i Şerifi	"	Kezâ	Kezâ
5.000	" "	Sâhilde	Kebîr Mekteb-i İ'dâdî	"	Kezâ	Kezâ
300	" "	Hacı İsa mahallesini	Kız Mektebi binâsı	"	Kezâ	Kezâ
150	" "	Behrâm Re'îs mahallesi	Behrâm Re'îs Mescid-i Şerifi	"	Kezâ	Kezâ
100	" "	Bevvâb Mehmed Bey mahallesi	Bevvâb Mehmed Bey Mescid-i Şerifi	"	Kezâ	Kezâ
200	" "	Gazhâne civârı	Halvetî dergâhı	"	Kezâ	Kezâ
400	" "	" "	Server Ali Baba Türbesiyle şeyhin iskânına â'id hâne	"	Kezâ	Kezâ
3.000	" "	Kurnalı caddesi	Yirmi dört bâb kirâ hâneleri	"	Kezâ	Kezâ
400	" "	Kömür pazarı	Fethiye Mektebi	"	Kezâ	Kezâ
55.850	Yekûn					

Yunanlıların Tekirdağ'ın Tahliyesi Sırasında Müslümanların Emlak ve Akaratına Verdiği Zararın Tespit Edildiği BOA.HR.SYS. 2604/64,65

Numara: 35

*Ankara'da Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti
Hâriciye Vekâlet-i Celîlesine*

Yunan askerleriyle çeteleri tarafından icrâ edilen ve Tekfurdağı [Tekirdağ] cemâ'at-ı İslâmiyyesine â'id olan akârât ve cevâmi' ve mesâcid-i şerîfe ile mekteblerinin ihrâk ve tahrîbâtından ve muhteviyâtı olan mefrûşâtın gasb ve yağmasından mütevellid zarar u ziyânın nev' ve müfredâtı bâlâda gösterildiği üzre elli beş bin sekiz yüz elli Türk lirasından ibâret olmağla istihsâli esbâbının istikmâli istid'â ve ricâ olunur efendim hazretleri.

Fî 24 Şubat sene [1]339

Tekfurdağı Cemâ'at-ı İslâmiyye
Meclisi Re'îsi
Mehmed Adil
[ve diğer a'zâların imzaları]

Tekfurdağı cemâ'at-ı İslâmiyyesine â'id akârâtdan Yunanîlerin tahliyeden bir hafta mukaddem Yunan askerleriyle çeteleri tarafından müste'cirlere â'id muhteviyâtı gasb ve yağma edildikten sonra kundak vaz'ı sûretiyle ihrâk olunan fevkânî ve tahtânî beş bâb kârgîr mağazanın fotoğrafıdır*.

24 Şubat sene [1]339- [1]923

Re'is-i Meb'ûs-ı esbak
Mehmed Âdil

BOA. HR. SYS. 2604/64, 65

Yunanlıların Tekirdağ'ın Tahliyesi Sırasında Müslümanların Emlak ve Akaratına Verdiği Zararın Tespit Edildiği BOA.HR.SYS. 2604/64,65

YUNANLILARIN KULELİ'DE BİR MUSEVİ AİLESİNİN PARASINA EL KOYDUĞU

Edirne'den Dersaadet'e gelmekte olan bir Musevî ailesinin 1500 lira altın akçesine, Kuleli'de Yunanlılar tarafından el konulduğu ve bu mesele hakkında İtilaf Devletleri Fevkalade Komiserlikleri nezdinde Hariciye Nezaretinin girişimde bulunduğu. 24 Temmuz 1920

Dâhiliye Nezâreti

Emniyet-i Umûmiyye Müdiriyyeti

Târîh: 24 Temmuz sene 1336

Nezâret-i Celîleden Edirne Vilâyeti Vekâletine

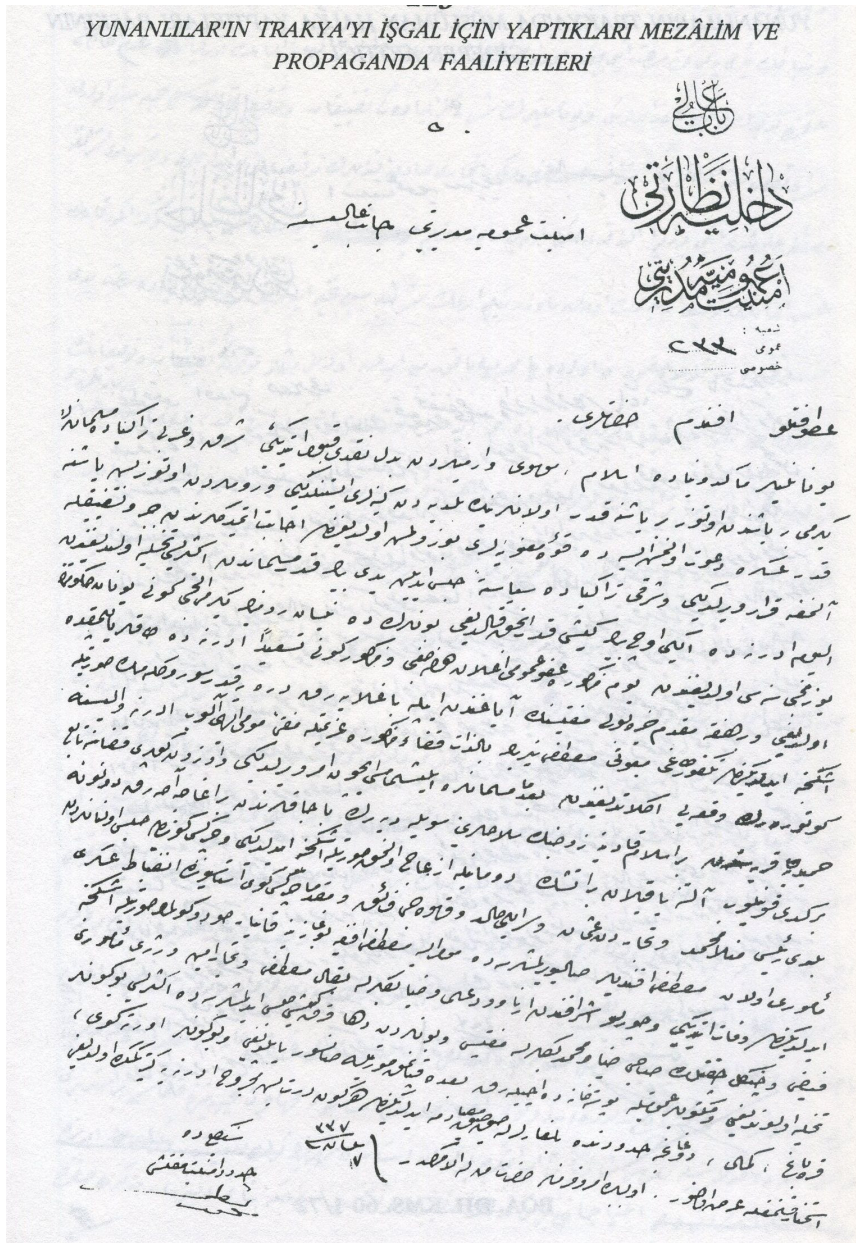
*Hulâsa:Yunanlılar tarafından Kuleli'de bin beş yüz
lira altûn akçesi ahz ve müsâdere olunan bir Mûsevî
â'ilesi hakkında*

Tahrîrât

28 Haziran sene 1336 târîhli telgrafnâme-i aliyyeleri cevâbıdır. Edirne'den Dersa'âdet'de hareket eden bir Mûsevî â'ilesinin üzerinde bulunup Kuleli'deki Yunanlılar tarafından ahz ve müsâdere olunduğu bildirilmiş bin beş yüz lira altûn akçenin i'âdesi zımnında Düvel-i Mu'telif Fevka'l-ade Komiserlikleri nezdinde tesebbüsât-ı lâzime icrâsı Hâriciye Nezâret-i Celîlesine is'âr kılınmıştı. Bu kere nezâret-i müsârûn-ileyhâdan yazılan tezkire-i cevâbiyyede ahz ve müsâdere olunan meblağ hakkında ma'lûmât-ı vâzıha i'tâsı ve ale'l-husûs vak'anın târîh-i hudûsuyla mevzû'-ı bahs a'ilenin isim ve şöhretinin bildirilmesi Fransız Fevka'l-ade Komiserliği'nden bâ-takrîr taleb olunduğu izbâr kılınmış olmakla sûret-i is'âra nazaran bu bâbda tahkikât icrâsıyla istihsâl olunacak netîcenin inbâsı mütemennâdır. Ol bâbda. 24. VII. 1336

BOA. DH. EUM. AYs. 44/31

İşgal Belgesi 8



*Yunanlıların Trakya'yı İşgal İçin Yaptıkları Mezalim ve
Propaganda Faliyetleri BOA.DH.KMS. 60-3/28*

فما ابتغاه من ماء زمزم ٧٨ ليلته ١٠١٠
مخبراً عن حبيبته -

[illegible]

YUNANLILAR'IN TRAKYA'YI İŞGAL İÇİN YAPTIKLARI MEZÂLİM VE PROPAGANDA FAALİYETLERİ

Yunanlılar'm Makedonya'da askerlik karşılığı Müslüman, Musevî ve Ermenilerden bedel-i nakdî aldıkları, Doğu ve Batı Trakya'da Müslümanlardan yirmi bir yaşından otuz bir yaşma kadar olanların zorla askere çağrıldığı, Batı Trakya'da siyasî sebeplerden dolayı mahkum edilen yedi bin kadar Müslüman'dan bir çoğunun tahliye edilip, geri kalanlar için 26 Nisan'da Yunan Hükûmeti'nin yüzüncü yıldönümü münasebetiyle genel af ilan edileceğinin bildirildiği, Trakya'da Yunan Mezâliminin devam ettiği, görevlilere işkence yapıldığı ve mektupların postahanelerde açılarak sansür edildiğine dâir Sinekli Hudud Emniyet Müfettişliği'nin tahrirâtı. 11 Nisan 1921

Bâb-ı Âlî

Dâhiliye Nezâreti

Emniyet-i Umûmiyye Müdîriyeti

Umûmî: 233

Emniyet-i Umûmiyye Müdîriyeti Cânib-i Âlîsine

Atûfetlü efendim hazretleri,

Yunanlılar Makedonya'da İslam, Müsevî ve Ermenilerden bedel-i nakdî kabûl ettiğini, Şark ve Garbı Trakya'da Müslimânların yirmi bir yaşından otuz bir yaşına kadar olanlarının belediyeden künyeleri istenildiği ve Rumlardan otuz beş yaşına kadar askere da'vet olunmuş ise de kuvve-i ma'nevîyeleri bozulmuş olduğundan icabet etmediklerinden cebr ü tazyikle alınmağa karâr verildiği ve Şarkî Trakya'da siyâseten habsedilen yedi bin kadar Müslimândan ekserisi tahliye olduğundan el-yevm Edirne'de iki-üç bin kişi kadar ancak kaldığı, bunların da Nisan-ı Rûmî'nin yirmi altıncı günü Yunan Hükûmeti'nin yüzüncü senesi olduğundan yevm-i mezkûre[de] afv-ı umûmî i'lân olunacağı ve mezkûr günü tes'îden Edirne'de taklar yapılmakda olduğu ve bir hafta mukaddem Hayrabolu müftisinin ayağından iple bağlayarak dereye kadar sürüklemek sûretiyle işkence etdiklerinden Tekfurdağı Meb'ûsu Mustafa Neyyir Bey bi'z-zât kazâ-yı mezkûra azimetle müftî-i mûmâ-ileyhi alup Edirne vâlisine götürerek vak'ayı anlatıldığından ba'demâ Müslimânlara ilişil-memesi için emir verildiği ve Uzunköprü kazâsına tâbî' Hamidiye karyesinden bir İslam kadına "Zevcinin silâhlarım söyle !" diyerek bacaklarından bir ağaca asarak donuna bir kedi konulup altına yakılan bir ateşin dumanıyla iz'âç olunmak sûretiyle işkence edildiği ve Çerkesköyü'nden habsolunanlardan Belediye Re'îsi Molla Mehmed ve tüccârdan Osman ve Saraylı Halid ve Kahveci Faik ve mukaddemâ Çerkesköy İstasyonu'nda inzibât askeri me'mûru olan Mustafa efendiler salıverilmişlerse de mûmâ-ileyh Mustafa Efendi'ye boğazına kaynar su dökülmek sûretiyle işkence edildiğinden vefât ettiği ve Çorlu eşrâfından Arnavud Ali ve Ziya beylerle Bakkal Mustafa ve Tüccâr Emin

ve Reji Me'mûru Feyzi Bey ve Çengel Çiftlik sâhibi Ziya ve Mehmed beylerle müftisi ve bunlardan daha kırk kişi hapsedilmişlerse de ekserisi bugünler tahliye olunduğu ve mektûblar umûmiyetle postahânede açılarak ba'dehû kapanmak sûretiyle sansür yapıldığı ve bugünler Ortaköy, Karabağ, Kemal, Doğanca hudûdunda Bulgarlarla sık sık müsâdeme edildiğinden her gün dört-beş mecrûh Edirne'ye getirilmekde olduğu istihbâr kılınmağla arz olunur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 7 Nisan sene 1337Sinekli'de Hudûd Emniyyet Müfettişi

Mehmed Nazmi

Çekmece'de Kalıkratya Merkez Me'mûriyetinin 78 numaralı vefill Nisan sene 133 7 tarihli tahrirâtı sûretidir.

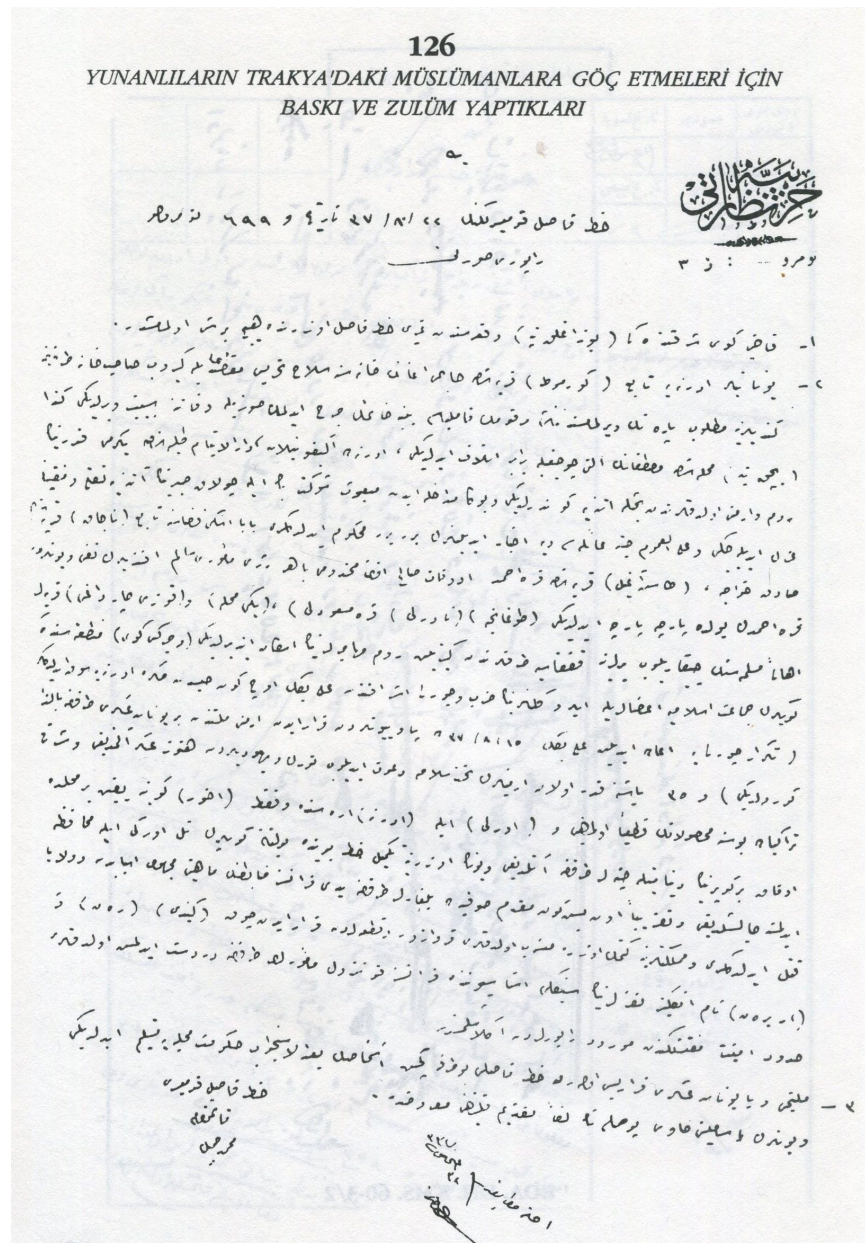
40 numaralı ve fi 21 Mart sene 1337 tarihli tahrîrât-ı aliyyeleri üzerine vâkî' olan tahkîkât-ı âcizîde Kâtib Abidin Efendi'nin müsellâh iki Yunan askeri tarafından hanesinden gece yarısı kaldırılarak ve karye hâricine çıkılınca tâ Sürgün karyesine kadar döğülerek, söğülerek elleri bilekçe ve ba'dehû kollarla ipile bağlı olduğu hâlde götürüldüğü ve polis koğuşunda dahi döğülüp, söğüldüğü ve sabâhı gelen zâbitler tarafından sehven götürüldüğü beyânıyla ve orada li-maslahatin bulunan Yenice kö-yünün sâbık muhtarı refâkatiyle i'âde edildiği ve bu keyfiyetin işâ'a edilmemesi dahi zâbit tarafından tedhişi mutazammın ve müfid bir tarz u beyânda tefhîm kılındığı nâ-kâbil-i ketm ve efkâr bir derecede mütehakkık ve mütebeyyin bulunduğu ve mezkûr karyenin sükkânı bi'l-umûm Hıristiyan milletinden ve millet-i mezkûre şu sıra Yunanîlerin desâ'is-i siyâsîlerini ne mertebe fırkası bulunduklarından ve vukû' bulan musâhabede gerçi bu tecâvüzün cümlesi tarafından bî-rahmâne ve mel'ûnâneyi takbîhen tasdîk ve tebyîn edilmekde ise de bunlardan birisine vukû' bulacak su'âle cevâb-ı nigerânenin verileceği mütehakkık bulunmasıyla berâber taraflarından kâtibin şikâyeti üzerine tahkîk için gelmiş diye Yunanîlerin dahi derhâl âgâh edileceklerine ve mezkûr karyeye yevm-i muvâsalatım olan Mart'ın yirmi üçüncü gününden avdetinin günü olan otuz birinci gününe kadar her gün müsellâh bir onbaşı ile iki, ba'zen üç nefer Yunan askerinin mezkûr karyeye sabâhları gelerek öğlen üzerleri avdet ve akşam üzeri dahi diğer bir onbaşı ile aynı mikdâr askerin gelüp gecelere kadar âdetâ mezkûr karyenin inzibâtına me'mûr imiş gibi bulunmakda olduklarını bî'z-zât müşâhede eylediğime mebnî bi'l-âhire başka bir Mezâlîme bâdî olacağı mütâla'asıyla mezkûr tahkîkâtım tevsî' ve ta'mîkinden insirâf-ı nazarla yalnız Kâtib Abidin Efendi'nin me'hûz ifâdesiyle iktifâ edilmiş ve mezkûr ifâde zîrine ayrıca fezleke ve mütâla'a dercine de lüzûm görülemedi. Ma'a-mâfih bu bâbdaki müşâhedât ve mesmû'âtıyla âcizânem Abidin Efendi'nin bu sûretle kaldırılmasının dahi yollarda hayâtına kasdolunacağı gibi harekât-ı hâ'inâne ile de kat kat giriftâr-ı ye's

ve tedehhüş edilmiş bulunmasının kable'l-muhârebe Ereğli'de bulunan me'mûrlardan zannedilmiş bulunduğundan nâşî olduğu ve hâricden mesmû' olduğuna nazaran â'ilesinin yüz aded altun lira kıymetli hulliyâtının dahi askerler tarafından gasbolunduğu ve fakat Abidin Efendi'nin bi'l-âhire ma'rûz kalacağı daha azîm tehlikeye karşı bu bâbda şakşakada bulunamadığı ve efrâd-ı â'ilesi el-ân başka hânede birer mecnûne hâlinde bulunmakda ve Abidin Efendi dahi pek müte'essir ve mütedehhiş görünmekde bulunduğundan herhâlde diğer bir mahal kitâbetine hem de müsâra'aten kaldırılması ve çünkü kaldırılmayacak olduğu sûretde efrâd-ı â'ilesinin a'sâb veyâhut kalb illetine mübtelâ olmaları hemân mutlak gibi görüldüğüne ve bununla berâber kuvve-i ma'neviyyesi tâ bu mertebeye muhtel olan Abidin Efendi'nin de îfâ-yı vazifede bi'l-âhire matlûb derecede gayret ve besâleti görülememesi melhûz idüğüne ve herhâlde diğer bir me'mûriyet kitâbetine nakli hem adâleten, hem maslahaten muvâfık olacağı muhât-ı ilm-i âlileri oldukda îcâb-ı serî'asına bî-dirîğ-i himmet buyurulması ma'rûzdur.

Sinekli Merkez Rûsûmât Müdîriyeti

BOA. DH. KMS. 60-3/28

İşgal Belgesi 9



[illegible]

Yunanlıların Trakya'daki Müslümanlara Göç Etmeleri için Baskı ve Zulüm Yaptıkları BOA. DH.KMS. 60-3/16

[illegible]

شماره
صد و اسی و هفت
تک
محرر

۱۰۰

خوارزمی
بنام
خوارزمی
بنام
خوارزمی
بنام

بعد تقویٰ موری بقیہ

بویون مانقوینده خدیو کدک خطای حکم اف

بویون مایه و بیه در دیک حلقه
تقدیر شود بعد از این فضا و روش

ما: ایوه کدنه عابد قلمی خویشت
 ا: ایوه کدنه یزید ریختند نه سید

ایک نیا ایسہ حرفہ بنی

YUNANLILARIN TRAKYA'DAKİ MÜSLÜMANLARA GÖÇ ETMELERİ İÇİN BASKI VE ZULÜM YAPTIKLARI

Yunanlıların, Bulgar çeteleriyle ilişkide bulundukları iddiasıyla Trakya'daki Müslümanları baskı altında tutarak işkence ve zulüm yaptıkları; bundan muzdarip olan Müslümanlardan göçetmek zorunda kalanlara Yunan Hükümeti tarafından izin verilmediği; Edirne'ye bağlı Görmüt köyünde halka zulmettikleri, Babaeski kazasının Nacak köyünden Kara Ahmed'i yolda parça parça ettikleri, Doğanca, Nadirli, Kara Mesudlu, Yeni-mahalle ve Kuzu Çardağı köylerinde Müslüman ahaliyi hanelerinden çıkarıp yerlerine Kafkasya'dan getirilen Rum muhacirlerini iskân ettikleri ve otuz beş yaşma kadar olan Ermenileri silah altına aldıkları hakkında Sinekli Hudut Emniyet Müfettişliği'nin tahrirati.⁷ Eylül 1921

Harbiye Nezâreti

Numara: 3

Hatt-ı Fâsıl Komiserliği'nin 22/8/H3İ37 tarihli ve 699 numaralı raporun sûreti

- 1- Kadıköy şarkındaki Bozoğlaktepe vak'asından gayrı hatt-ı fâsıl üzerinde hiç bir şey olmamıştır.
- 2- Yunanlılar Edirne'ye tâbi“ Görmüt karyesinden Hacı Ağa'nın hanesine silâh taharrisi maksâdıyla girüp sâhib-i hâne tarafından kendilerine matlûb paranın verilmemesinden nâşî merkûmun familyası Penbe Hanım'ın cerhedilmek sûretiyle vefâtına sebebiyet verildiği kezâ Buçuktepe Mahallesi'nden Mustafa'nın altı çocuğuyla berâber itlâf edildiği, Edirne'de alıkonulan Dârü'l-Eytâm talebesinden yirmi kadarının Rum ve Ermeni olduklarından bahsile Atina'ya gönderildiği ve buna müdâhale eden Meb'ûs Şevket Bey ile Çolak Sabrı'nın Atina'ya nakli refikinin azledileceği ve ale'l-umûm çete â'ilesi diye ihbâr edilenlerin birer birer mahkûm edildikleri Babaeski kazâsına tâbi Nacak karyesinden Sadık Hoca, Taşağıl karyesinden Kara Ahmed, Avukat Salih Efendi, mahdumu Bâhir, Reji Me'mûru Salim Efendilerin nefy ve bunlardan Kara Ahmed'in yolda parça parça edildiği Doğanca, Nadirli, Kara Mes'udlu, Yenimahalle ve Kuzuçardağı karyeleri ahâli-i Müslimesinin çıkarılıp yerlerine Kafkasya taraflarından getirilen Rum muhâcirlerinin iskân etdirildiği ve Çerkesköy mıntikasındaki köylerin cemâ'at-i İslâmiyye a'zâlarıyla ileri gelenlerinin darb ve Çorlu eşrafından Ali Bey'in üç gün hapseden sonra Edirne'ye sevkedildikleri (Tekrar Çorlu'ya i'âde edilen Ali Bey'in 15/8/1137'de pavyonlardan firâr eden Ermeni milletinden bir Yunan askeri tarafından bizzât görüldüğü) ve 35 yaşına kadar olan Ermenilerin taht-ı silâha da'vet edilüp, Türk ve Yahûdilerden henüz asker alınmadığı ve Şarkî Trakya'da bu sene mahsulâtın kat'iiyen olmadığı ve Uurlu ile Edirne arasında ve fakat Ahur köyüne yakın bir mahalde ufak bir köprünün dinamitle çeteler tarafından atıldığı ve bunun üzerine tekmiî hat boyunda bulunan köylerin tel örgü ile muhâfaza edilmesine çalışıldığı ve takriben on beş gün mukaddem Sofya'da Bulgarlar tarafından yedi Fransız zâbitinin mâhiyeti mechûl esbâbdan dolayı katledil-

dikleri ve memleketlerine gitmek üzere mensûb oldukları kruvazör ve kıt'alardan firâr eden Çok, Kindi, Ren ve Arperen nâm İngiliz neferlerinin Sinekli İstasyonu'nda Fransız kontrol me'mûrları tarafından der-dest edilmiş oldukları Hudûd Emniyet Müfettişliği'nden mevrûd raporlardan anlaşılmıştır.

- 3- Mültecî ve Yunan askerî firârîsi olarak hatt-ı fâsılı bu tarafa geçen eşhasın ba'de'l-isticvâb hükûmet-i mahalliyyeye teslîm edildiği ve bunların esâmisini hâvî pusulanın leffen takdîm kıldığı ma'rûzdur. Aslına mutâbıktır. 28 Ağustos sene 1337

Hatt-ı Fasil Komiseri

Kaymakam Mehmed Cemil

Bâb-ı Âlî

Dâhiliye Nezâreti

Emniyet-i Umûmiyye Müdiriyyeti

Husûsî: 529

Emniyet-i Umûmiyye Müdiri Cânib-i Âlîsine Atûfetlû efendim hazretleri,

Yunan zimâmdârının kanâ'ati Trakyalı Türklerin Bulgar çeteleriyle teşrîk-i mesâ'î etdiği merkezinde olduğundan tevkîfâta daha ziyâde germiyyet verdikleri, Edirne habshâneleri ma'sûm Türk ahâli ile imlâ edildiği gibi Kırkkilise mahbûshânesi'nde 2500 mevkûf olduğu ve bunlardan mücrimin dışarıya çıkarılmamakda, diğerleri tahkîmât ve hidemât-ı sâ'ikasıyla istihdam olunmakda ve akşamları bütün mahbûsın kalın kayışlarla bî-tâb bir hâle gelinceye kadar döğûlmekde bulundukları ve fart-ı darbdan bir kısmının vefât etdiği, iffete ve ırza tecâvüz hâdiselerinin çoğalması İslam ahâliyi tahammül-sûz bir hâlde bıraktığından hicret arzûsunda bulunmuşlarsa da Yunan Hükûmeti'nce mümâna'atda bulunulduğu ve gerçi Yunan me'mûrîni mârrü'l-arz akideden dolayı bütün Trakyalı Türk ahâliyi tehcîr emelinde ise de tehcirin Türkiye'ye mi, yoksa adalara mı yapılmasının daha muvâfık olduğu husûslarında ihtilâf-ı efkâr bulunduğu Türkiye'ye hicret fikrini besleyenler bu sûrede hareketin düşmân kuvvetini tezyîd demek olduğu kanâ'atinde oldukları, Bulgar hudûdunda ve Lalapaşa kazâsı civârında yirmi beş köyü hududa yakın olduğu bahânesiyle kordon altında bulundurdıkları mezkûr köylülerin hârice çıkmaları memnû' olduğu gibi, diğer köylerden de bu köylülerle temâs imkânının selbedildiği Venizelist tarafdârlarının İslam ahâli arasında " Venizelos zamânında hiç bir İslam tevkîf edilmemiştir. Kostantin bak size ne fenalıklar yapıyor. Komiteden diye ne işkencelere ma'rûz kalıyorsunuz. Kostantin Anadolu'da mağlûb olacak ve Venizelos yine gelecek siz de rahat edeceksiniz? Diye propaganda yaptıkları Venizelist tarafdârı olup da azledilen me'mûrînin İstanbul'a geçmekde oldukları Yunanlıların Edirne ve Kırkkilise ve

Muradlı, Çerkesköyü'nde tahkîmât vücûda getirmekde bulundukları ve Vize kazâsından Make-donya muhacirlerinden Abdul Ağa ordan geçmekde iken Yunan jandarmaları tarafından öldürül-düğü ve merkûmun nezdinde bulundurduğu dâhili vesikasını merkebin semerinde bulduk, diye âmirlerine teslim eyledikleri hâlde fi'l-i katlin ne sûretle ve kimin tarafından vukû' bulduğu hak-kında en ibtidâ'î tedâbîre bile tevessül edilmediği ve kezâ Vize kazâsından Tatarlı köyünden Çolak Mısıtık'ın kendisine ve â'ilesine bıçakla işkence yapıldıktan sonra 1600 lirasını aldıkları ve kazâ-yı mezkûrdan zîrde esâmîsi muharrer kesân tevkîf edilerek, bir kısmının Edirne'ye, diğerlerinin ada-lara sevk edildiği, Yunanîlerin Trakya'da ta'kîb etdikleri tedhîş-i siyâsî öyle bir şekil almıştır ki, hadd-ı fâsılı tecâvüz eden İslam ahâlinin hâlâ vekâyî'-i fecâyî'i söylemekden korkmakda ve endişe etmekde bulundukları ve on günü akdem Anadolu cihetinden Tekfurdağı'na bir çok mecrûh çık-dığı ve mecrûhların kısm-ı küllîsi Dersâ'âdet ve Trakyalı olup mu'ahharan bu mecrûhlar muhtelif kazâlara nakl ve sevk edildikleri şehir-i hâlin ikinci Cum'a günü sabahleyin Istranca karyesinden iki sa'at mesâfede ve hudûda balkandan ateş zuhûr ederek, itfâsına bütün Istranca karye ahâlisi gitmiş ise de söndürülememiş ve el-yevm devâm etmekde ve fâ'ili hakkında tahkîkât-ı lâzime icrâ kılın-makda olduğu berây-ı ma'lûmât arz olunur. Ol bâbda emr ü ferman hazret-i men-lehü'l-emrindir. Fî 7 Eylül sene 1337

Sinekli'de Hudûd Emniyet Müfettişi

Mehmed Nazmi

Tüccârdan Cafer Sadık Efendi,

Başmu'allim Zeynel Efendi,

İcrâcâ Hicri Bey,

Tüccârdan Haşan Basri Efendi,

Muhtar Ahmed Efendi,

Sâbık Nüfûs Me'mûru Yakub Efendi,

Büyük Manika karyesinden Kara Bekir'in Hâfız İbrahim Efendi,

Büyük Manika karyesinden Tahsîldâr-ı sâbık Receb Efendi mahdûmu Osman,

Pazarcık Mahallesi'nden Abbas'ın familyası Hayriye Hanım,

Saray'ın Pazarcık Mahallesi'nden Petriç muhâcirlerinden Süleyman, (Merkûm ağzından vu-rularak öldürülmüştür.)

BOA. DH. KMS. 60-3/16

İşgal Belgesi 10

LÜLEBURGAZ'DA İŞGALCI YUNANLILARIN YAHUDİ VE MÜSLÜMANLARA
UYGULADIĞI MEZALİM

خلاصه
در اخلیه نفه ربه صلیه
لوله بخوسه موزینه دار
۱۰۰۰
۸۶۶

دوینلو افتم صفتی
۱۰۰۰ ماسه تاریخ و کنیز قره به نزدی عیضه زید - لوله بخوسه موسی محمدی رئیس
برای اقدینک خانیس واقع اوله توفیق شرقی ترکیا ماسه دار صلی محمدی توفیق
در برکت اوزره و نیزه لوس برای ایصال بری روح اهالی طرفه تنظیم ایله آنرا ضامه
عموم ایله ساره موسی در استراک حق و واقع اوله تکلیف و دعوته مهمی ایست
عدم اجابت طوایفی بری برکت تبه اوزرینه یونانه مفرزه قومانده دلاویله ایله
ضابطه ملک از ترنیم اولیهم و مجارید م یونانه افاری بولیم استطلاع خفیه تجمیر
تأید ایلیکه بریس مدیریت یله برکت بوجهند م ادرنم یونانه افلیز خص سیکه تبلیغ
فلسه اولیهم معروفه - اولیج امروضا نه جفره مه لاله کده -
ارنم و البی

هلال منبجی - ۸۷۵

لَوْلَمْ يَكُنْ لَهُمْ آيَاتٌ فَاعِلِينَ ۚ أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ ۚ أَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ آيَاتٌ أَنْبَأُوهُمْ أَنَّ اللَّهَ مَعَهُمْ خَالِدِينَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ ۚ فَذُرْنِي وَنَجْعَتِي وَمَنْ يُشِيقُ ۚ إِنَّهُ لَا يَفْعَلُ شَيْئًا ۚ

سخن افراز نماید در سوره رعد و سوره نمل و سوره صافات
 انچه در این سه سوره است سخن از اسماء علیها السلام است
 و در سوره نمل و سوره صافات در بعضی جای آمده است

[illegible]

قوتیغورہ سداغوجہ قادی و سداغوجہ اکبر و سداغوجہ
و سداغوجہ کورہ

اولی کونه در کجای تو ای غمخوار خسته فراقم غمخوار فراق ای
کورد شدم قد بر خفا خالده رو کمره اول قدی سوزیده

Lüleburgaz'da İşgalci Yunanlıların Yahudi ve Müslümanlara Uyguladığı Mezalim
BOA.DH.EUM.AYŞ.4/62

محکمہ

خطرقه به خطی کونی بوده ششگانه بر این دره صوبه
اول قدیمه ایست از عهد خطرقه به دره دره دکن .

[illegible]

سخا ماغی دیر برطریقاً از کده حصاره جویوه دو کده
وزنه زن اورده بر وجوده یاره قلعیه به
ساز و دیار سوسنگ

[illegible]

سزہ نفخہ برقی صورتی



$\frac{1}{2}$

قوماً انعموا به سده سنه قومند او را در دهه ها
اوله رفته بودند و قریب آمدند تجدید به عبادت - کور رگش

اوت اقدم کوردم سلا رقص و محو رقصه و حیفه آورده ایده
و بنده نم فرستید اهل انشلیک سوله اور حقیقه بنده کوشه سوله
ایده و بنده انشلیک سوله آورده معبود بنده ایده

سے یہ ترخیمیں استخوانیہ اور ہڈی

سازماندهای غیردولتی و مراکز تخصصی
در زمینه آموزش و پژوهش

[illegible]

اور وہ بولنے لگا کہ میں نے وہ بات کہی تھی وہ نہیں
 جیسا کہ تم نے کہا ہے وہ غلط ہے نہ اس کی خبر
 دے رہا ہوں ۔

مجدد سازه هجری و بر مبنای
نمودار و بر مبنای تقویم و سوره ای

افروزنده و پندیده ایست

: Lüleburgaz'da İşgalci Yunanlıların Yahudi ve Müslümanlara Uyguladığı Mezalim BOA. DH.EUM.AYŞ.4/62

قومیہ بود برعوضہ موجود بود یعنی وکندگی در قومیتہ و فدا دینی بے سلب شود استعارہ عدس قویہ حق حبیہ و توقیفہ
 و لویہ سوتیفہ ایچہ شکیہ ایدہ مذہب و تفسیرہ اولیادہ بود برعوضہ مسرور محبت و یقین معال با قوا و غیر اکترا باشند رادہ خان
 اجرا ایلیہ تحقیقات نتیجہ سہ قوم حیدرانی کون حبیہ و در سہ کجی اوزارہ توقیفہ اینکہ صدرہ برمدہ طرف حبیہ
 و اگر احد اوزارہ موقوفہ بود نہ عرصہ استیلا و کندلیہ و سلامی خانی بویہ کی طرزہ و یا تیریمہ و با حقاری قدرندہ
 حذرہ مذہب ایدلیک و غلبہ فقط با فخر اوزارہ و مسرور جماعت و قومیتہ بقدر ایچہ بر خصیت مسرور دوندگی
 حاکم شکی و کسلی مذاقہ اولیقا سوتیفہ سہ ندای سہ رائا و خطاب و جمیع بار ایدہ منت توئمہ و شوی و زینت
 محکمہ مفاصلیہ اوزارہ بر ناندی سہ نادین و تقیر ایچہ بر تدریس و تفسیر و تفسیر اوزارہ قند کہ تفسیر تقیم قومیہ
 قومیہ

قومیہ
 قومیہ

قومیہ
 قومیہ

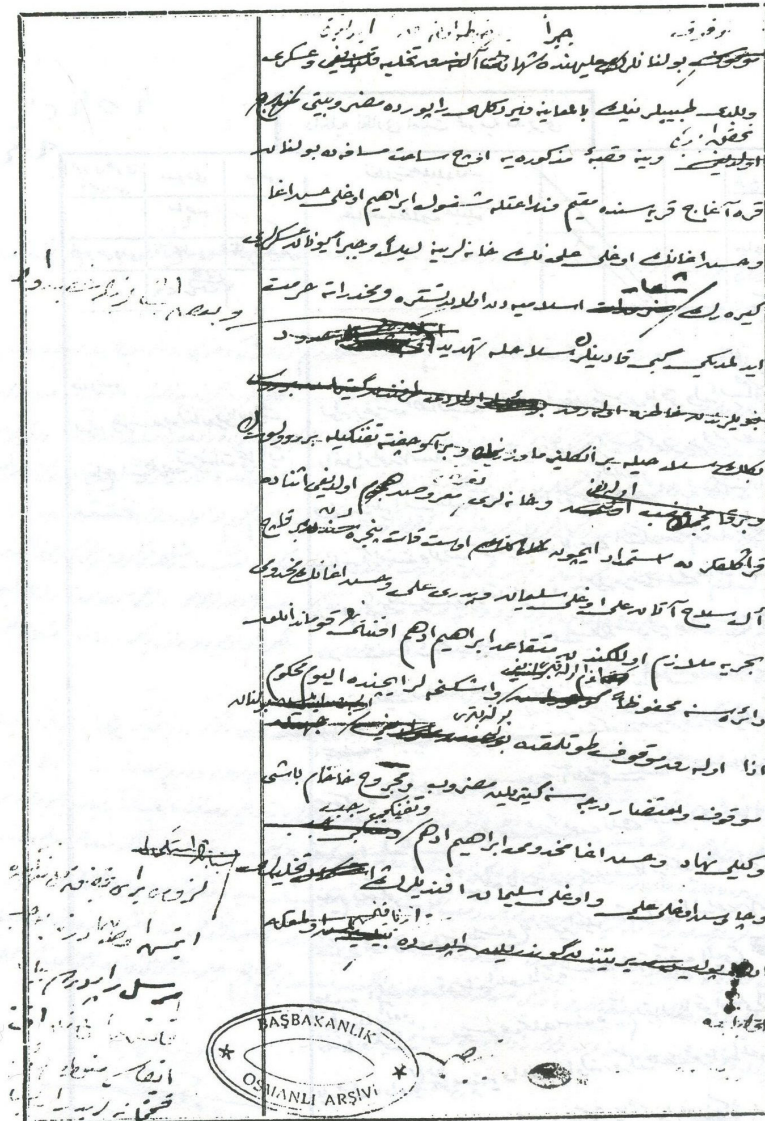
[illegible]

[illegible][illegible]

197

هلال مناجاة - سی - ۸۷۵

Lüleburgaz'da İşgalci Yunanlıların Yahudi ve Müslümanlara Uyguladığı Mezalim
BOA.DH.EUM.AYŞ.4/62



LÜLEBURGAZ’DA İŞGALCİ YUNANLILARIN YAHUDİ VE MÜSLÜMANLARA UYGULADIĞI MEZALİM

Yunanlıların Lüleburgaz’ı işgaliyle beraber asırlarca birlikte yaşayan topluluklar arasında ayrılık tohumlarının ekilmeye başlandığı, Rum olmayanlara suçlu gözüyle bakıldığı; Lüleburgaz ahalisinden Musevi Yako Oğlu İsak’ın komite üyesi iddiası ile tevkif edildiği yine Bakkal Yako oğlu David’e aynı iddia ile işkence yapılarak, tutuklu bulunanlar aleyhine konuşmaya zorlandığı; Musevî Hahambaşı Vekili Nihat Efendi’nin evine Yunan askerinin zorla girip arama yaptıkları, hanımını ve misafiri dövdükleri; Cami-i Atik mahallesinden Arabacı Niyazi oğlu Hasan’ı silah ve cephane taşıdığı; Hasanbey mahallesinden Tüfenkçi Hasan Efendi’nin silah tamirâtı yaptığı gerekçesiyle tutuklandıkları; Karaağaç köyünden İbrahim oğlu Hasan Ağa ve Hasan Ağa’nın oğlu Ali’nin evlerine gece zorla girilip, mahremiyete ve kadınlara hakaret edildiği. 26 Mayıs 1919

Edirne Vilâyeti

Mektûbî Kalemi

Umûmî: 43740

Husûsî: 866

Dâhiliye Nezâret-i Celîlesine

Hulâsa: Lülebergos (Lüleburgaz)

hâdise-i ma’lûmesi mürettiblerinedâ’ir.

Devletlü efendim hazretleri,

10 Mayıs sene 1335 târîhli ve sekiz yüz kırk beş numaralı arîzaya zeyldir. Lülebergos (Lüleburgaz) Mûsevî cemâ'ati re'îs-i rûhânîsi Behâr Efendî'nin hânesine vâki' olan ta'arruzun sarkî Trakya mes'elesine dâ'ir Sulh-i Umûmî Konferansı'na verilmek üzere Venizelos'a berây-ı îsâl yerli Rum ahâlî tarafından tanzîm edilen istirhâm-nâme-i umûmî ile sâ'ireye Mûsevîlerin de istirâkı hakkında vâki' olan teklîf ve da'vete mûmâ-ileyhin adem-i icâbetinden dolayı yerli Rumların teşebbüsü üzerine Yunan Müfrezesi Kumandanı Velahopulos ile zâbitânının eser-i tertîbi olduğu ve mütecâsirlerinin de Yunan efrâdı bulunduğu istitlâ'ât-ı hafîyye neticesiyle de te'eyyüd eylediği polis müdîriyetinden bildirilmekle bu cihetin de Edirne'de bulunan İngiliz

Murahhas-ı Askerîliğine tebliğ kılınmış olduğu ma'rûzdur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir. Fî 11 sa'ban sene 1337 ve Fî 12 Mayıs sene 1335

Edirne Vâlîsi

mühür

Dâhiliye Nezâreti

Emniyet-i Umûmiyye Müdîriyeti

Târîh: 19 Mayıs sene 1335

Nezâret-i Celîleden Hâriciye Nezâret-i Celîlesine

Hulâsa: Lülebergos Hahambası

Behar Efendî'nin hânesine Yunanlıların ta'arruzu mes'elesi hakkında

9 Mayıs sene 1335 târîh ve 45203 numaralı tezkire-i âcizîye zeyldir. Lülebergos (Lüleburgaz) Müsevî Cemâ'ati Re'îs-i Rûhânîsi Behar Efendi'nin hânesine Yunanlılar tarafından vâkî' olan ta'arruzdan evvel kendisini Rumlar celb ederek ba'zı tahkîkât ve istîzâhât için Lülebergos'a dört hükûmet hey'eti geleceği ve "buraları Yunanistan oldu, siz ne vaz'iyette kalacaksınız" diye vâkî' olan su'âlîne Behar Efendi bu bâbda mâ-fevkinden emr almadığını beyân etmesiyle Rumların bugün yarın hey'etin vürûd edeceğini ihbâr ve icâbını tesrî' etmesi lüzûmunu ihtâr eyledikleri ve bunu müte'âkib Kırkkilise'den emr almak üzere Behar Efendi araba ile müsâra'aten bir Rum ile berâber mahall-i mezkûre sevk olunmuş ise de Kırkkilisece de bu işden adem-i ma'lûmât beyân ve tereddüd edildiği ve onlara Dersa'âdet'den acele ta'lîmât almak üzere bir araba oradan da Necur Matran Efendi Lülebergos'a (Lüleburgaz) gönderilmiş olduğu ve müte'âkiben Matran Efendi ile Behar Efendi Rumlar tarafından tekrâr da'vet olunarak Behar Efendi'yi â'ilesi göndermediğinden dâmâdı Mişon Efendi giderek Rumlar tarafından vaz'iyet hakkındaki Müsevîlerin fikri soruldukda Dersa'âdet'den emir gelmediğinden bu bâbda beyân-ı efkâr ve mütâla'ât edilmeyeceği beyân olunduğu ve Rumların Dersa'âdet'den istihsâl edilecek emrin tesrî'i lüzûmunu ifhâm etdikleri ve o gece Behar Efendi'nin hânesi iki sâ'at sonra basılmış olduğu Lülebergos (Lüleburgaz) Kâ'im-i makâmlığı'ndan bildirilmesi üzerine Edirne'deki İngiliz Murahhas-ı Askerîliğine ma'lûmât î'tâ kılındığı ve bu ta'arruzun sarkî Trakya mes'elesine dâ'ir sulh konferansına verilmek üzere Venizelos'a berây-ı îsâl yerli Rum ahâlî tarafından tanzîm edilen istirhâm-nâme-i umûmî ve sâ'ireye Müsevîlerin de istirâki hakkında vâkî' olan teklîf ve da'vete mûmâ-ileyh Behar Efendi'nin adem-i icâbetinden dolayı yerli Rumların tesebbüsü üzerine Yunan Müfrezesi Kumandanı Velahopoulos ile zâbitanın eser-i tertîbi olduğu ve mütecâsirlerinin de Yunan efrâdı bulunduğu ve istilâ'ât-ı hafîyye neticesiyle de te'eyyüd eylediği polis müdürîyyetinden bildirilmekle bu cihetin de Edirne'de bulunan İngiliz Murahhas-ı Askerîliği'ne teblîğ kılınmış olduğu Edirne Vilâyeti'nden gelen iki kıt'a tahrîrâtta izbâr kılınmış olmakla ol bâbda.

Lülebergos'un (Lüleburgaz) Müsevî mahallesinde ikâmet ve çarsuda bakkallık san'atıyla istigâl eden Yako oğlu elli beş yaşlarında el-yevm mücerred David'in ber-vech-i zîr ifâde-i mazbûtasıdır. Fî 20 Mayıs sene 1335

--Seni efrâd-ı Yunaniyye der-dest ederek kumandanlık dâ'iresinde habs etmiş olduğunu söylüyorlar. Seni ne esbâba mebnî habs ettiler ve başından ne gibi vak'a geçmiş ise ber-tafsîl beyân ediniz.

--Cumartesi günü beni der-dest ettiler. Kumandanlık idâresine götürdüler ve salı gecesi isticvâba ibtidârla "sen Osmanlılarla berâber komitelik yapmak üzere toplanmışsınız. Bak burada ne kadar vardır sen de bunlarla berâbersin" demeleri üzerine «hayır efendim ma'lûmâtım yokdur. On üç gündür İstanbul'da idim. Cumartesi akşamı gelmiş idim. Yakim oğlu da berâber idi. Hasta bulunan

kızımı berây-ı tedâvî götürmüş idim. Bunun için komitedir filân ma'lûmâtım yoktur" dedim. "Hiç haberin yok mudur" dediler, "yoktur" dedim. Hahambaşı Vekîli Nihad'ı çağırdılar «David sizinle salı gecesi berâber mi idi" dediler, Nihad Efendi de, "evet salı gecesi bizimle berâberdi" dedi. Bunun ağzından nasıl işittilerse derhal görmüş olsan tanımayacağım bir şahıs bana tokat urdu, diğer bir odaya nakledildim ve orada biraz sopa ile döğdüler, ayaklarıma urdular. Ya doğru söyle yâhûd seni öldürecekiz dediler.

--Kumandanlık dâ'iresinde kaç gece kaldın ve Nihad Efendi ile görüştün mü ve kendisini ne halde gördün?

--Üç gün dört gece kumandanlık dâ'iresinde kaldım. Nihad Efendi ile görüştüm. Kendisini fenâ halde döğmüş olduklarını söyledi.

--Nihad Efendi'ye salı günü bu da sizinle berâber mi diye sormuş olduklarının esbâbı ne imis, Nihâd Efendi'den öğrenmedin mi ?

--Nihad Efendi'ye sordum. Gûyâ Osmanlılarla birlikte biz Mûsevîler de câmi'e toplanup komite yazmış olduğumuzu sormuşlar ve kendisini pek fenâ bir halde darb etmiş olduklarından benim için Yunan kumandanı bu David de sizinle o salı gecesi berâber mi idi diye sorduklarında evet demenin esbâbı kendi hayâtının kurtarılması için olduğunu Nihad Efendi bana söyledi. "Evet bu da berâberdi dememiş" olsa idim, beni öldürecek idiler. korktuğum için mecbûrî böyle söyledim, dedi.

--Seni asağı diğer bir odaya naklettikten sonra çok döğdüler mi ve nerelerine urdular? Vücûdunda yara, kırık, bere vesâ'ire var mıdır, söyleyiniz?

--Beni diğer bir odaya kapattıktan sonra askerler içeri girdiler. Elllerinde bulunan silâhın kayısını boynuma taktılar ve silâhı da baldırlarım hizâsına gelmiş şartıyla geçirdiler, ayaklarım tabî'atıyla yukarı kalktı. Sonra beni bir asker eline aldığı siyâh renkte ağırca bir sopa ile döğmeye başladı. Otuz mu, kırk mı, elli mi ne kadar urduğunu bilemem, otuz kadarını iyiden iyiye hatırlıyorum. Birçok daha urduklarından sonra kendimi gâ'ib ettim. Bi'l-âhire bıraktılar, bir müddet sonra kalktım ayaklarımı, iste gösteriyorum görülecek halde değildir, simsiyahtır.

--Size baskaca bir sey sormadılar mı ?

--Tekrâr be tekrâr bu komite mes'elesini sordular ve orada bulunan bir çok kişi varmış, bunlar senin için komitedir diyorlar, yalan mı söylüyorlar sen ne için inkâr ediyorsun, doğru söyle dediler. Ben yine ma'lûmâtım olmadığını söyledim.

--Kumandanlık dâ'iresinde senin komite olduğuna dâ'ir şâhid olarak gösterdikleri adamlar kimlerden ibârettir, gördün mü?

--Evet efendim, gördüm. Nihad Efendi ve Ali Çavuş'un çocuğu orada idiler ve bunlar benim

komiteye dâhil olduğumu söylemiş olacaklar ki bunları gösteriyor idiler ve Yunan kumandanları da orada mevcûd bulunuyor idiler.

--Sizi Türkçe mi isticvâb ediyordular?

--Kendim Rumca biliyorum. Rumca isticvâb edildim.

--Siz[i] ne zaman tahliye ettiler ve bıraktıkları zaman ne gibi şeyleri dışarıya söylememek üzere tenbîh ettilerse doğru olarak söyle.

--Beni bu sabah tekrâr isticvâb ettiler ve siz komite yazmışsınız, yaptınız mı dediler, evet yaptık. Bizim komite dediğimiz şey fukarâ için toplanır bir karar veririz, buna cemâ'at ve komite ta'bîr ederiz dedim. Re'îsi kimdir dediler. Hahambaşı Vekîli Nihad'dır dedim. Nesim ve Yorgi efendilerden müteşekkîl bir de kitâbete bakar bir hey'et vardır diye söyledim. Bu da hakîkattir, fukarâlar için böyle bir cemâ'atımız vardır. Kumandanlık dâ'iresinde darb edildiklerini hâricde söylememekli[gi] mi tenbîh

etdiler. Ben de kendilerine ayağım topal gibi yürüyorum, görecekler ve soracaklar

dedim ve dışarı çıktım.

--Orada bulunduğunuz müddetce nerede yattınız ve ne yiyüp içtiniz, size bu husûsda nasıl mu'âmele ettiler, yemek verdiler mi?

--Yemek vesâ'ire hiç bir şey vermediler, her şeyi evden getirttim. Bunlar bir şey vermediler. Yalnız su veriyor idiler.

-- _fâdenizi tasdîk eder misiniz?

-- Ederim efendim.

İmzâ

Fezleke

Komite Lülebergos'da (Lüleburgaz) mevcûd bulunduğu ve kendisi de komiteye dâhil olduğu bahânesiyle Yunan İsgal-i Askerîsi Kumandanlığına celb ve tevkîf ve bunu söylemek için işkence ile darb ve tazyîk olunan Lülebergos'un (Lüleburgaz) Müsevî mahallesinde mukîm Bakkal Yako oğlu elli beş yaşında David hakkında icrâ edilen tahkîkât neticesinde merkûmu cumartesi günü celb ve dört gece orada tevkîf ettikten sonra bu müddet zarfında cebr ve ikrâhla orada mevkûf bulunanlar aleyhinde ishâd ve kendisi de silah kayışı boynuna geçer tarzda yatırılarak bacakları kaldırıldıktan sonra darb edildiği ve nihâyet fukarâya bakmak üzere Müsevîlerce cemâ'at ve komite ta'bîr edilen bir

hey'etin mevcûd ve bunun re'îsi Hahambası Vekîli Nihad Efendi olduğunu söylemek sâyesinde tahliye edilmiş ve âsâr-ı darb ve cerh bâ-rapor müsbit bulunmuş ve su tecâvüz vaz'ıyyet-i mahalliyyeyi makâsid-i siyâsiyye uğrunda Yunanîler lehinde te'vîl ve takrîr için bir tedbîr tutulmuş olduğunu nâtık işbu fezleke bi't-tanzîm takdîm kılındı. Fî 21 Mayıs sene 1335

Komiser Mu'âvini

imzâ

Edirne

Polis Müdüriyeti

Kısm-ı Adlî Riyâseti

Umûmî : 2727

Husûsî : 234

Emniyet-i Umûmiyye Müdüriyeti Cânib-i Âlîsine

Atûfetlü efendim hazretleri,

İşgâl târîhinden beri gizlice tutulan tertîbâtla Yunan işgâl-i Askerîsi tarafından Edirne Vilâyetine tâbî' Lülebergos [Lüleburgaz] kasabasında fî 17 Mayıs sene 1335 târîhinden i'tibâren fa'âliyâta girişilmiş ve zarûriyü'l-husûl tesevvüsât üzerine îcâbına mütevellilen kazâ-yı mezkûra hareket eylediğimi telgrafla arz eylemiş idim. Orada üç gün zarfında ittihâz eylediğim tedâbîr ile istishâb ettiğim polis kuvveti ile şimdilik sükûn ve sükûneti i'âdeye muvaffakiyet hâsıl olmuştur. Binâ'en-aleyh netâyic-i hâsıla beş fezlekeye rabten makâm-ı vilâyete takdîm olunmuştur. Hulâsalarını ber-vech-i zîr arzeylerim.

- 1- Müsevî Hâhâmbası Vekîli Nihâd Efendi'nin geçenlerde arzulunduğu üzere hânesine Yunan efrâd-ı askerîyyesi leylen girmiş ve kendisini taharrî ile berâber zevcesini ve müsâfiri Tekfurdağlı Sipata'yı(?) darb ve cerh eylemişlerdir. Bunun yegâne sebebi Nihâd Efendi'nin Yunan efrâdıyla müttehidü'l-efkâr bulunan yerli Rumlara adem-i mümâsâtı ve tevhîd-i mesâ'îye muhâlefetidir. Bu sâyân-ı takdîr Nihâd Efendi'nin sebâtı ve sıfat-ı tâbî'îyyete merbûten sadâkati âmâl-i mefsedet-kârânenin mürevviclerini iktisâb ve tahrîk etmiş ve müretteb olan ta'arruz-ı vâkî'i te'vîl ve mütecâsirleri olan Yunan efrâd-ı askerîyyesine bedel işgâl kumandanı Velahopulos'un(?) bi't-tedârik irâ'e eylediği yerli Rumlardan bir kaç kişiyi reddederek mütecâvizlerini hakîkate muvâfık ve delâ'il-i kânûniyye ile sâbit olan Yunan efrâd-ı askerîyyesi bulunduğunda muhâcce u iddiâ ve kanâ'atini tebdîl etmemesi üzerine ahz-i sâr ve tervîc-i merâm için kendisini fî 17

Mayıs sene 1335 târîhine müsâdif cumartesi günü tutarak habs u tevkîf ve elîm ü senî' işkencelere dûçâr etmekle berâber ahâlî-i İslâmiyye ile komite teskilâtına girişmek töhmetiyle mevkûf bulundurmaktadır. Mûmâ-ileyhin mazlûmen mevkûfiyetine de kanâ'at olunmamakta ve zevcesinin hânesine gidilerek mûmâ-ileyhin gayr-ı vâkî' iken vâkî' olmuş gibi bir takım beyânât-ı tahrîriyesini irâ'e ve bu ifâde ve beyânâta mezbûrenin de istirâkını imzâ ile teklîf edilmekte ve imzâdan imtinâ' ve teklîfi reddetmekte sebât-kâr bulunan zevcesinin bir Türk zâbitinden elli lira almakla ve bu pâre te'sîriyle Yunan askerini mûte'arrız göstermekle ithâma ve tehdîde çalışılmakta kusûr edilmiyor. Bunun fâ'ide-bahs olmaması terhibin tatyîbe incirârını istilzâm etmiş ve nihâyeten kendisine arzuları vechle ifâdeyi imzâ eylediği takdîrde elli lira verileceğini söylemek hîlesi unudulmamıştır.

- 2- Lülebergos (Lüleburgaz) ahâlisinden Arnabud oğlu Mûsevî Yako veled-i Îsak komiteye dâhil bulunmak töhmetiyle Yunan kumandanı dâ'iresine götürülmüş ve tazyîk ve tehdîd ile istenilen şekl-i siyâsîde ifâdesi alınarak idâre-i Osmâniyye ile idâre-i Yunaniyye arâsında lâ-kayd görüneceğini te'mîn etdikden sonra bir gecelik mevkûfiyetle serbest bırakılmıştır.
- 3- Lülebergos'un (Lüleburgaz) Câmi'-i Atîk mahallesinden Arabacı Niyazi oğlu Hasan şuraya buraya silâh ve cebhâneyi tasıdığından bahsle celb ve Yunan kumandanlığı dâ'iresinde habs olunmuştur. Tazyîk-i sedîd tahtında dört gün mevkûf bulundurulduktan sonra kasaba hâricinde silâh atıldığı kendisine söylettiler serbest bırakılmışlardır.
- 4- Lülebergos'un (Lüleburgaz) Hasan Bey mahallesinde mukîm Tüfengci Receb Efendi nâmûslu bir san'atkâr iken çıkarılacak muhayyel bir sûris için silâh tamirâtıyla meşgul bulunduğu töhmetinde bırakılmış ve celb olunarak kumandanlık dâ'iresinde bi't-tevkîf el-yevm tahliye edilmemiştir.
- 5- Lülebergos'un (Lüleburgaz) Mûsevî mahallesinde mukîm Bakkal Yako oğlu elli beş yaşında David, komiteye dâhil addolunarak kezâlik kumandanlık dâ'iresine celb ve dört gece tevkîf edildikten sonra işkenceler içinde mevkûf bulunanların aleyhinde sehâdete alınarak tahliye edilmiştir. Askerî ve beledî tabîblerinin bi'l-mu'âyene verdikleri râporda madrûbiyeti gösterilmiştir. Rapor evrâk-ı tahkîkiyye miyânında mahfûzdur.
- 6- Lülebergos (Lüleburgaz) kasabasına üç sâ'at mesâfede bulunan Karaağaç karyesinde mukîm ve zirâ'atle meşgûl İbrahim oğlu Hasan Ağa ve Hasan Ağa'nın oğlu Ali'nin hânelerine leylen ve cebren Yunan askerleri girmiştir. Zarûrât-ı İslâmiyyeden olan tesettüre ve muhadderâta hürmet edilmemiştir. Kadınlar silâhla tehdîd olunmuştur. Bu sâyede hudûd boylarından hâtıra olarak bu â'ileler evlâdı tarafından getirilüp hânelerinde bulunan bir Rus beylik silâhıyla bir İngiliz mavzeri ve bir av çifte tüfengiyle bir revolver ve bir kamçı gasb olunmuş ve hâneleri hücûm ve ta'arruz esnâsında karanlıklarda istimdâd için hânenin üst kat penceresinden bir kaç el silâh

atan Ali oğlu Süleyman ve pederi Ali ve Hasan Ağa'nın mahdûmu Bahriye mülâzım-ı evvelliğinden mütekâ'id İbrahim Edhem kumandanlık dâ'iresine mahfûzen götürülmüş ve iskenceler içinde el-yevm mahkûm-ı ezâ olarak mevkûf tutulmakda bulunmuşlardır.

Netice- Tahkîkâtım esnâsında Der-sa'âdetden gelen İngiliz, Fransız, Osmanlı ve Yunan hey'et-i muhtelitası bu hakîkatlere göre ihtisâsât ve müsâhedâtını not ettiği gibi mevkûf ve ihtizâr derecesine getirilen madrûb ve mecrûh Hâmâmıbaşı Vekîli Nihad ve Hasan Ağa mahdûmu İbrahim Edhem ve Tüfengci Receb ve Çavus oğlu Ali ve oğlu Süleyman Efendi ve ağaların fecî ve' elem-nâk vaz'-ı hâlleri i'tibâriyle ahliyeleri hakkında vâkî' tessebbüslerin ma'a't-te'essür semere-bahs olamamıştır. Bununla berâber o sırada oraya gelen Edirne İngiliz Askerî Murahhası Mösyö Samo'nun Vekîli Mösyö Lister bi'z-zât magdûrları mevkûf bulundukları yerde görmüşdür.

Hulâsa: Hayâlden hakîkate çıkarılmak için uğrunda uğraşılan Trakya Yunan propogandası Lülebergos (Lüleburgaz) ve kurâsı Rum ahâlisini Yunan işgâl efrâd-ı askeriyyesiyle müstereken pek ziyâde ser-mestîye düşürdüğü ve asırlardan beri kardâş ve vatandaş rûhuyla yaşayan İslâm, Mûsevî ve Rum ahâlî arasında tehlikeli bir uçurum açıldığı ve bu uçurumun basında ser-mestînin yarattığı cür'etle sadâkat-ı tâbî'yyete münâfî tezâhürler başladığı ve sadâkât-ı tâbî'yyetten ayrılmayan ve bî-sûd ve semeresiz mel'ûn propogandaya kapılmayan İslâm ve Mûsevî ahâlîyi bi-hakkın endişelere düşüren suver-i muhtelif ile tazyîk siyâseti herhangi bir nazarla mütezâhir ve vücûdu isbâtıdan müstağni görüldüğünden Yunan âmâl-i milliyyesine gayr-i müsâ'id görülen vaz'iyet-i mahalliyyenin selâmeti nâmına tessebbüsât-ı sedîde ve te'sîrât-ı siyâsiyye ile bu hâl-i fecâ'at istimâle nihâyet verdirilmesi ve hürriyet-i milliyye ile masûniyet-i şahsiyyenin ta'arruzdan ve milel-i mütemeddinece her an ve zamân için lâzımü't-tel'în bulunan mahbûsiyet-i nâ-mesrû'ada bırakılan Hâmâmıbaşı Vekîli Nihad ve Tüfengci Receb Efendilerle Karaağaçlı Hasan mahdûmu, Bahriye mülâzım-ı evvelliğinden mütekâ'id İbrahim Edhem ve Çavuş oğlu Ali Ağa ile oğlu Süleyman'ın istikmâl-i tahliyyeleri vücûbu adâlet-i medeniyye nâmına arz olunur. Ol bâbda emr ü irâde hazret-i men-lehü'l emrindir. Fi 22 mayıs sene 1335

Edirne Polis Müdürü

imzâ

Dâhiliye Nezâreti

Emniyet-i Umûmiyye Müdiriyyeti

Târih: 26 Mayıs sene 1335

Nezâret-i Celîleden Hâriciye Nezâret-i Celîlesine

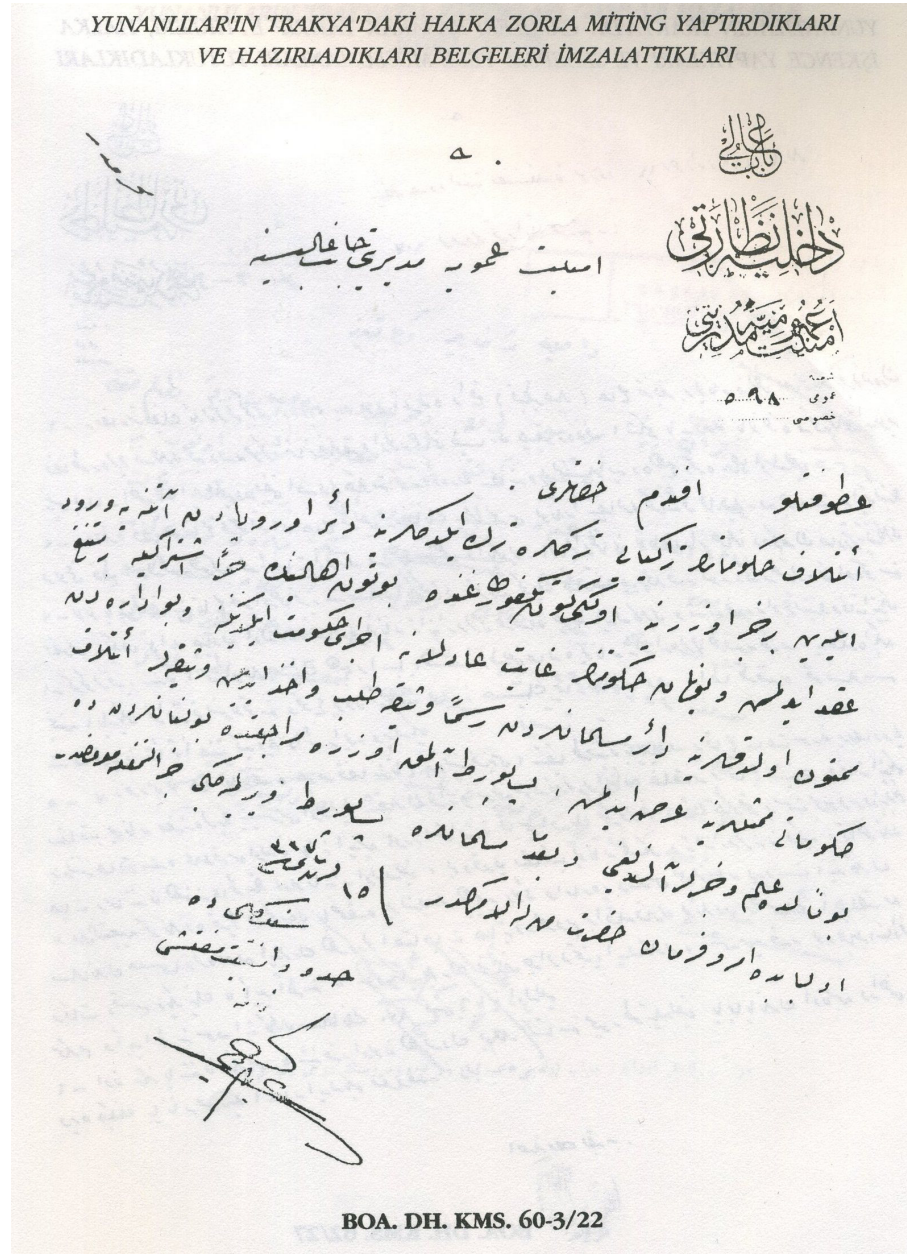
Hulâsa: Lülebergos'da bulunan Yunanîlerin

ikâ' ettikleri ta'arruzât ve tecâvüzât hakkında

Lülebergos (Lüleburgaz) ahâlîsinden Arnabud oğlu Mûsevî Yako veled-i Îsak komiteye dâhil olmak töhmetiyle Yunan kumandanı dâ'iresine götürülerek tazyîk ve tehdîd ile istenilen şekilde ifâdesi alındıktan ve idâre-i Osmâniyye ile idâre-i Yunaniyye arasında lâ-kayd görüneceğini te'mîn ettikten sonra bir gece tevkîf edilerek serbest bırakıldığı ve yine Lülebergos'un Camî'-i Atîk mahallesinden Arabacı Niyazi oğlu Hasan'ın şuraya buraya silâh ve cebhâne tasıdığından bahsle celb ve Yunan kumandanlığı dâ'iresinde dört gün habs ve tazyîk edildikten sonra tahliye edildiği ve yine kasaba-i mezkûrenin Hasan Bey mahallesinde mukîm Tüfengçi Receb Efendî'nin nâmûslu bir san'atkâr iken muhayyel bir sûris için silâh ta'mîrâtıyla mesgûl bulunduğu töhmetiyle celb olunarak kumandanlık dâ'iresinde bî't-tevkîf el-yevm tahliye olunmadığı ve Mûsevî mahallesinde mukîm Bakkal Yako oğlu elli beş yaşında David'in komiteye dâhil addolunarak kezâlik kumandanlık dâ'iresine celb ve dört gece tevkîf edildikten sonra işkenceler içinde kendisinden mevkûf bulunanlar aleyhinde cebren sehâdete zabt olunarak tahliye edildiği ve askerî ve beledî tabîblerinin bi'l-mu'âyene verdikleri raporda madrûbiyeti tahakkuk eylediği ve yine kasaba-i mezkûreye üç sâ'at mesâfede bulunan Karaağaç karyesinde mukîm ve zirâ'atla mesgûl İbrahim oğlu Hasan Ağa ve Hasan Ağa'nın ogğu Ali'nin hânelerine leylen ve cebren Yunan askerleri girerek si'âr-ı İslâmiyyeden olan tesettüre ve muhadderâta hürmet edilmediği gibi kadınların silâhla tehdîd ve ba'zı esyâlarının gasb olunduğu ve hâneleri ta'arruza ma'rûz olduğu esnâda karanlıklarda istimdâd için üst kat pencere[sin]den bir kaç el silâh atan Ali oğlu Süleyman ve pederi Ali ve Hasan Ağa'nın mahdûmu Bahriye mülâzım-ı evvelliğinden mütekâ'id İbrahim Edhem Efendî'nin kumandanlık dâ'iresine mahfûzan i'zâm oldukları ve işkenceler içinde el-yevm mahkûm-ı ezâ olarak mevkûf tutulmakda bulundukları mevkûf ve ihtizâr derecesine getirilen madrûb ve mecrûh Hâhâmbaşı Vekîli Nihad ve Hasan Ağa mahdûmu İbrahim Edhem ve Tüfengçi Receb ve Çavuş oğlu Ali ve oğlu Süleyman efendilerin tahliyeleri lüzûmu berây-ı tahkîk mahall-i mezkûra azîmet etmiş olan Edirne Polis Müdîriyeti'nden mürsel raporda beyân ve izbâr kılınmış olmakla iktizâsının ifâsı menût-ı müsâ'ade-i celîle-i fahîmâneleridir. Ol bâbda.

BOA. DH. EUM. AYs. 4/62

İşgal Belgesi 11



Yunanlıların Trakya'daki Halka Zorla Miting
Yaptırdıkları ve Hazırladıkları Belgeleri
İmzalattıkları BOA.DH.KMS.60-3/22

YUNANLILAR'IN TRAKYA'DAKİ HALKA ZORLA MİTING YAPTIRDIKLARI VE HAZIRLADIKLARI BELGELERİ İMZALATTIKLARI

Trakya'nın İtilaf Devletleri tarafından Türkler'e terkedildiği şeklindeki bir haber üzerine Yunanlılar tarafından Tekirdağ'daki halka zorla bir miting yaptırılarak Müslümanların Yunan Hükûmeti'nden memnun olduklarına ve adilane davrandıklarına dâir belge düzenleyip halka imzalatırılarak İtilaf Devletleri temsilcilerine verildiği, ayrıca pasaport almak için müracaatta bulunanlardan da aynı şekilde ilmühaber alındığına dâir Sinekli Hudut Emniyet Müfettişliği'nin tahrirâtı. 15 Kasım 1921

Bâb-ı Âlî

Dâhiliye Nezâreti

Emniyyet-i Umûmiyye Müdîriyeti

Umûmî: 598

Emniyyet-i Umûmiyye Müdîriyeti Cânib-i Âlîsine

Atûfetlü efendim hazretleri,

İtilâf hükûmetinin Trakya'yı Türklere terkeylediklerine dâ'ir Avrupa'dan Atina'ya vürûd eyleyen bir haber üzerine evvelki gün Tekfürdağı'nda bütün ahâlinin cebren iştirâkiyle bir miting akdedilmiş ve Yunan Hükûmeti'nin gâyet âdilâne icrâ-yı hükûmet eylediğine ve bu idâreden memnûn olduklarına dâ'ir Müslimânlardan resmen vesîka taleb ve ahzedilen vesikalar i'tilâf hükûmâtı mümessillerine arzedilmiş, pasaport almak üzere mürâca'atda bulunanlardan da bu me'âlde ilm ü haberler alındığı ve ba'demâ Müslimânlara pasaport verilmeyeceği haber alınmağla ma'rûzdur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l emrindir. Fî 15 Teşrîn-i Sâni sene 1337

Sinekli'de Hudûd Emniyet Müfettişi

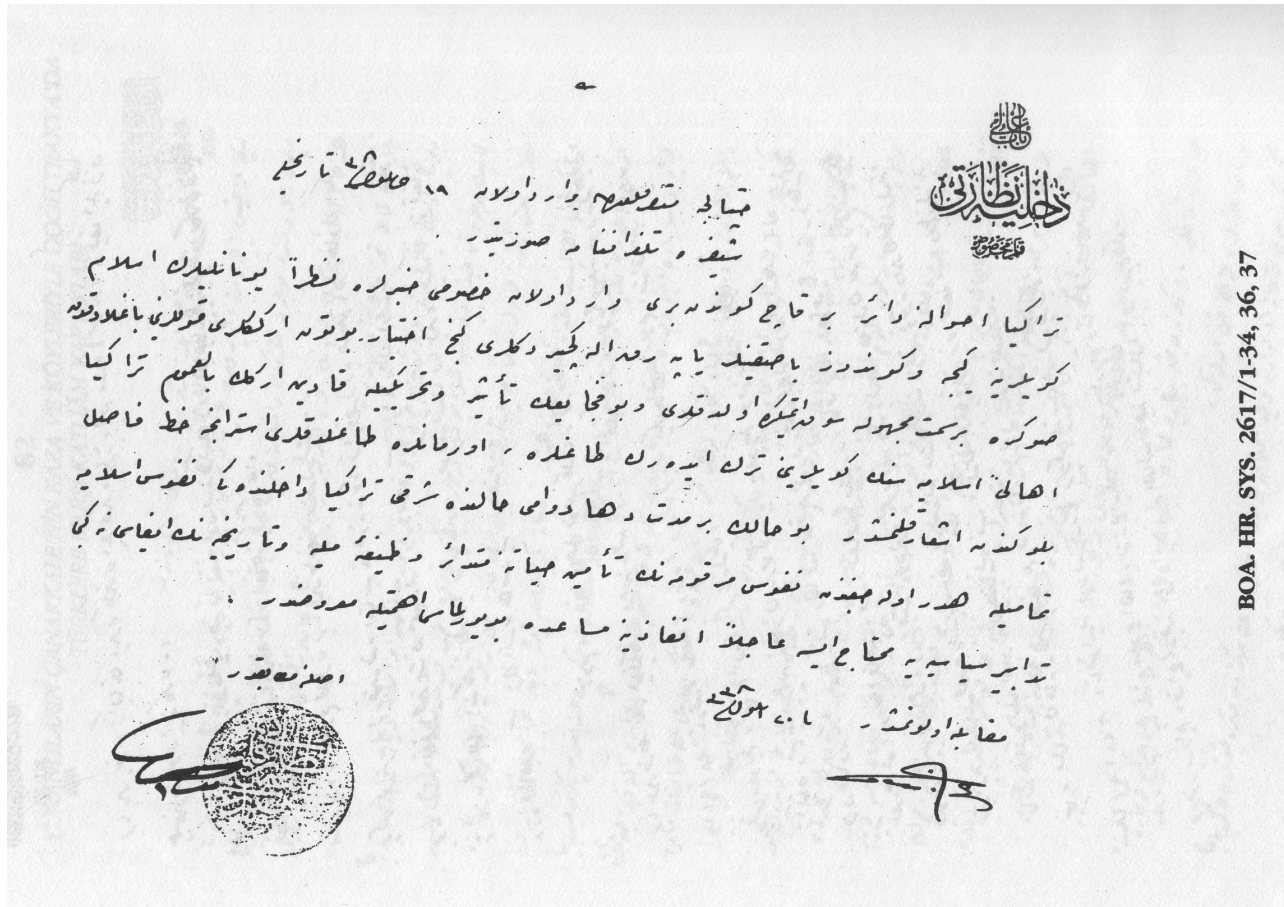
nâmına

Abdülhamid

BOA. DH. KMS. 60-3/22

[illegible]

*Yunanlıların Çanakkale'nin Kaza ve Köyleriyle
Doğu Trakya'da Türklere Karşı Katliam Yaptıkları
BOA.HR.SYS. 2617/1-34,36,37*



Yunanlıların Çanakkale'nin Kaza ve Köyleriyle Doğu Trakya'da Türklere Karşı Katliam Yaptıkları BOA.HR.SYS. 2617/1-34,36,37

YUNANLILARIN ÇANAKKALE'NİN KAZA VE KÖYLERİYLE DOĞU TRAKYA'DA TÜRKLERE KARŞI KATLİAM YAPTIKLARI

Yunanlıların Bayramiç'te yaptıkları katliâmda üç yüze yakın Müslümanın öldürüldüğü, kuyulardan çok sayıda Müslüman cesedinin çıkarıldığı, Ezine'de katledilen insan sayısının ise akıllara durgunluk verecek kadar çok olduğu, Çerkesköy'de belirli bir saatten sonra dışarı çıkan Türkler için Yunan askerlerine vurma emri verildiği, Trakya'nın ileri gelenleri ile askere yarayacak yastaki Müslümanların tutuklanıp Kırkkilise hapishanesine gönderildiği, ihtiyar, genç bir kısım erkeklerin de kolları bağlı olarak bilinmeyen yerlere götürüldüğü, Silivri'deki İslâm mahallelerinin yakıldığı, Çerkesköy ile Lüleburgaz arasındaki istasyonlar civarında bulunan köy ve kasabalardan toplanan zahirelerin Yunanistan'a sevk edildiği, Edirne eşrafının Adalar ve Selanik'e götürüldükleri, Tekirdağ ve Dedeağaç'ta bulunan seksen bin kadar muhacirin geçim ve yerleştirilmeleri konusunda sıkıntı çekildiği, bos Rum evlerinde oturan Müslümanların da sokağa atıldığı, Yunan zulmünün devam etmesi halinde Şarkî Trakya'da Müslüman nüfus kalmayacağından bahisle acilen tedbir alınması gerektiği hakkındaki raporlar²⁰ Eylül 1922

Erkân-ı Harbiyye-i Umûmiyye Dâ'iresi

Bayramiç Ahz-ı Asker Su'be Riyâseti'nin raporundan

Su'be arâzisi içerüsünde yaptıkları tahrîbât: Mevcûd bütün ceviz ve bâdem ağaçlarının kat' ve ihrâkı, debboy içerüsünde mevcûd tüfenklik ve eşyâ raflarının kâmilten ref' iyle koğuş hâline ifrâğı, havz duvarlarının hedmi, gerek debboy ve gerek dâ'irenin pencere kasalarıyla çerçevelerinin ve camlarının kısmen tahrîbi gibi az masrafla telâfisi kâbil tahrîbâtın ibâretidir.

Debboyun üst kısmındaki arâzide mevcûd dört kuyunun içerüsünde bugün icrâ kılınan taharriyât tüyleri ürpertecek fecâyî'in mevcûdiyetini meydana çıkarmış. Canavarca katledilerek mezkûr kuyulara atılmış beseriyet-i ma'sûme-i Müslimenin na's-ı magfiret-naksı mezkûr kuyulardan hârice çıkarılmışdır. Yollarda, dağlarda katledilen, ne olduğu bugün meydânda olmayan kazâ ahâlîsinin mikdâr-ı telefâtı hakkında henüz tedkikâta girişilmemiş ise de yalnız Bayramiç'de katledilen insanların adedi takrîbî olarak üç yüze karîb olduğu anlaşılmaktadır. Hükûmet Sandığı'ndan yirmi beş bin liraya karîb pâre aşırıdıkları ahâliden yaptıkları resmî, gayr-ı resmî soygunculuğun mikdârı aldıkları hayvanât da dâhil olmak üzere dört yüz bin lirayı mütecâviz bulunduğ, tahrîb edilen ve yakılan emlâk ile zâyî'ât-ı mâddiyye yekûnu her hâlde bir milyon lirayı tecâvüz bile edeceği sübheden vârestedir. Ezine kazâsının tahrîbâtı Bayramiç'e nisbeten on misli fazla bulunduğ her kazâdan toparlayup tabur merkezi olmak i'tibârıyla Ezine'ye getirilen ve orada katledilüp el-yevm na'sları meydana çıkarılmakta olan zavallı ma'sûm İslâmların adedi akıllara hayret verecek derecede olduğu ve el'ân da arkası alınamadığı ve Ayvacık kazâsı ise diğer kazâlara nisbeten zâyî'ât-ı mâddiyye ve insan zâyî'âtı nokta-ı nazarında bir parça hafif bulunduğ, Bayramiç'de bulunan Hristiyan sivil ahâliden iki kişiden mâ'adâ cümlesi yerlerinden kımıldatılmayarak oturmakta bulundukları, ahâlînin muhâfaza-ı sükûnet ederek şimdiye kadar ufak bir vukû'ât bile zuhûr etmediği ma'rûzdur.

Şark Hattı Askerî Komiserliği'nin raporundan

Çetelere yataklık ettiklerinden bahisle Pınarca Muhtarı İlbasanlı Arnavud İbrahim, Manika ile Çerkesköy arasında Yunan askerleri tarafından katledildiği. Çerkesköy mevki' kumandanının idâre-i örfiyye ahkâmına tevfi kan akşam sâ'at sekizden sonra dışarıda görülecek herhangi bir Türk'ün katledilmesi hakkında askerlere emir ve salâhiyet verdiği. Yunanlılar bütün Trakya'nın ileri gelenleri ile askere yarayacak Müslümanları tevkîf ile Kırkkilise Hapishânesi'ne sevkettikleri. 18 Eylül sene 1338 târihinde müsella ve çete kıyâfesinde on beş Çerkesin Dede ağaç'tan Çorlu'ya geldikleri ve ifâdelerine nazaran Anadolu'dan Yunanlılarla Dede ağacı'na geçtikleri. Silivri'deki İslâm mahalleleri Yunanlılar tarafından ihrâk edilmiştir. Çerkesköy'ünden Lülebergos'a (Lüleburgaz) kadar istasyonlar civârındaki kurâ ve kasabalarda toplanan zehâ'irin eski Yunanistan'a nakli için Sark Simendüfer idâresi'nden 150 vagon talep olunmuştur. Türklere muhbirlik ettiklerinden dolayı kumpanyadan yirmi beş kişinin listesi Yunanlılara verildiğinden tevkîfât başlamıştır. Dede ağaç'ta altmış Türk esirine taş kırılmaktadır.

Rumili Hatt-ı Fâsıl Komiserliği'nin raporundan

Yunanlılar tarafından nefyedildikleri arzedilen Edirne esrâfının adalar ve

Selânik cihetlerine sevk edildikleri. 16/9/1338 târihinde Manika, Vize ve Çerkesköy'ünden iki vagon İslâm esrâf-ı mu' teberânından bir kısmı Selânik'e bir kısmı da Edirne'ye gönderildiği, Trakya'da vaz'-ı yed edilen zehâ'irin yirmi günden beri Selânik'e sevk edilmekte olduğu, Kırkkilise'den tekrâr otuz kişi daha taht-ı tevkîfe alınarak bir semt-i meçûle sevk edildikleri. Tekfurdağı (Tekirdağ) Dede ağacı'nda yetmiş seksen bin mikdârında muhâcir bulunduğu ve muhâcirinin iskân ve i'âşeleri hükûmeti pek büyük bir acze düşürmüş olup evvelâ bi'l-umûm kasaba ve karyelerdeki hânelerin nüfûs ve hacm-i istî'âbileri tahrîr edilerek münâsib mahallere yerleştirilmesi tasavvur edilmiş ise de mukaddemâ hicret etmiş olan Rumların hânelerinde ikâmet etmekde bulunan İslâmların çıkarılması tensîb edildiğinden bir kaç günden beri muhtelif sebep ve bahâneler ile bî-çâre Müslümanların hânelerinden çıkarılarak sokak ortalarında bırakıldıkları. 18/9/1338'de Anadolu'dan on beş kadar müsella bir Çerkes çetesinin Çorlu'ya getirildiği. Silivri'den üç araba silâh ahâlîye tevzî edilmek üzere Bigados ve Satoz'a sevk edildiği ve bir torpido ile ihraç edilen efrâd ile yerli ahâliden çete teskilâtı icrâ edileceği.

Bâb-ı Âlî**Dâhiliye Nezâreti Kalem-i Mahsûs**

Çatalca Mutasarrıflığı'ndan vârid olan 19 Eylül sene 1338 târîhli şifre telgrafnâme sûretidir.

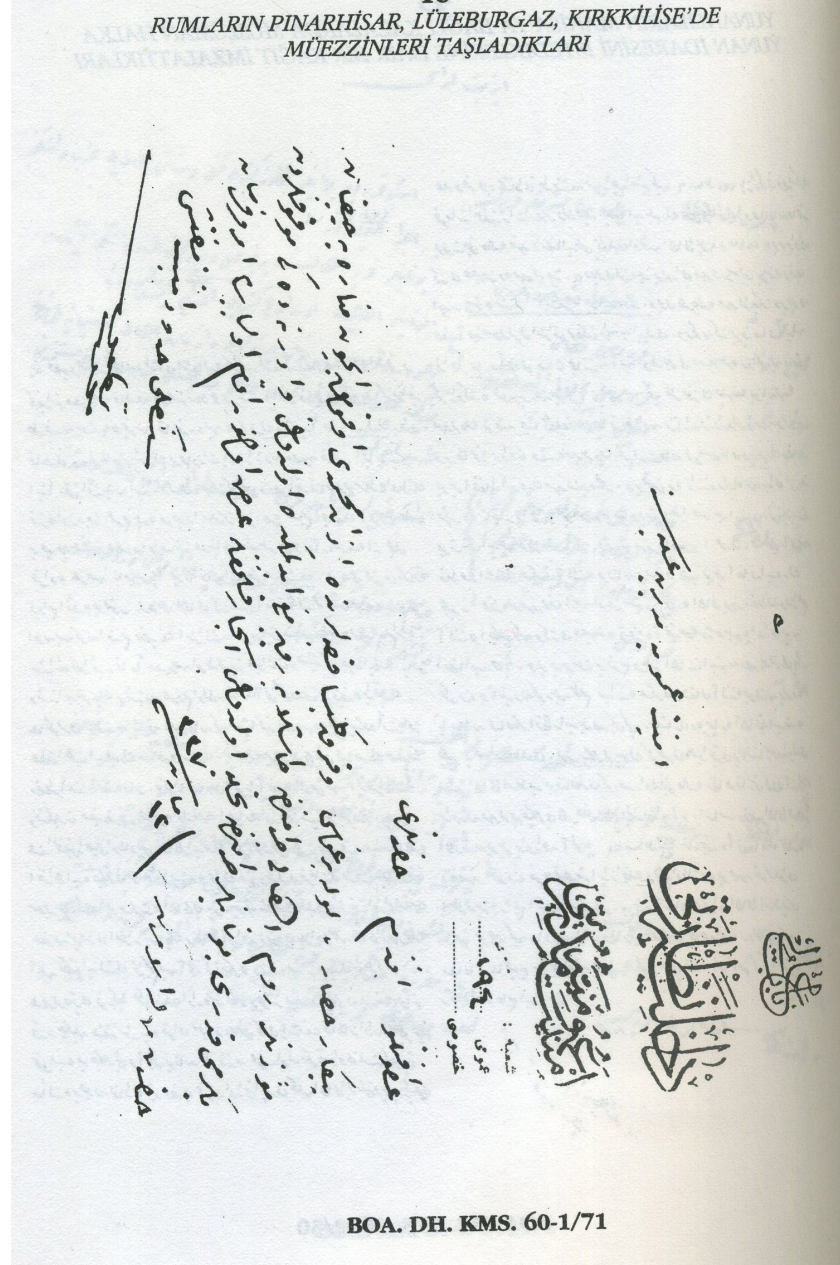
Trakya ahvâline dâ'ir bir kaç günden beri vârid olan husûsî haberlere nazaran Yunanlıların İslâm köylerine gece ve gündüz baskınlar yaparak ele geçirdikleri genç ihtiyar bütün erkekleri kollarını bağladıkdan sonra bir semt-i mechûle sevk etmekde oldukları ve bu fecâyî'in te'sîr ve tahrîkiyle kadın, erkek bi'l-umûm Trakya ahâlî-i İslâmiyyesinin köylerini terk ederek dağlara, ormanlara dağıldıkları, Istranca Hatt-ı Fâsıl Bölüğü'nden is'âr kılınmıştır. Bu hâlin bir müddet daha devâmı hâlinde Şarkî Trakya dâhilindeki nüfûs-ı İslâmiyye tamâmıyla heder olacağından nüfûs-ı merkûmenin te'mîn-i hayâtına mütedâ'ir vazîfe-i milliyye ve târîhiyyenin îfâsı ne gibi tedâbîr-i siyâsiyyeye muhtâc ise âcilen infâzına müsâ'ade buyurulması ehemmiyetle ma'rûzdur. Fî 20 Eylül sene 1338

Aslına mutâbıktır

Mühür

BOA. HR. SYS. 2617/1-34, 36, 37

İşgal Belgesi 13



Rumların Pınarhisar, Lüleburgaz, Kırkkilise'de
Müezzinleri Taşladıkları BOA.DH.KMS. 60-1/71

RUMLARIN PINARHİSAR, LÜLEBURGAZ, KIRKKİLİSE'DE MÜEZZİNLERİ TAŞLADIKLARI

Pınarhisar, Lüleburgaz, Kırkkilise'de ezan okumak için minareye çıkan müezzinlerin Rumlar tarafından taşlandıkları ve Edirne'deki tutukluların bir kısmının Yunanlılarca salıverildiği.

12 Mart 1921

Bâb-ı Âlî

Dâhiliye Nezâreti

Emniyyet-i Umûmiyye Müdîriyeti

Umûmî: 194

Emniyyet-i Umûmiyye Müdîriyyet-i Aliyyesine

Atûfetlü efendim hazretleri,

Pınarhisar, Lülebergos (Lüleburgaz) ve Kırkkilise kasabalarında ezân-ı Muhammedî okumak için minareye çıkan müezzinler Rum ahâlî tarafından taşlanarak men'edilmekte olduğu ve Edirne'deki mevkûflardan yirmi kadarı Yunanlılar tarafından tahliye olduğu istihbâr kılınmakla arz olunur efendim. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 12 Mart sene [1]337 Sinekli Hudûd Emniyet Müfettisi

Mehmed Nazmi

BOA. DH. KMS. 60-1/71

İşgal Belgesi 1 4

YUNANLILARIN TRAKYA'DA CAMİLERİ BASARAK TAHRİP ETTİKLERİ, HALKA İŞKENCE YAPTIKLARI VE SEBEPSİZ YERE MÜSLÜMANLARI TUTUKLADIKLARI

4

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 بِحَقِّ عِدَّتِي مَقْلُوبَةً مَرُورَةً
 ١٧٧٠ نو روزه کبریا آنک محو نسیم :-
 ١٤ / مرداد / ١٢٩١ تاریخ

الحمد لله الذي
أمدني بمثل هذا
العمى
الغصوني

[illegible]

الحمد لله

BOA. DH. KMS. 62/27

*Yunanlıların Trakya'da Camileri Basarak
Tahrip Ettikleri, Halka İşkence Yaptıkları ve
Sebepsiz yere Müslümanları tutukladıkları*
BOA.DH.KMS. 62/27

YUNANLILARIN TRAKYA'DA CAMİLERİ BASARAK TAHRİP ETTİKLERİ, HALKA İŞKENCE YAPTIKLARI VE SEBESİZ YERE MÜSLÜMANLARI TUTUKLADIKLARI

Yunan askerlerinin Edirne'deki Katırcılar Camisi ile Malkara'nın Araplar köyü camisini basarak cemaate işkence yapıp camileri tahrip ettikleri; yakaladıkları kişilerden fidiye istedikleri, Lalapaşa'da işkence yaptıkları on iki kişiden üçünün öldüğü; Göğüler köyünden Hüseyin'in ise cinnet getirdiği; Havsa'nın Burunsuz köyünün Yunan eşkıyası tarafından basıldığı; Müslümanların Yunan askerleri tarafından tutuklandığı, tutuklulardan bir kısmının açlıktan öldüğü, kalanların ise Epir Adası 'na sevk edildikleri ve on sekiz yaşından elli beş yaşına kadar herkesin yol yapımında çalışmaya mecbur edildiği hakkında Dahiliye Nezareti Emniyet-i Umumiye Müdüriyeti'nin tahrirâtı. 14 Haziran 1922 Bâb-ı Âlî

Dâhiliye Nezâreti

Emniyet-i Umûmiye Müdüriyeti

Sinekli Hudûd Emniyet Müfettişliği'nden mevrûd 14 Haziran 1338 tarihli ve 107 numaralı tahrîrâtın sûretidir.

- 1- Ramazân-ı Şerîf'in yirmi sekizinci gecesini Edirne'de Yediyolağzı'nda vâkî' Katırcılar Câmî'-i Şerîf'i'ne bir Yunan zabiti ma'iyeti sekiz neferle girerek kasaturalarıyla kandilleri kırdıktan sonra namâz kılmakta olan cemâ'ati dışarı çıkararak işkence yaptıkları bi'l-âhire mezkûr cemâ'ât-i İslâmiyye re'îsi bulunan Ahmed Bey ile İlmiyeden müftî efendiyi hükûmete göndererek şikâyetde bulunmuşlar ise de hiç bir semere hâsıl olmadı.
- 2- Malkara kazasına tâbî' Arablar karyesi câmî'-i şerîfi Ramazân'ın yedinci gecesini Yunan eşkıyaları tarafından basılarak cemâ'atden iki kişinin kulağı katledildikten sonra fidiye-i necât olarak beş bin drahmi ve iki yüz elli lira-yı Osmânî almakla beraber cemâ'ati döğerek savuşup gitdikleri.
- 3- Lalapaşa kazâsına tâbî Savafeci karyesinden on iki kişiyi alarak köyün hâricinde bir mahalle kadar getirdikten sonra tel örgüsüne mahsûs dikenli tel ile çıplak oldukları hâlde Yunan jandarmaları tarafından darbedildikleri ve şiddet-i darbdan üç kişinin vefât ettiği.
- 4- Göğüler karyesinden Ahmed oğlu Hüseyin'in hiç bir esbâba müstenid olmadığı hâlde Yunan jandarmaları tarafından darbedilmekde iken tecennün eylediği Fransız konsolatosuna vukû' bulan mürâca'at üzerine Hüseyin'in bîmârhâneye sevk ve etibbâ tarafından konsolosa şiddet-i darbdan müte'essiren cinnet getirdiğine dâ'ir rapor verildiği.
- 5- Haziran 1338 târihinde Havsa kazasına tâbî' Burunsuz karyesi, eşkıyâ tarafından basılarak bir-kaç sa'at süren bir müsademeyi müte'âkib Yunan müfrezelerinin yetişmesi üzerine şakilerin

firâra muvaffak oldukları ve bu esnâda halkdan birkaç kişinin vefât ettiği Burunsuz hâdisesinde alâkası olduğu bahane edilen Edirne eşrâfından Kasım Efendi'nin mahdûmu Cevad Bey'in hükümetçe bir semt-i mechûle sevk edildiği, hayât ve memâtından henüz â'ilesinin ma'lûmât dâr olamadığı, bu vak'ayı müte'âkib Yunan asker ve jandarmalarından mürekkebe bir kâfilenin lâ-ale't-ta'yîn günlerde karye-i mezkûreyi basmakda bulundukları hiç bir delâ'il ve emâreye dest-res olunmadan der-dest ettikleri Müslimânların habshânelere sevk edilerek her türlü ihtiyâcât-ı hayâtiyyeden mahrûm bırakıldıkları, bunlardan bir kısmının açlıktan vefât, kısm-ı diğerinin Epir Adası'na sevk edilerek muhtelif cezâlarla tecziye edildikleri, şimdiye kadar bu veçhile isnâdâtla mahkûm ve Epir Adası'na sevk ettikleri Müslimânın 470 kişiye bâliğ olduğu.

- 6- 18 Yaşından ellibeş yaşına kadar olan her ferdin yollar inşasına mecbur tutulduğu, yapmayanların 15 Drahmi vereceğinin beyanname suretiyle ilan edildiği maruzdur. Ol babda

Aslına mutâbıkdır.

Mühür

BOA. DH. KMS. 62/27

İşgal Belgesi 15

*YUNANLILARIN BABAESKİ'NİN MANDIRA KÖYÜNDE KATLÎÂM YAPTIKLARI,
RUM ÇETELERİNİ SİLAHLANDIRIP ÇOK SAYIDA MÜSLÜMANI TUTUKLADIKLARI*

تاریخ در حدیث خود نوشته اند اما تاریخ نامی که در حدیث خود نوشته اند

یونانی‌دین تراکیا، که اهلای اسلام به رواج و اکثری معاصر، شیعہ ابرار، و کی ترتیبات جدید، و لی عقد، و ضایع
مقتضی، و استقامت، و سعادت، و روح، و رعد، و اولونو.

۱- باب اسک فضا شک ما ندیده [بر صراط مسکن گوید] فریب سنده بدی حکمانه تاریک دیده او نه گونه معقم بر بنامید لطف نه بدید
اوله در لک لک بنی، ایچنه نه فاجیه بری طرفنه حیاط انسا سونده که قریشنه کوره و عویب سونیکه و او نه گونه معقم
عینی خیزنه او نه سکنه فارینجک بزنا نید طرفنه حسب اعظام اید لک لک بنی و فریه طوطی طوطی لک لک بنی ادره بوطیله
بری طرفنه حیاط تنقا سونده معاذنه [سوی (بر موسوسه) سونیکه مرکز بونو که قومانته خنک شانه اید لک لک بنی
ترکبا رخنه کی - در ترک بزنا نه کونجی لاماز بنی اید لک لک بنی و بزنا نه تفکدیر لک لک بنی، باکی بور و ده لیل و شب لک لک بنی
آر دی موجوده افزاریه هیئتوس هیئتک جمع عاده اتقا زاپ لک لک بنی بزنا نه تعقیقا قور نوله ادره و ترکوب
انجامیه سید زنده انسا میوه عطفه، استراجه کی ضابط طرفنه بلب بر لک لک بنی مرکز بونو که قومانته خنک شانه اید لک لک بنی
بزنا نید ادره ده سابه در فزادیه کی او ای بر بار، اسک جامع اسی جافه افراغه، بلب بری ترکب لک لک بنی جادیه با اهرام
مطابق با ناره فکری، ده و سید بنی، ماکتجی احمد اف، ترزی شوکت افندی، حیو لوده آنا و دودعی
ضابط، لک لک بنی، زری ماموری شنب بک لک لک بنی بار دی سابه مخی، رضاه واسطی جادوگر، ابویاف، فقه حرن
خالدی، برابره صادره اف، مفتی، فرهاد اف، فاک اف، ابزاجی خلویک، سمیه اف، صالح آغا و باره جادوگر
عس و توقیف اید لک لک بنی و بزرگدیش نور بغوسه او دیز و برای کوبز نه فرقه کشید ده توقیف اید لک لک بنی
اکملشده اید اسدی ادره که وقت فال دی و شبات و اندنجیمی اوله ده ایام افیه ترکبا انسا سونیکه
کدر حسیه وضع ایله ادره قوز و لک دونه انشا با فال بر بره بکله جریک کونیه و قوز و لک بایلینی ترکبا بوطیله
کدر حسیه وضع ایله ادره قوز و لک دونه انشا با فال بر بره بکله جریک کونیه و قوز و لک بایلینی ترکبا بوطیله

[illegible]

BOA. DH. KMS. 60-1/70

Yunanlıların Babaeski'nin Mandıra Köyü'nde Katliam Yaptıkları,Rum Çetelerini Silahlandırıp çok Sayıda Müslümanı Tutukladıkları BOA.DH.KMS. 60-1/70

YUNANLILARIN BABAESKİ'NİN MANDIRA KÖYÜNDE KATLİÂM YAPTIKLARI, RUM ÇETELERİNİ SİLAHLANDIRIP ÇOK SAYIDA MÜSLÜMANI TUTUKLADIKLARI

Yunanlıların Babaeski kazasının Mandıra köyünde Müslümanlardan on kadını idam ettikleri, yedi erkeği de döverek öldürüp köyü topa tuttukları, Trakya'daki Rumların Yunan Hükümeti tarafından silahlandırıldıkları ve Yunan armalı Rum çetelerinin Çilingos Çiftliği'nde toplandıkları, Yunanlıların, Edirne, Lüleburgaz, Saray'da seksen bir kişiyi tutuklayıp hapsettikleri, hatt-ı fasıl üzerindeki karakolları takviye ettiklerinin görüldüğü. 16 Mart 1921

Çatalca Mutasarrıflığı

Jandarma Tabur Kumandanlığı'nın fi 16 Mart sene 1337 târîh ve 2/12 numaralı müzekkiresi sûretidir.

Yunanlıların Trakya'daki ahâlî-i İslâmiyyeye revâ gördükleri mu'âmele-i senî'a ile oradaki tertîbât-ı cedîdeleri hakkında menâbî'-i muhtelifeden istihsâl kılınan ma'lûmât ber-vech-i zîr arz olunur:

- 1- Babaeski kazâsının Mandıra (Pomak Müslüman köyüdür) karyesinden yedi Müslümanın târîhden on gün mukaddem Yunanlılar tarafından dayakla öldürüldüklerinin, içlerinden kaçan biri tarafından Çatalca istasyonundaki karye-i mezkûreli ameleye söylendiği ve üç gün mukaddem de aynı karyeden on Müslüman kadınının Yunanlılar tarafından salben idam edildiklerinin ve karyenin topa tutuldugunun Edirne yolcularından biri tarafından Çatalca sef-i istasyon mu'âvinine (mûmâ-ileyh Müsevîdir) söylendiği merkez bölüğü kumandanlığının is'ârından anlaşılmıştır.
- 2- Trakya dâhilindeki Rumların Yunan Hükümeti'nce kâmilten teslîh edildiklerinin ve Yunan tüfenkleriyle müsellağ, başıbozuk elbiseli ve şapkalarında Yunan arması mevcûd çete efrâdına Çilingos (Çilingoz) Çiftliği'nin ictimâ-gâh ittihâz edildiğinin, Yunan tazyîkâtından kurtulmak üzere Istranca'ya ilticâ eden Müslümanlardan alınan ma'lûmâta atfen Istranca'daki zâbitimiz tarafından bildirildiği merkez bölüğü kumandanlığının is'ârından anlaşılmıştır.
- 3- Yunanlıların Edirne'den Sâbık Defterdâr Emin Bey'i oğlu ile berâber, Eski Câmi' İmamı Hâfız Râkım Efendi, Belediye Re'îsi Şevket Bey'in birâderi İbrahim Bey, Mustafa Pasazâde Fethi Bey, Derviş Bey, Makineci Ahmed Efendi, Terzi Şevket Efendi'yi, Çorlu'dan Arnavud Ali Bey, Ziya Bey, Talât Bey, Reji Me'mûru Münib Bey'in birâderi sâbık müfti, Ramazan ve İsmail çavuşlar, Eyüb Efendi, Kantarcıların Halid'i, Saray'dan Sadık Efendi, müfti, Ferhad Efendi, Halid Efendi, Eczâcî Hulusi Bey, Süleyman Bey, Salih Ağa ve birâderi Hasan Ağa'yı hapis ve tevkîf ettiklerinin ve bunlardan başka (Lüleburgaz)'dan on sekiz ve Saray köylerinden de kırk kişinin daha tevkîf edildikleri anlaşılmış ise de, isimlerini öğrenmeğe vakit kalmadığı ve tesebbüsât-ı vâkı'a neticesi olarak eyyâm-ı ahîrede Trakya istasyonlarının hemân hepsine vaz'edilmiş olan kontrolün dün-

den i'tibâren kaldırılarak yalnız Çerkesköyü'nde kontrol yapıldığı Trakya yolcularından alınan ma'lûmata atfen Hadımköy İrtibat Zâbitliği'nden bildirilmiştir.

- 4 - Şimdiye kadar vukû'bulan ma'rûzâtdan dahi anlaşıldığı üzre Yunanlılar vaz'iiyet-i ahîre dola-yısıyla hatt-ı fâsıl üzerindeki karakolları takviye etmişlerse de bunların bu âna kadar tecâvüzî bir hareketleri görülmediği ma'rûzdur. Ol bâbda. Fî 16 Mart sene 1337

Aslına mutâbıktır

Çatalca Mutasarrıflığı

BOA. DH. KMS. 60-1/70

4

*ŞARKÖY, İPSALA VE KEŞAN'DA BULGAR ASKERLERİYLE RUM VE YUNAN
ÇETELERİNİN ÇOK SAYIDA KÖYÜ YAKIP,
MÜSLÜMAN AHALİYİ KATLETTİKLERİ*

[illegible]

: محمد -

۱۹۰۰ء حوالہ شدہ تاریخ د ۱۹۰۰ء کو مولوی قزبانہ حوالہ۔

نامہ داغیہ بالقبیلہ کی طرف سے اس شخص پر دیا گیا ہے۔ اس شخص نے خود کو ایک مسلمان قرار دیا ہے۔

[illegible]

۴ - دفعہ تیس دس نامی : قطب محمد ، قادیانہ ، غوریو ، اترپالہ ، فخر دہلوانہ ، جھٹو ، بابا بھڑوڑہ ، پنجہ دیوڑہ
ورث کے یہ علاقہ ۔

۲- بوسه دادن با دست عود و با محلوله لایو ، بتریا ، قیصر دیز ، نون پافر ، فافله آلوده با سفید
عسل سفید پوداشانه در آفتاب

۱- هان خاوره قلمبره سکه دلاور ، قمار دافولاب ، غوردو چوتو ، پاپا ک اوچل شریکله دیشیت
دلوب بوزده کیچیکم سر قق سفاهه بهیم خارته اشرات اجم مشوره

۵ - قیام در ایام و اسرار و شهادت و حقیقت و دانش و راه و یوم و اندویش و توبه و استغفار و توبه و توبه

۲ ... فیضان فیضی ...

[illegible]

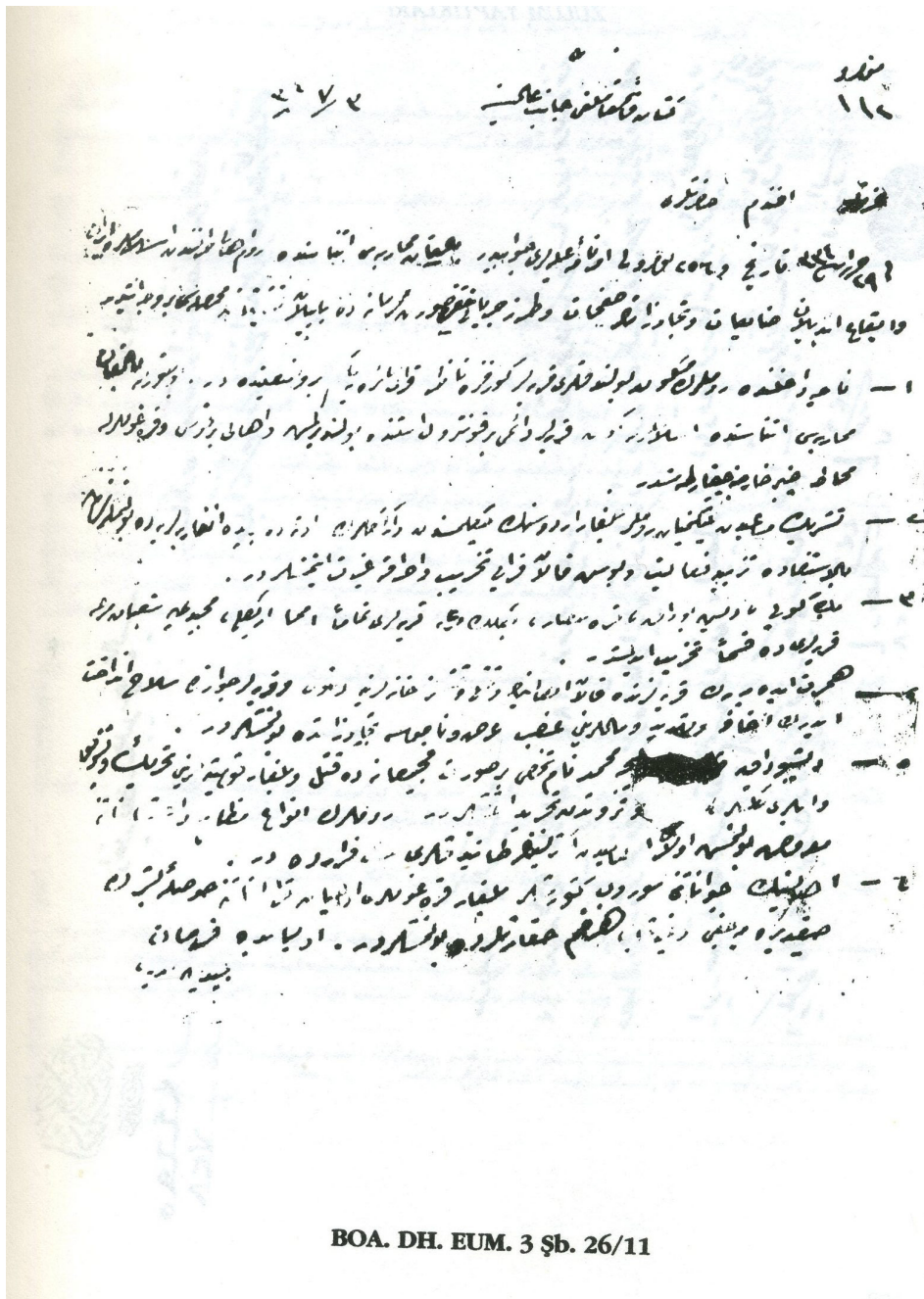
۷- مالدیه و سرشنده ساحل بابا کیست . قریب فرستاده پنج اراج سکا اور نه سه

کتاب فتاویٰ احمد شریف

بہ خانہ عبد اکبرم آغا خان صاحب فادرہ اور زین بازشہ - ۷۰ کوٹہ

پاکستان

عمر



BOA. DH. EUM. 3 Şb. 26/11

Şarköy, İpsala ve Keşan'da Bulgar Askerleriyle Rum ve Yunan Çetelerinin Çok Sayıda Köyü Yıkıp, Müslüman Ahaliyi Katlettikleri BOA.DH.EUM. 3 Şb.26/11

ŞARKÖY, İPSALA VE KEŞAN'DA BULGAR ASKERLERİYLE RUM VE YUNAN ÇETELERİNİN ÇOK SAYIDA KÖYÜ YAKIP, MÜSLÜMAN AHALİYİ KATLETTİKLERİ

Balkan Savası sırasında Şarköy'ün Bulgarlar tarafından işgalinden önce kaza halkının Anadolu ve Gelibolu'ya göç etmesinden dolayı Rum tecavüzüne uğrayan köy olmadığı, yalnız İshaklı ve Kızılcaterzi köylerinden henüz göç etmekte olan on beşi aşkın kişinin Rumlar tarafından katledildiği ve kadınlardan bir kaçına Bulgar askerleri tarafından tecavüz edildiği; Ullaman, İshaklı, Bulgur köylerinin tamamen, Esendik, Yayağaç köylerinin kısmen tahrip edilip, enkaz ve kiremitlerinin Rumlar tarafından yağmalandığı, Keşan'a bağlı Mercan, Kılıç, Doğanca-i Kebir, Seydi, Şükraniye, Yerlisu, Adilhan köylerinde can kaybı

olmayıp yalnız evlerin tahrip edilerek yağmalandığı ve İpsala'ya bağlı Karpuzlu, Pasa, Kumdere, nefsi İpsala, Esedce, Sarpdere köylerinde de aynı zulmün yapıldığı; Bulgar ordusunun Keşan'dan geri çekilmesi ve Müslüman erkeklerin köylerinden başka yerlerde bulunmalarından dolayı Beyköyü, Dişbudak, Karahisar, Beylikmer'a köylerinin tamamen, Erikli, Mecidiye, Şabanmer'a köylerinin ise kısmen Rumlar tarafından tahrip edilip, yakıldığı, hayvanlarının gasbedildiği, Karasatı köyünden yirmidokuz kişinin katledilip, kadınlardan bir kaçına tecavüz edildiği, Babaeski'nin Rumların eline geçmesiyle Karasatı'ya göç eden on hane İslâm muhacirinin vahşice öldürüldüğü; öldürme ve gasb olaylarının faillerinin bir kısmının Yunanistan'a firar ettikleri. 3 Temmuz 1918

Edirne

728

Mâdde

- 1- Balkan Muhârebe-i zâ'ilesinde Şarköy kazâsı ahâlî-i İslâmiyyesinin, Bulgar askerinin kazâ mıntıkasını istilâsından iki üç gün mukaddem bir kısmı Anadolu'ya ve bir kısmı da Gelibolu'ya hicret ettiklerinden, Rum ahâlîsi tarafından tecâvüzâtâ ma'rûz kalan köy ahâlîsi olmayup ancak İshaklı karyesinden Rasim ve Ahmed, İbrahim, Hasan, Kâmil'in Şarköy'e gelmekdelerken akşamın hulûlüne mebnî Şarköy'e bir sâ'at bu'd-ı mesâfede Doğanlı Çiftliği'nde kalarak Gölcük karyesinden Arkiros ile Filib oğlu Çakır Dimitri ve Yuvar, Kâhya oğlu Yakim, Filib oğlu Ananost ve Andon oğlu Papas Dimo ve daha teşhîs edemediği bir kaç Rumlar tarafından katledildikleri, mütecâvizlerden her nasılsa kendisi tahlîs edüp yalnız firâra muvaffak olan İshaklı karyeli Ali tarafından ifâde edilmiştir.
- 2- Kızılcaterzi karyesinden bir kaç kadın ile İsmail Çavuş'un Gelibolu'ya hicretleri esnâsında Eksamel tarafından yolları kat' ve başlarında Yeniköy Rumlarından teşhîs edemedikleri bir kaç kişi olduğu hâlde Bulgar askerleri tarafından der-dest olunarak tekrâr Kızılcaterzi karyesine getirildikleri ve ırza tecâvüz vukû'bulmadığı ifâde ediliyorsa da hâricen edilen arîz amîk tahkîkâtâ nazaran bunlardan bir kaçının ırzlarına tecâvüz etdikleri anlaşılmıştır.

- 3- Vapura yetişemeyerek kasabada kalan Şarköylü Halil ile Jandarma Sabri ve Telgraf Çavuşu Ali Bey ve Hasan Çavuş ve familyası ile oğlu ve Kıbtî Kör Mehmed ve iki oğlu Hüseyin Çavuş ve Kavaklı Ali'nin dahi kasabada kimler tarafından katledildikleri mechûlünde kalmıştır.
- 4- Ulaman, İshaklı, Bulgur karyeleri hânelerinin dahi kâmilten Esendik, Yayağaç, Gölcük Rumları tarafından tahrîb edilüp enkâzı ve kiremidleri alınmış ve asâkir-i Osmâniyyenin buralarını hîn-i istîlâsında, kerestelerden bir kısmı mezkûr karyelerde bulunarak ashâbına i'âde edilmiştir.
- 5- Kasabadaki İslâm hâneleri dahi Bulgarların vürûdundan sonra kâmilten Rum ahâlîsi ve bi'l-hâssa belediye riyâsetinde bulunan Mürefteli Yuvan Ağa, belediye kalfası ve Sandalcı Koço tarafından tahrîb edildiği ve Yunanlı Andonaki'nin zevcesi Anna'nın bu husûsda bir çok roller oynadığı ve mütecâvizlerden kasabada bulunanlardan mâ'adâsının Yunan'a firâr ettikleri, tahkîkât-ı vâkı'adan anlaşılma ile i'âdeten takdîm kılındığı ma'rûzdur. Fî 11 Haziran sene 1334 *Aslına mutâbıktır.*

Mühür Numara: 113

Keşan Kâ'im-i makâmılgı Cânib-i Âlîsine

İzzetlü efendim,

29 Haziran sene 1334 târîhli ve 256 umûm numaralı ta[h]rîrât-ı aliyye-i kâ'im-i makâmîleri cevâbıdır. Balkan Muhârebesi esnâsında nâhiyenin; sekenesi İslâm olan Mercan ve Kılıç ve Doğanca-i Kebir ve Seydi ve Sükrâniye ve Yerlisu ve Adilhân karyeleri ahâlîsi kable'l-ısgâl umûmiyetle Gelibolu'ya hicret eyledikleri cihetle nâhiyeden Rum ahâlîsi tarafından gerek cân ve gerek ırz ve nâmûsuna ta'arruz edilmiş kimse olmadığı ve ahâlî-i merkûmûnun yalnız boş kalan hâneleri ile metrûkâtının Grabona(Grebene) ve Mavroz ve Karlı ve Mahmud ve Kadı karyeleri Rumları tarafından kâmilten tahrîb ve yağma olunduğu ve ancak İpsala nâhiyesinin Karpuzlu Paşa ve Kumdere ve nefsi-i İpsala ve Esedce ve Sarpdere karyeleri ahâlîsi ile Keşan'ın bir kısım ahâlîsinin esnâ-yı hicret ve mürûrlarında Grabona ve Mavroz karyeleri arasında, mezkûr karyeler Rum ahâlîsi tarafından üzerlerine hücum ve silâh istî'mâl olunmak sûretiyle tecâvüzâta ma'rûz kaldıkları bi'z-zât icrâ kılınan tahkîkâtdan anlaşılma ile arz-ı keyfiyyet olunur efendim. Fî 2 Temmuz sene 1334

Yerlisu Müdiri

Mehmed

Numara: 46

Mahremdir

Keşan Kazâsı Kâ'im-i makâmlığı Cânib-i Âlîsine

Fî 29 Haziran sene 334 târîh ve 256 mahrem numaralı tahrîrâta cevâbdır. Nâhiye dâhilinde Balkan Muhârebese esnâsında Rum ahâlî tarafından tecâvüzâta ma'rûz kalan yegâne İslâm karyesi Karasatıdır.

- 1- Bulgarların Uzunköprü'ye duhûllerini müte'akib Doğanca karyesi ahâlîsi Karasatı'yı abluka ederek evvelâ silâhlarını toplamışlar, mu'ahharen köyün hâricine çıkararak yirmi dokuz erkek ve çocuğu şehit eylemişler ve kadınlardan bir kaçının ırz ve nâmûslarına tecâvüzle hubûbât ve eşyâyı nehb ü gârete koyulmuşlardır.
- 2- Vak'a-i fecî'anın fâ'illeri: Doğanca Kabakyani, Todorço, İsteryani, Muhtar Dragaman(Dragoman), Hrito, Papas Todorî, Kısa Dimitro ve rûfekâsından ibârettdir.
- 3- Bunlardan Kabakyani, Papas Todorî, Bahçevan Keberyo, Penteryani, Kısa Dimitro, Kaval Yanko, Kafal Andon, Balkan Harbî'ni müte'akib Yunanistan'a firâr etmişlerdir.
- 4- Hâl-i hâzırda Doğanca'da sâkin olanlar Muhtâr Dragoman, Todorço, Hristo, Keçici İstavri, Papas oğlu İsteryani'den ibâret olup bunlar da diğerleriyle berâber katli'îline, hem de nehb u gârete iştirâk eylemişlerdir.
- 5- Kabak Dimitri, İşperdaki, Seyder Hrito ve emsâli de el-yevm Ordu-yı Hümâyûn'da müstahdem bulunmaktadırlar.
- 6- Karasatı karyesinden şehîd edilen keşân ber-vech-i âtî beyân olunur: Kerim Ağa'nın Kadir, Yunus oğlu Hüseyin, Hasan oğlu Mehmed, Osman Hoca, İsmail Hoca, Muttalib Ağa, Muttalib oğlu Ahmed, Hacı Ahmed, Hacı Ahmed'in İsmail, Hüseyin Hoca'nın Mustafa, Mustafa'nın İsmail, Mustafa'nın Ali, İskender oğlu Mehmed Ali, İskender oğlu Ahmed, diğer oğlu Mehmed, Haseki Ahmed oğlu Ali, Hızır Ağa, Hızır oğlu Mehmed, Mustafa oğlu Hüsni, Mustafa oğlu Osman, Ali Ağa, Abdi Ağa, Bahri oğlu Süleyman, Kadir oğlu Arif, Dereli Mehmed'in karısı Ayşe, Emin oğlu Veysel, Zekeriya Ağa, Zekeriya'nın oğlu, Edhem oğlu Hızır.
- 7- Bâlâda muharrer sühedâdan mâ'adâ Babaeski'nin sukûtuyla Karasatı'ya ilticâ eden sekiz on hâne İslâm muhâcirlerini de kezâlik katli'âm eylemişlerdir.
- 8- Bâlâdaki yedi maddelik ma'rûzât Karasatı karyesi muhtarı İsmail ve karye-i mezkûre esrâfından olup el-yevm nâhiye a'zâsı bulunan Abdülkerim ağaların ma'al-kasem ifâdeleri üzerine yazılmışdır. Fî 2 Temmuz sene 1334

Pasayigit Müdîri

Osman Nuri

Numara: 112

3/7/1334

Kesan Kâ'im-i makâmlığı Cânib-i Âlîsine

İzzetlü efendim hazretleri,

Fî 29 Haziran sene 1334 târîh ve 256 numaralı emir-nâme-i aliyyeleri cevâbıdır.

Balkan Muhârebesi esnâsında Rum ahâlî tarafından İslâmlara îrâs ve îkâ' edilen zâyî'ât ve tecâvüzâtın safahât ve tarz-ı cereyânı hakkında sûret-i mahremânede yapılan tahkîkâtın muhassası ber-vech-i âtîdir.

- 1- Nâhiye dâhilinde Rumların meskûn bulundukları karyeler körfeze nâzır kurâ-yı sâ'ireye hâkim bir vaz'iyetdedir. Bu sûretle Balkan Muhârebesi esnâsında İslâmlarla meskûn karyeler dâ'imî bir kontrol altında bulundurulmuş ve ahâlî bir kavs ve karakollarla muhât çenber hâricine çıkarılmıştır.
- 2- Tesrîk-i mesâ'iden çekinmeyen Rumlar, Bulgar ordusunun çekilmesinden ve erkeklerin ötede beride angaryalarda bulunmalarından bi'l-istifâde tezyîd-i fa'âliyyet ve boş kalan kurâyı tahrîb ve ihrâka gayret etmişlerdir.
- 3- Beyköyü, Dişbudak, Karahisar, Beylikmer'a karyeleri tamâmen imhâ, Erikli, Mecidiye, Şabanmer'a karyeleri de kısmen tahrîb edilmiştir.
- 4- Hicret edemeyerek karyelerinde kalan ahâlînin vakitli vakitsiz hânelerine duhûl ve karyeler civârında silâh endâht ederek ihâfe ve tehdîd ve mallarını gasb, ırz ve nâmûsa tecâvüzâtıda bulunmuşlardır.
- 5- Dişbudak karyesinde Delice Mehmed nâm şahsı bir sûret-i fecî'ânede katl ve Bulgar komitelelerini tahrîk ve teşvîk ve ileri gelenleri nukûd ve servetden tecrîd etmişlerdir. Rumların envâ'-ı mezâlim ve i'tisâfâtına ma'rûz bulunmuş olan ahâliden ekserîsinin tanıdıkları hâl-i firâdadır.
- 6- Ahâlînin hayvanâtını sürüb götürmüşler. Bulgar karakolları olmayan kurâ inâsına havsala-i beşerin sığdıramayacağı ve gayr-i kâbil-i hazm hakâretlerde bulunmuşlardır. Ol bâbda fermân.

Mecîdiye Müdürî

İmza BOA. DH. EUM. 3 Sb. 26/11

*YUNANLILARIN ÇATALCA VE HADIMKÖYÜ'NDE KUVVETLERİNİ
ARTTIRDIKLARI, KEŞAN'DA SOYGUNCULUK VE KATLİÂM YAPTIKLARI*

مكتبة
مكتبة
مكتبة

.....
.....

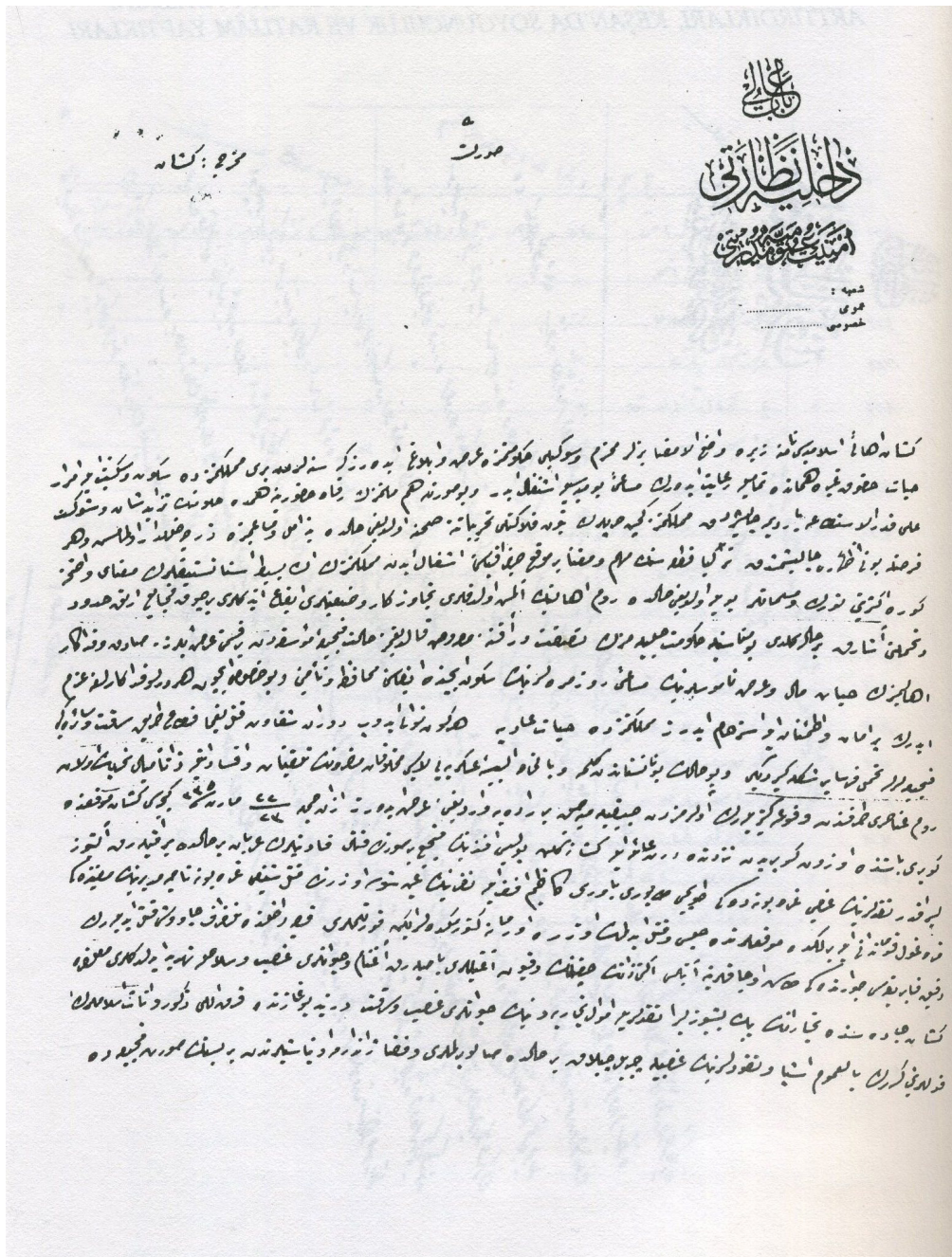
جانب مغربہ در او را در ۵۰
تورات ص ۲۰

[illegible]

— 21 —

10

*Yunanlıların Çatalca ve Hadımköyü'nde
Kuvvetlerini Arttırdıkları, Keşan'da
Soygunculuk ve Katliam Yaptıkları
BOA.HR.SYS. 2602/50*



Yunanlıların Çatalca ve
 Hadımköyü'nde Kuvvetlerini
 Arttırdıkları, Keşan'da
 Soygunculuk ve Katliam
 Yaptıkları BOA.HR.SYS. 2602/50



Yunanlıların Çatalca ve Hadımköyü'nde Kuvvetlerini Arttırdıkları, Keşan'da Soygunculuk ve Katliam Yaptıkları BOA.HR.SYS. 2602/50

YUNANLILARIN ÇATALCA VE HADIMKÖYÜ'NDE KUVVETLERİNİ ARTTIRDIKLARI, KEŞAN'DA SOYGUNCULUK VE KATLİÂM YAPTIKLARI

Çatalca ve Hadımköy'de Yunan işgal kuvvetlerinin arttırılmakta olduğu, baskı ve mezâlim sebebiyle Müslümanların azınlık durumuna düştükleri, kardeş gibi gördükleri Hristiyanlarla aralarında herhangi bir olay çıkma ihtimalinin uzak olduğu ancak yine de tedbir alınması gerektiği, Trakya'da nüfusun çoğunluğunu Türkler oluşturduğu halde Keşan'da Rumlarca gerçekleştirilen katliâm, yağma ve gasb gibi olayların tahammül sınırını aştığı, halkın evlerinden dışarı çıkamaz duruma geldiği, Yunan askerlerinin yollarda ele geçirdikleri Müslümanları öldürüp paralarını aldıkları, çiftlik ve ağıllardan hayvan çaldıkları, tüccardan zorla haraç topladıkları, Derbend boğazında kırk-elli Müslümanın kollarını kesip, eşyalarını gasbederek çıplak bir halde salıverdikleri. 3 Nisan 1919

Bâb-ı Âlî

Dâhiliye Nezâreti

Emniyyet-i Umûmiyye Müdîriyeti

Çatalca Mutasarrıflığı'ndan vârid olan 3 Nisan sene 1335 târîhli tahrîrât sûreti.

25 Kânûn-ı Sâni sene 1335, şifre telgrafnâme-i nezâret-penâhîleri arîza-i cevâbiyyesidir. Henüz bir irâde-i devletleri tebliğ buyurulmadı. Vürûdlarında hat muhafızı olarak geldiklerini söyleyen Çatalca kasabasıyla istasyonunda ve Hadımköyü'ndeki Yunan müfrezesi günden güne efrâdını teksir etmekde olduğu ve 22 Kânûn-ı Sâni sene 1335 târîh ve altı numaralı şifre telgrafnâme ile arzolanduğu üzre mevcûdu iki yüz kırk beş iken el-yevm iki yüz seksen kişiye iblâğ edildiği ve yalnız kasabada iki yüz on nefer bulunduğu ve bütün bir livânın umûr-ı inzibâtiyye ve esâsiyyesi yüz seksen nefer kadrolu jandarmaya münhasır iken Hadımköyü'nden buraya kadar bir hattın yalnız istasyonlarda oturmak sûretiyle beklenilmesi, böyle üç yüz kişiye mesetdiremeyeceği ve esâsen livâda ahâlî-i İslâmiyye ekalliyetde ve

Balkan Harbiyle harb-i hâzırın felâketleri altında ezilmiş olup ahâlî-i Hristiyanıyyeden ba'zılarının, askerin burada kalmasını te'mîn için ba'zan isâ'a etdikleri gibi mâl ve cânlarının muhafazalarına hiç bir sebep ve lüzûm görülmeceği ve zâten şimdiye kadar bütün kesmekesler içinde kardeş gibi geçinen her iki unsur arasında bir hâdisenin zuhûru pek müsteb'id olmakla berâber Hüdâ ne-

kerde böyle bir hâl zuhûrunda derhâl müsebbiblerinin ta'kîb ve tecziyesini Hükûmet-i Seniyye her sûretle te'mîn ve der'uhde eyleceği cihetle mikdârının tesbît ve vaz'iiyet-i resmiyyelerinin ta'yînine müsâ'ade-i celîle-i nezâret-penâhîleri sezâvâr buyurulmak bâbında. *Aslına mutâbıktır.*

İmza

Bâb-ı Âlî

Dâhiliye Nezâreti

Emniyyet-i Umûmiyye Müdîriyeti

Mahreci: Kesan

Sûret

Keşan ahâlî-i İslâmiyyesi nâmına zîre vâzı'ı'l-imzâ bizler muhterem ve sevgili hükûmetimize arz u iblâğ ederiz ki senelerden beri memleketimizde sükûn u sekînet ile imrâr-ı hayât hukûk-ı gayra hemân da tamâmiyle ri'âyet ederek mesâ'î-i yevmiyyesiyle istikal eder ve bu sûretle hem milletimizin refâh-ı huzûruna hem de hükûmetin tezâyüd-i sân u sevketine alâ kadri'l-istitâ'a yardıma çalışırdık. Memleketimiz geçen harblerin bütün felâketli tahrîbâtına sahne olduğu hâlde yine emel ve mesâ'imize zerrece halel-dâr olmamış ve her fırsatla bunu izhâra çalışmıştık. Trakya kıt'asının mühim ve mu'tenâ bir mevki'-i coğrafyasını işgâl eden memleketimizin en basît istatistiklerin ma'na-yı vâzihına göre ekseriyeti Türk ve Müslümanlar böyle olduğu hâlde Rum ahâlinin almış oldukları tecâvüzkar vaz'iyetleri, îkâ' etdikleri bir çok fecâyî' artık hudûd ve tahammülünü aşacak bir hâlde geldi. Bu münâsebetle hükûmet-i celîlemizin nasfet ü re'fetine ma'rûz kaldığımız hâlet-i fecî'a-ı mü'essifeden bir kısmını arzeyleriz. Sadık ve fedâkâr ahâlîmizin hayât, mâl ve ırz nâmûslarının mesâ'î-yi rûz-ı merrelerinin sükûn içinde îfâsını muhâfaza ve te'mîni ve bu husûs için her dürlü fedâkârlığa azmederek pür-emân ve itmi'nân ile istirhâm ederiz. Memleketimizde hayât-ı âdiyye her gün tevâlî edüb duran sekâvet, katl, yağma, kıtâ'-ı tarîk, sirkat vesâ'ire gibi fecî'alarla tahammül-fersâ bir sekle girdiği ve bu hâlin Yunanistan'dan gelme ve bi'l-hâssa elbise-i askeriyyeyi lâbis mahlûkât-ı muzırranın telkînât ve ifsâdâtıyla zâten meyyâl-i tahrîk olan Rum anâsırı tarafından vukû'a getirilerek evlerimizden çıkılamayacak bir râddeye vardığını arz ederiz. Ez-ân cümle 22/23 Mart sene 1335 gecesı, Keşan mevki'inde köprübaşında Uzunköprü'den, nezdinde dört a'ile ile Keşan'a gelen polis efendinin fecî' bir sûretde katli, kadınların üryân bir hâlde bırakılarak altı yüz lira kadar nakidlerinin gasbı, Grebone(Grebene) Topçu Taburu Yâveri Kâzım Efendi ile neferinin ayn-ı sose üzerinde katli-i senî'i, Grebone nâhiye müdîrinin ma'iiyetindeki karakol kumandanı ile birlikte mevki'lerinde habs ve katledilmek üzere ormana götürmekdeler iken kurtulmaları, kasaba dâhilinde telgraf çavuşu katledilerek dakik fabrikası civârındaki taş ocaklarına atılmış, altı zâtın çif-

lik ve koyun ağılları basılarak ağnâm ve hayvanları gasb ve silâhla tehdid edildikleri, Malkara-Keşan caddesinde tüccârânın bin beş yüz lira nakidleriyle emvâl-ı ticâriyye ve binek hayvanları gasb ve sirkat, Derbend boğazında kırk elli zükûr ve inâs İslâmların kollarını keserek bi’l-umûm eşyâ ve nukûdlarının gasbıyla cırıl çıplak bir hâlde saliverilmeleri ve kazâ jandarma onbaşlarından birisinin sûret-i fecî’ada esnâ-yı râhda şehid edilmesi ve yine Derbend boğazında dört İslâm kadını çıplak edilerek birisi meydânda üçünün gâ’ib edildiği, hülâsa bu gibi yüzlerce vakâyî’-i sekâvet-kârâne ile huzûr ve refâhı emniyet ve selâmeti münselib olan ahâlî-i İslâmiyye bir endîşe-i âtî ile pür-heyecân u halecân ve hükûmet-i mu’azzamamızın cenâh-ı re’fet ve hamâsetine sığınarak ma’rûzâtımızın kemâl-i ehemmiyyetle nazar-ı dikkate alınup huzûr ve âşâyışın te’minî esbâbının istikmâl buyurulmasını istihâm eyleriz fermân.

Ahâlî-i İslâmiyye Nâmına

Meclis-i İdâre A’zâsından

Avni

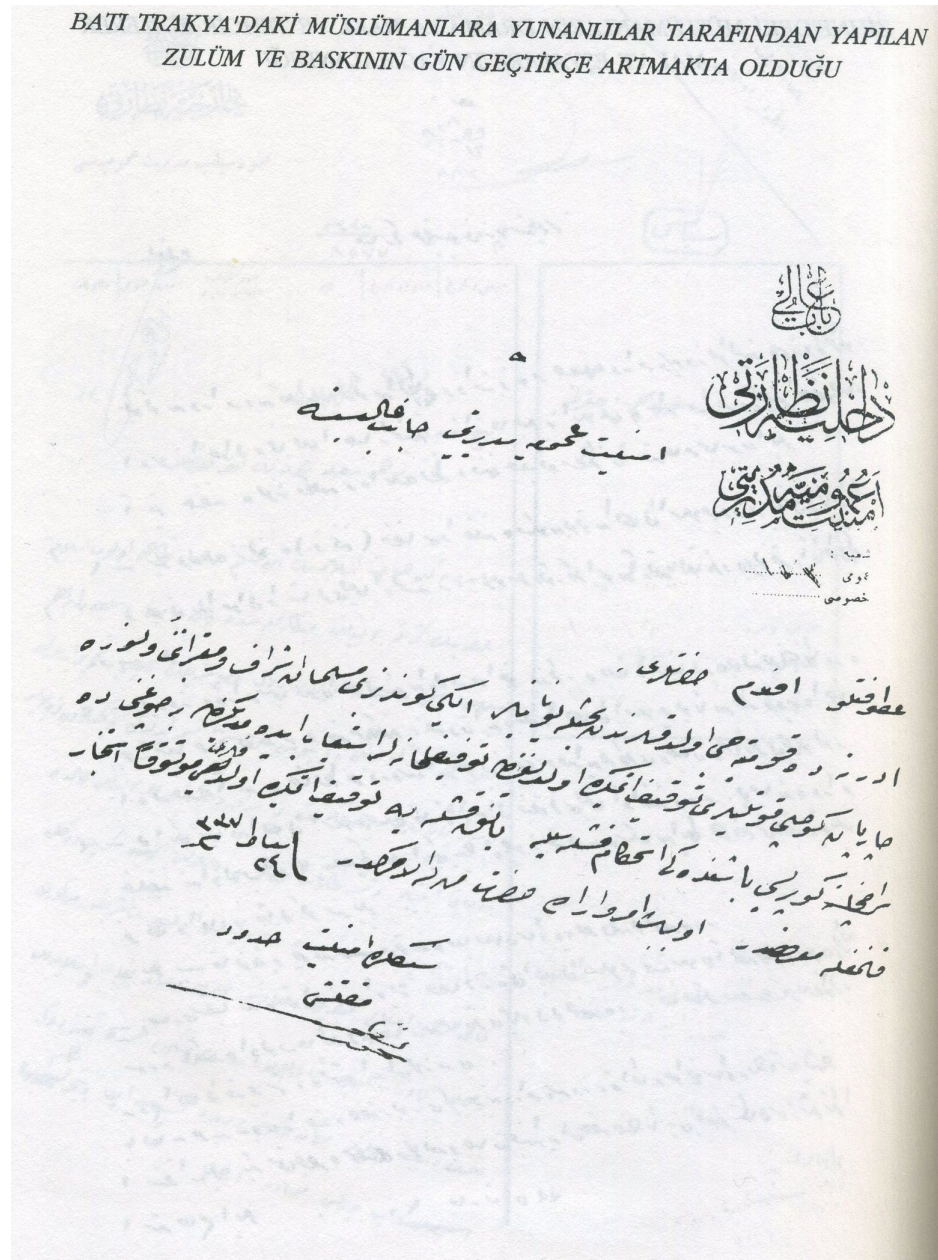
Meclis-i İdâre A’zâsından Mehmed Belediye A’zâsından Hayri Belediye A’zâsından Hüseyin Belediye A’zâsından Ali .

Aslına mutabıktır.

Mühür

BOA. HR. SYS. 2602/50

İşgal Belgesi 18



بسم الله الرحمن الرحيم

خالد بن الوليد

اسم منی مکتبی

.....
.....
.....

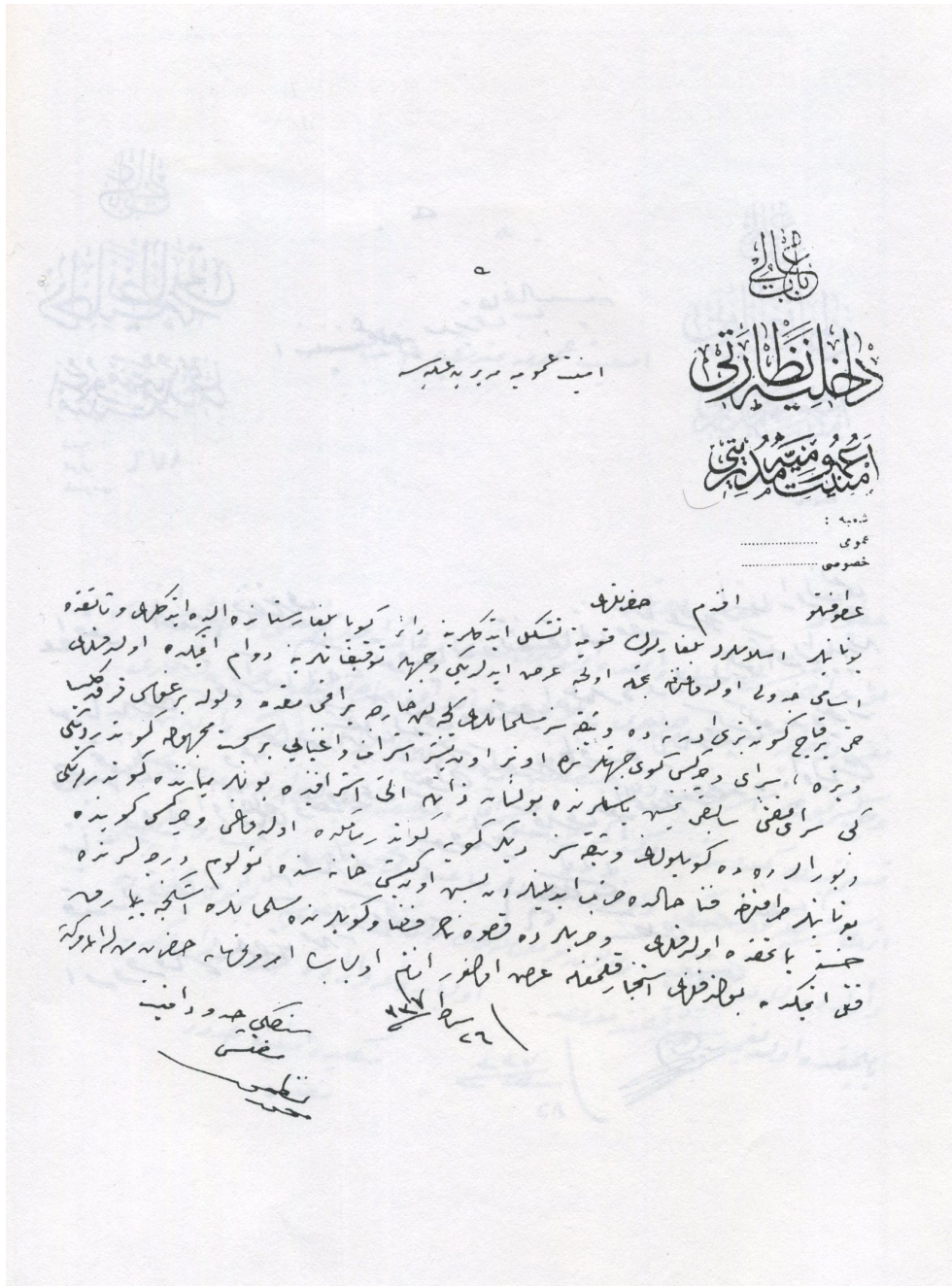
[illegible]

استاد صاحب

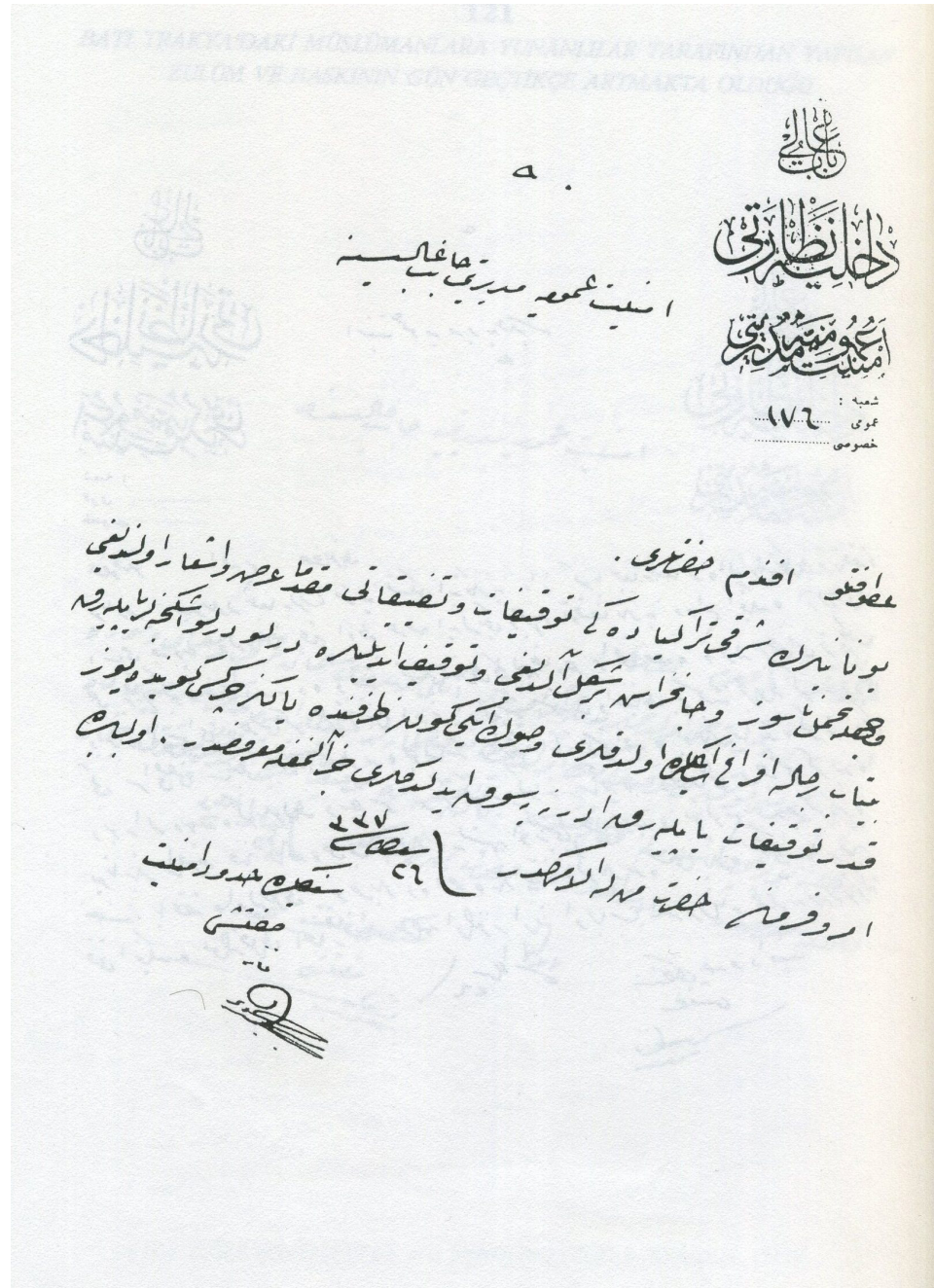
نقص

—

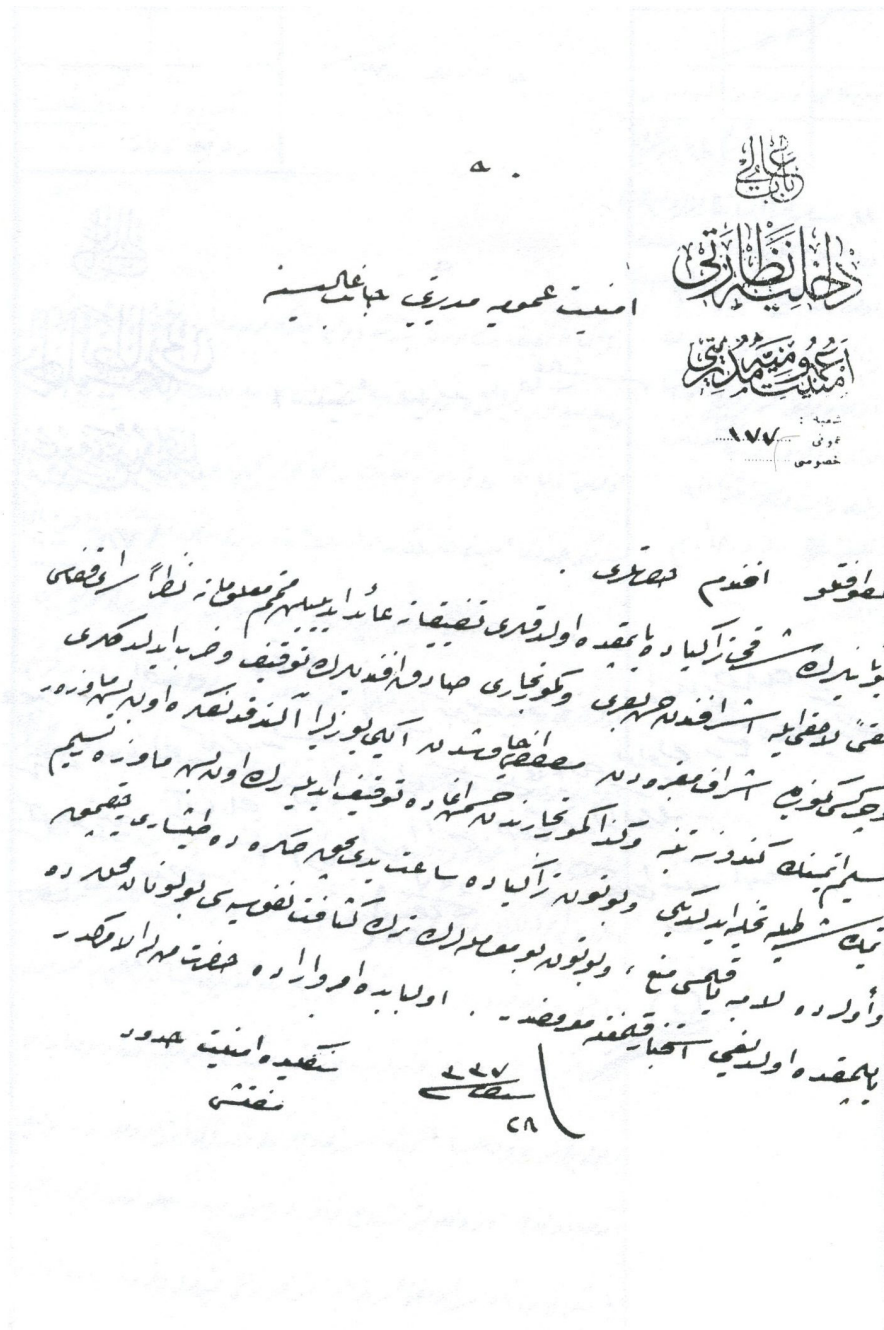
*Batı Trakya'daki Müslümanlara
Yunanlılar Tarafından Yapılan Zulüm
ve Baskının Gün Geçtikçe Artmakta
Olduğu BOA.DH.KMS. 60-1/60*



Batı Trakya'daki Müslümanlara Yunanlılar Tarafından Yapılan Zulüm ve Baskının Gün Geçtikçe Artmakta Olduğu BOA.DH.KMS. 60-1/60



Batı Trakya'daki Müslümanlara
Yunanlılar Tarafından Yapılan Zulüm
ve Baskının Gün Geçtikçe Artmakta
Olduğu BOA.DH.KMS. 60-1/60



Batı Trakya'daki
Müslümanlara Yunanlılar
Tarafından Yapılan Zulüm
ve Baskının Gün Geçtikçe
Artmakta Olduğu BOA.
DH.KMS. 60-1/60

انست محرمه مدتی ها

و چون از خدمت حضرت
 شاهی و زندگانی بدیده ساعتی بقیه دارم و در این خدمت جا
 از آن صوفیه و آلبانان کتابچه عدم عاده غایب و بیرون رفتن مقدار کمی
 از آن خدمت دارم و این احوال است در این وقت
 و این خدمت دارم و این احوال است در این وقت
 و این خدمت دارم و این احوال است در این وقت

قصه است حدود
فتی

243

[illegible]

*Batı Trakya'daki
Müslümanlara Yunanlılar
Tarafından Yapılan Zulüm
ve Baskının Gün Geçtikçe
Artmakta Olduğu BOA.
DH.KMS. 60-1/60*

[illegible]

BATI TRAKYA'DAKİ MÜSLÜMANLARA YUNANLILAR TARAFINDAN YAPILAN ZULÜM VE BASKININ GÜN GEÇTİKÇE ARTMAKTA OLDUĞU

Batı Trakya'da Yunanlıların birçok Müslüman ahaliyi komiteci diyerek tutukladıkları, silah arama bahanesiyle köyleri bastıkları, ahaliden bir çoğunu işkenceyle katledip yaraladıkları, ayrıca bütün Müslüman cemaatlere zorla mitingler yaptırarak, Yunan idaresinden hoşnut oldukları ve Batı Trakya'nın Türklere bırakılmasının istenmediğine dair Londra Konferansı'na ve Atina'ya telgraf gönderttikleri; Müslümanların çok oldukları yerlerde baskılarını arttırarak göç etmelerini sağlamaya çalıştıkları, bu nedenle Rumların, çoğunluğu ele geçirmeleri için yaptıkları faaliyetin önlenmesi yolunda konferans nezdinde teşebbüste bulunmak üzere durumun Murahhas Heyeti Riyaseti'ne bildirilmesi gerektiği.
1 Mart 1921

Bâb-ı Âlî

Dâhiliye Nezâreti

Emniyyet-i Umûmiyye Müdîriyeti

Umûmî: 173

Emniyyet-i Umûmiyye Müdîriyeti Cânib-i Âlîsine

Atûfetlü efendim hazretleri,

Edirne'de komiteci olduklarından bahsile Yunanîler iki günden beri Müslimân eşrâf ve mu'teberâmm ve göze çarpan güçlü kuvvetlileri tevkîf etmekde olduğundan tevkifhaneler istî'âb edemediğinden bir çoğunu da Saraçhane Köprüsü başındaki istihkâm kışlasıyla yanık kışlaya tevkîf etmekde oldukları mevsûkan istihbâr kılınmağla ma'rûzdur. Ol bâbda emr ü irâde hazret-i men-lehü'l-emrindir. Fi 24 Şubat sene 1337

Sinekli'de Emniyyet-i Hudûd Müfettişi Mehmed Nazmi

Bâb-ı ÂK

Dâhiliye Nezâreti

Emniyyet-i Umûmiyye Müdîriyeti

Emniyyet-i Umûmiyye Müdîriyyet-i Âlîsine

Atûfetlü efendim hazretleri,

Yunanîler İslamlarla Bulgarların komite teşekkül etdiklerine dâ'ir gûyâ Bulgaristan'da elde etdikleri vesâ'ikde esâmî cedveli olduğundan bahsile evvelce arzedildiği veçhile tevkîfâtlarına devam

etmekte oldukları hattâ birkaç günden beri Edirne'de vesikasız Müslimânları geceleyin hârice bırakmamakda ve Lülebergos, Kırkkilise, Vize, Saray ve Çerkesköy cihetlerinde onar-on beşer eşrâf ve ağniyâyı bir semt-i mechüle götürdüğü gibi Saray müftî-i sâbıkı yetmiş yaşlarında bulunan zâtla altı eşrâfını da bunlar miyânında gönderdiği ve buralarda da köylüleri vesikasız diğer köye göndermemekde olduğu ve Çerkesköyü'nde Yunanîler tarafından fenâ hâlde darbedilenlerden beş-on kişi hânesinde ölüm derecelerinde hasta yatmakda oldukları ve Sırp lar da Kosova'nın kazâ ve köylerinde Müslimânlara işkence yaparak katletmekde bulundukları istihbâr kılınmağla arz olunur. Efendim. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir. Fî 26 Şubat sene 1337

Sinekli Hudûd Emniyet Müfettişi
Melîmed Nazmî Bâb-ı ÂH Dâhiliye Nezâreti
Emniyyet-i Umûmiyye Müdîriyeti
Umûmî: 176

Emniyyet-i Umûmiyye Müdîriyeti Cânib-i Âlîsine

Atûfetlü efendim hazretleri,

Yunanîlerin Şarkî Trakya'daki tevkîfât ve tazyîkâtı mukaddemâ arz u iş'âr olunduğu veçhile tahammül-sûz ve cân-hırâş bir şekil aldığı ve tevkîf edilenlere dürlü dürlü işkenceler yapılarak bî-tâb bir hâle ifrâğ edilmekde oldukları ve son iki gün zarfında yalnız Çerkesköyü'nde yüz kadar tevkîfât yapılarak Edirne'ye sevk edildikleri haber alınmağla ma'rûzdur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir. Fî 26 Şubat sene 1337 **Sinekli'de Hudûd Emniyet Müfettişi**

Nâmına Abdüllâmid Bâb-ı Âlî Dâhiliye Nezâreti Emniyyet-i Umûmiyye Müdîriyeti
Umûmî: 177

Emniyyet-i Umûmiyye Müdîriyeti Cânib-i Âlîsine

Atûfetlü efendim hazretleri,

Yunanîlerin Şarkî Trakya'da yapmakda oldukları tazyîkâta â'id edinilen mütemmim malûmata nazaran Saray kazâsı müftî-i lâhıkı ile eşrâfından Haşan Basri ve Kömür Tüccarı Sadık efendilerin tevkîf ve darbedildikleri ve Çerkesköyü'nde eşrâf-ı mu'tebereden Mustafa Çavuş'dan iki yüz lira alındıktan sonra on beş mavzer teslim etmesinin kendisine tenbîh ve kezâ kömür tüccarından Hüsmen Ağa da tevkîf edilerek on beş mavzer teslim etmek şartıyla tahliye edildiği ve bütün

Trakya'da sa'at yedi buçuktan sonra da dışarıya çıkmak ve evlerde lamba yakılması men ve bütün bu mu'âmelelerin Türk kesâfet-i nüfûsiyyesi bulunan mahallerde yapılmakda olduğu istihbâr kılınmağla ma'rûzdur. Ol bâbda emr ü irâde hazret-i men-lehü'l-emrindir. Fî 28 Şubat sene 1337

Sinekli'de Emniyyet-i hudûd Müfettişi

Nâmına Abdülhamid Bâb-ı Âlî Dâhiliye Nezâreti Emniyyet-i Umûmiyye Müdîriyeti Umûmî: 178

Emniyyet-i Umûmiyye Müdîriyeti Cânib-i Âlîsine

Atûfetlü efendim hazretleri,

Şehr-i hâl-i Rûmî'nin yirmi yedisinde sa'at iki buçukda Edirne'de İslâm ahâlinin cebren iştirâki sûretiyle ve Trakya'nın Türkiye'ye adem-i i'âdesi gâyesiyle büyük bir miting akdedildiği istihbâr kılınmağla ma'rûzdur. Ol bâbda emr ü irâde hazret-i men-lehü'l-emrindir. Fî 28 Şubat sene 1337

Sinekli'de Emniyyet-i Hudûd Müfettişi

Nâmına Abdülhamid

Hulâsa-i me'âU Trakya'da Yutianîlerin tazyîkât ve tevkîfâtına dâ'ir.

Hâriciye Nezâret-i Celîlesine

Trakya'da tazyîkâtm bütün şiddetiyle devâm etmekde bulunduğu ve tütün ve silâh taharrisi vesilesiyle köyler basılmakda ve harekât-ı askeriyeye iştirak bahanesiyle ba'zı karyeler ahâlisi de tazyîk edilmekde olduğu ve Çakıllıköy karyesi erkeklerinin birer melce' taharrisi için köylerini terkeylemekde bulundukları Sinekli Hudûd Emniyet Müfettişliği'nden evvelce bildirilmiş olduğu gibi, mezkûr müfettişlikden ahîren alınan 24 ve 26 ve 28 Şubat sene 1337 târihli raporlarda da Yunanîlerin iki günden beri komiteci oldukları vesilesiyle Edirne'nin müslim eşrâf ve mu'teberânını ve göze çarpan güçlü ve kuvvetli efrâdını tevkîf etmekde ve tevkîfhâneler, mevkûfîni istî'âb edemediğinden bir kısmının da Saraçhane Köprüsü başındaki istihkâm kışlasıyla yanık kışlaya sevkeylemekde oldukları ve Şarkî Trakya'daki tazyîkât ve tevkîfâtın tahammülsüz bir şekil aldığı ve mevkûfîne dürlü dürlü işkenceler yapılarak kendileri bî-tâb bir hâlde bırakıldığı gibi son iki gün zarfında yalnız Çerkesköyü'nden yüz kadar kişinin bi't-tevkîf Edirne'ye sevkedildiği ve Lülebergos, Kırkkilise,

Vize, Saray ve Çerkesköy kasabaları eşrâf ve mu'teberâmndan tevkîf edilen zevâtın onar ve on beşer kişilik kâflillelerle bir semt-i meçhûle gönderildiği ve yetmiş yaşlarında bulunan Saray müftî-i sâbıkı ile eşrâfından altı kişinin dahi bunlar miyânında olduğu ve Çerkesköyü'nde Yunanîler tarafından darbedilenlerden on-onbeş kişinin hânelerinde ölüm derecesinde hasta bir hâlde yatmakda oldukları ve Şubat'ın yirmi yedinci günü sa'at iki buçukda Edirne'de ahâli-i İslâmiyyenin cebren iştirâkiyle Trakya'nın Türkiye'ye adem-i i'âdesi hakkında büyük bir miting akdedildiği ve Yunanîlerin Şarkî Trakya'daki tazyîkât ve tevkîfâtı cümlesinden olarak Saray kazâsı müftî-i lâhukı ile eşrâfdan Haşan Basri ve Kömür Tüccârı Sadık efendilerin tevkîf ve darbedildikleri ve Çerkesköy eşrâfından Mustafa Çavuş'dan iki yüz lira alındıktan sonra on beş mavzer teslim etmesinin kendisine tenbîh ve kezâ kömür tüccârından Hüsmen Ağa'nın tevkîf edilerek on beş mavzer teslim edilmek şartıyla sebîl-i tahliye edildiği ve bütün Trakya'da sa'at yedi buçukdan sonra sokağa çıkmak ve evlerde lamba yakmak men'edilmiş olduğu misillü bütün bu tazyîkât ve tevkîfâtın Türklerin nüfûsça kesîf oldukları mahallerde icrâ edilmekde bulunduğu istihbârât-ı vâkı'aya atfen der-miyân kılınmış olduğu misillü evvelki gün Trakya'nın bütün kasabalarıyla ehemmiyetli kurâsında bulunan cemâ'at-i İslâmiyye hey'etlerine Yunanîler tarafından cebren mitingler yaptırılarak ve bi'l-umûm Trakya ahâli-i İslâmiyyesinin Yunan idâresinden hoşnûd olduklarını ve tekrâr hâkimiyet-i Osmâniyye altına girmegi kabûletmiyeceklerini ve bu uğurda Yunanîler ile birlikde müdâfa'ada bulunacaklarını mübeyyin izhâr edilmiş olan telgrafnâmeleri süngü altında kerhen imzâ etdirilerek Londra Konferansı'yla Atina'ya çekdirdikleri mevsûken haber alınmışdır. Ma'lûm-ı ilm-i nezâret-penâhîleri olduğu ve müsta'celiyyet-i maslahat cihetiyle makâm-ı sâmi-i vekâlet-penâhîye de başkaca arz u iş'âr kılındığı üzere Londra Konferansı'nın in'ikâd ettiği bir sırada Yunanîler tarafından ahâli-i İslâmiyye hakkında îkâ' olunan şu zulm ü ta'addiyât İzmir ve Trakya nüfûsunun beyne'l-milel bir komisyon cânibinden tahkîki için konferansça ahîren ittihâz olunan karâr ile alâkadâr olup tevfîkât ve tazyîkât-ı vâkı'a Yunanîlerin bir taraftan oralardaki ahâli-i İslâmiyyeyi habs ve tazyîk ederek kendilerini hicrete mecbûr etmek ve diğer taraftan mevkûfîni bir semt-i meçhûle i'zâm yâhûd kati ve imhâ eylemek sûretiyle nüfûs-ı İslâmiyyeyi bi't-taklîl Rumlar menfa'atine tefevvuku te'mîn gâyesine ma'tûf olacağı şübhesiz bulunduğu ve esbâb-ı mezkûreden dolayı ahâli-i mahalliyyenin İstanbul'a muhâceret mecbûriyetinde kalması bir müddetden beri avâmil-i müte'addide dolayısıyla nüfûsu mütemâdiyen tezâyüd etmekde bulunan İstanbul şehrinin ihtiyâcâtını bir kat daha tazyîk ve teşdîd edeceğine binâ'en husûsât-ı mezkûre hakkında hissiyât-ı necîbe-i insâniyyetkârâneleri müsellemler bulunan düvel-i i'tilâfiyye mümessillerinin nazar-ı dikkatleri celbolunarak ahâli-i İslâmiyyenin zulm ü tazyîkden vikâye esbâbının te'mîni ile berâber lede'l-îcâb konferans nezdinde dahi teşebbüsât-ı lâzimedede bulunulmak üzere keyfiyetin Hey'et-i Murahhasa Riyâset-i Celîlesi'ne telgrafla tebliğini bi'l-hâssa ricâ ederim. Ol bâbda. Fî 1 Mart sene 1337

İşgal Belgesi 19



*Yunanlıların Trakya'da Müslüman Halka
Yaptıkları Baskının Giderek Arttığı BOA.
DH.KMS.60-1/72*

YUNANLILARIN TRAKYA'DA MÜSLÜMAN HALKA YAPTIKLARI BASKININ GİDEREK ARTTIĞI

Yunanlıların Trakya'daki Müslaman halk üzerindeki baskılarını gittikçe arttırdıkları; Edirne'de meydana gelen olayların tahkiki için Fransızlardan müteşekkil bir heyetin Istaranca'ya giderek Yunanlılar tarafından halka yapılan baskı ve zulüm hakkında tahkikat yaptığına ve gerekli tedbirlerin alınmakta olduğuna dâir Sinekli Emniyet Müfettişliği'nden gelen tahrirat 15 Mart 1921

Bâb-ı Âlî Dâhiliye Nezâreti Emniyyet-i İjmûmiyye Müdîniyeti

Husûsî: 201

Emniyyet-i Umûmiyye Müdîriyeti Cânib-i Âlîsine

Atûfetlü efendim hazretleri,

Hudûd-ı Osmânî dâhilinde vukû'a gelen vekâyi'in tedkîk ve tahkîki zımında Fransızlar tarafından fi 12 Mart sene 1337 târihinde yüzbaşı rütbesinde sekiz nefer süvârîsiyle bir zâbit Sinekli merkezine dâhil ve doğruca Istaranca karyesine azimet ederek karye-i mezkûr hey'et-i ihtiyâriyyesini celbile Yunanlılar tarafından bir gûnâ ta'arruz ve hakârete ma'rûz kalup kalmadıkları ve muhtemel hâlâtın zuhûr edüp etmeyeceklerinden şübheleri olup olmadıklarını su'âl etmeleri üzerine başlarında karye-i mezkûr hey'et-i ihtiyâriyyesi olduğu hâlde bütün köylü müttefikan işlerinin balkanda bulunması, taayyüşlerini odun ve kömür ile te'mîn ü teşkil etmeleri ve bu sûretle geçindikleri, Yunanlıların teşkilâtda bulundukları dolayısıyla ne mâl ve ne de cânlarının taht-ı emniyyetde bulunmadığı ve hattâ beş-on gün mukaddem Safaalan karyesinde Yunanlılarca teşkil olunan çete ile Istaranca'yı basacaklarını ve bu şerâ'it dâhilinde hiç bir sûretle yaşanılmayacağı söylenmiş, bunun üzerine Saray kazâsından üç, Vize kazâsından bir, Safaalan karyesinden iki kişi ki cem'an altı kişi zâbit huzûrunda bu hâlâta şehâdet ve dâ'imâ mâl ve cânlarının taht-ı tehlikede olduğunu te'kid eylemişlerdir. Müte'âkiben Fransız zâbiti herkesin mâl ve cânlarının te'mîni husûsunda her dürlü tedbîrin ittihâz edilmekde olduğu ve Yunanlıların hiç bir gûnâ ta'arruzlarına meydân verilmeyeceği ve merci'-i â'idine keyfiyeti derhâl bildireceğini beyân etmekle berâber ifâdelerini tahrîr etmesi üzerine halk teşekkür etmiş olduğunu Istarancakapı polis me'mûrunun iş'ârından anlaşılmış ve mezkûr müfreze bir gün müsâfir kaldıktan sonra ma'iiyyetiyle Sinekli İstasyonu'na gelerek trene râkiben Hadımköyü'ne gitmiş oldukları ma'rûzdur. Ol bâbda emr ü irâde hazret-i men-lehü'l-emrindir. Fî 15 Mart sene 1337

Sinekli'de Hudûd Emniyet Müfettişi

Nâmına Abdülhamid

BOA.DH.KMS.60-1/72

İşgal Belgesi 20

YUNANLILARIN, TEKİRDAĞ'IN HALAÇLI KÖYÜNDE KÖYLÜLERİ ŞİDDETLE
DÖVEREK EVLERİNDEN ATTIKLARI, SOKAKTA KALAN KADIN VE ÇOCUKLARIN
SOĞUKTAN ÖLMEK ÜZERE BULUNDUKLARI



حکایتی

تعمیم فی...

ملاحظه فرمایند که این محترم آقای ابی خانی فیضیه مدینه و قسطنطنیه...
بسیار و اسبابی او را در وقت و قوم و در حال و حال...
او را در حال و حال...
قربانده قیامه...
عکسهای بر روی دیوار...
تلفات و خسارت...
وضعیت...
اکلاً...

BOA. HR. SYS. 2617/2- 80

Yunanlıların Tekirdağ'ın Halaçlı Köyü'nde
Köylüleri Şiddetle Döverek Evlerinden
Attıkları, Sokakta Kalan Kadın ve Çocukların
Soğuktan Ölmek Üzere Bulundukları BOA.
HR.SYS. 2617/2-80

YUNANLILARIN, TEKİRDAĞ'IN HALAÇLI KÖYÜNDE KÖYLÜLERİ ŞİDDETLE DÖVEREK EVLERİNDEN ATTIKLARI, SOKAKTA KALAN KADIN VE ÇOCUKLARIN SOĞUKTAN ÖLMEK ÜZERE BULUNDUKLARI

Tekirdağ'ın Halaçlı köyüne gelen Yunanlıların imam, köy muhtarı ve ihtiyar heyeti azalarıyla halktan birçok kişiyi şiddetli bir şekilde dövdükleri, köylüleri evlerinden çıkararak kendi askerlerini yerleştirdikleri, sokak ortasında kalan Müslüman ahaliden, üç yüz kadın ve çocuğun şiddetli yağmurlardan ve soğuktan ötürü ölmek üzere olduğunun mültecilerin ifadelerinden anlaşıldığı. 16 Ekim 1922

Bâb-ı Âli Dâhiliye Nezâreti

Asâ'ir ve Muhâcirîn Müdîriyyet-i Umûmiyyesi Tahkîk-i Fecâyî' Su'besi

Istrânca Muhâcirîn Me'mûru Yasar Efendi tarafından kesîde kılınan 5/6 Tesrîn-i Evvel sene 1338 târîhli ve kırkbir numaralı telgrafnâmenin sûretidir.

Halaçlı karyesi İmamı Mehmed Efendi ile Muhtarı Feyzullah Çavuş ve hey'et-i ihtiyâriyye a'zâlarından Çerkes Süleyman ve İsmail oğlu Arif ve Koca Hasan ve Mehmed oğlu Osman ve ahâliden Pamuk Osman'ın Hâşim ve Ali Osman oğlu Hüseyin ağaları Yunan askerleri şiddetle darbetdikden sonra dâhile sevk ettiklerini ve ba'dehu karyede kalan ahâlîyi hânelerinden çıkararak girmiş oldukları, bin beş yüz mikdârındaki askerlerini yerleştirdikleri ve bu sebeble sokak ortasında kalan ahâlî-i İslâmiyyeden üç yüzü mütecâviz kadın ve çocukların şiddetle nüzûl eden yağmurlardan ve hâsıl olan soğukların te'sîrinden cümlesinin telef olmak derecelerine geldikleri ve genç kızların nâmûsları pâ-y-mâl ve emvâlleri askerler tarafından yağma edildiği gibi karye-i mezkûreden bu kerre gelen otuz dört nüfûs mültecînin ifâdelerinden anlaşılmışla bir an evvel tahlîsleri esbâbının istikmâline delâlet buyurulması müsterhamdır. Fermân.

Aslına mutâbıktır. Mühür Fî 16 Tesrîn-i Evvel sene 1338

BOA. HR. SYS. 2617/2- 80

030 10 54 356 7											
نقود											
مردم	مردم	مردم	مردم	مردم	مردم	مردم	مردم	مردم	مردم	مردم	مردم
۱۶۷۹	۷۷۴	۴۴۰	۴۴۰	۱۶۷۹	۷۷۴	۴۴۰	۴۴۰	۱۶۷۹	۷۷۴	۴۴۰	۴۴۰
۱۶۷۹	۷۷۴	۴۴۰	۴۴۰	۱۶۷۹	۷۷۴	۴۴۰	۴۴۰	۱۶۷۹	۷۷۴	۴۴۰	۴۴۰
۱۶۷۹	۷۷۴	۴۴۰	۴۴۰	۱۶۷۹	۷۷۴	۴۴۰	۴۴۰	۱۶۷۹	۷۷۴	۴۴۰	۴۴۰
۱۶۷۹	۷۷۴	۴۴۰	۴۴۰	۱۶۷۹	۷۷۴	۴۴۰	۴۴۰	۱۶۷۹	۷۷۴	۴۴۰	۴۴۰
۱۶۷۹	۷۷۴	۴۴۰	۴۴۰	۱۶۷۹	۷۷۴	۴۴۰	۴۴۰	۱۶۷۹	۷۷۴	۴۴۰	۴۴۰
۱۶۷۹	۷۷۴	۴۴۰	۴۴۰	۱۶۷۹	۷۷۴	۴۴۰	۴۴۰	۱۶۷۹	۷۷۴	۴۴۰	۴۴۰
۱۶۷۹	۷۷۴	۴۴۰	۴۴۰	۱۶۷۹	۷۷۴	۴۴۰	۴۴۰	۱۶۷۹	۷۷۴	۴۴۰	۴۴۰
۱۶۷۹	۷۷۴	۴۴۰	۴۴۰	۱۶۷۹	۷۷۴	۴۴۰	۴۴۰	۱۶۷۹	۷۷۴	۴۴۰	۴۴۰
۱۶۷۹	۷۷۴	۴۴۰	۴۴۰	۱۶۷۹	۷۷۴	۴۴۰	۴۴۰	۱۶۷۹	۷۷۴	۴۴۰	۴۴۰
۱۶۷۹	۷۷۴	۴۴۰	۴۴۰	۱۶۷۹	۷۷۴	۴۴۰	۴۴۰	۱۶۷۹	۷۷۴	۴۴۰	۴۴۰

مردم											
مردم	مردم	مردم	مردم	مردم	مردم	مردم	مردم	مردم	مردم	مردم	مردم
۱۶۷۹	۷۷۴	۴۴۰	۴۴۰	۱۶۷۹	۷۷۴	۴۴۰	۴۴۰	۱۶۷۹	۷۷۴	۴۴۰	۴۴۰
۱۶۷۹	۷۷۴	۴۴۰	۴۴۰	۱۶۷۹	۷۷۴	۴۴۰	۴۴۰	۱۶۷۹	۷۷۴	۴۴۰	۴۴۰
۱۶۷۹	۷۷۴	۴۴۰	۴۴۰	۱۶۷۹	۷۷۴	۴۴۰	۴۴۰	۱۶۷۹	۷۷۴	۴۴۰	۴۴۰
۱۶۷۹	۷۷۴	۴۴۰	۴۴۰	۱۶۷۹	۷۷۴	۴۴۰	۴۴۰	۱۶۷۹	۷۷۴	۴۴۰	۴۴۰
۱۶۷۹	۷۷۴	۴۴۰	۴۴۰	۱۶۷۹	۷۷۴	۴۴۰	۴۴۰	۱۶۷۹	۷۷۴	۴۴۰	۴۴۰
۱۶۷۹	۷۷۴	۴۴۰	۴۴۰	۱۶۷۹	۷۷۴	۴۴۰	۴۴۰	۱۶۷۹	۷۷۴	۴۴۰	۴۴۰
۱۶۷۹	۷۷۴	۴۴۰	۴۴۰	۱۶۷۹	۷۷۴	۴۴۰	۴۴۰	۱۶۷۹	۷۷۴	۴۴۰	۴۴۰
۱۶۷۹	۷۷۴	۴۴۰	۴۴۰	۱۶۷۹	۷۷۴	۴۴۰	۴۴۰	۱۶۷۹	۷۷۴	۴۴۰	۴۴۰
۱۶۷۹	۷۷۴	۴۴۰	۴۴۰	۱۶۷۹	۷۷۴	۴۴۰	۴۴۰	۱۶۷۹	۷۷۴	۴۴۰	۴۴۰
۱۶۷۹	۷۷۴	۴۴۰	۴۴۰	۱۶۷۹	۷۷۴	۴۴۰	۴۴۰	۱۶۷۹	۷۷۴	۴۴۰	۴۴۰

Yunanlıların Trakya'da Yaptıkları Gasp ve Mezalimle İlgili Cetvel BCA. 030. 10. 54. 356. 7

T.C. BASKAYIRI CUMHURİYETİ														
Mevzuat														
Yazı	Yazı	Yazı	Yazı	Yazı	Yazı	Yazı	Yazı	Yazı	Yazı	Yazı	Yazı	Yazı	Yazı	Yazı
119876	1	676	710	100	1409	4100	1720	17000	47					47
640-67														
101191	677		0.00	200	6704	690	00990	000-01990	10					10
0.11			100		709	1.9	712		1000	0.0				100
61000									61000					
698908	0.0	676	0910	200	6.11	7000	0700	000-01990	10000	7.1000				0.0
Mevzuat														
Yazı	Yazı	Yazı	Yazı	Yazı	Yazı	Yazı	Yazı	Yazı	Yazı	Yazı	Yazı	Yazı	Yazı	Yazı
18	10		0.00	1.1	70171	00000	0.0							18
			1.00	1.00	0.0									
27	18		0.00	0.0	18000	0.0	0.0	1000	0.000	0.00				27
10	0		0.00	0.0	0.00		0.00							10
0.0			0.00	0.0	1000									0.0
100	0		0.00	0.0	1000									100
100	0		0.00	0.0	1000									100
100	0		0.00	0.0	1000									100

Yunanlıların Trakya'da
Yaptıkları Gasp ve
Mezalimle İlgili Cetvel
BCA. 030. 10. 54. 356. 7

YUNANLILARIN TRAKYA'DA YAPTIKLARI GASP VE MEZALİMİLE İLGİLİ CETVEL

Yunanlılar tarafından Trakya'da yapılan gasp ve Mezalim hakkında Refet Paşa'nın takdim ettiği gasp edilen para, yakılıp tahrip edilen evler ve resmi binalar, nakliye vasıtaları hayvanlar, ziraat aletleri hububat ve sebze-meyve ile ahaliye yapılan mezalim ve nüfus zaiyatı hakkında düzenlenen cetvel.25 Ocak 1923

Türkiye Büyük Millet Meclisi İcrâ Vekilleri Hey'eti Riyaseti Kalem i Mahsûs Müdüriyeti

Dâhiliye ve Hâriciye Vekâletlerine

1-Trakya'da Yunanlılar tarafından vukû' bulan mağsûbât ve Mezâlim hakkında 9/1/1339 târihiyle Re'fet Paşa hazretlerinden vârid olup 11/1/1339 târihinde 1/32 numara ile birer sûreti vekâlet-i âlîlerine irsâl kılınan sekiz mâddeli şifreli telgrafnâmenin yedinci mâddesinde mevzû'-ı bahs ve bu kerre müşârûn-ileyhden mevrûd 21/1/1339 târih ve şu'be: 1, 228 numaralı tahrîrât merbûtu olan istatistik cetveli sûret-i musaddâkası rabten irsâl kılınmıştır. Efendim.

1-Dâhiliye ve Hâriciye vekâletlerine yazılmışdır.

İcrâ Vekilleri Hey'eti Reisi

Türkiye Büyük Millet Meclisi
İcrâ Vekilleri Hey'eti Riyâseti
Kalem-i Mahsûs Müdîriyeti

Ankara: 3/2/[1]339

Dâhiliye ve Hâriciye Vekâletlerine

1- Trakya'da Yunanlılar tarafından vukû' bulan mağsûbât ve Mezâlim hakkında 9/1/[1]339 târihiyle Re'fet Paşa hazretlerinden vârid olup 11/1/[1]339 târihinde 1/32 numara ile birer sûreti vekâlet-i âlîlerine irsâl kılınan sekiz mâddeli şifreli telgrafnâmenin yedinci mâddesinde mevzû'-ı bahs ve bu kerre müşârûn-ileyhden mevrûd 21/1/[13]39 târih ve şu'be: 1, 228 numaralı tahrîrât merbûtu olan istatistik cedveli sûret-i musaddâkası rabten irsâl kılınmıştır. Efendim.

2- Dâhiliye ve Hâriciye vekâletlerine yazılmıştır.

İcrâ Vekilleri Hey'eti Re'îsi

Esâmî-i Livâ	Nukûd				
	Altun Aded	Evrâk-ı Nakdiyye Aded	Gümüş Medcîdî Aded	Drahmi Aded	Eşyâ-yı Beytiyye ve Mîriyye Lira Kıymeti Aded
Edirne merkez livâsı	6019	713668	—	14931	—
Kırkkilise "	14829	2745785	—	—	4870697
Tekfurdağı "	27963	438788	778	318897	595508
Gelibolu "	9398	29650	1235	261400	150345
Eceâbâ[d], İnöz kazâları	1979	3943	—	237815	5292
Yekûn	60188	3931834	2013	833043	6521842

Esâmî-i Livâ	İhrâk ve Tahrîb Olunan Mesâkin ve Mebânî-i Emîriyye					
	Câmi'	Mekteb	Hâne	Mebânî-i Emîriyye	Hân, Dükkân, Mağaza	Yekûn
Edirne merkez livâsı	—	—	332	—	—	332
Kırkkilise "	—	—	—	11	307	318
Tekfurdağı "	8	7	220	—	—	235
Gelibolu "	—	—	72	—	—	72
Eceâbâ[d], İnöz kazâları	—	—	—	—	—	—
Yekûn	8	7	624	11	307	957

Yunanlıların Trakya'da Yaptıkları
 Gasp ve Mezâlimle İlgili Cetvel BCA.
 030. 10. 54. 356. 7

Esâmî-i Livâ	Vesâ'it-i Nakliyye			
	Öküz Arabası	Bârgîr Arabası	Sandal	Yekûn
Edirne merkez livâsı	2733	1479	—	4212
Kırkkilise "	6219	—	—	6219
Tekfurdağı "	5717	1650	40	7407
Gelibolu "	1890	211	—	2101
Eceâbâ[d], İnöz kazâları	395	—	—	395
Yekûn	1735 [16954]	3340	40	22334 [20334]

Esâmî-i Livâ	Hayvânât															
	Manda	Öküz	Tosun	Kazağın	Manda inği	Bârgîr	Kısrak	Merkeb	Ester	Koyun	Keçi	Kaz	Tavuk	Hindi	Ördek	Yekûn
Edirne merkez livâsı	964	5021	261	3540	295	898	122	524	64	41223	11973	1866	33456	3596	676	104469
Kırkkilise merkez livâsı	2701	14327	—	—	—	1455	—	1570	—	—	—	—	—	—	—	20053
Tekfurdağı merkez livâsı	2370	11365	432	7316	618	1946	81	971	185	52456	6840	50	440	—	450	85215
Gelibolu merkez livâsı	675	4794	99	946	—	371	69	550	3	14491	6847	—	310	—	—	29155
Eceâbâ[d], İnöz kazâları	10	790	—	149	—	36	—	80	9	1532	686	—	—	—	—	3292
Yekûn	6720	36297	792	11958	903	4706	272	3695	261	109702	26346	1916	34306	3596	721	242184

Yunanlıların Trakya'da Yaptıkları
Gasp ve Mezalimle İlgili Cetvel
BCA. 030. 10. 54. 356. 7

Âlât-ı Zirâ'iyye				
Esâmî-i Livâ	Harman Makinesi	Tohm Makinesi	Kereste ve Araba Tekerleği Vesâ'ire	Yekûn
Edirne merkez livâsı	37	—	—	37
Kırkkilise "	—	—	601000	601000
Tekfurdağı "	10	4	—	14
Gelibolu "	185	20	—	205
Eceâbâ[d], İnöz kazâları	—	—	—	—
Yekûn	132	24	601000	601256

Hubûbât ve Zehâ'ir										
Esâmî-i Livâ	Buğday Kile	Kızılca Kile	Arpa Kile	Mısır Kile	Çavdar Kile	Kuş ye-mi Kile	Yulaf Kile	Kapluca Kile	Burçak Kile	Yekûn
Edirne merkez livâsı	73788	1760	41022	1359	900	—	715	264	9	119862
Kırkkilise merkez livâsı	—	—	—	—	—	—	—	—	—	233046
Tekfurdağı merkez livâsı	51988	543	55992	4920	2753	60	5025	—	266	121147
Gelibolu merkez livâsı	1248	—	786	109	754	—	180	—	—	3081
Eceâbâ[d] İnöz kazâları	21292	—	—	—	—	—	—	—	—	21292
Yekûn	148316	2303	97800	6388	4011	60	5915	264	325	498428

Yunanlıların Trakya'da Yaptıkları
Gasp ve Mezalimle İlgili Cetvel BCA.
030. 10. 54. 356. 7

Esâmî-i Livâ	Meyve ve Sebze							Yekûn
	Tütün Kıyye	Bostan Kıyye	Üzüm Kıyye	Soğan Kıyye	Fasülye Kile	Meyve Kıyye	Saman Kıyye	
Edirne merkez livâsı	8747	—	—	—	31	—	55393	64171
Kırkkilise "	—	—	—	—	—	—	—	—
Tekfurdağı "	4810	5000	6000	1575	300	300	300	18285
Gelibolu "	1072	—	—	—	3050	—	—	4122
Eceâbâd, İnöz kazâları	1578	—	—	—	—	—	—	1578
Yekûn	16207	5000	6000	1575	3381	300	55993	88156

Esâmî-i Livâ	Ahâliye Yapılan Mezâlim ve Nüfûs Zâyi'âtı					
	Katl	Cerh	Nefy ve Esîr	Darb ve İşkence ve Nâmûsa Tecâvüz	İzâle-i Bıkr	Hetk-i Irz
Edirne merkez livâsı	101	10	282	—	15	18
Kırkkilise "	98	26	1095	1054	—	—
Tekfurdağı "	78	56	822	—	18	67
Gelibolu "	93	6	210	—	5	15
Eceâbâd, İnöz kazâları	4	2	121	39	2	39
Yekûn	374	100	2530	1093	40	139

25/1/[13]39

Aslına mutâbıkdır.

Erkân-ı Harbiyye
Birinci Şu'be Müdîriyeti
1338

BCA. 030. 10. 54. 356. 7

*Yunanlıların Trakya'da
Yaptıkları Gasp ve
Mezalimle İlgili Cetvel
BCA. 030. 10. 54. 356. 7*

İşgal Belgesi 22

TERKOS NAHIYESİNDE BULGARLARA AIT KİLİSEYE RUM
PAPAZLARIN MÜDAHALESİ

۹

۱۵۷

داعیه تطاروت جلیله

دولتو انقدم جعفری
 بسالتی سن مقدم ترخوس ناچهی اهل بسندہ اکار خانہ النفاہ ائمه اولادہ بر فاج عالم بکرہ بغارسانہ لجنہ انکندہ
 اولد قزندہ و قریہ مذکورہ مداخله اولوب روم اهلای خرمینانہ نه مہ الفیدیم تحت دارہ لرندہ بولسانہ کلیسا نه مقدسہ و سبانی
 اکار خانہ بکتور مقدسہ بولند قزندہ مجسمه منعی ترخوس منہ یولید لکندہ بیلدیر لکندہ بے ده کیمه اورج یوز بکرہ ایکی سنہ
 ابرافسانہ خیر نفوسہ قریہ مذکورہ م صرف بلغار اولد رقه ذکر و انان بشوز ایکی نفوسه مقید اولدنی دیندولک تدبیر جماعت
 ایلد طوبیہ دائر برکونا قید اولدنی نفوسه مدیریندہ افادہ اولدنی نفوسه و اهلای صرف بلغار اولدہ قریہ مذکورہ م که کلیسا و سبانی
 بلغارلره عائدنی طبعی اولد جفی ملا خطم سنہ نیاز بوندک صفه لزوم کورطسه اولدنی عرصه و بوبایدہ دیکر صورت معطل ابقای
 اوجباب ایدر ائمه امر و شعیانہ مساعدہ بویس اسر حاکم دولور و بسایدہ امر و نفی حضرت مہ لالو مرکدر
 خیرالیه صرفی

۱۱

Terkos Nahiyesi'nde Bulgarlara ait Kiliseye Rum Papazların Müdahalesi BOA.DH.İD. 162-2/15

داخلیه نظارتی			
اطلاعات قلم ورودی تاریخی			میزی
مقابلہ ایدتار			سودی
	۱۰	۸	تاریخ تسوید
			تاریخ تبیض
			۱۴۱۰
			۲۹۴۷
ترکوسہ بلغارلرہ عائد اولوہ برطیانیہ محکمہ روم لکھنؤ دہلی ریسروہائیسی ابنسی ازینہ بری طرفہ وقوع ہونہ کبرہ رنگ اشیاء موجودہ یا یا نہ قیام ایچیکہ بلغار افاقہ شطبتہ کلیات وقتہ رائد روم طرفہ منع دکلیمائہ اولکئیرسم کلیانہ قیامیہ کندیہ عائدہ نہ محدود ایتکہ بلغارہ کلیانہ کندیہ روم باا سلبہ نہ منع دکلیمائہ کلیانہ ایتکہ بلغارہ ایتکہ بلغارہ ایتکہ بلغارہ رولہ مہدیہ			

TERKOS NAHİYESİNDE BULGARLARA AİT KİLİSEYE RUM PAPAZLARIN MÜDAHALESİ

Terkos nahiyesinde Bulgarlara ait olan kiliseye mahallî Rum Papazlarının müdahale ederek kilisenin eşyalarını ve mefruşatını kaydetmeğe başlamaları üzerine Bulgar halkın şikayetiyle jandarma tarafından papazların engellendiği. 25 Ekim 1913

Çatalca Mutasarrıflığı

Tahrîrât Kalemi

Aded: 157

Dahiliye Nezâret-i Celîlesine

Devletlü efendim hazretleri,

Beş altı sene mukaddem Terkos nâhiyesi ahâlisinden Eksarhhâne'ye iltihâk etmiş olan bir kaç â'ile bu kerre Bulgaristan'a hicret etmekde olduklarından ve karye-i mezkûrede vâkî' olup Rum ahâlî-i Hıristiyâniyyenin mine'l-kadîm taht-ı idârelerinde bulunan kilisenin mefrûsât ve eşyâsını Eksarhhâne'ye götürmek teşebbüsünde bulunduklarından bahsle men'i Terkos Metropolitliği'nden bildirilmekde ise de geçen üç yüz yirmi iki senesinde icrâ kılınan tahrîr-i nüfûsda karye-i mezkûrede sırf Bulgar olarak zükûr ve inâs beş yüz iki nüfûs mukayyed olduğu ve bunların tebdîl-i cemâ'at eylediklerine dâ'ir bir gûnâ kayd olmadığı nüfûs müdîriyetinden ifâde olunduğuna ve ahâlîsi sırf Bulgar olan karye-i mezkûredeki kilise ve eşyâsının Bulgarlara â'idiyeti tabî'î olacağı mülâhazasına binâ'en bunların men'ine lüzûm görülmemiş olduğu arz ve bu bâbda diğer sûretle mu'âmele ifâsı îcâb eder ise emr ü is'ârına müsâ'ade buyurulması istîrham olunur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men-lehü'l-emrindir.

Fî 11 Tesrîn-i Evvel sene 1329

Çatalca Mutasarrıfı

Mahmud ...

Dahiliye Nezâreti

Târîh: 12 Tesrîn-i Evvel sene 1329

Çatalca Mutasarrıflığı'na

Terkos'ta Bulgarlara ait olan bir kiliseye mahallî Rum reisi rûhânîsi girerek eşyâ-yı mevcûdeyi yazmağa kıyâm eylemesi üzerine Bulgar ahâlî tarafından vukû' bulan sikâyete binâ'en jandarma tarafından men' ve kilise seddolunmuş ise de kilisenin kapalı kalması sekene-i mahalliyyeyi ibâdetden mahrûm etmekde bulunduğundan açdırılması ve Rum papazlarının men'-i müdâhalesi ricâ olunmağla bî't-tahkîk îcâbının ifâsı bâbında.

BOA. DH. - D. 162-2/15

MÜTTEFİK İŞGAL KUVVETLERİNİN VE YUNANLILARIN TRAKYA'YI TAHLİYESİ VE ŞEHİRLERİN TBMM'NE TESLİMİ

Trakya'nın Yunanlılardan tahliyesi ve TBMM Hükümeti idaresine devir teslimi döneminde, bölgede vazife yapacak Müttefikin Heyet ve kuvvetlerinin vazifeleri ve vazifelerinin bitiminde Trakya'yı tahliye esasları Mudanya Mukavelesi ile tanzim olunmuştu. Yunan tahliyesinin başladığı 15 Ekim'de bölgeye dahil olan bu heyet ve kuvvetler, kendilerine ayrılan mıntıkaları; Yunan çekilişini takip eden otuz gün zarfında Türk memur ve jandarmalarına peyderpey teslim ederek, bu müddetin sonunda Trakya'yı terk edeceklerdi. Nitekim tahliye ve devir teslim planlandığı gibi yapıldı. 31 Ekim'de Yunanlılar Trakya'yı tamamıyla boşalttılar. Türk idaresinin tesellümü de kararlaştırılan program veçhiyle Çatalca hatt-ı fasılından Meriç nehri sınırına doğru, 31 Ekim-25 Kasım tarihleri arasında peyderpey gerçekleştirildi. Yerleşim yerlerinin devir teslimlerini müteakip, Müttefikin Heyet ve kuvvetlerinin vazifeleri sona ermiş oluyordu. Vazifeleri sona eren bu heyet ve kuvvetler, geri çekilecekleri güne kadar, TBMM Hükümeti idarecilerinin misafirleri olarak mıntıkalarında ikametlerini devam ettirdiler. Kasım ayı sonlarına doğru da uzak noktalardan itibaren demir yolu güzergahında toplanmaya başladılar. Edirne'nin devir teslimi ile Trakya'nın büyük bir kısmının Türk idaresine alınması üzerine Refet Paşa, 25 Kasım'da müttetik generaller ile bir toplantı yaptı. Toplantıda muhtelif meselelerin yanı sıra, heyet ve kıtaatın bölgeyi tahliyesi de müzakere edildi. Generallerin verdiği malumata göre, tahliye hazırlıkları başlamış bulunuyordu. Her mıntıkadaki kuvvetler belirlenen merkezlerde toplanıyorlardı. Görüşmeler neticesinde Meriç nehri batısında görev yapacak birlikler hariç, İtalyanların Çorlu, Fransızların Lüleburgaz ve İngilizlerin de Uzunköprü'de toplanmaları ve buralardan İstanbul'a sevkleri kararlaştırıldı. Toplantıdan sonra, Refet Paşa Edirne Valiliği ve Jandarma Mıntıka Müfettişlikleri'ne birer telgraf çekerek, müttetikin tahliyesinin hangi merkezlerden ne şekilde yapıldığının araştırılmasını ve kendisine muntazaman raporlar verilmesini rica etti.

28 Kasım'da Türk jandarma birliklerinin hudutları kontrol altına almasıyla bütün Trakya toprakları TBMM Hükümeti idaresine geçti. Böylece müttetik kuvvetlerin bölgedeki vazifeleri de sona ermiş oldu. Aynı gün Müttetikin Karargahı Umumiliği bir resmî tebliğ yayınlayarak, Trakya'nın tamamıyla Türk idaresine bırakıldığı ve anlaşmalarla taahhüt ettiklerini bilfiil yerine getirdiklerini açıkladı. Devir teslimin tamamlanması üzerine Edirne Valisi Şakir Bey, 29 Kasım 1922'de Refet Paşa'ya bir rapor yazarak, Doğu Trakya'nın her tarafının Türk idaresine alındığını ve tabii hayatın temin edildiğini bildirdi.

29 Kasım'da müttetik tahliyesi kararlaştırıldığı gibi devam etti. Kırkkilise ve Lüleburgaz'daki taburlar, İstanbul'a sevk edildiler. Aynı gün İtalyan kuvvetleri de son hazırlıklarını yaparak yerle-

rinden ayrıldılar. Son kuvvetler de 30 Kasım'da mıntıkalarını terk ederek Trakya'yı tahliye ettiler. Böylece Mudanya Mukavelesi'nin tahliye ve tesellüm ile ilgili hükümleri gerçekleşmiş oldu.

Trakya'da Şehir ve Kasabaların Devir- Teslimi

Mudanya Ateşkesi icabı Trakya'nın TBMM Hükümeti'ne teslimi, Yunan tahliyesinin nihayete ermesini müteakip 30 Ekim 1922'de başlayacaktı. Yunan idaresi, en kısa zaman zarfında yönetimi müttefikin heyetlerine bırakacak ve onlar da mümkün olduğu takdirde idareyi aynı gün TBMM memurlarına devredeceklerdi. Hazırlıklar da bu esasa göre yürütülmekte idi.

Yunan tahliyesinin başlaması ve müttefikin heyetlerinin bölgenin asayiş ve kontrolünü ellerine alması ile yerleşim yerlerinde kalan Yunan idaresinin hiçbir hukukî varlığı kalmamıştı. Bu sebeple idarî bir otorite boşluğu ortaya çıktı. Kaza merkezlerinde halk muvakkat idare heyetleri oluşturmakta iseler de bunlar da merkezî otoriteden mahrumdular. Bölgede yaşayan insanlar, bir an evvel millî idarenin kurulmasını bekliyordu. Bu durumu dikkate alan Refet Paşa, 23 Ekim 1922'de İtilaf generalleri ile yaptığı görüşmede bölgenin umumî durumunu anlatarak Yunanlılardan tahliye edilen yerlerde idarî boşluğun doldurulması gayesiyle Yunan yönetimine son verilmesini, huzur ve sükunun bir an evvel temini için de TBMM Hükümeti idaresinin kurulmasını istedi.

General Harington, mütarekenameyi ileri sürerek bunun için erken olduğunu söyledi. Ve teklifi reddetti. Bilahare kazaların devir teslim günlerine dair bir program yapıldı. Programa göre, Çorlu, Saray, Silivri 30 Ekim; Vize 31 Ekim; Demirköy 1 Kasım; Lüleburgaz, Kırkkilise, Babaeski, Pınarhisar 8 Kasım; Tekfurdağı, Hayrabolu, Malkara 14 Kasım; Edirne de dahil geri kalan tüm Trakya 15-20 Kasım tarihlerinde Türk idaresine devredilecekti.

Bu toplantıyı müteakiben müttefik generaller kendi aralarında yeniden bir araya gelerek, bir önceki toplantıda devir teslim günleri tespit edilen merkezlere sivil memur ve jandarmaların giriş tarihlerini belirlediler. Aldıkları karara göre; Çorlu, Silivri, Vize, Saray, Demirköy ve Çatalca'ya memur ve jandarmalar 30-31 Ekim günlerinde dahil olacak, buraların tesellümü ise 1 Kasım'da gerçekleşecekti.

Kırkkilise Sancağı'na memur ve jandarmalar 6-7 Kasım günlerinde girecekler ve 8 Kasım'da da bölgeyi teslim alacaklardı. Memur ve jandarmalar Tekfurdağı sancağına ise, 13-14 Kasım'da deniz yoluyla dahil olacaklar ve 14 Kasım'da mıntikanın teslimini tamamlayacaklardı.

Meriç nehrine kadar olan Doğu Trakya'nın diğer aksamı ise mümkün olduğunca 15-20 Kasım tarihlerinde teslim hazırlanacak, bu mümkün olmadığı takdirde de ileriki bir tarihte gerçekleşecekti. Alınan bu kararlar, aynı gün Harington tarafından Refet Paşa'ya bildirildi.

General Harington, 26 Ekim'de Refet Paşa'ya yeni bir mektup göndererek Türk jandarma ve memurlarının kasabalara giriş tarihlerinde bazı değişiklikler yaptığını bildirdi. Buna göre; Silivri, Çorlu, Saray, Çerkezköy kasabalarına 30 Ekim'de, Vize'ye 31 Ekim'de ve Demirköy'e de 1 Kasım'da girilecekti. Ayrıca mektupta; Türk jandarmalarının mıntıkalarına dahil oldukları esnada Yunan jandarma müfrezelerine rastlayabilecekleri bildiriliyor ve herhangi bir hadiseye sebebiyet verilmemesi için dikkatli davranılması isteniyordu. Yunan müfrezeleri müttefik heyetlerin denetiminde geri çekilecekleri için, İtilaf Devletleri bunların güvenliğinden sorumlu idiler. Bu sebeple onlar, Yunan jandarmalarının salimen bölgeden ayrılmasını arzu ediyorlardı. Konu ile ilgili ayrıntılı bilgi, Türk memur ve jandarmalarına bilahare bölgedeki müttefik heyetleri tarafından verilecekti.

Refet Paşa bu durumu 27 Ekim'de bölgeyi teslim alacak olan Vali Şakir Bey ve Jandarma Mıntika Müfettişlerine ilettili. Bununla beraber, devir-teslim muamelatına dair bir de emirname yayınladı. İlk postada teslim alınacak kazaları ve tarihlerini bildirerek memur ve jandarmaların ne şekilde ve hangi tarihlerde kasabalarına dahil olacaklarını açıkladı. Müttefik subayları kontrolünde bölgeyi terk etmekte olan Yunan jandarmalarına tesadüf edildiği takdirde, her türlü müsademedan kaçınılmasını istedi.

Refet Paşa, 28 Ekim'de müttefikin generalleri ile yeni bir toplantı yaptı. Yunan memurların tahliyesi ve müttefikin heyetlerinin devir teslim hazırlıklarında bazı aksaklıklar meydana gelmekte idi. Bu sebeple mıntıkların Türk idaresine tesliminde daha önceden kararlaştırılan tarihlerde değişiklikler yapılyordu. Bu toplantıda kasabaların tesellüm tarihleri, daha sonra yapılacak görüşmelerde kesinleştirilmek üzere şu şekilde planlandı;

Demirköy, Çerkezköy, Saray, Silivri ve Çorlu 1-8 Kasım 1922; Kırkkilise, Babaeski, Pınarhisar ve Lüleburgaz 8-15 Kasım 1922; Malkara, Hayrabolu ve Tekfurdağı 15-20 Kasım 1922; Edirne ve Gelibolu'nun bütün aksamı 20 Kasım 1922'den itibaren. Tesellümün başlama tarihi yaklaştıkça son hazırlıklar da yapılyordu. Hükümet, Trakya'nın devir tesliminde harcanmak üzere 2.000.000 lira ödenek ayırdı. Bunun 80.000 lirası Vali Şakir Bey emrinde kullanılması için Edirne Defterdarlığı'na gönderildi. Refet Paşa da, devir teslim sırasında yapılması lazım gelen bazı hususları hazırladığı bir tamimle Edirne Valiliği ve Jandarma Mıntika Müfettişliklerine bildirdi. Görevlilerden tesellümün başlamasıyla birlikte her vasıtaya müracaat ile şu hususları yerine getirmelerini istedi:

1. Doğu Trakya'da her kazadaki İslam ve Hristiyan nüfuslarının istatistiklerinin çıkarılması.
2. At, katır, eşek, araba, kağı ve benzeri gibi nakliye araçlarının mevcutlarının çıkarılması.
3. Kazalarda mevcut zahir, vesair, iase yekunlarının tespit edilmesi.
4. Kaza ve şehirlerdeki erzak ve diğer ticaret maddelerinin yekunlarına ait istatistikî bilgilerin top-

lanılarak cetvellerinin hazırlanması ve toplanan malumatın her 15 günde bir hususî bir kurye ile kendisine ulaştırılmasını rica etti.

TBMM Hükümeti idaresinin Trakya'da kurulması yürürlükteki liva teşkilatı kanununa göre yapılmıyordu. İlgili kanun nahiyele kazalara, kazaları da vilayete bağlamakta idi. Vilayetler ise Dahiliye Vekâleti emrinde bulunuyordu. Mutasarrıflıklar da doğrudan merkeze bağlı idiler. TBMM Hükümeti idaresinin kolayca yerleştirilmesi gayesiyle Trakya'da istisnai bir durum uygulanarak vilayet ve mutasarrıflıklar doğrudan TBMM Hükümeti ve Başkumandanlık Namına Trakya'yı Tesellüme Memur Refet Paşa'ya bağlandı. Edirne, sonraki bir tarihte teslim alınacaktı. Bu sebeple şehrin tesellümüne kadar Çorlu muvakkat vilayet merkezi seçildi. Mutasarrıflıklar için de geçici merkezler tayin olundu. Buna göre; Tekfurdağı sancak merkezi Çorlu, Kırkkilise sancak merkezi Vize, Çatalca sancak merkezi de Silivri olacaktı.

30 Ekim'de Türk jandarma ve memurlarının bölgeye girişi başladı. Edirne Jandarma Alayı, Binbaşı Kemal Bey komutasında 21 subay, 600 nefer ve ilk kafiyele bulunan memurlar, 29 Ekim'de İzmit'ten Ümit vapuru ile hareket ederek 30 Ekim sabahı Sirkeci limanına geldiler. Burada vagonlara bindirilen jandarma ve memurlar, başlarında Vali Şakir Bey olduğu halde, 30 Ekim sabahı saat 11.00'de ilk muntıkanın devir teslimini gerçekleştirmek üzere, Çerkezköy'e hareket ettiler. Trende Edirne Milletvekilleri Mehmed Şeref(Aykut) ve Faik (Kaltakkıran) Beyler de bulunuyordu. Anadolu'nun muhtelif yerlerinden meclise katılan diğer Trakyalı milletvekilleri de memleketlerinin kurtuluş törenlerine katılmak üzere bölgeye gelmekte idiler. Esat (Aydın), Cavit (Kars), Faik (Cebe-libereket), Mazhar Müfit (Hakkari) ve Dr. Mehmet Fuat (Bolu) bunlar arasında idi.

Kalabalık bir ahali tarafından uğurlanan tren, yol boyunca sevgi gösterileri arasında ilerleyerek ilk olarak Küçükçekmece'de durdu. Kesilen kurban etleri askerlere dağıtıldı. Ayrıca halk tarafından askerlere kutular ile şeker ve sigara, hediye edildi. Tren ikinci olarak Hadımköy'de mola verdi. Burada Edirne Milletvekili Mehmed Şeref Bey bir konuşma yaparak, o günden itibaren Rumeli'de de Anadolu'da olduğu gibi halk idaresine geçildiğini, TBMM Hükümeti yönetiminin kurulmuş bulunduğunu anlattı. Şakir Bey ve jandarmaları taşıyan tren, bilahare Çatalca'da durdu. İstasyon'da kendilerini kalabalık bir halk karşıladı. Çatalca Mutasarrıfı Fevzi, Müftü, Belediye Reisi Hayrı Bey ve ahaliden oluşan bir heyet, kasabalılar namına Vali Şakir Bey'e "hoş geldin" diyerek tebriklerini sundular. Burada ahaliye hitaben kısa bir konuşma yapan Şakir Bey, çok acı dolu günler yaşadıklarım, ancak şimdi hepsinin geride kaldığını anlattı. Daha sonra Belediye Reisi ve Milletvekili Şeref Beyler de birer nutuk irad ettiler. Müftünün duasını takiben tren, yaklaşık bir saat moladan sonra yoluna devam etti. Saat 18.00 sularında Çatalca hattı geçildi. Tren, Çerkezköy'e dahil olduğunda gece olmuştu. Buna rağmen, kalabalık bir halk kitlesi istasyonda beklemekte idi. Müttefik generalerin aldıkları karara göre, Şakir Bey ve jandarmalar burada Müttefikin Heyeti tarafından karşılan-

cak ve ilgili açıklamalar yapıldıktan sonra, kasaba teslim alınacaktı. Ancak aynı gün mezkur heyet Çerkezköy'de beklemeyerek Çorlu'ya gitmiş bulunuyordu. Vali Şakir Bey, kendilerini karşılayacak heyeti Çerkezköy'de bulamayınca, 31 Ekim 1922 sabahı kendi aralarında yapılan bir merasimle kasabanın idaresine el koydu. Böylece Trakya'nın devir teslim muamelatı resmen başlamış oldu. Aynı gün birinci muntıkadaki kazalara gönderilecek jandarma sayıları tespit olunarak, Silivri'ye 1 memur, 44 jandarma, Saray'a 1 memur, 20 jandarma, Vize'ye 6 memur, 100 jandarma, Demirköy'e 1 memur, 23 jandarma gönderilmesi kararlaştırıldı. Diğerleri de vali ile birlikte muvakkat vilayet merkezi Çorlu'ya gideceklerdi. Vali Şakir Bey, devir teslimin fiilen başlaması üzerine Trakya halkına ve memurlara 31 Ekim 1922 günlü, bir beyanname yayınladı. Trakya'nın kurtuluşuna fiilen başladığını bildirerek bu millî ve tarihî günün bütün mesai arkadaşlarına hayırlı olmasını diledi. Ve deruhte edilen vazifenin önemine binaen hassasiyetle çalışmalarını rica etti. Ayrıca şu hususlara işaret etti;

1. Kurtarılan bölgelerde en evvela yapılacak vazifeler; hükümetin otoritesinin tesisi; asayiş ve inzibatın temini ve muhafazasıdır. Şayet jandarma mevcudu bunu derhal temine kafi değilse, şimdilik köylülerin, köy bekçilerinin vasıfları uygun ve dürüst olanlarından mürekkebe olmak üzere yeterli sayıda istihdam edilebilecektir.
2. Sahipsiz kalmış olan emval-i metrukunun ziyanına meydan verilmeyerek şahısların eline geçmiş olanların zahire ihracına engel olunması için tedbirler alınması ve elde edilenlerin muhafaza altında tutulması.
3. Yeni seçimlerin yapılmasına kadar, mahallî idare ve belediye için azalık vasıflarını haiz şahıslardan muayyen miktarda zevat ile muvakkaten meclis idare ve belediye heyetleri teşkil edilecektir.
4. Düşmanın gerek işgal ve gerekse tahliyesi esnasında ika eylediği mezalime dair köy köy tetkikat yapılarak, hadiseler madde ve şahıs belirtilmek suretiyle bir an evvel tespit edilecektir.
5. Kurtarılan bölgelerde düşmanın birçok şahsı beraberinde götürdüğü malum olduğundan, kimler nerelere götürülmüş ise tahkik edilerek, bunların isim, şöhret ve mahallerini ihtiva eden muntazam defterler hazırlanıp gönderilecektir.

Düşmanın yaktığı evler, ormanlar ve yaptığı tahribat alıp götürdüğü hayvanat, emval ve zahair hakkında lazım gelen tahkikat ve tetkikat yapılarak toplanacak malumat mümkün mertebe en süratli şekilde gönderilecektir.

6. Bazı yerlerde vatan hainliği, düşmana yataklık ve islam ahaliye fenalık yaptıkları iddiasıyla bazı şahıslar hakkında şikayetler muhtemel olduğundan, bu hususta ihtiyat ve itidal ile hareket edilerek, hakikaten şikayet ve iddia olunan failleri işledikleri anlaşılanlar derhal tevkîf ve haklarında icab eden tahkikat icra edilerek hafta geçmeden evvel neticesi vilayete iş'ar olunacaktır.

7. Gayr-i müslim ahaliden kalmış olanlar var ise bunların nerelerde ne miktarda olduklarının derhal iş'arı ile birlikte himaye ve sahip olunmaları gerekir. İdareyi teslim anından itibaren haklarında fenalık vukuuna meydan verilmemelidir.
8. TBMM tarafından kabul olunan hususî kanunlar mucibince içki imali, ithali, kullanımı yasak olduğundan mevcut olanlar muayyen müddet zarfında toplatılarak miktarları kasım ayı nihayetinden evvel bildirilecektir. Şayet bazı Rum köylerinde veya mağazalarında nakle elverişli olmayan mevzuat dahilinde içki mevcut ise bunların da emval-i metruke meyanında, oldukları yerde muhafaza ettirilmeleri lazımdır.
9. Vilayet haricine hububat, zehair ihracı yasaklanmıştır. Diğer nevi eşya ihracatı için her yerde gümrük teşkilatının tesisi beklenecektir.
10. Kazalar arasında gerek telgraf ve gerekse posta muhaberatının şimdilik jandarma veya hususî vesait ile temini gerekir.
11. Yunanlılar tarafından resmî devir teslim esnasında terk edilen evrak var ise ziyanına meydan verilmeyerek torbalar içerisinde mühürlü olarak muhafaza edilmeleri lazımdır.

Aynı gün vali ve maiyetindeki memur ve jandarmalar vilayet merkezi Çorlu'ya geldiler. Edirne milletvekilleri Şeref ve Faik beyler de kendisi ile beraber diler. Onlar TBMM'nin Trakya halkına selamlarını iletmekle görevlendirilmişlerdi. Çorlu'da Vali ve heyetini müttefikin heyeti ve kalabalık bir halk karşıladı. Aynı gün imzalanan mukavele ile Çorlu TBMM Hükümeti'ne teslim edildi. 1 Kasım'dan itibaren devir teslim işlemi diğer kazaların Türk idaresine alınması ile devam etti. Vali, 2 Kasım'da bir basın toplantısı düzenleyerek, devam eden tesellüme dair açıklamalarda bulundu. İtalyan mıntikasının devir teslim alındığını ve devir teslimin diğer mıntikalarla devam ettiğini söyleyerek, Trakya ahalisinin refahı için çalışıldığını bildirdi. Bilhassa Yunanlılar tarafından ziraî alet ve vesaitleri alınan, hayvanları yağma edilen çiftçilere yardım edileceğini, bunun için bazı teşebbüslerde bulunulduğunu, pek yakında mühim miktarda çift hayvanı, alet ve tohumluk getirileceğini söyledi. Açıklamaları takiben gazetecilerin soruları üzerine, emval-i metruke ve Trakya'da yapılan tahribata dair bilgiler verdi.

Bir gazeteci de Refet Paşa'nın geliş tarihini sordu. Şakir Bey bu soruya kesin bir tarih vermemekle beraber, Refet Paşa'nın pek yakında geleceğini bildirdi. Nitekim kendisi için güzel bir ev de hazır edilmişti. Ancak saltanatın kaldırılmasını takiben İstanbul'da gelişen hadiseler, Refet Paşa'nın Trakya'ya geçişini engellemiştir.

2 Kasım'da, mühim miktar jandarma ile birlikte Ereğli limanına çıkarılan Tekfurdağı Jandarma Mıntika Müfettişi Cemil Cahid ve Kırkkilise Jandarma Mıntika Müfettişi Mümtaz Beyler, Çorlu'ya gelerek göreve başladılar. Cemil Cahid Bey, muvakkat müfettişlik merkezi kabul edilen Çorlu'da kaldı. Mümtaz Bey de Vize'ye gönderildi.



Çerkezköy Kurtuluş Bayramı



3 Kasım'da Çatalca hatt-ı fasılındaki karakollar, tamamı ile Türk jandarmalarının kontrolüne bırakıldı. Teslim alınan muntıkada kontrolün sağlanması, asayiş ve düzenin temini üzerine Vali Şakir Bey, tesellüm ile ilgili müzakereelerde bulunmak ve Refet Paşa'ya bilgi vermek gayesiyle, 5 Kasım 1922'de İstanbul'a gitti. Refet Paşa'dan talimat aldı. Aynı gün, İstanbul gazetecileriyle mülakatta bulundu, İtalyan muntıkasının tamamıyla teslim alındığını, TBMM Hükümeti idaresinin tesis edildiği yerlerde huzur ve sükunun sağlandığını, telgraf ve telefon muhaberelelerinin temin edildiğine dair açıklamalarda bulundu. Bu arada Yunanlılar tarafından yapılan mezalime de temas ederek, tespitlerin sürdüğünü ve toplanan bilgilerin ileride neşredileceğini ifade etti. Gazetecilerin emval-i metruke ve bölgede kalan Hristiyanlara dair sorularına cevap olarak da Rumların taşınabilir mallarının yanlarında götürdüklerini, taşınamayanların da kontrol altına alındığı, teslim alınan yerlerden anlaşıldığına göre; geride çok altın Rum ve Ermeni kaldığını ve onların da TBMM Hükümeti'nin şefkati ve adaletine alındıklarını açıkladı. Şakir Bey, ilgili bilgileri aldıktan sonra 6 Kasım'da Çorlu'ya döndü.

7 Kasım'da Çorlu ahalisinden oluşan bir heyet Vali Şakir Bey'i ziyaret ederek, 1 Kasım'da saltanatın kaldırılmasından duydukları memnuniyeti belirttiler ve memleketlerinin kurtuluş günlerinde alınan böyle bir karar dolayısıyla duygularının TBMM'ye arz ve tebliğini istediler. Aynı gün vali, TBMM'ye bir telgraf çekerek Trakya halkının saltanatın kaldırılmasından duydukları sevinci dile getirdi ve kendi tebriklerini sundu.

Lüleburgazlılar
Kurtarılarını Nasıl
Karşıladılar. Tasvirî
Efkâr Gazetesi



*Kırklareli Kurtuluş Bayramı.
(Fotoğraf Kırklareli Belediyesi'nden Alınmıştır)*



*Kırklareli Kurtuluş Bayramı.
(Fotoğraf Kırklareli Belediyesi'nden Alınmıştır)*



Kırklareli Kurtuluş Bayramı. (Fotoğraf Kırklareli Belediyesi'nden Alınmıştır)



Kırklareli Kurtuluş Bayramı. (Fotoğraf Kırklareli Belediyesi'nden Alınmıştır)



*Kırklareli Kurtuluş Bayramı.
(Fotoğraf Kırklareli Belediyesi'nden Alınmıştır)*



*Lüleburgaz Kurtuluş
Bayramında Şehrin
Yöneticileri ve Eşrafı 1968*

8 Kasım 1968 - Lüleburgaz'ın Kurtuluşu



Lüleburgaz Kurtuluş
Bayramı 1935



Lüleburgaz Kurtuluş
Bayramı Esnaf Geçışı



Lüleburgaz
Kurtuluş Bayramı



Babaeski Kurtuluş Bayramı
9 Kasım 1934



BELEDİYE ÖNÜNDE BİR KURTULUŞ BAYRAMI

Babaeski
Kurtuluş Bayramı



Vize
Kurtuluş Bayramı



Demirköy Kurtuluş Bayramı



Demirköy Kurtuluş Bayramı



Pınarhisar Kurtuluş Bayramı



Pehlivan köy Kurtuluş Bayramı



Alpullu Kurtuluş Bayramı 9 Kasım 1953. (Fotoğraf Zekeriya Kurtulmuş'tan Alınmıştır)

Planlandığı gibi 8 Kasım'dan itibaren Fransız mıntikasının devir teslimine başlandı. Sırasıyla Lüleburgaz, Pınarhisar, Babaeski ve Kırkkilise teslim alındı. Kurtuluşları gerçekleşen yerlerin memur ve jandarmaları ilgili merkezlere gönderiliyor, henüz teslim alınamayanların birlikleri ise Çorlu ve havalisinde toplu olarak bulunuyorlardı. Bunların iase ve barınmalarında bazı güçlükler çekilmekte idi. Tesellüm faaliyetleri de istenildiği gibi sürmüyordu. Bazı aksamalar oluyordu. Bu durum, bölgeden giden ve bunlara istinaden Erkan-ı Harbiye-i Umumiye Riyaseti'ne yazılan raporlara da sirayet etmekte idi. Halbuki bu hususta Fevzi Paşa'nın sıkı direktifleri vardı. Raporların günlük olarak kendisine ulaştırılmasını istiyordu. Bu dönemde, bölgeden gelen raporların günü gününe yerine ulaşmamasında en önemli etken, Trakya'daki muhabere ağının henüz layıkıyla tesis edilememiş olmasından kaynaklanıyordu. Bilahare posta telgraf işlerinin düzene girmesiyle bu problem de ortadan kalkacaktır.

Askeri tahliyenin nihayete ermesinden itibaren bölgede devam eden Rum göçü, Yunanlılar tarafından siyasî malzeme olarak kullanılmak istenmiştir. Rum ve Ermenilerin göçünden Türkler sorumlu tutularak, bu hususta İngiliz İşgal Mıntıkası Müttefikin Hey'et-i Reisi Albay Emeri'ye bazı şikayetler de vuku bulmuştur. Konu, Emeri ile Şakir Bey arasında yapılan bir toplantıda müzakere edilmiş ve gerekli incelemeler yapıldıktan sonra Edirne Valiliği bir de beyanname yayınlamak mecburiyetinde kalmıştır. Beyannamenin bir sureti de Albay Emeri'ye tevdi edilmiştir, ilgili beyanname şu şekilde idi:

"1. Trakya'daki Rum ve Ermenilerin yerlerini terk ve göç etmelerine biz de üzölmekteyiz. Memleketin iktisadî hayatına küllî tesiri olduğu gibi, kendileri içinde sefalet sebebi olan bu halin mesuliyeti kanaatimizce Yunan Hükümeti'ne aittir. Eldeki bazı malumat ve vesaike nazaran Rum ve Ermenilerin bölgeyi terki, Yunan memur ve jandarmaları tarafından kasıtlı olarak vukua getirilmiştir.

2. TBMM Hükümeti eşitlik ve adaleti rehber ittihaz etmiş olup, hududu dahilinde yaşayan bütün anasıra karşı aynı merhamet ve şefkatle doludur. Herhangi millete mensup olursa olsun her fert, hükümetin kanunlarının himayesi altındadır. Bütün hukuk kaidelerinden tamamıyla ve arızasız olarak istifade edilebilir. Ancak bu istifade her yerde olduğu gibi devletin kanunları ve asayişine; memleketin yüce menfaatlerine riayet şartına bağlıdır.

3. Tesellüm ettiğimiz Trakya topraklarında kalmış bulunan Rum ve Ermenilerin bulundukları yerlerde, en yüksek derecede rahat ve emniyetle yaşayarak iş ve güçleriyle iştilal edebilecekleri ve bu hususta hükümetten daima azami himaye ve sahiplik görecekları şüphesizdir. Tesellüm ile beraber idaremiz altına girmiş bulunan ahaliye karşı cins ve mezhep ayırımı gözetmeksizin mesuliyetimizi müdrîk bulunmaktayız. Şimdiye kadar işgal ettiğimiz mıntikalarda intizam ve asayiş ihlal eden hiçbir hadise vukua gelmemiş olması, bu husustaki görüşlerimizi kafi derecede teyid etmiş bulunmaktadır.

Trakya'da kalan Rum ve Ermenilerden bundan sonra gitmek isteyenler hareketlerinde serbesttirler. Şu kadar ki; bu serbestliğin suistimaline ve aleyhimize tefsiriyle yeniden bazı propagandalara vesile teşkil etmemesine dikkat etmek ve bu hususta bazı zaruri tedbirlere müracaat etmek mecburiyetindeyiz.

Mesela; Tekfurdağı'nda kalan Rum ve Ermenilerden şimdi gitmek isteyenler olursa, bunların hiçbir taziyik neticesi olmaksızın, sırf kendi arzu ve teşebbüsleriyle memleketi terk ettiklerine dair şهادeti havi komisyonumuzdan bir mektup talep etmek mecburiyeti hissetmekteyim.

TBMM Hükümeti'nin takip etmekte olduğu asıl siyaseti ile Trakya'da teşkil edilmekte olan yeni idaremiz memurlarının kendilerine rehber ittihaz edecekleri esas noktaları izah etmek için fırsat ihzar etmiş olduğundan dolayı, heyetinize teşekkürlerimi tebliğ ve hürmetlerimin kabulünü rica ederim." (Kynkyz: 6)

13 Teşrîn (-i Sanî) (1)338/1922

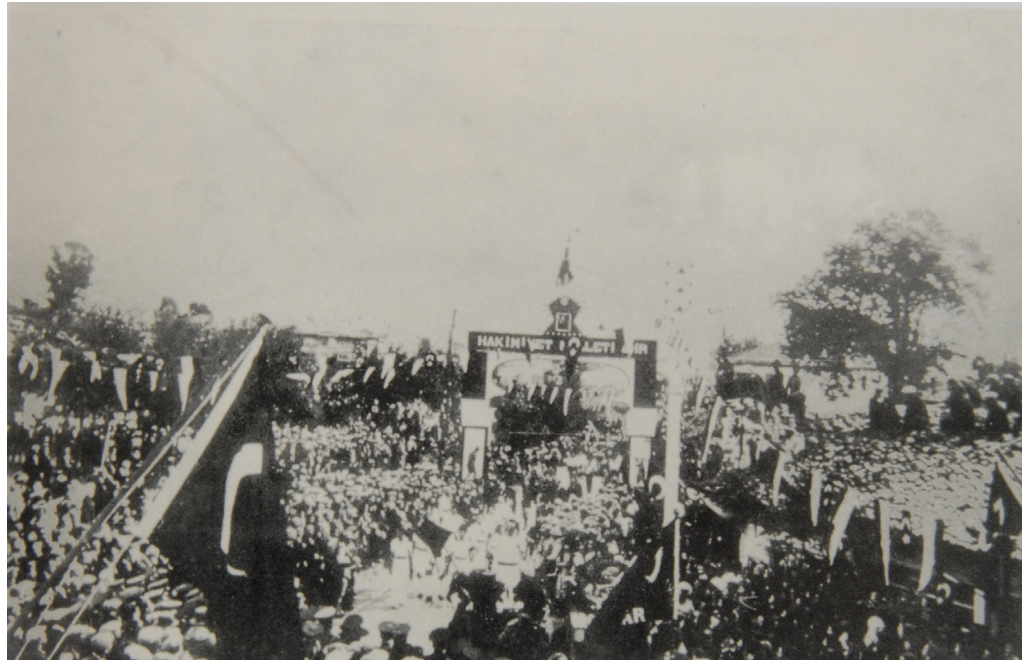
Edirne Valisi Şakir

13 Kasım'da İngiliz mıntıkasının devir teslimi başlatıldı. Refet Paşa, 14 Kasım'da İtilaf generalleriyle yeni bir toplantı yaptı. Bu toplantıda Trakya'nın geri kalan yerlerinin devir teslim tarihleri tespit edildi. Buna göre; Uzunköprü, Keşan, Şarköy 18 Kasım; İpsala 19 Kasım; Edirne, Lalapaşa ve Gelibolu 25 Kasım günlerinde tesellüm edilecekti. Toplantıda ayrıca Gelibolu'nun tesellüm esnasındaki durumu tartışıldı. İtilaf generaller; esas itibarı ile Gelibolu'da müttefik işgali devam ettiği için, buranın teslimini geciktirmek istiyorlardı. Uzun süren müzakerelerden sonra mesele; Gelibolu'daki Fransız Karargahı nezdinde bir Türk irtibat subayı bulundurulması ve buradaki asayişin gayet iyi temin edildiği dikkate alınarak az sayıda jandarma çıkarılması çekinceleriyle hallolundu.

15 Kasım'da Vali Şakir Bey, yeni direktifler almak ve Trakya işlerini Refet Paşa ile müzakere etmek için İstanbul'a gitti. İki gün müddetle burada kalan Vali, 17 Kasım'da tekrar Çorlu'ya döndü. Takip eden günlerde bazı aksaklıklara rağmen devir teslim devam etti. 25 Kasım itibarıyla İngiliz mıntıkası tamamıyla TBMM Hükümeti idaresine alınmış vaziyette idi. 24 Kasım'dan başlayarak Edirne ve havalisinin tesellümü başladı. Birkaç gün sonra bütün Trakya Türk idaresine geçmiş oldu.

28 Kasım'da Müttefik Kuvvetler Karargah-ı Umumisi Trakya'nın devir tesliminin nihayete erdiğine dair bir resmî tebliğ yayınladı. İlgili tebliğ şöyle idi :

"Şarkî Trakya'nın Yunan ordusundan tahliye edilerek, mezkur mıntıkada Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti idare-i Mülkiyesi ve jandarmasının tesisi hakkında Mudanya Mukavelesi mucibince memnuniyet-i ahval ve şerait dahilinde kuvveden fiile îsal edildiği resmen ilan edilir. Müttefikin generalleri ile Türkiye erkânı ve Yunan memurları ile akdedilen bilumum i'tilafnameler tamamen îfa edilmiştir."



*Tekirdağ Kurtuluş Bayramı
Kutlamaları 1933.
(Fotoğraf Mehmet Serez'den Alınmıştır)*



*Çorlu Kurtuluş Bayramı
(Fotoğraf Coşkun Ergün'den Alınmıştır)*



Malkara Kurtuluş Bayramı



*Malkara Kurtuluş Bayramı.
(Fotoğraf Sait Aydoğdu'dan Alınmıştır)*



Muratlı Kurtuluş Bayramı. (Fotoğraf Sait Aydoğdu'dan Alınmıştır)



Muratlı Kurtuluş Bayramı



Saray Kurtuluş Bayramı. (Fotoğraf Saray Belediyesi'nden Alınmıştır)



Şarköy Kurtuluş Bayramı



Şarköy Kurtuluş Bayramı



Hayrabolu Kurtuluş Bayramı



Hayrabolu Kurtuluş Bayramı 1972



Marmara Ereğlisi Kurtuluş Bayramı

Böylece Mudanya sözleşmesinin en önemli kısmı tamamlandı. Sıra Müttefik kuvvetlerin bölgeyi tahliyesine kaldı. Bu da kararlaştırıldığı üzere, birkaç gün zarfında gerçekleştirilecekti. Bütün Trakya’nın devir tesliminin ufak tefek bazı hadiseler dışında olaysız bir şekilde bitmesi, Türk hükümetini çok memnun etti. 30 Kasım 1922’de icra Vekilleri Hey’eti Reisi H.Rauf Bey, Erkan-ı Harbiye-i Umumiye Riyaseti’ne bir telgraf çekerek, bütün görev alanlara teşekkürlerini sundu ve vazifelerini en iyi şekilde yerine getirdikleri için kendilerini tebrik etti. İlgili telgraf şöyle idi :

“Erkan-ı Harbiye-i Umümiye Riyaseti’ne

30.11.1338/1922

Lalapaşa, Havsa, Gelibolu kazalarının tesellümü ikmal edilmiş ve tekmil Şarkî Trakya’da Türkiye Büyük Millet Meclisi idaresi tesis olunmuştur. Gerek bir aydan beri devam eden devir ve teslim muamelesi ve gerekse tesis-i idare-i hükümette memûrîn-i mülkiye ve jandarmanın izaz ettikleri gayret ve liyakat ile der-dest-i hareket her türlü takdirin fevkinde, bu sebeple Edirne Valisi Şakır Beyefendi ile Jandarma Mıntika Müfettişlerinin ve tekmil memûrîn-i mülkiye ile jandarma zabıt ve efradının hidemat ve mesayi-i mahsûsalarını kemal-i takdir ve şükranla yad ederim.

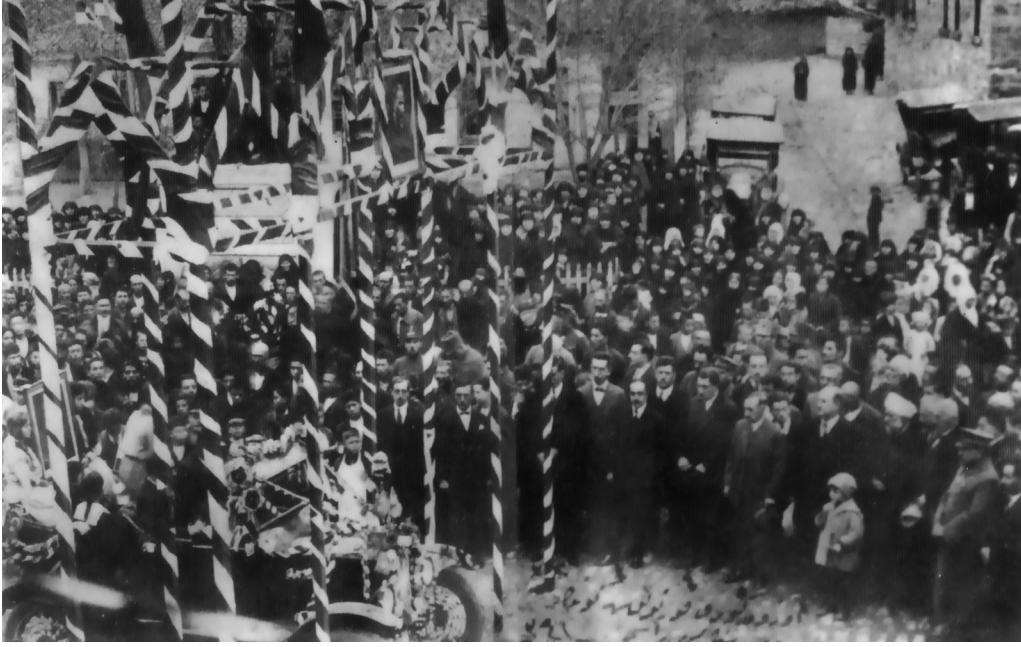
Başkumandanlığa, Erkan-ı Harbiye-i Umümiye Riyaseti’ne 30.11.1338 (1922) ve 170 numarayla yazılmıştır. icra Vekilleri Heyeti Reisi Hüseyin Rauf”



*Keşan'ın Kurtuluş Bayramı.
(Fotoğraf Feyzullah Aktan'dan
Alınmıştır)*



*Keşan'ın Kurtuluş Bayramı 1929.
(Fotoğraf Feyzullah Aktan'dan Alınmıştır)*



*Uzunköprü Kurtuluş Bayramı
18 Kasım 1925. (Fotoğraf Ali
Çıtak'tan Alınmıştır)*



*Uzunköprü Kurtuluş Bayramı.
(Fotoğraf Ali Çıtak'tan Alınmıştır)*



*Uzunköprü Kurtuluş Bayramı.
(Fotoğraf Ali Çitak'tan Alınmıştır)*



Meriç Kurtuluş Bayramı



Meriç Kurtuluş Bayramı



Lalapaşa Kurtuluş Bayramı



Lalapaşa Kurtuluş Bayramı



İpsala Kurtuluş Bayramı



*Havsa Kurtuluş
Bayramı'nda Gaziler*



Havsa Kurtuluş Bayramı

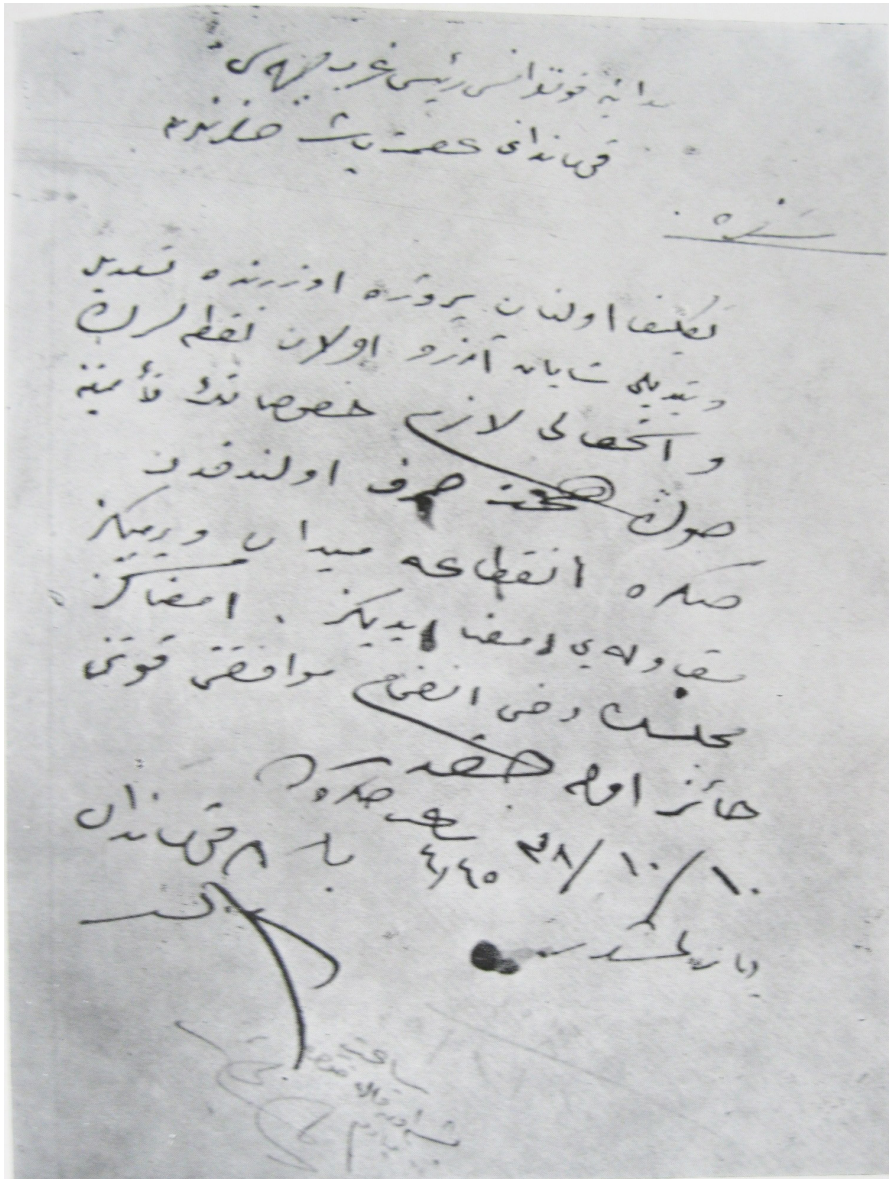


Enez Kurtuluş Bayramı



Süloğlu Kurtuluş Bayramı

Yaklaşık bir ay devam eden tesellüm esnasında, Türk-Yunan hududunda meydana gelen bir iki olay dışında önemli bir hadise olmamıştır. Mudanya Konferansı'nda uzun tartışmalardan sonra karara bağlandığı şekilde Doğu Trakya TBMM Hükümeti idaresine bırakılmıştır.



Başkomandan'ın Mudanya Ateşkes
Görüşmeleri için İsmet Paşaya İmza
Yetkisi Veren Telgrafi

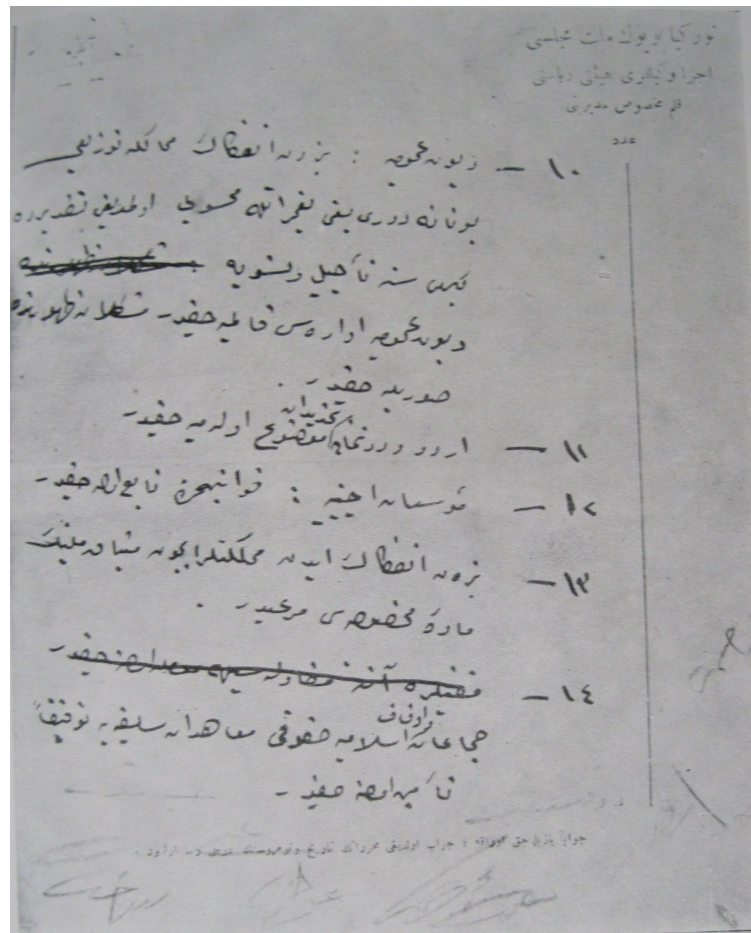
Başkumandanın Mudanya Ateşkesi İçin İsmet Paşa'ya İmza Yetkisi Veren Telgrafı

Şifre

Teklif olunan proje üzerinde tadil ve tebdili şayan-ı arzu olan noktaların ve istihsali lâzım hususatın teminine son himmet sarf olunduktan sonra inkıtaa meydan vermeyiniz, mukaveleyi imza ediniz, imzanız Meclisin dahi inzıam-ı muvafakati kuvvetini haiz olacaktır.

10-10-38

4, 45 saat sonra yazılmıştır. **Başkumandan Mustafa Kemal**



*Vekiller Heyetinin Lozan'da Türk
Temsilcilerine Verilen Talimatın
Son Sayfası*

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET

MECLİSİ İCRA VEKİLLERİ HEYETİ RİYASETİ KALEM-İ MAHSUS MÜDİRİYETİ

- 1- **Şark hududu:** (Ermeni Yurdu) mevzu-i bahis olamaz. Olursa inkita'-ı müzakereyi mucib olur.
- 2- **Irak hududu:** Sülevmaniye, Kerkük ve Musul livaları istenecektir. Konferansta bundan farklı olmak üzere tahassül edecek şekil için hey'et-i vekileden ta'limat alınacaktır. Petrol ve saire im-tiyazat meselesinde İngilizlere bazı menafi-i iktisadiye temini görüşülebilir.
- 3- **Suriye hududu:** Bu hududun tashihine vesait-i müm-kine ile son derecede çalışılacak ve hudud a'zami şöyle olacaktır: Re'is ibn-i Haniden itibar ile Harim, Müslimiye, Meskene, ba'dehu Fırat-yolu, deyr-i zor, çöl, nihayet Musul vilâyeti cenup hududuna vasil olur
- 4- **Adalar:** İktizayı hale göre muamele icrası ve sahillerimize pek karip olan meskûn ve gayrı meskûn adaların behemahal ilhakı. Muvaffakiyet hasıl olmadığı takdirde Ankara'dan istifsarı.
- 5- **Trakya Garp Hududu:** 1914 hududunun istihsaline çalışılacaktır.
- 6- **Garbî Trakya:** Misak-ı Millî maddesi.
- 7- **Boğazlarda ve Gelibolu** şibhi ceziresinde ecnebi bir kuvve-i askeriye kabul edilemez. Eğer bu babdaki Müzakere inkıtai mucip ise inkıttadan evvel Ankara'ya malûmat verilecektir.
- 8- **Kapitülâsyonlar** kabul edilemez, inkıtai müzakere hususu lâzım gelirse yapılır.
- 9- **Ekalliyet:** esas mübadeledir.
- 10- **Düyun-u Umumiye:** Bizden infikâk eden memalike tevzii, Yunan'a devri yani tamiratla mah-subu olmadığı takdirde yirmi sene tecil ve tesviye, Düyun-u Umumiye idaresi kalma- yacaktır. Müşkûlât zuhurunda sorulacaktır.
- 11-Ordu ve donanmada tahdidat mevzu olmayacaktır.
- 12-Müessesat-ı ecnebiye: kavaninimize tabi olacaktır.
- 13-Bizden infikâk eden memleketler için Misak-ı Millînin madde-i mahsusası mer'idir.
- 14-Cemaat ve evkaf-ı îslâmiye hukuku muahedat-ı sabıkaya tevfikân temin olunacaktır.

İmzalar: **Hüseyîn Rauf, Alî Fethi, İsmet, Feyzî, Mehmed Vehbî, Fevzî, Dr. Rıza Nur.**

BÜYÜK ZAFER VE MUDANYA ATEŞKES ANLAŞMASI

26 Ağustosta başlayan Büyük Taaruz 30 Ağustosta sonuçlanmış ve sömürgecilik Anadolu'da mağlup olarak ayrılmıştı. Büyük Zaferin sonucunda Mudanya Ateşkesi ve Lozan Barış Anlaşması'nın ufkunu doğmuştu. Önce Mudanya Ateşkes Görüşmelerine geçildi.



Kocatepe Büyük Taaruz



Büyük Taaruz

Müttefik hükümetler, Türkiye Büyük Millet Meclisi hükümetine Edirne de dahil olarak Doğu Trakya'yı teslim etmeyi kararlaştırmış olduklarından konferansın amacı şu idi:

- 1- Doğu Trakya'dan çekilmeye davet edilecek olan Yunan kuvvetlerinin, arkasına çekileceği hattı tespit etmek.
- 2- Yunan askerinin ve idaresinin boşaltmayı ve bu topraklarda Türkiye Büyük Millet Meclisi hükümeti memurları ile jandarmasının yerleştirilmesi usullerini tayin eylemek.
- 3- Boşaltma devresi esnasında bu mıntıkada asayişi ve emniyeti korumak maksadı ile buranın kontrolünü temin eylemek.

Delegeler aşağıdaki noktalar üzerinde uyuşmuşlardır:

- I- Türk ve Yunan kuvvetleri arasında çarpışmalar bu sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren sona erdirilmiş olacaktır.
- II- Trakya Yunan ordularının bu sözleşmenin yürürlüğe girmesinden itibaren arkasına çekilmeye davet olunacağı hat, Ege denizine döküldüğü yerden Trakya'nın Bulgaristan ile sınırını geçtiği noktaya kadar Meriç'in sol kıyısı ile tayin edilmiştir .
- III- Barış sözleşmesine kadar, her türlü ihtilafların önüne geçmek için, Meriç'in sağ kıyısı (Karaağaç'ta beraber olarak) müttefiklerce tayin olunacak noktalarda yerleşmiş müttefik kıt'aları tarafından işgal olunacaktır.
- IV- Demiryolunun Meriç nehri boyunca Svillengrad'ın (Ciseri Mustafapaşa) Kuleliburgaz'a kadar uzanan kısmı, Edirne mıntikasına girme imkanını veren yolun bu şubesi üzerinde gidiş gelişin tamamı ile serbest olması için üç müttefik devletin, Büyük Millet Meclisi Hükümeti'nin ve Yunanistan'ın birer delegesinden mürekkep karma bir komisyonca özel sözleşme ile düzene bağlanacak bir nezarete tabi olacaktır.
- V- Doğu Trakya'nın Yunan askeri tarafından boşaltılmasına bu sözleşmenin yürürlüğe girişinden itibaren başlanacaktır. Boşaltma asıl askerlerle beraber muhtelif askerî teşkilat ve hizmetleri ve bunların türlü taşıma vasıtalarını, erzak, harp, levazım ve mühimmatı stoklarını ve arabalarını da ihtiva edecektir. Boşaltma takriben on beş günlük bir müddette yapılacaktır.
- VI - Jandarma da dahil olarak Yunan mülkî memurları mümkün olduğu kadar çabuk çekilecektir. Yunan memurları her idari mıntikadan çekildikçe mülkî idare, müttefikler memuruna teslim olunacak ve bunlar da mümkün oldukça aynı günde bunu Türk memurlarına devredeceklerdir. Trakya mıntikasının bütünü için bu teslim muamelesi, Yunan askerlerinin boşaltmasından sonra en çok, otuz günlük bir müddette bitmiş olacaktır.

- VII- Büyük Millet Meclisi Hükümeti memurları yanında millî jandarma kuvvetleri bulunacaktır. Jandarma kuvvetleri mahallin emniyet ve asayişini korumak için ancak zarurî miktarda olacaktır. Zabit de dahil olmak üzere jandarma kuvveti sekiz bin kişi olarak tesbit edilmiştir.
- VIII- Yunan askerlerinin çekilmesi ve mülkî idarenin devri, başlıca merkezlerde yerleşecek olan müttefik heyetlerin idaresinde yapılacaktır. Bu heyetlerin vazifesi yukarıda yazılı çekilme ve devir işlemlerini kolaylaştırmak için araya girmektir. Bu heyetler her türlü ifrat ve şiddetlerin önünü almağa çalışacaklardır.
- IX- Bu heyetlerden başka Doğu Trakya’yı müttefik kıt’aları işgal edecektir. Takriben yedi taburdan ibaret olacak olan bu kıtalar asayişin muhafazasını temin edecekler ve yukarıda söylenen beynelmilel heyetlere destek olacaklardır.
- X- Müttefikler heyetlerinin ve kıt’alarının çekilişi askerin boşaltması bittikten otuz gün sonra vaki olacaktır. Bu çekilme, asayişin muhafazası ve Türk olmayan ahalinin himayesi için kafi tedbirler alınmış olduğunda müttefik hükümetler mutabık kaldıkları takdirde, daha evvelde vaki olabilir. Bir idari muntıkada Büyük Millet mMeclisi Hükümeti idaresi ve jandarması muntazaman iş görmeğe başlayınca müttefikler heyetleri ve kıt’aları o muntikadan otuz günden evvel çekilebilecektir.
- XI- Asya’da, Büyük Millet Meclisi hükümeti orduları, aşağıdaki çizgilerde duracaklardır. Barış konferansının(Lozan) açıldığı güne kadar ve konferans devam ettiği müddetçe bu çizgiler geçilmeyecektir.

Çanakkale Mıntıkası çizgisi: Çanakkale Boğazı’nın güneyinde Kum Burnu’ndan, Kuzeydeki Boz Burnu hattı.

İzmit Yarımadası çizgisi: İzmit Darıca’dan başlayıp, Gebze’den geçerek Karadeniz’de Şile’ye giden çizgi.



Mudanya Görüşmelerini Yapan Heyet



Mudanya Görüşmelerini Yapan Heyet



Mudanya Görüşmelerinin Yapıldığı Bina



Mudanya Mütarekesi Anıtı

LOZAN ANTLAŞMASININ BAĞIMSIZLIĞIMIZDAKİ ÖNEMİ VE TRAKYA İLE İLGİLİ KARARLARI

Mudanya Ateşkesi’nin ardından başlayan barış görüşmeleri sürecinde;

Lozan Konferansı 20 Kasım 1922’de başladı. Tarihimizin en çetin ve en uzun konferansı oldu ve Barış Antlaşması ancak 24 Temmuz 1923’te imzalanabildi. Barış yapıldıktan 3 ay kadar sonra 29 Ekim 1923’te Türkiye Cumhuriyeti ilan edildi. Cumhuriyetimiz Lozan Barışı temelleri üzerine kurulmuştur.

Lozan Antlaşması Türk ulusunu on bir yıl süren savaş döneminden çıkarıp barışa kavuşturmuş, Sevr Antlaşmasını imzalamış olan Osmanlı Devleti’ni tarihe gömmüş ve aynı zamanda yeni Türk devletini tarih sahnesine çıkarmıştır. Lozan ulusal devletimizin sınırlarını çizmiş, bağımsızlığını ve egemenliğini onaylamış, dış ilişkilerinin temelini atmış ve dünyanın bağımsız devletleri arasında Türkiye’nin de yer almasını sağlamıştır. Anadolu’da kurulan milli devletimizin doğuş süreci Lozan’da tamamlanmıştır. Lozan Antlaşması Türkiye devletinin tapu senedi gibidir. Lozan’da Türkiye, aylarca yedi düvelle boğuşmuş ve barış antlaşmasıyla alabileceğinin azamisini almıştır. İsmet İnönü’nün deyişiyle, Lozan’da “kabil-i istihsal olan her şey alınmış ve memleketin atisini zarardide edebilecek ağır bir taahhüt alınmamıştır.” Büyük Nutkunda Atatürk, “ dört yıllık istiklal mücadelemiz, milletimizin şanına layık bir sulh ile neticelenmiştir.” Der ve Lozan Barış Antlaşmasını Osmanlı tarihinde örneği görülmemiş “bir siyasi zafer eseri” olarak nitelendirir.

Bu bölümde Lozan Barış Antlaşmasının tüm kararları yerine Trakya’yı ilgilendiren bölümünü koyarak anlaşılmasını kolaylaştırmaya çalıştık.



İsmet Paşa Lozan'da Konferans Binası Önünde



Lozan'da Türk Heyeti



*İsmet Paşa Lozan'da Bir
Gezinti Sırasında*



Lozan'da İmzalar Atılırken



Türk Heyeti Lozan'dan Dönerken

LOZANDA ALINAN KARARLAR

“Batı Sınırlarımız

Yunanlılarla batı sınırı, Misak-ı Milli’ye uygun, Mudanya Mütarekesi’nde ön görüldüğü gibi, Meriç nehri sınır olmak üzere düzenlenmiştir. Karaağaç ve çevresi Yunanlılardan alınarak savaş tamirati karşılığı Türkiye’ye bırakılmıştır. Ege Denizi’nde Bozcaada ve İmroz Türkiye’ye verilmiştir. Ayrıca, Yunanlıların elinde bırakılan Anadolu kıyısına yakın adalar da, askersiz hale getirilmiştir.

Azınlıklar

Birinci Dünya Savaşı’na son veren barış antlaşmalarında azınlıkların himayesine ait hükümler mevcuttur. Lozan Barış Antlaşması’nın bu hususla ilgili hükümleri incelendiğinde, azınlıklar bir ayrıcalığa sahip olmamışlardır. Türk tebaasından sayılan gayri Müslimlerin kanun ve hukuk düzeni önünde eşitliği söz konusu olmuştur. Antlaşmanın 42. maddesi ile gayrimüslim azınlıklar yararına olarak kabul edilen şahsi haklar ile aile hakları, Medeni Kanunumuzun yürürlüğe girmesi ile önem ve anlamını yitirmiştir. Böylece Patrikhanelerin dünya işlerinde ve azınlıkların şahsi muamelelerinde hiç bir yetkileri kalmamıştır.

Savaş Tazminatları

Türkiye, Yunanistan’ın harbin devamından ve bunun neticelerinden doğan mali vaziyetini dikkate alarak, tamirat hususunda her türlü taleplerinden Karaağaç ve çevresinin Türkiye’ye bırakılması şartı ile vazgeçmiştir.

Nüfus Değişimi

Lozan’da çözümlenen bir diğer önemli sorun da, İstanbul’da yaşayan Rumlarla Batı Trakya’da yaşayan Türkler hariç, Türkiye’deki bütün Rumlarla Yunanistan’daki Türklerin değiştirileceğini öngören sözleşmenin, Barış Antlaşması’na ek olarak konmasıdır.

Lozan Barış Antlaşması, Türk Kurtuluş Savaşı’nın sağladığı, Türk milletinin hayati haklarını ve emellerini gerçekleştirdiği bir eserdir. Lozan aynı zamanda, Orta Doğunun en önemli bölgesinde, barış ve güvenliği kurmak ve devam ettirmekle dünya barışına da hizmet etmiştir. Türkiye Lozan’da genel olarak, Misak-ı Milli’yi gerçekleştirmiştir.

SİYASAL HÜKÜMLER

MADDE 1.

İşbu Anlaşmanın yürürlüğe girişi tarihinden başlayarak, bir yandan İngiliz İmparatorluğu, Fransa, İtalya,

Japonya, Yunanistan, Romanya Sırp-Hırvat-Sloven Devleti ve öte yandan Türkiye arasında olduğu kadar, bunların uyrukları arasında da, barış durumu kesin olarak kurulmuş olacaktır.

Taraflar arasında resmi ilişkiler kurulacak ve Tarafların ülkelerinde diplomasi ve konsolosluk görevlileri (agents diplomatiques et consulaires), yapılacak özel anlaşmalara hâlel gelmeksizin, Devletler hukukunun genel ilkeleri uyarınca işlem göreceklidir.

ÜLKEYE İLİŞKİN HÜKÜMLER

MADDE 2

Karadeniz'den Ege Denizi'ne kadar Türkiye'nin sınırları aşağıdaki gibi saptanmıştır

Yunanistan ile:

Buradan, Arda ve Meriç'in birleştikleri yere kadar:

Meriç'in akım yolu;

Buradan Arda kaynağına doğru (vers l'amont de l'Arda) bu nehir üzerinde ve Çörek Köy'ün hemen yakınında olmak üzere arazi üzerinde saptanacak bir noktaya kadar:

Arda'nın akım yolu;

Buradan, Güney-Doğu doğrultusunda, Bosna Köy'ün, nehrin denize döküldüğü yönde (en aval) 1 kilometre uzaklığında bulunan bir noktaya kadar:

Bosna-Köy'ü Türkiye'de bırakan, belli olacak ölçüde düz bir çizgi, Çörek Köy, 5 nci maddede belirtilen Komisyonca, nüfusunun (halkının) çoğunluğunun Türk ya da Rum olarak kabul edileceğine göre Türkiye'ye ya da Yunanistan'a verilecektir; 1 Ekim 1922 den sonra bu köye göç etmiş olanlar hesaba katılmayacaklardır;

Buradan, Ege Denizi'ne kadar;

Meriç'in akım yolu.

MADDE 5

İşbu andlaşmanın 2. maddesinin 2. paragrafında tanımlanmış sınırı, toprak [arazi] üzerinde çizmekle, bir Sınırlandırma Komisyonu görevlendirilecektir. Komisyon, Türkiye ile Yunanistan'ın -her Devlet için birer temsilci olmak üzere- temsilcilerinden ve bunların üçüncü bir Devletin uyrukları arasında seçecekleri bir Başkan'dan kurulacaktır.

Sınırlandırma Komisyonu, her yerde, yönetsel sınırlarla yerel [mahalli] ekonomik çıkarları, elden geldiği ölçüde göz önünde tutarak, Andlaşmalarda verilmiş tanımlamaları en yakından izlemeye çalışacaktır.

Komisyonun kararları oyçokluğuyla alınacak ve bu kararlar ilgili Taraflar için bağlayıcı nitelikte olacaktır. Sınırlandırma Komisyonunun giderleri ilgili taraflarca eşit olarak yüklenilecektir.

MADDE 6

Bir nehrin ya da bir ırmağın kıyılarıyla değil de akım yollarıyla tanımlanan sınırlar bakımından, işbu andlaşmadaki tanımlamalarda kullanılan “akım yolu” (mecra “cours” ya da “chenal”) terimleri, şu anlama gelmektedir: Bir yandan, gemilerin gidiş-gelişine (ulaşıma) elverişli olmayan nehirlerde, akar suyun ya da ana kolunun ortay çizgisi (ligne mYdiane), ve öte yandan, gemilerin gidiş-gelişlerine (ulaşıma) elverişli nehirlerde, ana gidiş-geliş yolunun ortay çizgisi (ligne midiane du chenal de navigation principale). Bununla birlikte, akım ya da gidiş-geliş yolunda değişiklikler olması halinde, sınır çizgisinin, bu biçimde tanımlanmış olan akım yoluyla gidiş-geliş yolunu mu izleyeceğini, yoksa, bu yolun, işbu andlaşmanın yürürlüğe giriş anındaki durumunda olduğu gibi kesin olarak saptanmış mı kalacağını kararlaştırmaya, işbu andlaşmada öngörülen Sınırlandırma Komisyonu yetkili olacaktır.

İşbu andlaşmada aykırı bir hüküm bulunmadıkça, deniz sınırları, kıyıya üç milden daha yakın bulunan adaları ve adacıkları da içine alacaktır.”

Bu araştırma ve derlemenin sonucunu Ulu Önder Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün Lozan Barışını nasıl özetlediği ile bitirelim.

“Nutuk”ta Lozan Antlaşması’nı değerlendiriyor, Ekim 1927

Atatürk, Büyük Nutuk’ta, Lozan Barış Antlaşması hükümlerini Sevr Antlaşmasındaki hükümlerle ayrıntılarıyla karşılaştırdıktan sonra diyor ki:

“Saygıdeğer baylar, Lozan Barış Antlaşmasındaki hükümleri, öbür barış önerisiyle daha çok karşılaştırmamın yersiz olduğu düşüncesindeyim. Bu antlaşma, Türk ulusuna karşı yüzyıllardan beri hazırlanmış ve Sevr Antlaşması ile tamamlandığı sanılmış büyük bir yok etme girişiminin yıkılışını bildirir bir belgedir. Osmanlı tarihinde benzeri görülmemiş bir siyasi zafer eseridir.”

1. DÖNEM EDİRNE MİLLETVEKİLLERİ

M. ŞEREF AYKUT



EDİRNE - 1874, Arif - Hukuk - Fransızca, Arapça, Farsça - Türk Tarihi ve Dili - Avukat - Os.M.M. 4 üncü Dönem Edirne - I, IV, V ve VI ncı Dönem Edirne Milletvekili - Evli, 1 Çocuk. Vefatı: 18.05.1939

C. TAYYAR EĞİLMEZ



PRİŞTİNE - 1879, Emin - Harp Akademisi - Askerlik - Miriiva - Kırmızı Yeşil İstiklâl Madalyası Sahibi - I ve II ncı Dönem Edirne Milletvekili. Vefatı: 03.01.1958

M. İSMET İNÖNÜ



İZMİR - 1884, Mehmet Reşit - Cevriye - Harp Akademisi - Almanca, Fransızca ve İngilizce - Askerlik, Siyaset - General, Garp Cephesi Komutanı - I inci Dönem Edirne, II, III, IV, V, IX, X, XI, 1(XII), 2(XIII), 3(XIV) üncü Dönem Malatya (İstifa:20.11.1972), VI, VII ve VIII inci Dönem Ankara Milletvekili - K.M. CHP Temsilcisi (06.01.1961-15.10.1961) - C.S. Tabii Üyesi (20.11.1972-25.12.1973) - CHP Genel Başkanı - Muvakkat İcra Encümeni, Erkânı Harbiye Umumiye Vekili, Hariciye Vekili, Başbakan, Cumhurbaşkanı - Evli, 3 Çocuk. Vefatı:25.12.1973

FAİK KALTAKKIRAN



EDİRNE - 1870, Ahmet Badi - Edibe Saide - Rüştiye ve Hususi - İngilizce, Almanca, Fransızca - Bağcılık - Os.M.M. 1, 2, 3 ve 4 üncü Dönem Edirne - I, II, III, IV, V ve VI ncı Dönem Edirne Milletvekili - Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanvekili - Evli, 1 Çocuk. vefatı: 02.01.1948

KAZIM KARABEKİR



İSTANBUL - 1882, Mehmet Emin - Havva - Harp Akademisi - Fransızca, Almanca, Rusça - Askerlik, Eğitim, İçtimaiyat - Korgeneral, Şark Cephesi Komutanı, İstiklâl Madalyası Sahibi - I inci Dönem Edirne, II, V, VI, VII ve VIII inci Dönem İstanbul Milletvekili - Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı - Evli, 2 Çocuk. vefatı: 26.01.1948

Edirne Milletvekilleri

2. DÖNEM EDİRNE MİLLETVEKİLLERİ



Z. TAYYAR EĞİLMEZ - 1879, Emin - Harp Akademisi - Askerlik - Mirliva - Kırmızı Yeşil İstiklal Madalyası Sahibi - I ve II ncı Dönem Edirne Milletvekili. Vefatı: 03.01.1958

HÜSEYİN RIFKI B. Hüseyin Rifki B'nin fotoğrafına ulaşılamamıştır.

DİMETOKA - 1883, Behçet - Mühendis Mektebi - Nafia Umum Müfettiş Muavini ve Baş Mühendisi - II ncı Dönem Edirne Milletvekili. Ölümü: 1959



FAİK KALTAKKIRAN - 1870, Ahmet Badi - Edibe Saide - Rustiye ve Hususi - İngilizce, Almanca, Fransızca - Bağılık - Os.M.M. 1, 2, 3 ve 4 üncü Dönem Edirne - I, II, III, IV, V ve VI ncı Dönem Edirne Milletvekili - Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanvekili - Evli, 1 Çocuk. Vefatı: 02.01.1948

EDİRNE - 1870, Ahmet Badi - Edibe Saide - Rustiye ve Hususi - İngilizce, Almanca, Fransızca - Bağılık - Os.M.M. 1, 2, 3 ve 4 üncü Dönem Edirne - I, II, III, IV, V ve VI ncı Dönem Edirne Milletvekili - Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanvekili - Evli, 1 Çocuk. Vefatı: 02.01.1948

3. DÖNEM EDİRNE MİLLETVEKİLLERİ



Z. MESUT ALSAN - 1889, Süleyman - Mülkiye - Siyaset ve İçtimaiye - Fransızca, Almanca - Uluu Siyaset ve İçtimaiye - Mülkiye Mektebi Müdürü - III üncü Dönem Edirne, IV, V ve VI ncı Dönem Diyarbakır Milletvekili - Evli, 1 Çocuk. Vefatı: 24.09.1984



FAİK KALTAKKIRAN - 1870, Ahmet Badi - Edibe Saide - Rustiye ve Hususi - İngilizce, Almanca, Fransızca - Bağılık - Os.M.M. 1, 2, 3 ve 4 üncü Dönem Edirne - I, II, III, IV, V ve VI ncı Dönem Edirne Milletvekili - Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanvekili - Evli, 1 Çocuk. Vefatı: 02.01.1948



M. ŞAKİR KESEBİR - 1889, Ahmet Vefik - Mülkiye - Fransızca - İdare ve Maliye - Kaymakam, Tekirdağ Mutasarrıf Vekili, Mülkiye Müfettişi - Os.M.M. 4 üncü Dönem Edirne - V inci Dönem Tekirdağ Milletvekili - Ekonomi ve Tarım Bakanı - Evli, 3 Çocuk. Vefatı: 06.04.1966

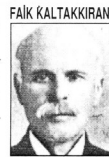


HASAN HAYRİ TAN - 1880, İstanbul - 1880, Saliyet - Hukuk - Avukat - İstanbul Vilayeti Meclisi Umumi Azası - III ve IV üncü Dönem Edirne, V inci Dönem Kocaeli Milletvekili - Evli, 4 Çocuk. Vefatı: 23.05.1942

4. DÖNEM EDİRNE MİLLETVEKİLLERİ



M. ŞEREF AYKUT - 1874, Arif - Hukuk - Fransızca, Arapça, Farsça - Türk Tarihi ve Dili - Avukat - Os.M.M. 4 üncü Dönem Edirne - I, IV, V ve VI ncı Dönem Edirne Milletvekili - Evli, 1 Çocuk. Vefatı: 18.05.1939



FAİK KALTAKKIRAN - 1870, Ahmet Badi - Edibe Saide - Rustiye ve Hususi - İngilizce, Almanca, Fransızca - Bağılık - Os.M.M. 1, 2, 3 ve 4 üncü Dönem Edirne - I, II, III, IV, V ve VI ncı Dönem Edirne Milletvekili - Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanvekili - Evli, 1 Çocuk. Vefatı: 02.01.1948



M. ŞAKİR KESEBİR - 1889, Ahmet Vefik - Mülkiye - Fransızca - İdare ve Maliye - Kaymakam, Tekirdağ Mutasarrıf Vekili, Mülkiye Müfettişi - Os.M.M. 4 üncü Dönem Edirne - V inci Dönem Tekirdağ Milletvekili - Ekonomi ve Tarım Bakanı - Evli, 3 Çocuk. Vefatı: 06.04.1966



HASAN HAYRİ TAN - 1880, İstanbul - 1880, Saliyet - Hukuk - Avukat - İstanbul Vilayeti Meclisi Umumi Azası - III ve IV üncü Dönem Edirne, V inci Dönem Kocaeli Milletvekili - Evli, 4 Çocuk. Vefatı: 23.05.1942

5. DÖNEM EDİRNE MİLLETVEKİLLERİ



M. ŞEREF AYKUT - 1874, Arif - Hukuk - Fransızca, Arapça, Farsça - Türk Tarihi ve Dili - Avukat - Os.M.M. 4 üncü Dönem Edirne - I, IV, V ve VI ncı Dönem Edirne Milletvekili - Evli, 1 Çocuk. Vefatı: 18.05.1939



FAİK KALTAKKIRAN - 1870, Ahmet Badi - Edibe Saide - Rustiye ve Hususi - İngilizce, Almanca, Fransızca - Bağılık - Os.M.M. 1, 2, 3 ve 4 üncü Dönem Edirne - I, II, III, IV, V ve VI ncı Dönem Edirne Milletvekili - Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanvekili - Evli, 1 Çocuk. Vefatı: 02.01.1948



MECDİ BOYSAN - 1886, Ömer Hamdi Nizami - Yüksek Okul - Fransızca, Almanca, Rumca, Arapça - Ziraat, Sanayi - Mühahhit ve Fabrikatör - V inci Dönem Edirne Milletvekili - Evli.



FATMA MEMİK - 1903, Şakir - Tıbbiye - Fransızca - Dahili Hastalıklar Uzmanı - İstanbul Gureba Hastanesi Doktoru - V, VI ve VII ncı Dönem Edirne Milletvekili - Bekâr. Vefatı: 09.02.1991

SAFRANBOLU - 1903, Şakir - Tıbbiye - Fransızca - Dahili Hastalıklar Uzmanı - İstanbul Gureba Hastanesi Doktoru - V, VI ve VII ncı Dönem Edirne Milletvekili - Bekâr. Vefatı: 09.02.1991

6. DÖNEM EDİRNE MİLLETVEKİLLERİ



M. ŞEREF AYKUT - 1874, Arif - Hukuk - Fransızca, Arapça, Farsça - Türk Tarihi ve Dili - Avukat - Os.M.M. 4 üncü Dönem Edirne - I, IV, V ve VI ncı Dönem Edirne Milletvekili - Evli, 1 Çocuk. Vefatı: 18.05.1939



FAİK KALTAKKIRAN - 1870, Ahmet Badi - Edibe Saide - Rustiye ve Hususi - İngilizce, Almanca, Fransızca - Bağılık - Os.M.M. 1, 2, 3 ve 4 üncü Dönem Edirne - I, II, III, IV, V ve VI ncı Dönem Edirne Milletvekili - Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanvekili - Evli, 1 Çocuk. Vefatı: 02.01.1948



FATMA MEMİK - 1903, Şakir - Tıbbiye - Fransızca - Dahili Hastalıklar Uzmanı - İstanbul Gureba Hastanesi Doktoru - V, VI ve VII ncı Dönem Edirne Milletvekili - Bekâr. Vefatı: 09.02.1991

SAFRANBOLU - 1903, Şakir - Tıbbiye - Fransızca - Dahili Hastalıklar Uzmanı - İstanbul Gureba Hastanesi Doktoru - V, VI ve VII ncı Dönem Edirne Milletvekili - Bekâr. Vefatı: 09.02.1991



FUAT BALKAN - 1887, Mehmet Emin - Harp Okulu - Askerlik - Binbaşı, Harp Okulu Öğretmeni, I inci Ordu Müfettişi, Eskrim Federasyonu Başkanı - VI ve VII ncı Dönem Edirne, VIII inci Dönem Kocaeli Milletvekili - Evli, 2 Çocuk.



TEMEL N. GÖKSEL - 1891, Süleyman Murad - İdadi - Ticaret - Trabzon Belediye Başkanı - VI ncı Dönem (Ara Seçim) Edirne, VII ve VIII inci Dönem Trabzon Milletvekili - Evli.

TRABZON - 1891, Süleyman Murad - İdadi - Ticaret - Trabzon Belediye Başkanı - VI ncı Dönem (Ara Seçim) Edirne, VII ve VIII inci Dönem Trabzon Milletvekili - Evli.



OSMAN ŞAHİNBAŞ - 1888, Hürşit - Hukuk - Fransızca, Arapça, Rusça - İdare - Edirne ve Manisa Valisi - VI ncı Dönem Edirne Milletvekili - Bekâr. Vefatı: 02.12.1971

TRABZON - 1888, Hürşit - Hukuk - Fransızca, Arapça, Rusça - İdare - Edirne ve Manisa Valisi - VI ncı Dönem Edirne Milletvekili - Bekâr. Vefatı: 02.12.1971

7. DÖNEM EDİRNE MİLLETVEKİLLERİ



MEDİP AĞAOĞULLARI EDİRNE - 1891,
Mehmet Ali - Harp Okulu - Askerlik, Ziraat - Tüccar, Çiftçi, Vilayet Meclisi Umumi Azası - VII ve VIII inci Dönem Edirne Milletvekili - Evli, 2 Çocuk.



FUAT BALKAN İSTANBUL - 1887, Mehmet Emin - Harp Okulu - Askerlik, Binbaşı, Harp Okulu Öğretmeni, 1 inci Ordu Müfettişi, Eski Kurum Federasyonu Başkanı - VI ve VII inci Dönem Edirne, VIII inci Dönem Kocaeli Milletvekili - Evli, 2 Çocuk.



EKREM DEMIRYAZ EDİRNE - 1890, Hakkı - İdadi Beden Terbiyesi Edirne Bölge Müdürü, Türk Hava Kurumu Başkanı, Edirne Vilayet Meclisi Umumi Azası - VII nci Dönem Edirne Milletvekili - Evli.



M. NEDİM GÜNDÜZALP TOTRAKAN - 1892, Ahmet - Hukuk Fakültesi - Fransızca - Maliye, Ekonomi, Gümrük İşleri - Gümrük ve İnhisarlar Vekâleti Müsteşarı - VII ve VIII inci Dönem Edirne Milletvekili - Ticaret Bakanı - Evli, 1 Çocuk. Vefatı: Ocak 1989



FATMA MEMİK SAFRANBOLU - 1903, Sakir - Tıbbiye - Fransızca - Dahili Hastalıklar Uzmanı - İstanbul Gureba Hastanesi Doktoru - V, VI ve VII nci Dönem Edirne Milletvekili - Bekâr. Vefatı: 09.02.1991

8. DÖNEM EDİRNE MİLLETVEKİLLERİ



MEDİP AĞAOĞULLARI EDİRNE - 1891, Mehmet Ali - Harp Okulu - Askerlik, Ziraat - Tüccar, Çiftçi, Vilayet Meclisi Umumi Azası - VII ve VIII inci Dönem Edirne Milletvekili - Evli, 2 Çocuk.



FETHİ ERİMCAĞ KANGAL - 1904, Rifat - Adliye Meslek Okulu - Lüleburgaz Sorgu Hâkimi, Tekel Başmüdürlüğü Avukatı, Serbest Avukat - VIII inci Dönem Edirne Milletvekili - Evli. Vefatı: 14.07.1970



BAHATTİN OĞÜTMEN EDİRNE - 1882, Osman - Askeri Tıbbiye - Fransızca - Serbest Doktor - VIII inci Dönem Edirne Milletvekili - Evli.



M. NEDİM GÜNDÜZALP TOTRAKAN - 1892, Ahmet - Hukuk Fakültesi - Fransızca - Maliye, Ekonomi, Gümrük İşleri - Gümrük ve İnhisarlar Vekâleti Müsteşarı - VII ve VIII inci Dönem Edirne Milletvekili - Ticaret Bakanı - Evli, 1 Çocuk. Vefatı: Ocak 1989



MEHMET ÖKTEM BABAESKİ - 1897, Ahmet Kemal - Ortaokul - Çiftçi ve Mühahhit, Babaeski Belediye Başkanı - VIII inci Dönem Edirne Milletvekili - Bekâr

Edirne Milletvekilleri

2. DÖNEM KIRKLARELİ MİLLETVEKİLLERİ



ŞEVKET ÖDÜL LÜLEBURGAZ - 1885, Hasan Fehmi - Hukuk terk - Arapça, Farsça - Ziraat, Hukuk - Adapazarı ve Edirne Müddei Umumisi, Adalet Bakanlığı Özel Kalem Müdürü, Tüccar, Çiftçi - II (Ara Seçim), III, IV, V, VI, VII ve VIII inci Dönem Kırklareli Milletvekili - Evli, 2 Çocuk. Vefatı: 29.08.1973



ŞÜKRÜ N. GÖKBERK SELANİK - 1876, Mustafa - Harp Akademisi - Fransızca, Almanca - Askerlik - Korgeneral, 2 nci Kolordu Komutanı - II nci Dönem (İstifa:01.11.1924) Kırklareli, V inci Dönem İstanbul Milletvekili - Evli, 3 Çocuk. Vefatı: 23.11.1936



FUAT UMAV KIRKLARELİ - 1885, Mehmet Nuri - Tıbbiye - Fransızca - Bolu Merkez Tabibi - I inci Dönem bolu, II, III, IV, V, VI, VII ve VIII inci Dönem Kırklareli Milletvekili - Sıhhiye Vekili - Evli, 4 Çocuk. Vefatı: 01.07.1963

3. DÖNEM KIRKLARELİ MİLLETVEKİLLERİ



ŞEVKET ÖDÜL LÜLEBURGAZ - 1885, Hasan Fehmi - Hukuk terk - Arapça, Farsça - Ziraat, Hukuk - Adapazarı ve Edirne Müddei Umumisi, Adalet Bakanlığı Özel Kalem Müdürü, Tüccar, Çiftçi - II (Ara Seçim), III, IV, V, VI, VII ve VIII inci Dönem Kırklareli Milletvekili - Evli, 2 Çocuk. Vefatı: 29.08.1973



MEHMET N. KERVEN İSTANBUL - 1879, Süleyman Faik - Harp Okulu, Paris Uluumu İçtimaiye Yüksek Okulu - Fransızca - İktisat, İçtimaiyat, Eğitim - Askeri Mühendis, Mühendis Mektebi Muallimi - III ve IV inci Dönem Kırklareli, V inci Dönem Kayseri Milletvekili - Evli, 2 Çocuk. Vefatı: 28.08.1975



FUAT UMAV KIRKLARELİ - 1885, Mehmet Nuri - Tıbbiye - Fransızca - Bolu Merkez Tabibi - I inci Dönem bolu, II, III, IV, V, VI, VII ve VIII inci Dönem Kırklareli Milletvekili - Sıhhiye Vekili - Evli, 4 Çocuk. Vefatı: 01.07.1963

Kırklareli Milletvekilleri

4. DÖNEM KIRKLARELİ MİLLETVEKİLLERİ

ŞEVKET ÖDÜL



LÜLEBURGAZ - 1885,
Hasan Fehmi - Hukuk terk
- Arapça, Farsça - Ziraat,
Hukuk - Adapazarı ve
Edirne Müddei Umumisi,
Adalet Bakanlığı Özel
Kalem Müdürü, Tüccar,
Çiftçi - II (Ara Seçim), III,
IV, V, VI, VII ve VIII inci
Dönem Kırklareli Milletvekili
- Evli, 2 Çocuk. Vefatı:
29.08.1973

MEHMET N. KERVEN



İSTANBUL - 1879,
Süleyman Fak - Harp
Okulu, Paris Ulumu
İçtimaiye Yüksek Okulu -
Fransızca - İktisat,
İçtimaiyat, Eğitim - Askeri
Mühendis, Mühendis
Mektebi Müallimi - III ve IV
Ünçü Dönem Kırklareli, V
inci Dönem Kayseri
Milletvekili - Evli, 2 Çocuk.
Vefatı: 28.08.1975

FUAT UMay



KIRKLARELİ - 1885,
Mehmet Nuri - Tıbbiye -
Fransızca - Bolu Merkez
Tabibi - I inci Dönem
bolu, II, III, IV, V, VI, VII
ve VIII inci Dönem
Kırklareli Milletvekili -
Sihhiye Vekili - Evli, 4
Çocuk. Vefatı:
01.07.1963

5. DÖNEM KIRKLARELİ MİLLETVEKİLLERİ

ŞEVKET ÖDÜL



LÜLEBURGAZ - 1885,
Hasan Fehmi - Hukuk terk
- Arapça, Farsça - Ziraat,
Hukuk - Adapazarı ve
Edirne Müddei Umumisi,
Adalet Bakanlığı Özel
Kalem Müdürü, Tüccar,
Çiftçi - II (Ara Seçim), III,
IV, V, VI, VII ve VIII inci
Dönem Kırklareli Milletvekili
- Evli, 2 Çocuk. Vefatı:
29.08.1973

ZÜHTÜ AKIN



LÜLEBURGAZ
- 1900, Ahmet
- Ortaokul -
Ziraat - Çiftçi -
V, VI, VII, VIII
inci Dönem
Kırklareli
Milletvekili -
Evli, 4 Çocuk.
Vefatı :
14.08.1977

FUAT UMay



KIRKLARELİ - 1885,
Mehmet Nuri - Tıbbiye -
Fransızca - Bolu Merkez
Tabibi - I inci Dönem
bolu, II, III, IV, V, VI, VII
ve VIII inci Dönem
Kırklareli Milletvekili -
Sihhiye Vekili - Evli, 4
Çocuk. Vefatı:
01.07.1963

6. DÖNEM KIRKLARELİ MİLLETVEKİLLERİ

ŞEVKET ÖDÜL



LÜLEBURGAZ - 1885,
Hasan Fehmi - Hukuk terk
- Arapça, Farsça - Ziraat,
Hukuk - Adapazarı ve
Edirne Müddei Umumisi,
Adalet Bakanlığı Özel
Kalem Müdürü, Tüccar,
Çiftçi - II (Ara Seçim), III,
IV, V, VI, VII ve VIII inci
Dönem Kırklareli Milletvekili
- Evli, 2 Çocuk. Vefatı:
29.08.1973

ZÜHTÜ AKIN



LÜLEBURGAZ
- 1900, Ahmet
- Ortaokul -
Ziraat - Çiftçi -
V, VI, VII, VIII
inci Dönem
Kırklareli
Milletvekili -
Evli, 4 Çocuk.
Vefatı :
14.08.1977

FUAT UMay



KIRKLARELİ - 1885,
Mehmet Nuri - Tıbbiye -
Fransızca - Bolu Merkez
Tabibi - I inci Dönem
bolu, II, III, IV, V, VI, VII
ve VIII inci Dönem
Kırklareli Milletvekili -
Sihhiye Vekili - Evli, 4
Çocuk. Vefatı:
01.07.1963

HAMDİ KULELİ



BABAESKİ - 1881,
Yonus - ortaokul -
Ziraat - Çiftçi, Meclisi
Umumi Azası - VI nci
Dönem Kırklareli
Milletvekili - Evli.
Vefatı: 10.10.1964

BURHANEDDİN DENKER



KIRKLARELİ - 1884,
Mehmet Hilmi - Harp
Akademisi, Hukuk Fakültesi
- Askerlik Hukuk
- Tümgeneral, Harp Akademisi
Mürsile Öğretmeni ve
Komutan Muavini, Ordu
Müfettişi, 7 nci Tümen
Komutanı - VI nci Dönem
Kırklareli Milletvekili - Evli, 5
Çocuk. Vefatı: 22.10.1944

7. DÖNEM KIRKLARELİ MİLLETVEKİLLERİ

ŞEVKET ÖDÜL



LÜLEBURGAZ - 1885,
Hasan Fehmi - Hukuk terk
- Arapça, Farsça - Ziraat,
Hukuk - Adapazarı ve
Edirne Müddei Umumisi,
Adalet Bakanlığı Özel
Kalem Müdürü, Tüccar,
Çiftçi - II (Ara Seçim), III,
IV, V, VI, VII ve VIII inci
Dönem Kırklareli Milletvekili
- Evli, 2 Çocuk. Vefatı:
29.08.1973

ZÜHTÜ AKIN



LÜLEBURGAZ
- 1900, Ahmet
- Ortaokul -
Ziraat - Çiftçi -
V, VI, VII, VIII
inci Dönem
Kırklareli
Milletvekili -
Evli, 4 Çocuk.
Vefatı :
14.08.1977

FUAT UMay



KIRKLARELİ - 1885,
Mehmet Nuri - Tıbbiye -
Fransızca - Bolu Merkez
Tabibi - I inci Dönem
bolu, II, III, IV, V, VI, VII
ve VIII inci Dönem
Kırklareli Milletvekili -
Sihhiye Vekili - Evli, 4
Çocuk. Vefatı:
01.07.1963

NAFİ A. KANSU



MEKKE - 1890, Aziz - Mülkiye
- Fransızca - İdare, Eğitim -
Darülfünun Müze Müdürü,
Hakimiyeti Milliye Gazetesi
Yazı İşleri Müdürü, Maarif
Vekaleti Müsteşarı - III, IV, V
inci Dönem Erzurum, VI nci
Dönem Giresun, VII ve VIII
inci Dönem Kırklareli
Milletvekili - Evli, 3 Çocuk.
Vefatı: 23.10.1949

MEHMET K. DOĞAN



KIRKILISE - 1883,
İbrahim Hilmi - Harp
Okulu - Askerlik -
Korgeneral, 2 ve 3 üncü
Kolordu Komutanı - VI nci
Dönem (Ara Seçim) Ağrı,
VII ve VIII inci Dönem
Kırklareli Milletvekili - Evli,
2 Çocuk. Vefatı:
20.11.1951

8. DÖNEM KIRKLARELİ MİLLETVEKİLLERİ

ŞEVKET ÖDÜL



LÜLEBURGAZ - 1885,
Hasan Fehmi - Hukuk terk
- Arapça, Farsça - Ziraat,
Hukuk - Adapazarı ve
Edirne Müddei Umumi, Ozel
Adalet Bakanlığı, Ozel
Kalem Müdürü, Tüccar,
Çiftçi - II (Ara Seçim), III,
IV, V, VI, VII ve VIII inci
Dönem Kırklareli Milletvekili
- Evli, 2 Çocuk. Vefatı:
29.08.1973

ZÜHTÜ AKIN



LÜLEBURGAZ
- 1900, Ahmet
- Ortaokul -
Ziraat - Çiftçi -
V, VI, VII, VIII
inci Dönem
Kırklareli
Milletvekili -
Evli, 4 Çocuk.
Vefatı :
14.08.1977

FUAT UMAV



KIRKLARELİ - 1885,
Mehmet Nuri - Tıbbiye -
Fransızca - Bolu Merkez
Tabibi - I inci Dönem
bolu, II, III, IV, V, VI, VII
ve VIII inci Dönem
Kırklareli Milletvekili -
Sıhhiye Vekili - Evli, 4
Çocuk. Vefatı:
01.07.1963

NAFİ A. KANSU



MEKKE - 1890, Aziz - Mülkiye
- Fransızca - İdare, Eğitim -
Darülfünun Müze Müdürü,
Hakimiyeti Milliye Gazetesi
Yazı İşleri Müdürü, Maarif
Vekaleti Müsteşarı - III, IV, V
inci Dönem Erzurum, VI ncı
Dönem Giresun, VII ve VIII
inci Dönem Kırklareli
Milletvekili - Evli, 3 Çocuk.
Vefatı: 23.10.1949

MEHMET K. DOĞAN



KIRKILİSE - 1883,
İbrahim Hilmi - Harp
Okulu - Askerlik -
Korgeneral, 2 ve 3 üncü
Kolordu Komutanı - VI ncı
Dönem (Ara Seçim) Ağrı,
VII ve VIII inci Dönem
Kırklareli Milletvekili - Evli,
2 Çocuk. Vefatı:
20.11.1951

Kırklareli Milletvekilleri

2. DÖNEM TEKİRDAĞ MİLLETVEKİLLERİ

FAİK ÖZTRAK



MALKARA - 1882, Ali Rıza -
Mülkiye - Fransızca - İdare
- Dahiliye Vekaleti Teftiş
Kurulu Genel Müdürü - I inci
Dönem Cebelibereket, II, III,
IV, V, VI, VII ve VIII inci
Dönem Tekirdağ Milletvekili
- Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanvekili - Dahiliye Vekili
- Evli, 5 Çocuk. Vefatı:
30.05.1951

M. CEMİL UYBADIN



İSTANBUL - 1880, Salih Reşit -
Müfude - Harp Okulu, Harp
Akademisi - Fransızca - Askerlik
- Miralay, Fırka Kumandanı,
Askeri Okullar Müfettişi, Polis ve
Zabit Mektebi Müdürü, Çatalca
Mintikası Kumandanı - II, III, IV,
V, VI, VII ve VIII inci Dönem
Tekirdağ Milletvekili - İçişleri
Bakanı - Dul, 4 Çocuk. Vefatı:
05.07.1957

3. DÖNEM TEKİRDAĞ MİLLETVEKİLLERİ

CELAL NURİ İLERİ



GELİBOLU - 1882,
Mustafa Nuri - Hukuk -
Fransızca, İngilizce,
Yunanca - Amme
Hukuku Doktoru - İleri
Gazetesi Muhabiri -
Os.M.M. 4 üncü Dönem
Gelibolu - I ve II ncı
Dönem Gelibolu, III ve
IV üncü Dönem Tekirdağ
Milletvekili - Evli, 2 Ço-
cuk. Vefatı:02.11.1938

FAİK ÖZTRAK



MALKARA - 1882, Ali Rıza
- Mülkiye - Fransızca - İdare
- Dahiliye Vekaleti Teftiş
Kurulu Genel Müdürü - I inci
Dönem Cebelibereket, II, III,
IV, V, VI, VII ve VIII inci
Dönem Tekirdağ Milletvekili
- Türkiye Büyük Millet
Meclisi Başkanvekili -
Dahiliye Vekili - Evli, 5
Çocuk. Vefatı: 30.05.1951

M. CEMİL UYBADIN



İSTANBUL - 1880, Salih Reşit -
Müfude - Harp Okulu, Harp
Akademisi - Fransızca - Askerlik
- Miralay, Fırka Kumandanı,
Askeri Okullar Müfettişi, Polis ve
Zabit Mektebi Müdürü, Çatalca
Mintikası Kumandanı - II, III, IV,
V, VI, VII ve VIII inci Dönem
Tekirdağ Milletvekili - İçişleri
Bakanı - Dul, 4 Çocuk. Vefatı:
05.07.1957

16 cümün sıTASET

Tekirdağ Milletvekilleri

7. DÖNEM TEKİRDAĞ MİLLETVEKİLLERİ



FAİK ÖZTRAK

MALKARA - 1882, Ali Rıza - Mülkiye - Fransızca - İdare - Dahiliye Vekaleti Teftiş Kurulu Genel Müdürü - I inci Dönem Cebelibereket, II, III, IV, V, VI, VII ve VIII inci Dönem Tekirdağ Milletvekili - Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanvekili - Dahiliye Vekili - Evli, 5 Çocuk. Vefatı: 30.05.1951



M. CEMİL UYBADIN

İSTANBUL - 1880, Salih Reşit - Müfide - Harp Okulu, Harp Akademisi - Fransızca - Askerlik - Miralay, Fırka Kumandanı, Askeri Okullar Müfettişi, Polis ve Zabıt Mektebi Müdürü, Çatalca Mıntıkası Kumandanı - II, III, IV, V, VI, VII ve VIII inci Dönem Tekirdağ Milletvekili - İçişleri Bakanı - Dul, 4 Çocuk. Vefatı: 05.07.1957



H. RAHİM APAK

BABAESKİ - 1887, Hüsmen - Harp Akademisi - Fransızca, İngilizce, Almanca, Rusça - Askerlik - Ayvalık Suvarı Alay Komutanı, Harp Akademisi Öğretmeni - V, VI, VII, VIII inci Dönem (İstifa:03.09.1946) Tekirdağ Milletvekili - Evli, 4 Çocuk. Vefatı: 14.10.1963



M. EMİN ATAÇ

ESKİ FOÇA - 1902, Ahmet Necati - Öğretmen Okulu - Fransızca - Eğitim - Kütahya Maarif Müdürü, Tekirdağ Kızılay ve Halkevi Başkanı - VII, VIII inci Dönem Tekirdağ Milletvekili - Evli, 3 Çocuk. Vefatı: 02.03.1963



EKREM PEKEL

TEKİRDAĞ - 1885, Mehmet - Eczacılık Mektebi - Fransızca - Eczacılık - Tekirdağ Belediye Başkanı - V, VI nci Dönem Yozgat, VII ve VIII inci Dönem Tekirdağ Milletvekili - Dul, 2 Çocuk. Vefatı: 10.08.1957



NAZMİ TRAK

MALKARA - 1887, Mazhar - Ortaokul - Çiftçi ve Tüccar, Vilayet Meclisi Umumi Azası - VI ve VII nci Dönem Tekirdağ Milletvekili - Evli.

8. DÖNEM TEKİRDAĞ MİLLETVEKİLLERİ



FAİK ÖZTRAK

MALKARA - 1882, Ali Rıza - Mülkiye - Fransızca - İdare - Dahiliye Vekaleti Teftiş Kurulu Genel Müdürü - I inci Dönem Cebelibereket, II, III, IV, V, VI, VII ve VIII inci Dönem Tekirdağ Milletvekili - Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanvekili - Dahiliye Vekili - Evli, 5 Çocuk. Vefatı: 30.05.1951



M. CEMİL UYBADIN

İSTANBUL - 1880, Salih Reşit - Müfide - Harp Okulu, Harp Akademisi - Fransızca - Askerlik - Miralay, Fırka Kumandanı, Askeri Okullar Müfettişi, Polis ve Zabıt Mektebi Müdürü, Çatalca Mıntıkası Kumandanı - II, III, IV, V, VI, VII ve VIII inci Dönem Tekirdağ Milletvekili - İçişleri Bakanı - Dul, 4 Çocuk. Vefatı: 05.07.1957



H. RAHİM APAK

BABAESKİ - 1887, Hüsmen - Harp Akademisi - Fransızca, İngilizce, Almanca, Rusça - Askerlik - Ayvalık Suvarı Alay Komutanı, Harp Akademisi Öğretmeni - V, VI, VII, VIII inci Dönem (İstifa:03.09.1946) Tekirdağ Milletvekili - Evli, 4 Çocuk. Vefatı: 14.10.1963



M. EMİN ATAÇ

ESKİ FOÇA - 1902, Ahmet Necati - Öğretmen Okulu - Fransızca - Eğitim - Kütahya Maarif Müdürü, Tekirdağ Kızılay ve Halkevi Başkanı - VII, VIII inci Dönem Tekirdağ Milletvekili - Evli, 3 Çocuk. Vefatı: 02.03.1963



EKREM PEKEL

TEKİRDAĞ - 1885, Mehmet - Eczacılık Mektebi - Fransızca - Eczacılık - Tekirdağ Belediye Başkanı - V, VI nci Dönem Yozgat, VII ve VIII inci Dönem Tekirdağ Milletvekili - Dul, 2 Çocuk. Vefatı: 10.08.1957



Z. ERSİN CEZAROĞLU

ÇORLU - 1892, Cezar Mustafa - Siyasal Bilgiler Okulu - Fransızca - Ziraat - Edirne Belediye Meclis Üyesi, Tekirdağ Vilayet Umumi Meclis Üyesi, Çiftçi - VIII inci Dönem Tekirdağ Milletvekili - Evli, 4 Çocuk.

Tekirdağ Milletvekilleri

4. DÖNEM TEKİRDAĞ MİLLETVEKİLLERİ

M. RASİM MUTUK



MÜREFFE - 1897,
Rasim - Berlin
Üniver-sitesi
Maden Fakültesi -
Al-manca -
Maden Yüksek
Mühendisi - IV
üncü Dönem
Tekirdağ
Milletvekili - Bekâr.
Vefatı: 28.07.1973

CELAL NURİ İLERİ



GELİBOLU - 1882,
Mustafa Nuri - Hukuk -
Fransızca, İngilizce,
Yunanca - Amme
Hukuku Doktoru - İleri
Ga-zetesi Muharriri -
Os.M.M. 4 üncü Dönem
Gelibolu - I ve II nci
Dönem Gelibolu, III ve
IV üncü Dönem
Tekirdağ Milletvekili -
Evli, 2 Çocuk.
Vefatı: 02.11.1938

FAİK ÖZTRAK



MALKARA - 1882, Ali Rıza
- Mülkiye - Fransızca - İdare
- Dahiliye Vekaleti Teftiş
Kurulu Genel Müdürü - I inci
Dönem Cebelibereket, II,
III, IV, V, VI, VII ve VIII inci
Dönem Tekir-dağ
Milletvekili - Türkiye Büyük
Millet Meclisi Başkanvekili
- Dahiliye Vekili - Evli, 5
Çocuk. Vefatı: 30.05.1951

M. CEMİL UYBADIN



İSTANBUL - 1880, Salih
Reşit - Müfide - Harp Okulu,
Harp Akademisi - Fransızca
- Askerlik - Miralay, Fırka
Kumandanı, Askeri Okullar
Müfettişi, Polis ve Zabıt
Mektebi Müdürü, Caltalca
Mintikası Kumandanı - II, III,
IV, V, VI, VII ve VIII inci
Dönem Tekirdağ Milletvekili
- İçişleri Bakanı - Dul, 4
Çocuk. Vefatı: 05.07.1957

5. DÖNEM TEKİRDAĞ MİLLETVEKİLLERİ

FAİK ÖZTRAK



MALKARA - 1882, Ali Rıza
- Mülkiye - Fransızca - İdare
- Dahiliye Vekaleti Teftiş
Kurulu Genel Müdürü - I inci
Dönem Cebelibereket, II,
III, IV, V, VI, VII ve VIII inci
Dönem Tekir-dağ
Milletvekili - Türkiye Büyük
Millet Meclisi Başkanvekili
- Dahiliye Vekili - Evli, 5
Çocuk. Vefatı: 30.05.1951

M. CEMİL UYBADIN



İSTANBUL - 1880, Salih
Reşit - Müfide - Harp Okulu,
Harp Akademisi - Fransızca
- Askerlik - Miralay, Fırka
Kumandanı, Askeri Okullar
Müfettişi, Polis ve Zabıt
Mektebi Müdürü, Caltalca
Mintikası Kumandanı - II, III,
IV, V, VI, VII ve VIII inci
Dönem Tekirdağ Milletvekili
- İçişleri Bakanı - Dul, 4
Çocuk. Vefatı: 05.07.1957

H. RAHİM APAK



BABAESKİ - 1887,
Hüsni - Harp Akademisi
- Fransızca, İngilizce,
Almanca, Rusça - Askerlik
- Ayvalık Suvarı Alay
Komutanı, Harp
Akademisi Öğretmeni - V,
VI, VII, VIII inci Dönem
(İstifa: 03.09.1946)
Tekirdağ Milletvekili - Evli,
4 Çocuk. Vefatı:
14.10.1963

Y. KEMAL BEYATLI



ÜSKÜP - 1884, İbrahim Naci -
Sorbonne Üniversitesi Edebiyat Tarih
Bölümü - Arapça, Farsça, Fransızca
- Edebiyat, Eğitim - Darüşşafaka Tarih
ve Edebiyat Muallimi, İstanbul
Darülfünun Müdürü, Şair, Yazar,
Varşova, Madrid, Lizbon Orta Elçisi
- II nci Dönem Urfa
(İstifa: 23.05.1926), IV üncü Dönem
Yozgat, V ve VI nci Dönem Tekirdağ,
VII nci Dönem İstanbul Milletvekili -
Bekâr. Vefatı: 01.11.1958

M. ŞAKİR KESEBİR



KÖPRÜLÜ - 1889, Ahmet Vefik
- Mülkiye - Fransızca - İdare ve
Maliye - Kaymakam, Tekirdağ
Mutassarrıf Vekili, Mülkiye
Müfettişi - Os.M.M. 4 üncü
Dönem Gelibolu - II nci Dönem
Caltalca, III, IV üncü Dönem
Edirne, V inci Dönem Tekirdağ
Milletvekili - Ekonomi ve Tarım
Bakanı - Evli, 3 Çocuk.
Vefatı: 06.04.1966

6. DÖNEM TEKİRDAĞ MİLLETVEKİLLERİ

FAİK ÖZTRAK



MALKARA - 1882, Ali Rıza
- Mülkiye - Fransızca - İdare
- Dahiliye Vekaleti Teftiş
Kurulu Genel Müdürü - I inci
Dönem Cebelibereket, II,
III, IV, V, VI, VII ve VIII inci
Dönem Tekir-dağ
Milletvekili - Türkiye Büyük
Millet Meclisi Başkanvekili
- Dahiliye Vekili - Evli, 5
Çocuk. Vefatı: 30.05.1951

M. CEMİL UYBADIN



İSTANBUL - 1880, Salih
Reşit - Müfide - Harp Okulu,
Harp Akademisi - Fransızca
- Askerlik - Miralay, Fırka
Kumandanı, Askeri Okullar
Müfettişi, Polis ve Zabıt
Mektebi Müdürü, Caltalca
Mintikası Kumandanı - II, III,
IV, V, VI, VII ve VIII inci
Dönem Tekirdağ Milletvekili
- İçişleri Bakanı - Dul, 4
Çocuk. Vefatı: 05.07.1957

H. RAHİM APAK



BABAESKİ - 1887,
Hüsni - Harp Akademisi
- Fransızca, İngilizce,
Almanca, Rusça - Askerlik
- Ayvalık Suvarı Alay
Komutanı, Harp
Akademisi Öğretmeni - V,
VI, VII, VIII inci Dönem
(İstifa: 03.09.1946)
Tekirdağ Milletvekili - Evli,
4 Çocuk. Vefatı:
14.10.1963

Y. KEMAL BEYATLI



ÜSKÜP - 1884, İbrahim Naci -
Sorbonne Üniversitesi Edebiyat Tarih
Bölümü - Arapça, Farsça, Fransızca
- Edebiyat, Eğitim - Darüşşafaka Tarih
ve Edebiyat Muallimi, İstanbul
Darülfünun Müdürü, Şair, Yazar,
Varşova, Madrid, Lizbon Orta Elçisi
- II nci Dönem Urfa
(İstifa: 23.05.1926), IV üncü Dönem
Yozgat, V ve VI nci Dönem Tekirdağ,
VII nci Dönem İstanbul Milletvekili -
Bekâr. Vefatı: 01.11.1958

NAZMİ TRAK



MALKARA - 1887, Mazhar
- Ortaokul -
Çiftçi ve
Tüccar,
Vilayet Meclisi
Umumi Azası
- VI ve VII nci
Dönem
Tekirdağ
Milletvekili -
Evli.

Türkiye'de Kongre İktidarları / Prof. Dr. Bülent Tanör

Bu kitapta yer verilen 30 kongrenin tarihleri, delege sayıları ve bunlara ilişkin kaynaklar şöyledir*

Kongreler Tablosu ve Delege Sayıları

1. Kars İslam Şurası	(5 Kasım 1918)	(ab) 5
2. Birinci Kars Kongresi	(1 4 Kasım 1918)	(ab) 10
3. Kars İslam Şurası Büyük Kongresi	30Kas./2Ar.1918)	70
4. Birinci Ardahan Kongresi	(3-5 Ocak 1919)	8
5. İkinci Ardahan Kongresi	(7-9 Ocak 1919)	20
6. Büyük Kars Kongresi	(17-18 Ocak 1919)	131
7. Birinci Trabzon Kongresi	(23 Şubat 1919)	(ab) 27
8. İzmir Büyük Kongresi	(17-19 Mart 1919)	165
9. İkinci Trabzon Kongresi	(22 Mayıs 1919)	(ab) 17
10. Birinci Balıkesir Kongresi	(27 Haz./12 Temmuz 1919)	?
11. Erzurum Kongresi	(23 Temmuz/7 Ağustos 1919)	56
12. İkinci Balıkesir Kongresi	(26-30 Temmuz 1919)	48
13. Birinci Nazilli Kongresi	(6-8 Ağustos 1919)	(ab) 16
14. Alaşehir Kongresi	(16-25 Ağustos 1919)	46
15. Muğla Kongresi	(18 Ağustos 1919)	(ab) 32
16. Sivas Kongresi	(4-12 Eylül 1919)	31
17. Üçüncü Balıkesir Kongresi	(16-27 Eylül 1919)	35
18. İkinci Nazilli Kongresi	(19-20 ya da 23-24 Eylül 1919)	52
19. Üçüncü Nazilli Kongresi	(6 Ekim 1919)	50
20. Birinci Edirne Kongresi	(16 Ekim 1919)	?
21. Sivas İçin Muğla Kongresi	(20-31 Ekim 1919)	8
22. Dördüncü Balıkesir Kongresi	(19-29 Kasım 1919)	?
23. İkinci Edirne Kongresi	(15 Ocak 1920)	?
24. Oltu İslam Terakki Fırkası Kongresi	(21 Şubat 1920)	63
25. Beşinci Balıkesir Kongresi	(10-23 Mart 1920)	58
26. Lüleburgaz Kongresi	(31 Mart/2 Nisan 1920)	67
27. Üçüncü (Büyük) Edirne Kongresi	(9-14 Mayıs 1920)	236
28. Afyon Kongresi	(2 Ağustos 1920)	?
29. Pozantı Kongresi	(5 Ağustos 3 920)	75
30. Pozantı Kongresi	(8 Ekim 1920)	60
Toplam:		1396

* Delege sayılan kitabın kaynakçasında gösterilen şu yazar ve eserlerin verdikleri bilgilere dayanmaktadır: A.E. Gökdemir, Z. Sarıhan/ M. Goloğlu, Tekeli-İlkin, Ü. Türkeş, Ozan Erözden, T. Bıyıkhoğlu, N. Göyünç, Ulusal ve Yerel Kongreler ve Kongre Kentleri Bibliyografyası. (ab) kısaltması kongreye katılanların tam sayısını değil, sadece adları bilinenleri ifade eder.

*Prof.Dr. Bülent Tanör'ün
İncelemesi*

Kaynakça

- 1- Arşiv Belgelerine göre Balkanlarda ve Anadolu'da Yunan Mezalimi **cilt I** / Ankara 1995 Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü / Osmanlı Arşivleri Daire Başkanlığı Yayınları
- 2- Arşiv Belgelerine göre Balkanlarda ve Anadolu'da Yunan Mezalimi **cilt II** / Ankara 1995 Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü / Osmanlı Arşivleri Daire Başkanlığı Yayınları
- 3- Arşiv Belgelerine göre Balkanlarda ve Anadolu'da Yunan Mezalimi **cilt III** / Ankara 1995 Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü / Osmanlı Arşivleri Daire Başkanlığı Yayınları
- 4- Lozan Günlüğü / Bilal N Şimşir / Bilgi Yayınevi / 2012
- 5- Milli Mücadelede Kırklareli / Dr. Türkan Doğruöz / 207
- 6- Tasviri Efkar Gazeteleri 1918-1920
- 7- Tevhidi Efkar Gazeteleri 1918-1920
- 8- Vakit Gazeteleri 1918-1920
- 9- İstanbul Hükümetleri ve Milli Mücadele / Prof. Dr. Sina Akşin / Cem Yayınevi
- 10- Trakya'nın Türklere Teslimi / Veysi Akın / Genel Kurmay Başkanlığı Yayınları
- 11- Trakya'da Milli Mücadele / Tevfik Bıyıklıoğlu Cilt I-II / Türk Tarih Kurumu Yayınları
- 12- Nutuk / Mustafa Kemal Atatürk / Cilt I,II,III / Türk Tarih Kurumu
- 13- Türkiye'de Kongre İktidarları / Prof. Dr. Bülent Tanör / Yapı ve Kredi Bankası Yayınları
- 14- Orhan Duru / Amerikan Gizli Belgeleriyle Türkiye'nin Kurtuluş Yılları / İş Bankası Yayınları
- 15- Zekai Güner / Trakya Paşaeli Müdafai Hukuk Cemiyetinin Kuruluşu ve Faaliyetleri / 1998
- 16- Orhan Kabataş - Zekai Güner / Milli Mücadele Dönemi Beyannameleri ve Basın / Ankara 1990
- 17- Edirne İl Yıllığı 1967
- 18- Kırklareli İl Yıllığı 1967
- 19- Tekirdağ İl Yıllığı 1967
- 20- Şarki Trakya'da Yunan Zulümleri / Trakya Cemiyeti Yayınları İstanbul 1922
- 21- Türkiye Büyük Millet Meclisi Albümü / 1920-1991 -TBMM Genel Sekreterliği 1994

- 22- Büyük Osmanlı Tarihi Cilt-I,2,3 4 / 7. Baskı. / Ord.Prof.Dr.İ.Hakkı Uzunçarşılı.
- 23- Büyük Osmanlı Tarihi Cilt-5,6 / 7. Baskı. / Ord.Prof.Dr.İ.Hakkı Uzunçarşılı.
- 24- Trakya Paşaeli Gazeteleri 1918 yılı.
- 25- Trakya Paşaeli Gazeteleri 1920 yılı.
- 26- Tarih ve Toplum Dergisi Nisan- 2003,sayı:232,Makale / Ali Arslan.
- 27- Türk Parlamento Tarihi / TBMM yayınları I,II Ciltler.
- 28- Trakya Paşaeli Gazeteleri 1918 yılı.
- 29- 1925-1938 yılları arası TBMM Tutanakları.
- 30- 1946 yılı TBMM Tutanakları.
- 31- 1870-1918 yılları arası Edirne Vilayet Salnameleri (Yıllıkları).
- 32- 1925-1928 yılları arası Türkiye Cumhuriyeti Devlet Salnameleri (Yıllıkları).
- 33- Trakya'nın Kültür ve Tarihi - 1938 / Dr. Arif Müfit Mansel
- 34- 1890-1902 yılları arası Osmanlı Devleti Edirne Vilayet Salnameleri (Yıllıkları)
- 35- Kasabadan Kente Bir Cumhuriyet Yürüyüşü Lüleburgaz / Ekonomi ve Siyaset Tarihi 2. Kitap 2011 / Ali Arslan
- 36- Kasabadan Kente Bir Cumhuriyet Yürüyüşü Lüleburgaz / Eğitim ve Kültür Tarihi I. Kitap 2010 / Ali Arslan
- 37- Balkan Savaşları ve Lüleburgaz Muharebeleri 2004 / Ali Arslan, İ.Metin Baltacı. Lüleburgaz Belediyesi Yayınları.
- 38- Göçler ve Lüleburgaz 2006 / Ali Ali Arslan, İ.Metin Baltacı.Lüleburgaz Belediyesi Yayınları.
- 39- Lüleburgaz ve Sokullu Mehmet Paşa Külliyesi – 1997 / Yard.Doç.Dr.Fatih Müderrisoğlu
- 40- Başlangıçtan 2001'e Türk Eğitim Tarihi – 2001 / Prof. Dr.Yahya Akyüz
- 41- Türk Mili Eğitim Sistemi ve Lüleburgazlı Maarif Nazırı Emrullah Efendi-2004 / Ali Arslan,İ. Metin Baltacı Lüleburgaz Belediyesi Yayınları
- 42- Lüleburgaz Kongresi 2002 / Prof.Dr. Hüseyin Salman, Ali Arslan. Lüleburgaz Belediyesi yayınları.
- 43- İstiklal Savaşı'nda Doğu Trakya'da Teşkilatlanma Süreci / Dr. Hüsnü Özlü

- 44- Batı Trakya Türk Cumhuriyeti / Baki Sarısakal
- 45- Milli Mücadele Dönemi'nde Edirne / Bilgen Bayan
- 46- (Kynk yz 1) : Prof Dr. Sina Akşin yazısı
- 47- (Kynk yz 2) : Edirne Milletvekili Mehmet Şeref Aykut Yazısı
- 48- (Kynk yz 3) : Yard. Doç. Zekai Güner Yazısı
- 49- (Kynk yz 4) : Prof. Dr. Metin Ayışığı Yazısı
- 50- (Kynk yz 5) : Atatürk Tarih Dil Kurumu 56 Sayılı Dergi Yazısı
- 51- (Kynk yz 6) : Genel Kurmay Başkanlığı Yayınları

Fotoğraf ve Belge Aldığım Kurum ve Kişiler; Edirne Belediyesi - Kırklareli Belediyesi - Babaeski Belediyesi - Saray Belediyesi - Havsa Kaymakamlığı - Şarköy Belediyesi - Hayrabolu Belediyesi - Vize Belediyesi - Pınarhisar Belediyesi - Muratlı Belediyesi - Çerkezköy Belediyesi - Demirköy Belediyesi - Süloğlu Belediyesi- Enez Belediyesi - İpsala Belediyesi - Lalapaşa Belediyesi - Pehlivanköy Belediyesi - Prof. Dr. Hasan Dilan - Prof. Dr. Hüseyin Salman - Dr. Türkan Doğruöz - Metin Edirneli - Zekeriya Kurtulmuş - Cengiz Bulut - Yolageldili Ailesi - Tufan Baş - Adnan Cazker - Nazmi Çoban - Aytaç Gonca - Sait Aydoğdu - Cevat Basmaz - Savaş Erdem - Hüseyin Taşkın - Çoşkun Ergün - Yanç Ailesi - Ercüment Cever - Cem Ödül - Ali Beylikçi - Merve Mutlu - Ali Çıtak - Mehmet Serez - Mehmet Çevik - Gökhan Korkmaz - Ülkü Arıoğlu

ALİ ARSLAN

(Özgeçmiş)

1954 yılında Lüleburgaz'da doğdu. İlkokulu “Atatürk İlkokulu”nda, ortaokul’u “Lüleburgaz Lisesi”nde okudu. 1971-1972 öğretim yılında “Kepirtepe Öğretmen Okulu”ndan mezun oldu. Yüksek öğrenimini “İstanbul Atatürk Eğitim Enstitüsü”nde tamamladıktan sonra 16 yıl kamuda, 24 yılda özel eğitim kurumlarında “Sosyal Bilgiler ve Tarih Öğretmeni” olarak çalıştı. 1972-1978 arasında “İstanbul Bakırköy Halkevi”nde, 1982-1985 arasında “Lüleburgaz Halk Eğitim Merkezi Derneği”nde; tiyatro, halk dansları ve müzik etkinliklerinde görev aldı. “Lüleburgaz Atatürkçü Düşünce Derneği”, “Lüleburgaz Yüksekokul Fakülte ve Üniversite Açma ve Yaşatma Derneği”, “Kepirtepeliler Eğitim Vakfı” ve “Lüleburgaz Sanat Kulübü’nün” kurulmasında-yönetiminde; Kuruculuk, Başkanlık, ve Yönetim Kurulu Üyeliği görevleri aldı. Eğitimde “ölçme değerlendirme ve rehberlik” alanında önemli çalışmaları olan Arslan, 1995 yılında “Kırklareli İl Milli Eğitim Şurası” çalışmalarında da yer almıştır. “Lüleburgazlı Cahit” (Cahit Irgat) adlı bir çalışması ve “Tarih ve Toplum Dergisi”nde “Milli Mücadele Döneminde Lüleburgazlı Yurtseverler” başlıklı yayınlanmış bir makalesi olan Ali Arslan, Lüleburgaz Belediyesi’nin gerçekleştirdiği “Lüleburgaz Kongresi”, “Türk Milli Eğitim Sistemi ve Emrullah Efendi”, “Balkan Savaşları ve Lüleburgaz Muharebeleri”, “Göçler ve Lüleburgaz” sempozyumlarının fikir babası ve sempozyum kitaplarının hazırlayıcısıdır. Cumhuriyet Gazetesi’nde “Üniversite Sınavları ve ÖSYM” başlıklı araştırmaları da yayımlanan, üniversitelerin ve çeşitli kuruluşların yurt içi ve yurtdışı bilimsel çalışmalarına, konferanslarına, araştırmalarıyla ve fotoğraf sergileriyle katılan Arslan’ın en önemli çalışması olan ve 12 yılda binlerce belgeyi tarayarak yazdığı “Kasabadan Kente Bir Cumhuriyet Yürüyüşü”-Eğitim ve Kültür Tarihi adlı I. Kitabı 5 Haziran 2010’ da, II.kitabı olan “Kasabadan Kente Bir Cumhuriyet Yürüyüşü”- Ekonomi ve Siyasi tarihi ise 7 Mayıs 2011’de yayınlanmıştır. Son çalışması ise “Dünden Bugüne Büyükkarıştıran - Ekonomi, Siyaset, Kültür, Eğitim” 17 Nisan 2013’te okuyucusu ile buluşmuştur. “Lüleburgaz’da Milli Mücadele” kitabı 31 Mart 2014’te yayına girmiştir. Zaman, zaman yerel basınımızda eğitim ve tarihle ilgili makaleler yazmaktadır.

Evli ve iki çocuk babası olan Ali Arslan, Lüleburgaz’da yaşamını sürdürmektedir.



